

הזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

זֹהַר אֶמֶר

The Holy Zohar

Zohar Emor

DailyZohar 2020 edition

**** This is the first edition and we ask you to report and forgive any mistakes**

Future editions may include commentaries published on DailyZohar.com, possibly some with commentary translated into Spanish, Portuguese, French and others.

Copyright © 2020 DailyZohar.com, Zion Nefesh. All rights reserved.

You may share this file with your friends exactly AS IS. No change is allowed. You may print one copy for personal use and study. Reproduction and distribution of this file or parts of it without written permission is prohibited.

1. ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו. אמר רבי יוסי, מה הטעם זה בנגד זה, שכתוב למעלה, ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעני מות יומתו, וסמוך לו אמר אל הכהנים? אלא (משמע) כיון שהזהיר את ישראל לקדש אותם בכל, הזהיר את הכהנים לקדש אותם, וכן את הלויים. לכהנים מניין שכתוב אמר אל הכהנים. ומנין ללויים שכתוב (במדבר יא) ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם. כדי שימצאו כלם צדיקים קדושים טהורים.

2. אמר אל הכהנים בני אהרן. מה הטעם כאן בני אהרן? וכי לא ידענו שהם בני אהרן? אלא בני אהרן ולא בני לוי, שאהרן הוא ראשיתם של כל הכהנים של העולם, שבו התרצה הקדוש ברוך הוא מהכל כדי לעשות שלום בעולם. ומשום שאהרן, דרכיו העלו אותו לזה, שכל ימיו של אהרן היה משתדל להרבות שלום בעולם. ומשום שדרכיו כך, העלה אותו הקדוש ברוך הוא לזה, להכניס שלום בפמליא של מעלה, ומשום כך – אמר אל הכהנים בני אהרן.

3. אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם. רבי יהודה פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. מה רב טובך, כמה עליון ונכבד אותו האור העליון שנקרא טוב, שכתוב וירא אלהים את האור כי טוב, וזה הוא האור הגנוז, שבו עושה הקדוש ברוך הוא טוב בעולם, ולא מונע אותו בכל יום, מכיון שבו מתקים העולם ועומד עליו. אשר צפנת ליראיך, ששנינו, אור עליון עשה הקדוש ברוך הוא כשברא את העולם, וגנו אותו

1. (ויקרא כ"א) ויאמר יי' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו. אמר רבי יוסי, מאי טעמא דא לקבל דא, דכתיב לעילא, ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעני מות יומתו, וסמוך ליה אמור אל הכהנים. אלא (משמע) כיון דאזהר להו לישראל, לקדשא להו בכלא, אזהר להו לכהני לקדשא לון, וכן ללויים. לכהני מנין. דכתיב אמור אל הכהנים. כלואי מנין. דכתיב, (במדבר יח) ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם. בגין דישתכחון כללו ופאין קדישין דכין.

2. אמור אל הכהנים בני אהרן, מאי טעמא דכא בני אהרן, וכי לא ידענא דבני אהרן גיהו. אלא בני אהרן, ולא בני לוי, דאהרן דהוא שירותא דכל כהני דעלמא, דבית אתרעי קודשא בריה הוא מכלא, בגין למעבד שכלמא בעלמא, ובגין דאהרן ארוזוי סליקו ליה להאי, דכל יומיו דאהרן הוה משתדל לאסגא שכלמא בעלמא. ובגין דארוזוי כך, סליק ליה קודשא בריה הוא להאי, למיעל שכלמא בפמליא דלעילא, ובגין כך אמור אל הכהנים בני אהרן.

3. אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם. רבי יהודה פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. מה רב טובך, כמה עלאה ויקרא, שהוא נהורא עלאה דאקרי טוב, דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב. ודא הוא אור הגנוז, דבית עבד קודשא בריה הוא טב בעלמא, ולא מנע ליה בכל יומא, בגין דבית מתקיים עלמא, וקאים עליה. אשר צפנת ליראיך, דתנן, נהורא עלאה עבד קודשא בריה

לצדיקים לעתיד לבא. זהו שכתוב אשר צפנת ליראיך.

4. פעלת לזווסים בך. פעלת, בזמנא דאתברי עלבמא, ההוא נהורא הוה קאים ונהיר מרישא דעלבמא לסייפי דעלבמא. כד אסתכל קודשא בריך הוא, לאינון וזיבין דזמינין לקיימא בעלבמא, גניז ליה לההוא נהורא, דכתיב (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. ועתיד להאיר לצדיקים לעולם הבא, וזה הוא אשר צפנת ליראיך, וכתוב (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

5. בא ראה, בשעה שכן אדם עומד ללכת לאותו העולם והוא בבית חליו, באים עליו שלשה שלוחים, ורואה שם מה שלא יכול לראות אדם בשהוא בעולם הזה. ואותו היום הוא יום הדין העליון, שמבקש המלך את פקדונו. אשרי האיש שמשיב למלך את פקדונו, כמו שנתן לו בתוכו. אם אותו הפקדון התטנף בטנופי הגוף, מה יאמר לבעל הפקדון?

6. מרים עיניו, ורואה את מלאך המות עומד לפניו, וחרבו שלופה בידו, קושר בקשרים במאסר של אותו האיש. ואין לנפש קשי בכל בפרדתה מן הגוף. ואדם לא מת עד שרואה את השכינה, ומתוך גדל התשוקה לשכינה, הנפש יוצאת לקבל את השכינה.

7. אחר שיצאה, מי הנפש שנדבקת בה (ותתקבל) ויקבל בגוף (לתוכה)? והרי בארנו את הדברים האלה. אחר שיצאה הנפש מן הגוף ונשאר הגוף בלי רוח, אסור להשאירו בלי קבורה,

הוא כד ברא עלבמא, וגניז ליה לצדיקיא קלמנא דאתי. הדר הוא דכתיב, אשר צפנת ליראיך.

4. פעלת לזווסים בך. פעלת, בזמנא דאתברי עלבמא, ההוא נהורא הוה קאים ונהיר מרישא דעלבמא לסייפי דעלבמא. כד אסתכל קודשא בריך הוא, לאינון וזיבין דזמינין לקיימא בעלבמא, גניז ליה לההוא נהורא, דכתיב (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. וזמין לאנהרא לצדיקיא לעלבמא דאתי, ודר הוא אשר צפנת ליראיך, וכתוב (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

5. תא וזוי, בשעתא דבר נש קאים לבמיהך לההוא עלבמא, והוא בבי מרעיה, אתיין עליה ג' שלוזיין, וזומי תמן, מה דלא יכיל בר נש לבזוזי כד איהו בהאי עלבמא. וההוא יומא, יומא דדינא עלאה הוא, דמלכא בעי פקדונא דיליה. ופאה ההוא בר נש, דפקדונא אתיב למלכא במה דאתייהיב ליה בגויה. אי ההוא פקדונא אתטנף בטנופי גופא, מה יומא לבמארי פקדונא.

6. זקף עיניו, וזומי לבמלאך המות קאים קמיה, וסייפיה שלפא בידיה, קסטר בקטריין, בקוטמא דההוא בר נש. ולית לה לנפש קשיו בכלא, כפרישו דיליה מן גופא. ובר נש לא מית, עד דזומי לשכינתא, ובזו סגיאיות תיאובתא דשכינתא, נפש נפקת (דף פ"ח ע"ב) לקבלא לשכינתא.

7. בתר דנפקא, מאן איהי נפשא דאתדבק בה (ס"א ותתקבל) ויקבל בגופא (ס"א בגווה) והא אוקמוה להני מלי. בתר דנפקא נפשא מן גופא, ואשתאר גופא בלא רווחא, אסיר למשכך ליה

שְׁפָתוֹב (דברים כא) לֹא תִלִּין נִבְלָתוֹ עַל
הָעֵץ כִּי קָבוּר תִּקְבְּרֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא. מִשּׁוּם
שִׁמְתָהּ שִׁשְׁתֶּהָ כִּד שְׁעוֹת, שֶׁהֵם יוֹמָם
וּלְיָלָה, בְּלִי קָבוּרָה, נוֹתֵן חֶלְשָׁה בְּאִיבְרֵי
הַמְרַכְבָּה, וּמַעֲכָב אֶת מַעֲשֵׂה הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְלַהֵעֲשׂוֹת, שֶׁאִפְשָׁר שֶׁהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר עָלָיו כְּדִי לִבְאֵי בְּגִלְגּוּל
אַחֵר מִיַּד בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁנִּפְטָר לְהִיטִיב לוֹ,
וְכָל זֶמֶן שֶׁלֹּא נִקְבַּר הַגּוֹף, הַנִּשְׁמָה לֹא
נִכְנָסֶת לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא
יִכּוּלָה לְהִיטֵב בְּגוֹף אַחֵר עַד שֶׁיִּקְבַּר
הָרָאשׁוֹן. וְזֶה דוֹמֶה לְאָדָם שִׁמְתָה אֶשְׁתּוֹ,
לֹא רָאוּי לוֹ לִשָּׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת עַד שֶׁקּוֹבֵר
אֶת הָרָאשׁוֹנָה, וּמִשּׁוּם כֵּן אִמְרָה תוֹרָה,
לֹא תִלִּין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ.

8. דָּבָר אַחֵר – כְּשֶׁנִּפְרֶדֶת הַנִּשְׁמָה מִן
הַגּוֹף וְרוֹצָה לָלֶכֶת לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, לֹא
תִכְנַס לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם עַד שְׁנוּתָנִים לָהּ גּוֹף
אַחֵר מֵאֹר, וְאַחֵר כֵּן יִכּוּלָה לְהִכְנִס.
וּמֵאֲלִיָּהוּ תִּדְעַ, שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁנֵי גּוּפִים, אֶחָד
שָׁבוּ נִרְאָה לְמִטָּה לְבָנֵי אָדָם, וְאֶחָד שָׁבוּ
נִרְאָה לְמַעֲלָה בֵּין מַלְאָכִים עֲלִיּוֹנִים
קְדוּשִׁים. וְכָל עוֹד שֶׁהַגּוֹף לֹא נִקְבַּר, זֶהוּ
צָעַר לְנִשְׁמָה, וְרוּחַ טְמֵאָה מְזַדְמָנֶת
לְשָׂרוֹת עָלָיו וּלְטֵמָא אֶת אוֹתוֹ הַגּוֹף.

9. וּמִשּׁוּם שֶׁאוֹתָהּ רוּחַ הַטְּמָאָה מְזַדְמָנֶת,
לֹא צָרִיךְ לְאִישׁ לְהִלִּין אֶת אוֹתוֹ הַגּוֹף
לְיָלָה אֶחָד, כִּי רוּחַ טְמֵאָה נִמְצָאֶת בְּלִילָה
וּמִשְׁתַּטַּחַת בְּכָל הָאָרֶץ לְמַצָּא גּוֹף בְּלִי
נֶפֶשׁ לְטֵמָא אוֹתָהּ, וְנִטְמָא יוֹתֵר, וְעַל כֵּן
הִזְהִיר אֶת הַכֹּהֲנִים וְאָמַר, לִנְפֶשׁ לֹא
יִטְמָא בְּעַמּוּי. מִשּׁוּם שֶׁהֵם קְדוּשִׁים, לֹא
תִשְׁרָה עֲלֵיהֶם רוּחַ טְמֵאָה, וְלֹא יִטְמָאוּ.

בְּלֹא קָבוּרָתָא, דְּכִתְיִב, (דברים כא) לֹא תִלִּין
נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ כִּי קָבוּר תִּקְבְּרֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא.
בְּגִין דְּמִיִּיתָא דִּישְׁתֶּהִי כִּד שְׁעוֹת, דְּאֵינֻן יוֹמָם
וּלְיָלָה, בְּלֹא קָבוּרָתָא, יִהְיֶיב זִוְלִישׁוֹתָא בְּשִׁיפּוּי
דְּרִתִּיכָא, וּמַעֲכָב עַבְדִּיתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִכְמַעַבְדִּי דְּאִפְשָׁר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹזֵר
עָלֵיהּ, בְּגִין לְמִיִּיתָהּ בְּגִלְגּוּלָא אֲזוּרָא, מִיַּד
בְּהֵהוּא יוֹמָא דְּאַתְפָּטֵר, לְאוֹטְבָא לִיה. וְכָל
זְמַנָּא דְּלֹא אֶתְקַבֵּר גּוּפָא, נִשְׁמָתָא לֹא עֹאֲלֶת
קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִכְלָא לְמַהֲוִי בְּגוּפָא
אֲזוּרָא, בְּגִלְגּוּלָא תַנְיִינָא, דְּלֹא יִהְיִין לְנִשְׁמָתָא
גּוּפָא אֲזוּרָא, עַד דִּיתְקַבֵּר קְדָמָהּ. וְדָא דְּמִי
לְבַר נֶשֶׁ דְּמִיִּיתָת אֶתְתִּיָּה, לֹא אֶתְזוּזִי לִיה, לְמִיִּסַּב
אֶתְתָא אֲזוּרָא, עַד דְּקַבֵּיר לְקִדְמִיִּיתָא, וּבְגִין דָּא
אִמְרָה אֲזוּרָא, לֹא תִלִּין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ.

8. דָּבָר אֲזוּר, כִּד אֶתְפָּרְשָׁא נִשְׁמָתָא מִן גּוּפָא,
וּבְעִינָא לְמִיזִל לְהֵהוּא עֲלֵמָא, לֹא תִיעוּל לְהֵהוּא
עֲלֵמָא, עַד דִּיהִבִּין לָהּ גּוּפָא אֲזוּרָא מִנְהוּרָא,
וּלְבַתֵּר יִכְלָא לְמִיִּיעַל. וּבִמְאִלְיָהוּ תִנְדַּע, דְּהָיוּ לִיה
תְּרִין גּוּפִין, וְזֶה דְּבִיָּה אֶתְזוּזִי לְתִתָּא לְבָנֵי נִשָּׂא,
וְזֶה דְּבִיָּה אֶתְזוּזִי לְעִיכָא, בֵּין מִלְּאִכִּין עֲלָאִין
קְדִישִׁין. וְכָל כַּמָּה דְּגּוּפָא לֹא אֶתְקַבֵּר, צָעֵרָא
הוּא לְנִשְׁמָתָא, וְרוּחַ מִסָּאבָא אֲזַדְמֵן לְשִׁרְיָא
עָלָיו, וְלִסָּאבָא לְהֵהוּא גּוּפָא.

9. וּבְגִין דְּהֵהוּא רוּחַ מִסָּאבָא, אֲזַדְמֵן, לֹא לְבָעִי
לִיה לְאִינִישׁ, לְמִיִּיבֶת הֵהוּא גּוּפָא לִילְיָא וְזֶה, בְּגִין
דְּרוּחַ מִסָּאבָא אִשְׁתַּכּוּז בְּלִילָא, וְאִשְׁתַּטַּח בְּכָל
אֲרָעָא, לְאִשְׁכּוּזָא גּוּפָא בְּלֹא נֶפֶשָׁא, לְסָאבָא
לִיה, וְאִסְתַּאב יִתִּיר, וְעַל דָּא אֲזַהֵר לְכַהֲנֵי וְאָמַר,
לְנֶפֶשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמּוּי, בְּגִין דְּאֵינֻן קְדִישִׁין לֹא
יִשְׁרִי עֲלֵיהֶם רוּחַ מִסָּאבָא, וְלֹא יִסְתַּאבּוּן.

10. (ויקרא כ"א) אמור אל הכהנים, רבי יצחק אמר, אמר, אמור אל הכהנים, בלזושים. כמה דכל עובדיהון דכהני בלזושים, כך אמירה דלהון בלזושים. אמור ואמרת: ומנא זוד, ותרין ומנין, לאזהרא להו על קדושייהו. בגין דלא יסתאבון. דמאן דמשמש באתר קדישא, בעיא דישתכחז קדישא בכלא. לנפש לא יטמא, כמה דאוקימנא, דגופא בלא רוז, מסאבא הוא, ושארי עליה רוז מסאבא. דהא תיאובתא דרוזי מסאבי לגבי גופיהון דישראל איהו, בגין דאתרק מנייהו רוזא קדישא, ובמנא דקודשא, אתיין לאתזבא. וכהני דאינון קדישין, קדושתא על קדושתא, לא בעיין לאסתאבא כלל, בגין דכתיב, (במדבר ו) כי נזר אלהיו על ראשו. וכתיב כי שמן משוח אלהיו עליו אני ה'.

10. אמר אל הכהנים. רבי יצחק אמר, אמר אל הכהנים, בלחש. כמו שכל מעשי הכהנים בלחש, כך אמירתם בלחש. אמר ואמרת - פעם אחת ופעמים, להזהיר אותם על קדשתם כדי שלא יטמאו. שמי שמשמש באתר קדוש, צריך שימצא קדוש בכל. לנפש לא יטמא, כמו שבארנו, שגוף בלי רוח טמא הוא, ושורה עליו רוח טמא, שהרי תשוקתם של הרוחות הטמאות היא אל גופות ישראל, מפיון שהתרוקנה מהם הרוח הקדושה, ועם בלי של קדש הם באים להתחבר. והכהנים, שהם קדושים קדשה על קדשה, לא צריכים כלל להטמא, כי כתוב כי נזר אלהיו על ראשו. וכתוב כי שמן משוח אלהיו עליו אני ה'.

11. והוא כגוונא דלעילא קאים לתתא, דכתיב, (תהלים קלג) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וזקן אהרן שיורד על פי מדותיו, האי קרא אוקמוה, אבל כשמן הטוב על הראש, דא משוז רבות קדישא עלאה, דנגיד ונפיק מאתר דנהרא עמיקא דכלא. דבר אזור, דנגיד ונפיק מרישא דכל רישין, סתימא דכל סתימין. על הראש, על הראש ודאי, רישא דאדם קדמאה.

11. והוא כמו שלמעלה עומד למטה, שכתוב (תהלים קלג) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וזקן אהרן שיורד על פי מדותיו. הפסוק הזה בארנו. אבל כשמן הטוב על הראש, זהו שמן משחת קדש העליון, ששופע ויוצא ממקום הנגה העמק של הכל. דבר אחר, ששופע ויוצא מראש של כל הראשים, הנסתר של כל הנסתרים. על הראש, ודאי על הראש, ראשו של אדם הראשון.

12. יורד על הזקן, דא דיקנא יקרא, כמה דאוקמוה. זקן אהרן, דא כהן גדול דלעילא, והא אוקמוה. והוא שמן, (דף פ"ט ע"א) יורד על פי מדותיו, דמאינון משיזון, נגיד ונפיק ונזיית לתתאי, וכגוונא דא נגיד ואתעטר כהנא תתאה, במשוז רבות לתתא.

12. יורד על הזקן - זה הזקן הנכבד, כמו שבארנו. זקן אהרן - זה הכהן הגדול שלמעלה, והרי פרשוה. ואותו שמן יורד על פי מדותיו, שמאותן המדות שופע ויוצא ויורד לתחתונים. וכמו זה שופע ומתעטר הכהן התחתון בשמן משחה למטה.

13. האי קרא, לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה. כתיב אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא. לא יטמאו מבשרי ליה, מהו לא יטמא. אלא, על ההוא כהן עכא מכלהו קאמר. אמר רבי יהודה והא כתיב והכהן הגדול מאזויו. (כאן חסר) אלא ודאי הכי הוא כמה דאתמר, ואמר רבי יצחק, כהנא דקאים לתתא, כגוונא דלעילא, בקדושה אצטריך לאשתכוזא יתיר מכלא, כמה דאתמר.

14. רעיא מהימנא פקודא דא, לסדרא כהנא בכל יומא בוציעין בבי מקדשא, והא אוקימנא ברזא דמנורה. ואיהו רזא כגוונא דלעילא, בגין דנהירו עכא במישור רבו, גזיית על רישא דכהנא בקדמיתא לבתר איהו אדליק ואנהיר כל בוציעין. דכתיב כשמן הטוב על הראש וגו', וכתיב כי שמן משוחת אלהיו עליו וגו'. ועל דא אתייהוב רשו לכהנא בלזוזדוי, לסדרא בוציעין, ולאדלקא להון בכל יומא תרין זמנין, לקבל נהירו דזוזדא תרין זמנין, קרבנא בכל יומא, תרין זמנין, וכלא אצטריך.

15. ועל ידי דכהנא נהרין בוציעין בכלא, עילא ותתא למזוזדו זיידו, ולאשכוזא זיידו בכל סטריין. באדלקותא דבוציעין, דהא תרין אלן על ידי דכהנא, לאשתכוזא זיידו בכל סטריין, ואלן אינון אדלקותא דבוציעין וקטרת. והא אוקימנא (משלי כז) שמן וקטרת ישמוז לב, (ע"כ רעיא מהימנא)

16. (ויקרא כ"א) ולאזוזתו הבתולה הקרובה אקלי וגו'. מה כתיב לעילא, כי אם לשארו הקרוב אקלי וגו'. רבי אבא פתוז, (ישעיה סג) מי זה בא

13. הפסוק הזה אין ראשו סופו, ואין סופו ראשו. כתוב אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא. לא יטמאו היה צריך להיות! מה זה לא יטמא? אלא על אותו הכהן העליון מכלם הוא אמר. אמר רבי יהודה, והרי כתוב והכהן הגדול מאזויו? אלא ודאי כך הוא, כמו שנאמר. ואמר רבי יצחק, הכהן שעומד למטה, כמו שלמעלה, בקדושה הוא צריך להמצא יותר מהכל, כמו שנתבאר.

14. מצוה זו, שיסדר הכהן בכל יום גרות בבית המקדש, והרי בארנו בסוד המנורה. והוא סוד כמו שלמעלה, משום שהאור העליון בשמן משחה יורד על ראש הכהן בראשונה, ואחר כך הוא מדליק ומאיר את כל הנרות, שכתוב כשמן הטוב על הראש וגו', וכתוב כי שמן משחת אלהיו עליו וגו'. ועל כן נתנה רשות לכהן לבדו לסדר את הנרות ולהדליק אותם בכל יום פעמים, כנגד אור היחוד פעמים, קרבן בכל יום פעמים, והכל צריך.

15. ועל ידי הכהן מאירים הנרות בכל, למעלה ולמטה, לשמח בשמחה ולהמצא שמחה בכל הצדדים בהדלקת הנרות, שהרי שני אלה על ידי הכהן, להמצא שמחה בכל הצדדים, ואלו הם הדלקת הנרות והקטרת, והרי בארנו שמן וקטרת ישמח לב. (עד כאן רעיא מהימנא).

16. ולאחתו הבתולה הקרובה אליו וגו'. מה כתוב למעלה? כי אם לשארו הקרוב אליו וגו'. רבי אבא פתח, (ישעיה סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו'.

מי זה בא מאדום? עתיד הקדוש ברוך הוא ללבש בגדי נקמה על אדום, שהחריבו את ביתו ושרפו את היכלו, והגלו את כנסת ישראל בין העמים, ולעשות להם נקמת עולמים, עד שימצאו כל ההרים מהרי העולם מלאים מהרוגי העמים, ולקרא לכל עוף השמים עליהם, וכל חיות הבר יזנו מהם שנים עשר חדשים, ועוף השמים שבע שנים, עד שלא תסבל הארץ את הנוול שלהם. זהו שכתוב (שם לד) כי זבח לה' בבצרה וטבח גדול בארץ אדום, עד שאותם לבושים יטמאו. זהו שכתוב (שם סג) וכל מלבושי אגאלתי.

מאדום זמון בגדים מבצרה וגו', מי זה בא מאדום, זמון קודש ארץ הוא ללבש לבושי נוקמה על אדום, דאזריבו ביתיה, ואוקידו היכליה, וגלו לכנסת ישראל ביני עמומיא. ולמעבד להון נקמת עלמין, עד דישתכוזון כל טורין מטורי עלמא, מליין מקטולי עמין, ולמקרי לכל עופא דשמיא עליהו, וכל זיוות ברא יתזון מנייהו תריסר ירזוי, ועופא דשמיא שבע שנין, עד דלא תסבל ארעא זיוולא דידיהו. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לד) כי זבזו ליי בבצרה וטבזו גדול בארץ אדום, עד דאינן לבושיין יסתאבון, הדא הוא דכתיב, (ישעיה סג) וכל מלבושי אגאלתי.

17. חמוץ בגדים מבצרה, משום שממנה יצאו אוכלוסי העולם לצבא על ירושלים, והם התחילו לשרף את ההיכל, ובני אדום מהרסים את החומות, ועקרו את אבני היסוד. זהו שכתוב (תהלים קלז) זכר ה' לבני אדום וגו', האמרים ערו ערו עד היסוד בה.

17. זמון בגדים מבצרה, בגין דביצה נפקו אוכלוסין דעלמא, לזייכלא על ירושלים, ואינן שרו לאוקדא היכלא, ובני אדום מפגריין שורין, ורבו אבני יסודא, הדא הוא דכתיב (תהלים קלז) זכור יי לבני אדום וגו', האומרים ערו ערו עד היסוד בה.

18. זה הדור בלבשו, באותם לבושי הנקמה שעתידי ללבש. צעה ברב כח, מה זה צעה? משבר, כמו שכתוב (תהלים מה) עמים תחתיד יפלו וגו'. אמרו ישראל לישעיה, מי הוא זה שיעשה כל כך? פתח ואמר, (ישעיה סג) אני מדבר בצדקה, אותו שהוא רב להושיע, אותו שכתוב בו (תהלים לג) אהב צדקה ומשפט. והוא צדקה ממש, והוא רב להושיע.

18. זה הדור בלבשו, באינן לבושי דנוקמא דזמין לאלבשא. צעה ברוב כוזו, מהו צועה. מתברר. כמה דכתיב, (תהלים מה) עמים תחתיד יפלו וגו'. אמרו ישראל לישעיה, מאן הוא דין דיעביד כל כך. פתח ואמר, (ישעיה סג) אני מדבר בצדקה, ההוא דאיהו רב להושיע, ההוא דכתיב ביה, (תהלים לג) אהב צדקה ומשפט. ואיהו צדקה ממש, ואיהו רב להושיע.

19. וכל כך למה? משום שגרמו לכנסת ישראל להיות שוכבת לעפר בגלות ולנפל לארץ, כמו שכתוב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ומשום כך הקדוש ברוך הוא ילבש לבושי

19. וכל כך למה. בגין דגרמו לכנסת ישראל למהוי שכיבת לעפרא בגלותא, ולמנפל לארעא, כמה דכתיב, (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ובגין כך, קודשא בריך

נקמה עליהם לטמא אותם ברב
ההרועים, שכתוב וכל מלבושי אגאלתי.

20. וכל כך למה? שכתוב ולא אחתו
הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה
לאיש. שאינה חלקו של עשו, ולא היתה
בגורלו של אותו שכתוב בו (בראשית
כה) איש ידע ציד איש שדה. לה יטמא,
באותם לבושי נקמה, שעתיד להטמא
בין אותם ההמונים, שכתוב בו לה יטמא,
בשבילה, משום שהיא שוכבת לעפר,
והוא רוצה להקים אותה. זהו
שכתוב (ישעיה ס) קומי אורי כי בא
אורך. (עמוס ט) ביום ההוא אקים את סכת
דויד הנפלת).

21. לא יקרח קרחה בראשם. רבי יוסי
אמר, לא יקרח בה"א, מה הטעם?
אלא, אותו שמן עליון, שהוא שמן
משחת קדש, שמשלים את כל שבעת
הימים כמו שנאמר, שכתוב (ויקרא ח) כי
שבעת ימים ימלא את ידכם, אותו שמן
עליון הוסר ממנו ונקרח, אם הוא פגם את
ראשו. משום שראשו של הכהן העליון
הנו אותו שמן עליון, ועל כן לא צריך
לכהן שלמטה להראות בעצמו פגם כלל,
והרי זה נאמר. ומשום כך כתוב בה"א.

22. פתח ואמר, (תהלים קכו) בשוב ה'
את שיבת ציון היינו כחלמים. בשוב ה'
את שיבת, זה נאמר בגלות בבל, שלא
נמצאו יותר בגלות אלא שבועים שנים,
שכתוב (ירמיה כט) כי לפי מלאת לבבל
שבועים שנה אפקד אתכם. וכתוב היינו
כחלמים, מה זה כחלמים? אלא הרי

הוא ילבש לבושי נוקמה עליהם, לסאבא לון
בסגיא דקטוליא, דכתיב וכל מלבושי
אגאלתי.

20. וכל כך למה, דכתיב ולא אחתו
הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש. דלאו
זולקיה דעשו, ולא הוות בעדביה דההוא
דכתיב ביה (בראשית כה) איש ידע ציד איש
שדה, לה יטמא, באינון לבושי דנוקמה, דזמין
לאסתאבא בין אינון אוכלוסין, דכתיב ביה לה
יטמא, בגינה, בגין דאיהי שכיבת לעפרא, והוא
בעי לאקמא לה, הדא הוא דכתיב, (ישעיה
ס) קומי אורי כי בא אורך. (ס"א עמוס ט) ביום ההוא
אקים את סכת דויד הנפלת).

21. (ויקרא כ"א) לא יקרוח קרוח בראשם. רבי
יוסי אמר, לא יקרוח בה"א מאי טעמא. אלא,
ההוא שמן עלאה, דאיהו משוח רבות קודשא,
דאשלים לכל שבעת יומין כמה דאתמר,
דכתיב, (ויקרא ח) כי שבעת ימים ימלא את
ידכם, ההוא שמן עלאה אתעדדי מניה ואתקרוח,
אי איהו אפגים רישיה. בגין דרישא דכהנא
עלאה, ההוא שמן עלאה הוי, ועל דא לא
ליבעי ליה לכהנא דלתתא, לאוואה ביה
בגרמיה פגימו כלל, והא אתמר. ובגין כך כתיב
בה"א.

22. פתח ואמר, (תהלים קכו) בשוב יי' את שיבת
ציון היינו כזולמים. בשוב יי' את שיבת, דא
בגלות בבל אתמר. דלא אשתכחו יתיר
בגלותא אלא שבעין שנין. דכתיב, (ירמיה כט) כי
לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם.
וכתיב היינו כזולמים, מאי כזולמים. אלא הא

התעוררו החברים, שיש שבועים שנים
בחלום.

23. ובא ראה, כתוב כי שבועת ימים
ימלא את ידכם. מי שבועת הימים? הרי
נתבאר, אותו מקום עליון שהוא כלל של
כל ששת האחרים נקרא שבועת ימים,
ונקרא תשובה. שנינו, מי שישב בתענית
בשבת, קורעים לו גזר דינו של שבועים
שנה, ושבועים שנה הם שבע פני המלך,
שאפלו הסכימו כלם עליו (הכל) לרע,
נקרע אותו גזר הדין. מה הטעם? משום
שאחזו באותו היום בכלל של כלם,
שנקרא שבועה, ונקרא תשובה, ומשום
כך בכלם הוא אחז, וחזר בתשובה,
ונקרע גזר הדין בכלם. ועל פן שבועים
שנה יש בחלום.

24. כמו כן הכהן מתעטר בשבועה,
שנקרא שבועת ימים. אם פגם את ראשו,
אותו שבועה שהוא כלל של כלם, מקריח
ממנו כל אותה קדשה של כלם ששורה
עליו. ועל פן הזהירו שלא יקרחה קרחה
בראשם, וימצאו פגומים מהכל. ומשום
כך הכהן צריך להמציא בשלמות יותר
מהכל, כל שבן אותו שהוא עליון מכלם.

25. אמר רבי אבא, כאן בה"א
תחתונה, כאן בה"א עליונה. כהן גדול,
שהוא עליון מכלם, בה"א עליונה,
שכתוב אשר יוצק על ראשו שמן
המשחה ומלא את ידו וגו'. ומלא את ידו,
שכתוב שבועת ימים ימלא את ידכם. כהן
אחר בה"א תחתונה, שכתוב לא יקרחה
קרחה בראשם, וכתוב אחריו, ולא יחללו
שם אלהיהם. והשם הזה הנו ידוע. ומשום
כך כתוב, והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק

אתערו זוכריה, דאיכא שבועין (דף פ"ט ע"ב) שנין
בחלום.

23. ותא זוזי, כתיב כי שבועת ימים ימלא את
ידכם. מאן שבועת ימים. הא אתמר, ההוא אתר
עלאה, דהוא כללא דכל שיתא אוזרינן, אקרי
שבועת ימים, ואקרי תשובה. תנינן, מאן דיתבי
בתעניתא בשבתא, קורעין לו גזר דינו של
שבועים שנה, ושבועין שנה אינון שבע אנפי
מלכא, דאפילו אסתכמו עליה (כלא) לבייש,
ההוא גזר דינא אתקרע. מאי טעמא. בגין
דאזיד ביה בההוא יומא, בכללא דכלהו,
דאקרי שבועה, ואקרי תשובה, בגין כך בכלהו
אזיד, ואהדר בתשובה, ואתקרע גזר דינא
בכלהו. ועל דא ודאי שבועין שנין איכא
בחלום.

24. כגוונא דא, כהנא אתעטר בשבועה, דאקרי
שבועת ימים, אי פגם רישיה, ההוא שבועה
דאיהו כללא דכלהו, אקרוז מניה כל ההוא
קדושא דכלהו, דשריא עליה. ועל דא אוזריהו
דלא יקרחה קרחה בראשם, וישתכזזו פגומין
מכלא. ובגין כך כהנא בעי לאשתכזא בשלימו
יתיר מכלא, כל שכן ההוא דאיהו עלאה
מכלהו.

25. אמר רבי אבא, כאן בה"א תתאה, כאן
בה"א עלאה. כהן גדול דאיהו עלאה מכלהו,
בה"א עלאה. דכתיב אשר יוצק על ראשו שמן
המשחה ומלא את ידו וגו'. ומלא את ידו דכתיב
שבועת ימים ימלא את ידכם. כהנא אוזרא בה'
תתאה, דכתיב, לא יקרחה קרחה בראשם,
וכתיב בתריה, ולא יחללו שם אלהיהם. והאי
שם הא ידיעא איהו. ובגין כך כתיב, והכהן

עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה לְלִבֵּשׁ אֶת
הַבְּגָדִים, כְּמוֹ שֶׁאִמְרָנוּ. וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא
קָדוֹשׁ כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה, כְּתוּב וּמִן הַמִּקְדָּשׁ
לֹא יֵצֵא.

26. רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (דניאל ט) לִךְ ה' הַצֹּדֵקָה וְלֹנוּ בִּשְׁתֵּי הַפָּנִים בְּהִיטּוּ הַזֶּה לְאִישׁ יִהְיֶה וּלְיִשְׁבֵּי יְרוּשָׁלַם. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָהֶם מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמִתּוֹךְ אֲהַבָתָם נָתַן לָהֶם תּוֹרַת אֱמֶת, לְדַעַת אֶת דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ. שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, כְּאֵלוּ הַשְׁתַּדֵּל בַּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַתּוֹרָה כְּלָה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵיא. וּמִשּׁוֹם כֵּן, מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, מִתְעַסֵּק בְּשְׁמוֹ, וּמִי שֶׁמִּתְרַחֵק מִן הַתּוֹרָה, הוּא רַחוּק מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

27. בא ראה, לך ה' הצדקה, כמו שגאמר (דברי הימים-א כט) לך ה' הגדלה והגבורה. מי הצדקה? המקום שכל הפנים המאירות אחוים בו, והוא אחו בכלם ובו נמצאים. ולנו בשת הפנים, המקום שכל הפנים המאירות מתרחקים ממנו. צדקה, אמת קשט, ואור הכל, ואור של פנים שמחת הכל. בשת, בוש והרחוק של האמת מי שמתביש, משום שהאמת, שהיא צדקה, התרחקה ממנו רחוק של פנים מאירות.

28. בא ראה, הכהן העליון צריך להראות ביפי הפנים, בהארת הפנים, בשמחה יותר מהכל, ולא צריך להראות בו עצבות ורגז, אלא הכל כמו שלמעלה. אשרי חלקו, שעליו כתוב אני חלקך ונחלתך. וכתוב (דברים יח) ה' הוא נחלתו. ועל כן צריך להראות שלם בכל,

הַגָּדוֹל מֵאַחֲזִיזוֹ אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה לְכָלבוֹשׁ אֶת הַבְּגָדִים, כְּמֵה דְאִמְרָן. וּבִגְיִן דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא כְּגִוּוֹנָא דְלַעִיקְלָא, כְּתִיב וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא.

26. רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (דניאל ט) כֹּה יִי הַצִּדְקָה וּלְנֹו בּוֹשֶׁת הַפְּנִים כִּהְיוּם הָהָּ לְאִישׁ יְהוּדָה וּלְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם. וְכַאֲיֵן אֵינֹון יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ, מִכָּל עַמּוּן עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמַגֵּו רוֹזְנוּמוּתָא דְלָהוֹן, יְהֵב לָהּ אוּרִייתָא דְקִשְׁיוּטָא, לְמַגֵּדַע אַרְזוּא דְּמִלְכָּא קִדִּישָׁא. וְכָל מֵאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא, כְּאֵלוּ אֲשַׁתַּדַּל בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאוּרִייתָא כֻּלָּא שְׁמִייתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי. וּבְגִין כֹּה מֵאן דְּאַתְעֵסֵק בְּאוּרִייתָא, אֶתְעֵסֵק בֵּיהּ בְּשְׁמִייתָא, וּבִמֵּאן דְּאַתְרוּזֵק בְּאוּרִייתָא, רוֹזִיקָא הוּא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

27. תָּא זֹוּי, כֹּךְ יִי הַעֲדָקָה, כְּמֹה דְאַתְּ אָמַר, (דְּבִרֵּי הַיָּמִים א כט) כֹּךְ יִי הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה. מֵאֵן עֲדָקָה. אֲתֵר דְּכָל אֲנָפִין נְהִירִין אֲזִיזִין בֵּיתָהּ, וְהוּא אֲזִיז דְּכָלָהּ, וּבֵיתָהּ אֲשֵׁת־כֹּזֵוּ. וְלָנוּ בּוֹשֵׁת הַפָּנִים אֲתֵר דְּכָל אֲנָפִין נְהִירִין אֲתֵרוּזָקֵן מַעֲיָה. עֲדָקָה, יֵאֱמֹת קִשּׁוּט, וְנִהוּרָא דְּכָלָא, וְנִהוּרָא דְּאֲנָפִין זִידוּ דְּכָלָא. בּוֹשֵׁת, כְּסוּפָא רוּזִיקוּ דְּקִשּׁוּט מֵאֵן דְּאֶכְסִיף, בְּגִין דְּאֵמֹת דְּאִיהּ עֲדָקָה, אֲתֵרוּזָק מַעֲיָה. רוּזִיקוּ דְּאֲנָפִין נְהִירִין.

28. תָּא וְזוּי, כִּהְנָא עֲלָאָה בְּעִי לְאַתְּוֹזָאָה
בְּשִׁפְרִי דְאַנְפִּין, בְּנִהִירו דְאַנְפִּין, בְּזִידוּ יִתִּיר
מִכְלָא. וְכָא בְּעִי לְאַתְּוֹזָאָה בֵּיתָ עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא,
אַלָּא כֻלָּא כְּגֻוְנָא דְלַעֲיִלָא. וְכָאָה זְוֹלְקִיָּה,
דְּעָלִיָּה כְּתִיב, (במדבר יח) אֲנִי זֹלְקָךְ וְנֹזְלֶתְךָ.
וּכְתִיב (דברים יח) יִי הוּא נֹזְלֶתוּ. וְעַל דָּא בְּעִי

לְאֶתְּוֹזָאָה שְׁלִים בְּכָל־א, בְּגֶרְמִיָּה, בְּלִבּוֹשִׁיָּה, דְּלֹא יִפְגִּים גֶּרְמִיָּה כָּל־ל, כְּמִה דְּאֶתְמֹר. (האי איהו בטר נישואין וכו', עד לארעא דישראל דף רע"ו ע"א שיטה ד'). זהו קצת מאמר מרעיא מהימנא מצאתי בהעתק ונדפס באורך בפרשת כי תצא כי שם ביתו מאמר מתחיל וענשו אותו)

29. (ויקרא כ"א) וְהוּא אִשָּׁה בְּבִתּוּלָיָה יָקוּז. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (דברים כב) וְהָיָה הוּא שֵׁם עֲלִילוֹת דְּבָרִים וְגו'. וְכַתִּיב וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְגו', כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְכִי בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל הִיא, בְּתוּלַת אֲבִיָּה, אוֹ בְּתוּלַת בַּעֲלָהּ הִיא, מֵהוּ (דף צ' ע"א) בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל הָכָא. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (דברים לב) שֶׁאֵל אֲבִיךָ וַיִּגְדֶּךָ וַיְקַנֶּיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ. אוֹף הָכָא כְּהֵנָּה דְּקָאִים כְּגִוּוֹנָא דְּלַעֲיָלָא, כְּתִיב וְהוּא אִשָּׁה בְּבִתּוּלָיָה יָקוּז, הָכִי גַּמִּי בְּבִתּוּלָיָה, דְּלֹא תַפּוּק מִבְּבָא דְּיוֹצְרָה מִזְמַנָּא לְבַר, וְהָא אֶתְמֹר.

30. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה אָזִיל בְּאַרְזָא, וְהָיוּ עַמִּיָּה רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי זִזְקִיָּה. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קיא) טָרֶף נָתַן לִירָאִיו יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. טָרֶף נָתַן לִירָאִיו, אֲלִין אֵינּוֹן וְכַאֲיִן, אֵינּוֹן דְּזִזְלִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מֵאֵן דְּדִזְזִיל לִיה, אֶתְקַרִי מֵאִינְשֵׁי דְּבֵיתָא דְּמִלְכָּא, וְעָלִיה כְּתִיב, (תהלים קיב) אֲשֶׁרִי אִישׁ יֵרָא אֶת יי'.

31. מֵהוּ טָרֶף נָתַן לִירָאִיו. אֲכָלָא כְּמִה דְּכַתִּיב, (משלי לא) וְתָקַם בְּעוֹד לִילָה וְתַתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ. מֵהָכָא אוֹלִיפָנָא, דְּכָל בַּר גֵּשׁ דְּלַעֲי בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילָא, וְקַם בְּפִלְגֻת לִילָא, בְּשַׁעֲתָא דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְעֵרַת לְאֶתְקַנָּא בֵּיתָא לְמִלְכָּא, הָאִי אֶשְׁתַּתֵּף בְּהִדָּה, וְהָאִי אֶקְרִי מִבֵּי מִלְכָּא, וַיְהִיכִין לִיה כָּל יוֹמָא מֵאִינּוֹן תִּיקוּנֵי בֵּיתָא, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב וְתַתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וּזִזְקִיָּה

בְּעֶצְמוֹ, בְּלִבּוֹשׁוֹ, שְׁלֹא יִפְגֹּם עֶצְמוֹ כָּל־ל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

29. וְהוּא אִשָּׁה בְּבִתּוּלָיָה יָקַח. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (שם כב) וְהָיָה הוּא שֵׁם עֲלִילוֹת דְּבָרִים וְגו'. וְכַתִּיב וְעָנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְגו', כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְכִי בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל הִיא, בְּתוּלַת אֲבִיָּה אוֹ בְּתוּלַת בַּעֲלָהּ הִיא. מֵהוּ בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל כָּאֵן? זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים לב) שֶׁאֵל אֲבִיךָ וַיִּגְדֶּךָ וַיְקַנֶּיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ. אֵף כָּאֵן הִכְהִין שְׁעוּמֵד כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, כְּתוּב וְהוּא אִשָּׁה בְּבִתּוּלָיָה יָקַח, כִּךְ גַּם בְּבִתּוּלָיָה, שְׁלֹא תִצֵּא מִשְׁעַר חֲצָרָה פֻּעַם הַחוּצָה, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

30. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי זִזְקִיָּה. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קיא) טָרֶף נָתַן לִירָאִיו יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. טָרֶף נָתַן לִירָאִיו – אֵלּוּ הֵם הַצַּדִּיקִים, אוֹתָם יֵרָאִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׁכָל מִי שִׁירָא מִמֶּנּוּ נִקְרָא מֵאִנְשֵׁי בֵּית הַמֶּלֶךְ, וְעָלִיו כְּתוּב (שם קיב) אֲשֶׁרִי אִישׁ יֵרָא אֶת ה'.

31. מֵהוּ טָרֶף נָתַן לִירָאִיו? אֵלָּא כְּמוֹ שְׁכָתוּב, (משלי לא) וְתָקַם בְּעוֹד לִילָה וְתַתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ. מִכָּאֵן לְמַדְנֵי, שְׁכָל אָדָם שְׁעוּסָק בְּתוֹרָה בְּלִילָה, וְקַם בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה, בְּשַׁעֲרֵי שְׁכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְעוֹרֶרֶת לְהִתְקִין בֵּית לְמַלְךְ – זֶה מִשְׁתַּתֵּף עִמָּה, זֶה נִקְרָא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְנוֹתֵנִים לוֹ כָּל יוֹם מֵאוֹתָם תְּקוּנֵי הַבֵּית. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְתַתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וּחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ. מִי זֶה בֵּיתָהּ? כָּל אוֹתָם

שְׁמִשְׁתַּתְּפִים עִמָּה בְּלִילָה נִקְרָאִים בֵּיתָה, בְּנֵי בֵיתָה. וּמִשּׁוּם כֵּן, טָרַף נֶתַן לִירֵאָיו.

32. מַה זֶה טָרַף? טָרַף מִמֶּשֶׁ, שֶׁהָיָה נוֹטֵל מִמָּקוֹם רְחוֹק עֲלִיוֹן, שֶׁכָּתוּב (מְשַׁלֵּי לֹא) מִמָּרְחָק תָּבִיא לַחֲמָה. וּמִי זֹכֶה לְטָרַף הַזֶּה? סוֹף הַכְּתוּב מוֹכִיחַ, שֶׁכָּתוּב (תַּהֲלִים קִיא) יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. מִי שֶׁמִּתְבּוֹנֵן (שְׁמִשְׁתַּדֵּל) בַּתּוֹרָה לְהִשְׁתַּתֵּף עִמָּה בְּלִילָה. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂצָדִיק אֶחָד עֲלִיוֹן יֵשׁ לוֹ לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ, וְיִרְשִׁים שְׁנֵיהֶם אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיה) (ס) צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ.

33. עוֹד פָּתַח וְאָמַר, וְלֹא יִחַלֵּל זֶרְעוֹ בְּעַמּוּי כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ. בֹּא רֵאָה, כָּל מִי שֶׁמוֹצִיא זֶרַע לְבִטּוּלָה, לֹא זֹכֶה לִרְאוֹת פְּנֵי שְׂכִינָה, וְנִקְרָא רָע, שֶׁכָּתוּב (תַּהֲלִים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ רָשַׁע אֶתָּה לֹא יִגְדֹּךְ רָע. זֶה מִי שֶׁמוֹצִיא אוֹתוֹ בִּידוֹ, אוֹ בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת שְׂאִינָה בְּשָׂרָה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁמוֹצִיא אוֹתוֹ בְּאִשָּׁה שְׂאִינָה מִתַּעֲבָרָה, כֵּן גַּם? לֹא. אֲלֵא כִּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ.

34. וְעַל כֵּן יִבְקֹשׁ אָדָם מִהִקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִזְמִין לוֹ כְּלִי כֶּשֶׁר, שְׁלֵא יִפְגֹּם זֶרְעוֹ. מִי שֶׁמוֹצִיא זֶרַע בְּכָלִי שְׁלֵא כֶּשֶׁר, פּוֹגֵם אֶת זֶרְעוֹ. אוֹי לְמִי שֶׁפּוֹגֵם אֶת זֶרְעוֹ. וּמַה בְּשָׂאָר בְּנֵי אָדָם כֵּן – בְּכֹהֵן שְׁעוֹמֵד לְמִטָּה כִּמוֹ שֶׁלְּמַעַלָּה בְּקִדְּשָׁה עֲלִיוֹנָה עַל אַחַת בָּמָה וּכְמָה.

35. בְּעַמּוּי, מַה זֶה בְּעַמּוּי? שֶׁהָיָה כְּתוּב לְמַעַלָּה, אֲלֵמָנָה וְגִרּוּשָׁה וְחִלְלָה זֹנָה אֶת אִלָּה לֹא יִקַּח, וְכְּתוּב וְלֹא יִחַלֵּל זֶרְעוֹ בְּעַמּוּי. בָּהֶם הָיָה צָרִיף לְהִיּוֹת, מַה זֶה

לְזַעֲרוֹתֶיהָ. מֵאֵן בֵּיתָה. כָּל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּתְּפִי בְּהִדָּה בְּלִילָה, אֶקְרוֹן בֵּיתָה, בְּנֵי בֵיתָה. וּבְגִין כֵּן טָרַף נֶתַן לִירֵאָיו.

32. מַהוּ טָרַף. טָרַף מִמֶּשֶׁ, דְּאִיהִי זִטְלָא מֵאַתֵּר רוֹזִיקָא עֲלָאָה, דְּכָתִיב (מְשַׁלֵּי לֹא) מִמָּרְחָק תָּבִיא לַחֲמָה. וּמֵאֵן זְכִי לְהֵאִי טָרַף, סוֹפִיָּה דְּקָרָא אוֹכּוּז, דְּכָתִיב, (תַּהֲלִים קִיא) יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. מֵאֵן דְּאֶסְתַּכַּל (ס"א דַּאֲשַׁתְּדֵּל) בְּאִוְרִיָּתָא, לְאֶשְׁתַּתְּפָא בְּהִדָּה בְּלִילָה. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְּצָדִיק זוֹד עֲלָאָה אֵית לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְהוּא אֶשְׁתַּתְּף בְּהִדָּה, וְיִרְתִּין תַּרְוּוּיָהוּ לְכַנְיִשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל, דְּכָתִיב, (יִשְׁעִיה ס) צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ.

33. תו פָּתַח וְאָמַר, (וִיקְרָא כֹא) וְלֹא יִזְכֹּל זֶרְעוֹ בְּעַמּוּי כִּי אֲנִי י' מְקַדְּשׁוֹ. תֵּא זִוּי, כָּל מֵאֵן דְּאֶפִּיק זֶרַע לְבִטּוּלָה, לֹא זְכִי לְמוֹזְמִי אֶפִּי שְׂכִינָתָא, וְאֶקְרִי רָע, דְּכָתִיב (תַּהֲלִים ה) כִּי לֹא אֵל זֹפֵן רָשַׁע אֶתָּה לֹא יִגְדֹּךְ רָע. הָאִי מֵאֵן דְּאֶפִּיק לִיה בִּידָה, אוֹ בְּאַנְתּוֹ אֲזוּרָא דְּלֹא כְּשָׂרָא. וְאִי תִיבֵא דְּאֶפִּיק לִיה בְּאַנְתּוֹ דְּלֹא מוֹתַעֲבָרָא, הִכִּי זְמִי. לֹא. אֲלֵא כְּמָה דְּאֲמַרְן.

34. וְעַל דָּא יִבְעִי בֵּר נֵשׁ מִקְדּוּשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּיִזְמִין לִיה מֵאֲנָא דְּכְשָׂרָא, דְּלֹא יִפְגֹּם זֶרְעִיהָ, מֵאֵן דְּאֶפִּיק זֶרַע בְּמֵאֲנָא דְּלֹא כְּשָׂרָא, פְּגָם לִיה לְזַעֲרוֹתֶיהָ, וְיִי לְמֵאֵן דְּפָגָם זֶרְעִיהָ. וּמַה בְּשָׂאָר בְּנֵי זֶשׁא כֵּן, בְּכֹהֵנָא דְּקֹאִים לְתַתָּא כְּזוֹנָא דְּלַעֲיִלָא בְּקִדּוּשָׁה עֲלָאָה, עַל אֲזוּת כְּמָה וּכְמָה.

35. בְּעַמּוּי, מַהוּ בְּעַמּוּי. דְּהָא כְּתִיב לְעִילָא, אֲלֵמָנָה וְגִרּוּשָׁה וְחִלְלָה זֹנָה אֶת אִלָּה לֹא יִקַּח, וְכָתִיב וְלֹא יִזְכֹּל זֶרְעוֹ בְּעַמּוּי. בָּהֶם מִבְּעִי לִיה,

בַּעֲמִיּוֹ? אֵלֶּא דְּבַר זֶה קָלוֹן בַּעֲמִיּוֹ, פָּגַם בַּעֲמִיּוֹ, וְעַל כֵּן כְּתוּב, כִּי אִם בְּתוֹלָה מַעֲמִיּוֹ יִקְוֶה אִשָּׁה, מַעֲמִיּוֹ וְדָאִי, הַכֹּל כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ, מִה זֶה מְקַדְּשׁוֹ? אֵלֶּא אֲנִי הוּא אוֹתוֹ שֶׁמְקַדְּשׁ אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם, וּמִשּׁוּם כֵּךְ לֹא יִפְגַּם זֶרְעוֹ וְלֹא יִמָּצֵא בּוֹ פָּגַם. (וּמִשּׁוּם זֶה) שֶׁהָרִי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ, שֶׁאֲנִי רוֹצֵה לְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, וַיִּמָּצֵא קָדוֹשׁ בְּכָל, שֶׁקָּדוֹשׁ יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי קָדוֹשׁ.

36. בֹּא רֵאשֶׁה, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, וַיִּמָּצֵא קָדוֹשׁ בְּשִׁבְעָא לְשִׁמְשׁ, וּמִשּׁוּם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שֶׁהוּא קָדוֹשׁ, הַכֹּהֵן יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי טָהוֹר, שֶׁהַתְּקַדְּשׁ בְּטַהֲרָתוֹ, וּמִי הוּא? זֶה לִוִּי. אָדָם (פָּהֵן) אַחֵר יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי קָדוֹשׁ אַחֵר, כְּדֵי שֶׁכֻּלָּם יִמָּצְאוּ בַּקִּדְּשָׁה לְשִׁמְשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁעֲלֵיהֶם כְּתוּב (וַיִּקְרָא כ) וַאֲבָדֵל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי. כְּמָה פְּרוּשִׁים הֵם יִשְׂרָאֵל בַּקִּדְּשָׁה לְשִׁמְשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שם) וְהַתְּקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

37. עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים ג) לֵה' הַיְשׁוּעָה עַל עַמּוֹ בְּרִכְתָּךְ סֵלָה. לֵה' הַיְשׁוּעָה – כֵּךְ שְׁגִינוּ, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּכַל מְקוֹם שְׁגָלוֹ, שֶׁכִּינָה גִלְתָּה עִמָּהֶם. כְּשִׁינָה יִשְׂרָאֵל מִהַגְלוֹת, לְמִי הִגְאֵלָה – לְיִשְׂרָאֵל אוֹ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֵלֶּא הָרִי פְּרִשׁוּהָ בְּכְמָה כְּתוּבִים, וְכָאֵן – לֵה' הַיְשׁוּעָה וְדָאִי. מִתִּי? עַל עַמּוֹ בְּרִכְתָּךְ סֵלָה. בְּשַׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁגִּית בְּבִרְכּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן

מִהוּ בַּעֲמִיּוֹ. אֵלֶּא מִלָּה דָּא קִלְנָא בַּעֲמִיּוֹ, פָּגִיבוּ בַּעֲמִיּוֹ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי אִם בְּתוֹלָה מַעֲמִיּוֹ יִקְוֶה אִשָּׁה, מַעֲמִיּוֹ וְדָאִי, כֹּלָא כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא, כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ, מִהוּ מְקַדְּשׁוֹ. אֵלֶּא אֲנָא הוּא הַהוּא, דְּאִיהוּ מְקַדְּשֵׁי לִיה בְּכָל יוֹמָא, וּבְגִין כֵּךְ לֹא יִפְגַּם זֶרְעֵיהּ, וְכֹא יִשְׁתַּכּוּז בֵּיתָה פָּגִיבוּ. (ס"א וּבְגִין דָּא) דְּהָא אֲנִי י"י מְקַדְּשׁוֹ דְּאֲנָא בְּעִינָא לְקַדְּשָׁא לִיה וַיִּשְׁתַּכּוּז קַדִּישָׁא בְּכֹלָא, דְּקַדִּישָׁא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵא דְקַדִּישָׁא.

36. תָּא וְזוּי, קוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא (דף צ' ע"ב) יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי דְכֹהֲנָא, וַיִּשְׁתַּכּוּז קַדִּישָׁא כֹּד אֲתִי לְשִׁמְשָׁא, וּבְגִין דְּקוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵא דְכֹהֲנָא דְאִיהוּ קַדִּישָׁא, כֹּהֲנָא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי דְרַכִּיָּא, דְּאֲתַקְדֵּשׁ בְּרַכִּיּוֹתֶיהּ, וּבֹאִי אִיהוּ. לִיּוֹאִי. בַּר זָשׁ (כֹּהֲנָא) אֲזוּרָא, יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי דְקַדִּישָׁא אֲזוּרָא, בְּגִין דִּישְׁתַּכּוּזוֹן כֹּלָא בְּקִדּוּשָׁא, לְשִׁמְשָׁא לְקוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָאֵן אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְאַתִּי, דְּעַלִּיָּהוּ כְּתִיב, (וַיִּקְרָא כ) וַאֲבָדִיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי. כְּמָה פְּרִישָׁן יִשְׂרָאֵל מִכֹּלָא, בְּקִדּוּשָׁה, לְשִׁמְשָׁא לְקוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (וַיִּקְרָא כ) וְהַתְּקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי י"י אֱלֹהֵיכֶם.

37. תָּא פָּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים ג) לִי' הַיְשׁוּעָה עַל עַמּוֹ בְּרִכְתָּךְ סֵלָה. לִי' הַיְשׁוּעָה. הָכִי תִגִּינָן, וְכָאֵן אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּבְכָל אֲתֵר דְּאֲתַגְלוּ, שְׁכִינָתָא אֲתַגְלִיָּא בְּהַדִּיָּהוּ. כֹּד יִפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִגְלוֹתָא, פּוֹרְקָנָא לְבֹאֵן, לְיִשְׂרָאֵל אוֹ לְקוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא. אֵלֶּא הָא אוֹקְמוּהָ בְּכְמָה קָרָאִי, וְהָכָא, לִי' הַיְשׁוּעָה וְדָאִי, אִימַתִּי. עַל עַמּוֹ בְּרִכְתָּךְ סֵלָה. בְּשַׁעָתָא דְקוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁגּוּז בְּבִרְכָּאֵן

הגלות ולהיטיב להם, אזי – לה' הישועה ודאי. ועל בן שנינו שהקדוש ברוך הוא ישוב עם ישראל מן הגלות. זהו שכתוב, (דברים ד) ושב ה' אליהם את שבותך ורחמך.

38. כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. פתח הרועה הנאמן ואמר, מצוה זו שישא בן גדול בתולה, זהו שכתוב אלמנה וגרושה וחללה זנה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. ולמה צריכים שלא ישא אלא בתולה בלי פגם? אלא אשה היא כוס של ברכה. טעמו – פגמו. וכהן שמקריב קרבן לפני ה', צריך שהוא יהיה שלם בלי פגם, שלם באיבריו בלי פגם, שמומים פוסלים בכהנים. שלם בגופו, שלם בנקבתו, לקים בזה (שיר ד) בלך יפה רעיתי ומום אין בך.

39. שקרבן הוא מנחה, וצריכים ישראל לשלח את מנחתם למלך עם איש (בגוף) שלם, שהם בהפך של הצד האחר, שהרי ביד איש עתי פגום היו שולחים לו דורון, שכתוב (ויקרא טז) גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. שאלהים אחרים כלם פגומים מצד הצפון, וכן רב בתי העבודה זרה הם פגומים בנקבה שלהם, חרבה, לילית, פגומה וכו'.

40. (ורועה הנאמן) הוא ו' מלא, והוא בסדור זה הי"ו. ה' אחרונה, כוס מלא ברפת ה', מצד הימין ומצד הגבורה שהוא דין, השכינה נקראת הוי"ה, זהו שכתוב (שמות ט) הנה י"ד יהו"ה הויה במקנה אשר בשדה. קם רועה הנאמן

עליהו דישראל, לאפקא לון מן גלותא, ולאוטבא להו, כדין ליי הישועה ודאי. ועל דא תנינן, דקודשא בריך הוא ייתוב עמהון דישראל מן גלותא, הךא הוא דכתיב, (דברים ל) ושב יי אליהם את שבותך ורחמך.

38. רעיא מהימנא כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, פתוז רעיא מהימנא ואמר, פקודא דא, למייסב כהנא רבא בתולתא, הךא הוא דכתיב אלמנה וגרושה וזננה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. ואמאי בעינן דלא יסב אלא בתולתא בלא פגמו. אלא, אתתא אידי כוס דברכה, טעמו פגמו. וכהנא דקריב קרבנא קדם יי, בעי דלהוי איהו שלים, בלא פגמו, שלים באברוי בלא פגמו, דמומין פסלין בכהנא. שלים בגופיה, שלים בנזקביה, לקיימא ביה, (שיר השירים ד) בלך יפה רעיתי ומום אין בך.

39. דקרבנא מנחה איהו, וצריכין ישראל למישלח מנחתא דלהון למלכא, בגבר (בגוף) שלים. דאינון בהפוכא דסטרא אזורא, דהא ביד איש עתי פגום, הוו שלזין ליה דורנא, דכתיב (ויקרא טז) גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. דאלהים אזורים כלהו פגמוין מסטרא דצפון והכי רובא דבתי עבודה זרה הם פגמוין, בנזקבא דלהון, וזורבא, לילית, פגמויותא וכו'.

40. (ס"א ורעיא מהימנא) איהו ו' מלא ואיהו בסדורא דא יה"ו. ה' בתראתא, כוס מלא ברפת ה', מסטרא דימינא ומסטרא דגבורה דאיהו דינא, שכינתא אתקריאת הוי"ה, הךא הוא דכתיב, (שמות ט) הנה י"ד יהו"ה הויה במקנה

והשתטח לפניו, ואמר: אשרי חלקי שבעלי הגבירה (והגבירה) הם בעזרי. (עד כאן רעיא מהימנא).

41. איש מארעך לדרתם אשר יהיה בו מום. רבי יצחק אומר, משום שהוא פגום, ומי שהוא פגום לא ראוי לשמש בקדש. והרי פרשוי, שאדם שנמצא פגום אין בו אמונה, ואותו הפגם מעיד עליו, כל שכן כהן, שצריך להמצא שלם, בעל האמונה, יותר מהכל, והרי פרשוי.

42. רבי אלעזר היה יושב ביהכל של בית חמיו, והוא היה אומר, לזליגת הדמעות שבהיכל יש עצה למצא. בין כך עבר איש אחד פגום בעין אחת. אמר חמיו, נשאל את זה. אמר, הוא פגום ולא נאמן. אמר, נשאל אותו. באו ושאלו אותו. אמר לו, מיהו המאשר שבעולם? אמר, העשיר, אבל אם ינתק, עמו אני מכלם. (העשיר, אבל אם ינתק, אזי על זה עמו אני מכלם) אמר רבי אלעזר, מדבריו נשמע שאין בו אמונה, ולא בן אמונה הוא. בא ראה, הקדוש ברוך הוא אמר, כל איש אשר בו מום לא יקרב, שהרי הקדשה שלמעלה אינה שורה במקום פגום.

43. פתח ואמר, (ישעיה ח) לתורה ולתעודה אם לא יאמרו כדבר הזה. לתורה ולתעודה, מי היא תורה, ומי היא תעודה? אלא תורה – זו תורה שבכתב. תעודה – זו תורה שבעל פה. תורה שבעל פה אינה שורה במקום פגום, שהרי מתורה שבכתב נבנית. פתוב צור תעודה חתום תורה בלמדי. צור תעודה – זו תורה שבעל פה, משום ששם נצטר צור

אשר בשדה. קם רעיא מהימנא, ואשתטח קמיה. ואמר זכאה זולקי דמטרוניתא דמארי (ומטרוניתא) אינהו בעזרי. (ע"כ רעיא מהימנא)

41. (ויקרא כא) איש מן העם לדרותם אשר יהיה בו מום. רבי יצחק אומר, בגין דאיהו פגום, ומאן דאיהו פגום, לא אתנזי לשמשא בקודשא. והא אוקמוה, דבר נש דאשתכח פגום, לית ביה מהימנותא, וההוא פגמו אסחיד עליה, כל שכן כהנא, דבעיא לאשתכחא שלים, מאריה דמהימנותא, יתיר מכלא, והא אוקמוה.

42. רבי אלעזר היה יתיב בבקטרא דבי זבוי, והוא היה אומר, זילגא דבקטטירא בעיטא שכיז. אדהכי, אעבר זור בר נש, פגום מעיניה זור. אמר זבוי, נשאל להאי. אמר, פגום הוא, ולאו מהימנא. אמר, נשאל בהדיה. אתו שאילו ליה. אמר ליה, טופקא מאן הוא בעלבא. אמר עתירא, אבל דישליף, בהדיה אנא מכלהו. (ס"א עתירא, אבל דישליף, ווי על דא, בהדיה אנא מכלהו) אמר רבי אלעזר, במלוי אשתמע, דלאו מהימנותא גביה, ולאו בר מהימנא הוא. תא זזי, קודשא בריך הוא אמר כל איש אשר בו מום לא יקרב, דהא קדושא דלעילא, לא שריא באתר פגום.

43. פתח ואמר, (ישעיה ח) לתורה ולתעודה אם לא יאמרו כדבר הזה. לתורה ולתעודה, מאן הוא תורה, ומאן הוא תעודה. אלא תורה, דא תורה שבכתב. תעודה, דא תורה שבעל פה. תורה שבעל פה לא שריא באתר פגום, דהא מתורה שבכתב אתבני. כתיב צור תעודה וזתום תורה בלמודי, צור תעודה, דא תורה שבעל פה, בגין דתמן אתער צורא דזזי,

החיים, ובתעודה נקשר קשר החיים (קשר האמונה) שלמעלה, להיות הכל אחד.

44. ומשם למטה נפרדות הדרכים והשבילים, ומשם נפרדות הדרכים בכל העולמות. זהו שכתוב, (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים.

45. חתום תורה, חתימה של התורה, שהיא תורה שבכתב, באיזה מקום? בלמדי, אלו הנביאים, כמו שנאמר (מלכים א ז) ויקם את העמוד הימני ויקרא את שמו יכין ויקם את העמוד השמאלי ויקרא את שמו בעז. ומשם נפרדות הדרכים לנביאים הנאמנים. ואלה עומדים בקיום לגוף, לששת האורות, זהו שכתוב (שיר ח) שוקיו עמודי שש. והכל לא עומד אלא בשלמות, ולא שורה קדשה של הכל אלא בשלמות, בשמחתה פרים זה עם זה, הכל הוא שלם, הכל הוא אחד, לא נפגם המקום. ולכן נקראת בנסת ישראל שלם, כמו שנאמר (בראשית יד) ומלכי צדק מלך שלם, (תהלים עו) ויהי בשלם סיבו.

46. ומשום כך לא שורה הכל אלא במקום שלם. ועל בן כל איש אשר בו מים לא יקרב. כמו בן הקרבן שבו מים לא יתקרב. מה הטעם? שכתוב כי לא לרצון יהיה לכם. ואם תאמר, הרי הקדוש ברוך הוא לא שורה אלא במקום שבור, בכלי שבור, שכתוב (ישעיה נז) ואת דבא ושפל רוח. המקום הזה הוא שלם יותר מהכל, (שכתוב ישעיה נז) ואת דבא ושפל רוח) משום שמנמיך עצמו להשרות עליו את גאות הכל, הגאות שלמעלה, וזהו שלם. אבל לא כתוב, ואת עור ושבור וחרום ושרוע, אלא ואת דבא ושפל רוח.

ובתעודה אתקשר קשר הוויי (נ"א קשרא דמהימנותא) דלעילא, למהוי כלא זוד.

44. ומתמן לתתא אתפרשן אורוזין ושבילין, ומתמן מתפרשין אורוזין בעלמין כלהו הךא הוא דכתיב, (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים.

45. וזתום תורה, וזתימה דאורייתא, דאיהי תורה שבכתב באן אתר. בלמודי, אלין גביאי, כמה דאת אמר (מלכים א ז) ויקם את העמוד הימני ויקרא שמו יכין ויקם את העמוד השמאלי ויקרא שמו בעז. ומתמן אתפרשן אורוזין לנביאי מהימני, וקיימי אלין בקיומא לגופא, לשית טהירין, הךא הוא דכתיב, (שיר השירים ה) שוקיו עמודי שש. וכלא לא קיימא אלא בשלימו, ולא שריא קדושה דכלא, אלא בשלימו, כד מתווצרין דא בדא, כלא הוא שלם, כלא הוא זוד, לא אתפגים אתר. ועל דא אקרי בנסת ישראל שלם, כמה דאת אמר (בראשית יד) ומלכי צדק מלך שלם (תהלים עו) ויהי בשלם סכו.

46. ובגין כך לא שריא כלא, אלא באתר שלם. ועל דא כל איש אשר בו מים לא יקרב. בגוונא דא קרבנא דבית מובא לא יתקריב. מאי טעמא. דכתיב כי לא לרצון יהיה לכם. ואי תיבא דא קודשא בריך הוא לא שארי אלא באתר תבירא, במאנא תבירא, דכתיב, (ישעיה נז) ואת דבא ושפל רוח. האי אתר שלם יתיר הוא מכלא, (דכתיב, ישעיה נז) ואת דבא ושפל רוח) בגין דמאיר גרמיה למשרי עליה גאותא דכלא, גאותא עלאה, ודא הוא שלם. אבל לא כתיב, ואת (דף צ"א ע"א) עור ושבור וחרום ושרוע. אלא

מי שמנמיך עצמו, הקדוש ברוך הוא זוקף אותו.

47. ומשום כך, הכהן שעומד למטה כמו שלמעלה צריך להיות שלם יותר מהכל, ולא יראה פגום, ועל כן הזהיר את הכהנים, שכתוב איש מזרעך לדרתם אשר יהיה בו מום.

48. עוד פתח ואמר, (מלאכי א) וכי תגשון עיר לזבח אין רע וכי תגישו פסח וחלה אין רע. וכי הקדוש ברוך הוא אומר אין רע? אם כך טוב הוא! אלא סוף הכתוב מוכיח, שישראל באותם הימים היו ממנים כהנים בעלי מומים על גבי המזבח ולשמש על המקדש, ואומרים: מה אכפת לקדוש ברוך הוא זה או אחר. והם היו שאומרים אין רע. והקדוש ברוך הוא השיב להם אותו דבר שהיו אומרים. אומר: ישראל, אתם אומרים כשמקריבים בעלי מומים לעבודתי אין רע, מה אכפת לו לקדוש ברוך הוא.

49. בסוף הפסוק מה כתוב? הקריבהו נא לפחתך הירצף או הישא פניך. אדם מכס, אם תרצו לשלם למלך ולהקריב לפניו דורון, אתם שולחים לו עם פגום או לא? הירצף או הישא פניך באותו הדורון? כל שכן וכל שכן בשאתם מקריבים לפני אדם פגום להקריב דורון, הרי הדורון שלכם נמסר לכלב, שודאי אדם שהוא פגום, פגום הוא מהכל, פגום הוא באמונה. ועל כן כל איש אשר בו מום לא יקרב.

50. אמר רבי יוסי, עתיד הקדוש ברוך הוא להשלים עם ישראל ושימצאו שלמים בכל, שהרי לא יהיו בהם כלל

ואת דכא ושפכל רוזו, מאן דמאיך גרמיה, קודשא בריך הוא זקיף ליה.

47. ובגני כה, כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא, בעי למהוי שלים יתיר מכלא, ולא יתווי פגים, ועל דא אזהר להו לכהני, דכתיב איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום.

48. תו פתוז ואמר, (מלאכי א) וכי תגישון עור לבוזו אין רע, וכי תגישו פסח וזולה אין רע, וכי קודשא בריך הוא אומר אין רע, אי הכי טוב הוא. אלא סופיה דקרא אוכוז, דישראל באינון יומין הוו מבנין כהני מארי דמובין, על גבי מדבזא, ולשמשא על מקדשא, ואמרי מאי אכפת ליה לקודשא בריך הוא דא, או אזורא. ואינון הוו דאמרי אין רע. וקודשא בריך הוא אתיב להון הדיא מלה דהוו אמרי. אומר: ישראל אתון אמרי כד מקרבי מארי דמובין על פולוני אין רע, מאי אכפת ליה לקודשא בריך הוא.

49. סופיה דקרא מה כתיב, הקריבהו נא לפחתך הירצף או הישא פניך. בר זש מזיכו, אי בעיתו לשלומי למכלא, ולקרבא קמיה דורונא, אתון משדרין ליה בפגימא, או לא. הירצף או הישא פניך בההוא דורונא, כל שכן וכל שכן דאתון מקרבין קמאי בר זש פגים לקרבא דורונא, הא דורונא דלכון לכלבא אתמסר, דודאי בר זש דאיהו פגים, פגים הוא מכלא, פגים הוא מהימנותא. ועל דא כל איש אשר בו מום לא יקרב.

50. אמר רבי יוסי, זמין קודשא בריך הוא לאשלבא להו לישראל, ולאשתכוזא שלימין

בכלל, דלא יהא בהון מארי דבומוין כלל, בגין דיהון תקונא דעלמא, כאלין מאני ולבושא דבר נש דאינון תקונא דגופא, הדא הוא דכתיב (איוב לח) ויתעבבו כמו לבוש.

51. (ס"א ד"א) תא וזוי, כד יתערון מעפרא, כמה דעאלו, הכי יקומו, וזגרין או סומין. עאלו וזגרין וסומין, יקומו ביהוה לבושא, דלא יימרון דאזרא הוא דאתער. ולבתר, קודשא בריך הוא ייסי לון, וישתכוזון שלימין קמיה, וכדין יהא עלמא שלים בכלל, כדין (זכריה יד) ביום ההוא יהיה יי אזור ושמו אזור.

52. (ויקרא כ"ב) שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תזות אמו וגו'. רבי יוסי פתון, (תהלים לו) צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע יי. האי קרא אית לאסתכלא ביה, אבל תא וזוי, צדק: כתרא קדישא עלאה. כהררי אל: באינון טורין עלאין קדישין, דאקרון טורי דאפרסמונא דכיא. ובגין דאיהי סלקא לאתקשרא בהו לעילא, כל דינאה בשקולא וזדא לכלל, דלית בההוא דינא רוזמי. משפטיך תהום רבה. משפט דאיהו רוזמי, נזוית לתתא לההוא דרנא לתקנא עלמין, וזויס על כלא, ועביד דינא ברוזמי לבסמא עלמא.

53. ובגין דאיהו רוזמי, אדם ובהמה תושיע יי. לכלל בשקולא וזדא. אדם ובהמה, הא אוקמוה, מאן דהוא אדם, ושוי לגרמיה כבהמה. אדם ובהמה: דין אדם, ודין בהמה, וזד הוא. אדם: (בראשית יז) ובן שבעת ימים ימול לכם כל זכר. בהמה: והיה שבעת ימים תזות אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה

בעלי מומים, משום שיהיו תקונו של עולם, כמו הפלים הללו ולבושו של אדם שהם תקון הגוף. זהו שכתוב (איוב לח) ויתעבבו כמו לבוש.

51. (דבר אחר) בא ראה, בשיתעוררו מהעפר, כמו שנכנסו כך יקומו, חגרים או סומים נכנסו, חגרים וסומים – יקומו, באותו לבוש. שלא יאמרו שאחר הוא שהתעורר. ואחר כך הקדוש ברוך הוא ירפא אותם וימצאו שלמים לפניו, ואז יהיה העולם שלם בכל, אז – (זכריה יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

52. שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו וגו'. רבי יוסי פתח, (תהלים לו) צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה'. בפסוק הזה יש להתבונן בו, אבל בא ראה, צדק – בתר קדוש עליון. כהררי אל – כמו אותם הרים עליונים קדושים שנקראים הרי אפרסמון וז'. ומשום שהיא עולה להתקשר בהם למעלה, כל דיניה במשקל אחד לכל, שאין באותו הדין רחמים. משפטיך תהום רבה – משפט שהוא רחמים יורד למטה לאותה הדרגה לתקן עולמות, וחס על העולם, ועושה דין ברחמים לבשם את העולם.

53. ומשום שהוא רחמים – אדם ובהמה תושיע ה'. לכל במשקל אחד. אדם ובהמה, הרי פרשה, מי שהוא אדם ושם את עצמו כבהמה. אדם ובהמה – דין אדם ודין בהמה אחד הוא. אדם – (בראשית יז) ובן שבעת ימים ימול לכם כל זכר. בהמה – והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן

אשה לה, כדי שתעבר עליהם שבת אחת, והרי פרשוה.

54. רבי חייא פתח, (שופטים ה) ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו. בא ראה, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם, והם נדבקים בו ונקראים קדושים, עם קדוש. וכן עד שהעלה אותם לדרגה עליונה שנקראת קדש, שכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. כמו שבארנו, שהרי ישראל משמונה ימים נדבקים בשמו ורשומים בשמו והם שלו, כמו שנאמר ומי בעמך בישראל גוי אחד בארץ. והעממים לא נדבקים בו ולא הולכים בהנהגותיו, והרשם הקדוש נעדר מהם, עד שהם נדבקים לצד האחר שאינו קדוש.

55. ובא ראה, בשעה שרצה הקדוש ברוך הוא לתת תורה לישראל, הזמין אותה לבני עשו. אמר להם: רוצים אתם לקבל תורה? באותה שעה רגזה הארץ הקדושה, ורצתה להפגס לנקב תהום רבה. אמרה לפנני: רבון העולם, שעשועי השמחה (של העולם) אלפים שנים טרם שנברא העולם, וידמנו לפני (ידמנו תוף) (ידמן לפני) ערלים שאינם רשומים בבריתך?

56. אמר לה הקדוש ברוך הוא: כסא כסא, יאבדו אלף אמות כמותם, וברית התורה לא תזדמן לפניהם. זהו שכתוב ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה. ודאי משום שהתורה לא נתנה (משום שהיא ברית קדושה) אלא למי

לני, בגין דיעבר עלייהו שבת וזר, והא (הקדמה י"ג) אוקמוה.

54. רבי חייא פתח (שופטים ה) י' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו. תא וזוי, ופאין אינון ישראל בעלמא דין, ובעלמא דאתי, דקודשא בריך הוא אתרעי בהו, ואינון מתדבקין ביה, ואקרון קדישין, עם קדוש. וכן עד דסליק לון לדרגא עלאה דאקרי קדש, דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל לני ראשית תבואתה. כמה דאוקמוה, דהא ישראל מתבונא יומין מתדבקין ביה בשמיה, ורשימין בשמיה, ואינון דיכיה. כמה דאת אמר, (שמואל ב ז) ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ. ועממין לא מתדבקין ביה, ולא אזלין בנימוסיה, ורשימא קדישא אעדיאו בנייהו, עד (דף צ"א ע"ב) דאינון מתדבקין בסטרא אחרא דלאו קדישא.

55. ותא וזוי, בשעתא דבעא קודשא בריך הוא לבניה אורייתא לישראל, זמין בה לבני עשו, אמר לון, בעאן אתון לקבלא אורייתא. בההיא שעתא אתרצות ארעא קדישא, ובעאת לאעלא לנזקבא דתהומא רבה. אמרה קמיה, מארי דעלמא, פסטירא דזודות (ס"א דעלמא) תרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא, קלטינא קמיה (נ"א קליטנא ג) (נ"א אדמן קמי) ערלין דלא רשימין בקיומך.

56. אמר לה קודשא בריך הוא, כורסיא כורסיא, ייבדון אלף אומין כוותיהו, וקיימא דאורייתא לא יזדמן קמיהו, דהא הוא דכתיב י' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה. ודאי בגין דאורייתא לא אתייהיבת (בגין

שֵׁשׁ בּוֹ בְּרִית קֹדֶשׁ. וּמִי שֶׁמִּלְמַד תּוֹרָה לְמִי שֶׁלֹּא נִמּוֹל, מְשַׁקֵּר בְּשֵׁתִי בְּרִיתוֹת – מְשַׁקֵּר בְּבְרִית הַתּוֹרָה, וּמְשַׁקֵּר בְּבְרִית שֶׁל צְדִיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה לְמָקוֹם הַזֶּה, וְלֹא לְאַחֵר.

57. רַבִּי אַבָּא אָמַר, מְשַׁקֵּר בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת עָלְיוֹנִים – מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, מְשַׁקֵּר בְּנִבְיָאִים, מְשַׁקֵּר בְּכַתוּבִים. מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה וְגו'. מְשַׁקֵּר בְּנִבְיָאִים, שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה נד) וְכָל בְּנִיךָ לְמוֹדִי ה'. הֵם לְמוֹדִי ה' וְלֹא אַחֵר, וְכָתוּב (שִׁם ח) חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדִּי, הֵם וְלֹא אַחֵר. מְשַׁקֵּר בְּכַתוּבִים, שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים עח) וַיִּקֶּם עֲדוֹת בִּיעֶקֶב וְתוֹרָה שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל, וְכָתוּב (שִׁם קמ) אֵף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ. מִי הַצְדִּיקִים? זֶה צְדִיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. שְׁמִי שֶׁלֹּא נִמּוֹל וְלֹא נִכְנַס לְבְּרִית שְׁלֹהֶם, לֹא יוֹדוּ לְשִׁמּוֹ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, בֵּין שֶׁהַתְּגִלָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הָרַם סִינִי לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּכָה הָאָרֶץ וְשָׁבָה לְמִנוּחָהּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שִׁם עו) אֶרֶץ יִרְאֶה וְשָׁקֹטָהּ.

58. בֹּא רֵאָה, אָדָם שֶׁנּוֹלֵד לֹא הִתְמַנֶּה עָלָיו הַכַּחַשׁ שֶׁלְמַעֲלָה עַד שֶׁנִּמּוֹל. בֵּין שֶׁנִּמּוֹל, מִתְעוֹרֶרֶת עָלָיו (רוּחַ) הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רוּחַ שֶׁל מַעֲלָה. זֹכֶה לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה – מִתְעוֹרֶרֶת עָלָיו הַתְּעוֹרְרוֹת יִתְרָה. זֹכֶה וְעוֹשֶׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה, מִתְעוֹרֶרֶת עָלָיו הַתְּעוֹרְרוֹת יִתְרָה. זֹכֶה וְנוֹשֵׂא – זֹכֶה וּמוֹלִיד בָּנִים וּמִלְמַד אוֹתָם אֶת דְּרָכֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, הָרִי אֲזַי הוּא אָדָם שָׁלֵם, שָׁלֵם בְּכָל.

דַּאִיְהוּ קִיַּמָא קְדִישָׁא) אֲכָלָא לְמַאן דְּאִית בֵּיה קִיַּיְמָא קְדִישָׁא. וּמַאן דְּלִיף אורִייתָא לְמַאן דְּלֹא אֲתַגְזֹר, מְשַׁקֵּר בְּתִרֵי קִיַּיְמִי, מְשַׁקֵּר בְּקִיַּיְמָא דְּאורִייתָא, וּמְשַׁקֵּר בְּקִיַּיְמָא דְּצְדִיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּאורִייתָא לְהֵאֵי אֲתֵר אֲתִייהִיבֵת, וְלֹא לְאַזְרָא.

57. רַבִּי אַבָּא אָמַר, מְשַׁקֵּר בְּתַלְתּוּ דְּוֹכְתִי עֲלָאִי, מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, מְשַׁקֵּר בְּנִבְיָאִים, מְשַׁקֵּר בְּכַתוּבִים. מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, דְּכָתִיב, (דְּבָרִים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה וְגו'. מְשַׁקֵּר בְּנִבְיָאִים דְּכָתִיב, (יִשְׁעִיָּה נד) וְכָל בְּנִיךָ לְמוֹדִי יי'. אִינּוֹן לְמוֹדִי יי', וְלֹא אַזְרָא, וְכָתִיב (יִשְׁעִיָּה ח) וְזִתּוּם תּוֹרָה בְּלְמוֹדִי, אִינּוֹן, וְלֹא אַזְרָא. מְשַׁקֵּר בְּכַתוּבִים, דְּכָתִיב, (תְּהִלִּים עח) וַיִּקֶּם עֲדוֹת בִּיעֶקֶב וְתוֹרָה שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל, וְכָתִיב (תְּהִלִּים קמ) אֵף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ. מַאן צְדִיקִים. דָּא צְדִיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּמַאן דְּלֹא אֲתַגְזֹר, וְלֹא עָאֵל בְּקִיַּיְמָא דְּלֵהוֹן, לֹא יוֹדוֹן לְשִׁמְיָה קְדִישָׁא, דְּהִיא אורִייתָא. אָמַר רַבִּי זוּיָא בֵּין דְּאֲתַגְזִּל קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עַל טוֹרָא דְּסִינִי, לְבִייהִב אורִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁכִּיבֵת אֶרְעָא, וְתַבֵּת בְּגִיַּיְזָא, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב, (שִׁם עו) אֶרֶץ יִרְאֶה וְשָׁקֹטָהּ.

58. תָּא זוּי, בְּרַשׁ דְּאֲתִיילִיד לֹא אֲתַמְנָא עָלֶיהָ זוּיָא דְּלַעֲיָלָא, עַד דְּאֲתַגְזֹר. בֵּין דְּאֲתַגְזֹר, אֲתַעֲרֶר עָלֶיהָ (רוּחָא) אֲתַעֲרוּתָא דְּרוּזָא דְּלַעֲיָלָא. וְכִי לֹאֲתַעֲסָקָא בְּאורִייתָא, אֲתַעֲרֶר עָלֶיהָ אֲתַעֲרוּתָא יִתֵּיר. וְכִי וְעָבִיד פְּקוּדֵי אורִייתָא, אֲתַעֲרֶר עָלֶיהָ אֲתַעֲרוּתָא יִתֵּיר. וְכִי וְאֲתַנְסִיב, וְכִי וְאוֹלִיד בְּגִין, וְאוֹלִיף לֹן אורִייתָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, דָּא כְּדִין הוּא אָדָם שָׁלֵם. שְׁלִים בְּכָלָא.

59. אבל בהמה שנולדה, באותה שעה שנולדה, אותו כח שיש לה בסופה יש לה באותה שעה שנולדה, והתמנה עליה. ומשום כך כתוב, שור או כשב או עז כי יולד. עגל או טלה או שעיר או גדי לא נאמר, אלא שור או כשב או עז. אותו שיש לו לסוף – יש לו בשעה שנולד.

60. והיה שבעת ימים תחת אמו, כדי לישב בו אותו כח ומתקנים בו. ובמה יתקנים בו? בשתשרה עליו שבת אחת, ואם לא – לא יתקנים. (ועוד, שיתבשר מזחמת אמו) ואחר שיתקנים בו אותו הכח, כתוב ירצה לקרבן אשה לה, בקיים של שבת אחת שעברה עליו.

61. ובן אדם, בקיים של שבת אחת מתקנים בו התעוררות של העולם הזה והכח שלו. אחר שנמול, מתעוררת עליו התעוררות של רוח עליונה, ובנסת ישראל עוברת עליו ורואה אותו ברשם קדוש, ומתעוררת עליו ושורה עליו הרוח של אותו עולם קדוש, כמו שנאמר (יחזקאל טז) ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך וגו'. בדמיך – בשנים.

62. ואם תאמר, שם כשיצאו ישראל ממצרים, שהיו מצוי ביניהם דם פסח ודם מילה, אזי כתוב בדמיך חיי, כאן מה זה בדמיך? אלא שנים – אחד של מילה ואחד של פריעה. אחד של מילה של נסות ישראל, ואחד של פריעה בצדיק יסוד עולם. ואלו שני דמים שאדם עומד בשבילם בקיים של העולם הבא. זהו שכתוב בדמיך חיי.

63. רבי שמעון אמר, (תהלים כה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. סוד ה' ליראיו

59. אבל בהמה דאיתלידת, בההיא שעתא דאיתלידת, ההוא זיילא דאית לה בסופה, אית לה בההיא שעתא דאיתלידת, ואתמנא עליה. ובגין כך כתיב, שור או כשב או עז כי יולד. עגל או טלה, או שעיר או גדי לא אתמר, אלא שור או כשב או עז, ההוא דאית ליה לסופא, אית ליה בשעתא דאיתליד.

60. והיה שבעת ימים תחת אמו, בגין לאתישבא ביה ההוא זיילא ואתקיים ביה. ובמה יתקיים ביה. כד ישרי עליה שבת זוד, ואי לא, לא יתקיים. (ועוד דאיתבשר מזחמת דאמיה) ולבתר דיתקיים ביה ההוא זיילא, כתיב ירצה לקרבן אשה ליי, בקיומא דשבת זוד, דאעבר עליה.

61. ובר נשי, בקיומא דשבת זוד, אתקיים ביה אתערוותא דהאי עלמא, וזיילא דיליה. בתר דאתגזר, אתער עליה אתערוותא דרוזא עלאה, ובנסת ישראל אעבר עליה, וזומאת ליה, ברשימא קדישא, ואתערת עליה, ושריא עליה רוזא דההוא עלמא קדישא, כמה דאת אמר, (יחזקאל טז) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך וגו'. בדמיך: בתרי.

62. ואי תימא, התיב כד נפקו ישראל ממצרים, דשיכיוו בינייהו דם פסח ודם מילה, כדין כתיב בדמיך זיי, הכא מאי בדמיך. אלא תריין, זוד דמילה, וזוד דפריעה. זוד דגזירו, דכנסת ישראל. וזוד דפריעה, בצדיק יסוד עולם. ואלין תריין דמין דבר נשי קאים בגינייהו בקיומא דעלמא דאתי, הדא הוא דכתיב בדמיך זיי.

63. רבי שמעון אמר, (תהלים כה) סוד יי' ליראיו ובריתו להודיעם. סוד יי' ליראיו, דא כנסת

– זו בנסת ישראל. ובירתו להודיעם – זה צדיק יסוד עולם, בקשר אחד.

64. יו"ד, שלש אותיות, השלמות של הכל. י' ראשית הכל. י' עליונה של הכל, וא"ו אמצע, שלמותם של כל הצדדים, מעביר את כל הרוחות, בו תלויה האמונה. דל"ת, הגן, צרור החיים. האות הזו קטנה, שלמות של הכל.

65. האות הזו סתומה של כל הצדדים. כשיצאת, יוצאת כמו מלך עם חילותיו. שבה (ישבת) אחר כך י' לבדה, בה נסתר הדבר, בה יוצא, סוגר ופותח. (שופע יוצא ופותח).

66. ה"א (זו) השלמות של הכל, למעלה ולמטה. והרי נתבאר, ה"א ה', הרי ידועה. א' היא יו"ד, שלמות של שלש אותיות שהן בראש, שסתומות (ביו"ד, והרי פרשוק) בו ו' על גבי א' (שא' הא), והרי פרשוק (ב', והרי פרשוק), והכל הוא דבר אחד, שלמות השם הקדוש, הוא שלמות של מעלה (ומטה). משום כך לפעמים ה"א נוטלת א', בזמן שהיא מתעטרת בעטרותיו.

67. בא ראה, בכל אות ואות של השם הקדוש נראית השלמות של כל השם. יו"ד הרי נתבאר שלמות הכל. ה' שלמות של הכל, ואף על גב שאינה באלה, ה' בלבדה, הרי נתבאר בדיוקן (זו א' היא וכו') ה"י (היא) (זו ה'). הוא שלמות הכל. ו' בין בצד זה בין בצד אחר, שלמות הוא של הכל. ו"ה היא שלמות יתרה, לעשר את הכל זה שהכל אחד, והרי התעוררו בו החברים.

68. בא ראה, והיה שבעת ימים וגו'. יו"ד ה"א וא"ו ה"א (וא"ו ה"א יו"ד ה"א) –

ישראל. ובירתו להודיעם, דא צדיק יסוד עולם, (דף צ"ב ע"א) בקשורא זורא.

64. יו"ד, תלת אתון, שלימותא דכלא. י' ראשיתא דכלא. י' עלאה דכלא. וא"ו אמצעיתא, שלימותא דכל סטרין. מעבר לכל רוזין, ביה תליא מתיבנותא. דל"ת, גנתא, צורא רוזין. את דא ועירא, שלימא דכלא.

65. את דא סתימא דכל סטרין. כד נפיק, נפיק כמלכא עם וזילוי. תב (נ"א יתיב) לבתה, י' בלזודוי, ביה אסתים מלה, ביה נפיק, סגיר ופתוז. (נ"א נגיד ונפיק ופתח).

66. ה"א (נ"א דא) שלימותא דכלא, לעילא ולתתא. והא אתמר, ה', הא ידיעא. א' הוא יו"ד, שלימו דתלת אתון, דאינן ברישא, דסתימין (ס"א ביו"ד והא אוקמוה) ביה"ו על גבי א' (ס"א דא' הא) והא אוקמוה (בי' והא אוקמוה), וככלא זוד מלה הוא, שלימו דשמה קדישא, הוא שלימו דעילא (ותתא). בגין כך, לאמנן ה"א נטיל א', באמנא דהיא מתעטרא בעטרוי.

67. תא וזוי, כל את ואת דשמה קדישא, אתוןזוי ביה שלימו דכל שמה. יו"ד הא אתמר שלימו דכלא. ה' שלימו דכלא ואף על גב דלאו איהו באלה, ה' בלזודוי, הא אתמר בדיוקנא (ס"א דא א' הוא וכו') ה"י (ס"א איהו) (דא ה'). הוא שלימותא דכלא. (וא"ו ה"א ו' בין בסטרא דא, בין בסטרא אחרא, שלימו הוא דכלא. ו"ה) הוא שלימו יתיר, לאעטרא לכלא הא דכלא זוד, והא אתערו ביה זובריא.

68. תא וזוי, והיה שבעת ימים וגו'. יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א וא"ו ה"א יו"ד ה"א) אתגליפו אתון (והיה).

נחלקו אותיות (והיה). ו' ה', הרי שבעת ימים נכללו כאחד. י' ה', שבעת ימים. י' אחד, הכלל של הכל. ה' שלשה, היא ושני בנים. ובן אחד, שני אבות כלולים בו – הרי ששה (תמשה). בת נקבה אחת – הרי שבעה (ששה). נשמע ש' עליונה כלל של ששה. י"ה הרי שבעה. הינו שפתיב (מלכים-א ח) שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום.

69. והיה שבעת ימים תחת אמו. תחת אמו, התעטרו שבעת ימים, שפתיב (דברי הימים-א כט) לך ה' הגדלה והגבורה וגו'. ועל בן שבעת ימים למטה לכבוד האם העליונה. תחת אמו למטה, שפתיב (שמואל-א ב) עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה. העקר של כל הבית, ילדה שבעה, אלו שבעת הימים של חג הסוכות. ורבת בנים אמללה – אלו קרבנות החג שיוֹרדים בכל יום מן המנין.

70. ובא ראה, אלו עולים למעלה למעלה, ואלו יורדים למטה למטה, כמו שנאמר (עובדיה א) אם תגביה בנשר ואם בין כוכבים שים קנף משם אורידך נאם ה'. וישראל עולים ממטה למעלה, שפתיב (בראשית כח) והיה זרעך בעפר הארץ, וכתוב (שם כו) והרביתי את זרעך ככוכבי השמים. ואחר כך עולים על הכל ונדבקים במקום עליון על הכל. זהו שפתיב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'.

71. ושור או ש' אותו ואת בנו. אמר רבי יוסי, בתרגומו: אותה ואת בנה. שעקר האם לדעת את בנה, והוא הולך אחריה, ולא הולך אחר אביו, ואנו לא יודעים מי הוא? לא תשחטו ביום אחד.

ו' ה', הא שבעת יומין אתכלילו בזה. י' ה', שבעת יומין. י' זור, כלל דכלל. ה' תלת, היא ותריין בנין. ובא זור, תריין אבהן ביה כלילין, הא שיתא (חמשה). ברתא נוקבא זור, הא שבעה (שיתא), אשתממע דה' עלאה כלל דשיתא. י"ה הא שבעה. היינו דכתיב, (מלכים א ח) שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום.

69. והיה שבעת ימים תחת אמו. תחת אמו, אתעטרו שבעת ימים, דכתיב, (דברי הימים א כט) לך יי' הגדולה והגבורה וגו'. ועל דא שבעת ימים לתתא, ליקרא דאימא עלאה. תחת אמו לתתא. דכתיב, (שמואל א ב) עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה. עקרא דכל ביתא, ילדה שבעה, אלן שבעת יומין דזוג הסוכות. ורבת בנים אמללה, אלן קרבנין דזוג, דנזותין בכל יומא מן מניינא.

70. ותא זוזי אלן סלקין לעילא לעילא, ואלן נזותין לתתא לתתא, כמה דאת אמר (עובדיה א) אם תגביה בנשר ואם בין כוכבים שים קנף משם אורידך נאם יי'. וישראל סלקין מתתא לעילא, דכתיב, (בראשית כח) והיה זרעך בעפר הארץ, וכתוב (בראשית כו) והרביתי את זרעך ככוכבי השמים, ולבתר סלקין על כלל, ומתדבקין באתר עלאה על כלל, הדא הוא דכתיב, (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'.

71. (ויקרא כב) ושור או ש' אותו ואת בנו. אמר רבי יוסי, בתרגומו: ליה ולברה. דעקרא דאימא לבנדע ברה, ואזיל בתרה, ולא אזיל בתר

אבות, ואנן לא ידעינן מאן הוא. לא תשזוטו ביום אחד.

72. אמר רבי יהודה, מאי טעמא. אי תיבא משום עגמת נפש דבעירא, נכוס להאי בביתא זור, ולהאי בביתא אזורא. או להאי השתא, ולהאי לבתר. אמר ליה, אית מאן דשרי, ולא הכי, אלא ביום אחד ממש.

73. תא זוזי תנינן יפה תענית לזלום, כאש לזעורת. ועקרא דתעניתא בההוא יומא ממש, ולא ביומא אזורא. מאי טעמא. בגין דלית לך יום לתתא, דלא שלטא ביה יומא אזורא עקאה. וכד איהו שרי בתעניתא דזלומא, אוליפנא דההוא יומא לא אתעד, עד דאתבטל ההוא גזרה. ואי דוזי ליה ליומא אזורא, הא שולטנא דיומא אזורא הוא, ולא עאל יומא ביומא אזורא דזכריה. כהאי גוונא, לית לך יום דלא אתמנא עליה יומא עקאה לעילא. ובעי בר נש לאסתמרא, דלא יעביד פגמא בההוא יומא, ולא יתפגים קמי שאר יומין אזורין.

74. ותנינן, בעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא. אי בר נש עביד עובדא לתתא כדקא (דף צ"ב ע"ב) יאות, הכי אתער זיילא כדקא יאות לעילא, עביד בר נש זוסד בעלמא, אתער זוסד לעילא, ושרי בההוא יומא, ואתער ביה בגיגיה. ואי אתדבר בר נש לרזומי לתתא, אתער רזומי על ההוא יומא, ואתער ברזומי בגיגיה. וכדין ההוא יומא קאים עליה למהוי אפוטרופא בגיגיה, בשעתא דאצטריך ליה.

74. ושנינו, במעשה שלמטה מתעורר מעשה למעלה. אם אדם עושה מעשה למטה כראוי, כך מתעורר כח כראוי למעלה. עושה אדם חסד בעולם – מתעורר חסד למעלה, ושורה באותו היום, ומתעטר בו בשבילו. ואם נוהג אדם ברחמים למטה – מעורר רחמים על אותו היום, ומתעטר ברחמים בשבילו. ואז אותו היום עומד עליו להיות אפוטרופוס עליו בשעה שיצטרך אותו.

75. כְּזוֹנָא דָא, בְּהַפּוֹכָא דְדָא. (ועל כלא) אי עביר
בר זש עובדא דאכזרי, הכי אתער בההוא
יומא, ופגים ליה, ולבתר קאים עליה לאכזרי
לשיצאה ליה מעלמא. בההיא מדה דבר זש
מודד, בה מודדין ליה.

76. תִּנָּן, דִּישְׂרָאֵל אַכְזָרִיּוֹת אֲתַבְנֵעַ מִצִּיָּהוּ, מִכָּל
שְׂאָר עַמִּין, וְלֹא יִתְזַוֵּן מִצִּיָּה עֹבֵדָא בְּעַלְמָא.
דְּהָא כְּמָה מֵאֲרִי דְעֵינִין קִימִין עֲלִיה דְּבֵר זֶשׁ
בְּהַהוּא עֹבֵדָא, וְכָאֵה מֵאֵן דְּאֻזְזִי עֹבֵדָא
דְּכִשְׂרָא לְתַתָּא, דְּהָא בְּעֹבֵדָא תַּלְיָא מִלְּתָא
בְּכִלָּא, לְאֲתַעְרָא מִלָּה אֻזְרָא.

77. רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתוֹז, (בראשית מב) וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי
יֵשׁ שָׂכָר בְּמִצְרַיִם, הָאִי קָרָא רָא דְּזוֹכְמַתָּא אִית
בֵּיה, וְאִית לָן לְאַסְתַּכְלָא בֵּיה, דְּלָאוּ סִיפִיה
רִישִׁיה, וְלָאוּ רִישִׁיה סִיפִיה.

78. אֵלָא תָא זֻזִי, בְּשִׁיעָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּעִי לְמִידָן עַלְמָא בְּכַפְנָא, כָּא יְהִיב מִלָּה דָא
לִידָא דְּכְרוּזָא, דְּהָא כָּל דִּינִין אֻזְרִין דְּעַלְמָא,
כְּרוּזָא כְּרִין עֲלוּהִי עַד לֹא יִיתֹן לְעַלְמָא, וְדִינָא
דָּא לֹא אֲתִיְהִיב לְכְרוּזָא, אֵלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אַכְרִין עֲלִיה וְקָאֲרִי. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (מלכים ב ח) כִּי קָרָא יְיָ לְרַעֲב. מַהֲהִיא
שִׁיעָתָא אֲתַפְקִידָן עַל עַלְמָא מִבְּנֵן אֻזְרִין,
בְּפִקִּידוֹ דְּרַעֲב. (דתרעין).

79. וַאֲסִיר לִיה לְבָר זֶשׁ דְּאִית לִיה שְׁבָעָא,
לְאֻזְזָא בְּזַרְמִיָּה שְׁבָעָא, דְּהָא אֻזְזִי פְּגִיבוּ
לְעִילָא, וְאַכְזִישׁ מִלָּה דְּמִלְכָּא, וְכִבְיָכוֹל כְּאִלוּ
אֲעָבֵר מִבְּנֵן דְּמִלְכָּא מֵאֲתַרִּיהוּ. וְעַל דָּא אָמַר
יַעֲקֹב לְבָנָיו, לָמָּה תִּתְּרָאוּ, לָמָּה תַּעֲבִידוּ פְּגִיבוּ

75. כִּמּוֹ זֶה בְּהַפֵּךְ שֶׁל זֶה. (ועל הפל) אם
עושה אדם מעשה אכזרי, כך מעורר
באותו יום ופוגם אותו, ואחר כך עומד
עליו כמו אכזרי לבלותו מן העולם.
באותה מדה שאדם מודד – בה מודדין
לו.

76. שְׁנִינָן, שְׁיִשְׂרָאֵל נִמְנָעָה מֵהֶם
אַכְזָרִיּוֹת מִכָּל שְׂאָר הָעַמִּים, וְלֹא יִירָאוּ
מֵהֶם מַעֲשֵׂה בְּעוֹלָם. שְׁהִרִי כְּמָה בְּעִלִי
עֵינִים עֹמְדִים עַל הָאָדָם בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה.
אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַרְאָה מַעֲשֵׂה בָּשָׂר לְמַטָּה,
שְׁהִרִי בְּמַעֲשֵׂה תְלוּי הַדָּבָר בְּכָל, לְעוֹרֵר
דָּבָר אַחֵר.

77. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (בראשית מב) וַיֵּרָא
יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שָׂכָר בְּמִצְרַיִם. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ
סוּד שֶׁל חֲכָמָה, וְיֵשׁ לָנוּ לְהִתְבּוֹנֵן בּוֹ,
שְׁאִין סוּפּוֹ רָאשׁוֹ וְאִין רָאשׁוֹ סוּפּוֹ.

78. אֵלָא בָּא רָאֵה, בְּשַׁעָה שְׁהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא רוּצָה לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם בְּרַעֲב,
אִינוּ נֹתֵן דְּבָר זֶה לְיַדִּי הַכְּרוּז, שְׁהִרִי כָּל
הַדִּינִים הָאֲחֵרִים שֶׁל הָעוֹלָם, הַכְּרוּז מִכְּרִין
עֲלֵיהֶם טָרִם שְׂיַבְאוּ לְעוֹלָם, וְהַדִּין הַזֶּה לֹא
נִתֵּן לְכְרוּז, אֵלָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכְּרִין
עֲלֵיו וְקוֹרָא. זֶהוּ שְׁכָנוֹב (מלכים ב ח) כִּי
קָרָא ה' לְרַעֲב. מֵאוֹתָהּ שַׁעָה נִפְקָדִים עַל
הָעוֹלָם מִמְּנִים אֲחֵרִים בְּפִקִּידַת
הַרְעָב (שֶׁל הַשָּׁעָרִים).

79. וַאֲסוּר לְאָדָם שִׁישׁ לוֹ שְׁבַע לְהִרְאוֹת
בְּעַצְמוֹ שְׁבַע, שְׁהִרִי מֵרָאָה פָּגִם לְמַעֲלָה
וּמִכְחִישׁ אֶת דְּבַר הַמֶּלֶךְ, וְכִבְיָכוֹל הָעֵבִיר
אֶת הַמְּמַנִּים שֶׁל הַמֶּלֶךְ מִמְּקוֹמָם. וְעַל כֵּן
אָמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְּרָאוּ, לָמָּה
תַּעֲשׂוּ פָּגִם לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה וּלְהַכְחִישׁ אֶת
דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְכָל אוֹתָם הַמְּמַנִּים בְּכִרְיָה
שְׁלוֹ.

לעילא ולתתא, ולאכוזשא מלה דמלכא, וכל אינן ממנן בכריוו דיליה.

80. אבל הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה, ותמן אוזיו גרמייכו בשבעא, ולא תכוזישו פמליא דלעילא הכא. ותא וזוי, יעקב כמה תבואה הות ליה, ולא בעי לשבור אלא בתוך הבאים בגין דלא ישתכוז פגיוו בעובדא דיליה.

80. אבל הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה, ותמן אוזיו גרמייכו בשבעא, ולא תכוזישו פמליא דלעילא הכא. ותא וזוי, יעקב כמה תבואה הות ליה, ולא בעי לשבור אלא בתוך הבאים בגין דלא ישתכוז פגיוו בעובדא דיליה.

81. עוד פתח ואמר, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. ושנינו, ידו כתיב, שרצה לזקוף ימין על שמאל. ולמה? להראות מעשה למטה, כדי שיתעורר מעשה למעלה.

81. תו פתחו ואמר, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. ותנינן ידו כתיב, דבעי לזקפא ימינא על שמאלא. ואמאי. לאוואה עובדא לתתא, בגין דיתער עובדא לעילא.

82. כתוב (שם כה) והעברת שופר תרועה בחדש השבעי וגו'. למה שופר תרועה? אלא שופר שמשבר שלשלאות, שמשבר את השלטון מכל העבדים. וצריך להראות שופר שהוא פשוט, ולא כפוף, להראות חרות לכל, שהרי היום גורם. ובכל צריך להראות מעשה, ועל בן שופר ולא קרו, כדי להראות מיהו המקום שנקרא שופר.

82. כתיב (ויקרא כ"ה) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו', שופר תרועה אמאי. אלא שופר, דמותבר שלשלאין, דמותבר שולטנותא מכל עבדין. ובעיא לאוואה שופר דאיהו פשיט, ולא כפוף, לאוואה וזירו לכלא, דהא יומא גרים. ובכלא בעי לאוואה עובדא, ועל דא שופר, ולא קרו, בגין לאוואה מאן הוא אתר דאקרי שופר.

83. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, שהם יודעים להדבק במלך הקדוש, ולעורר כח שלמעלה, ולהמשיך את קדשת רבונם עליהם. משום כך כתוב, (דברים לג) אשריך ישראל מי כמוך וגו'. (שם ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.

83. ופאין אינן ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינן ידעין לאתדבקא במלכא קדישא, ולא תערא וזילא דלעילא, ולא מושכא קדושה דמאריהון עלייהו, בגין כך כתיב (דברים לג) אשריך ישראל מי כמוך וגו'. (דברים ד) ואתם הדבקים ב'י' אלהיכם וזיים כלכם היום.

84. ושמרתם מצותי ועשיתם אתם וגו'. מצותיו של רבון העולם, הרי שנינו, שבתוב ושמרתם מצותי ועשיתם אתם. אי שמירה הם צריכים, למה מעשה? ועוד, כל מצוות התורה הם בשני גונים

84. הקדמות רעיא מהימנא (ויקרא כב) ושמרתם מצותי ועשיתם אותם וגו'. פקודין דמארי עלמא, הא תנינן. דכתיב ושמרתם מצותי ועשיתם אותם. אי נטורי קא בעינן, עיבידא למה. תו,

כָּל פְּקוּדֵי אֲוִרֵי־תָא אֵינֻן בְּתֵרִין גְּוִינִין דְּאֵינֻן זֹד, זְכוֹר וְשִׁמּוֹר, זְכוֹר כְּדִכּוּרָא, וְשִׁמּוֹר כְּנִזְקָבָא. וְכִלְהוּ כָּלְלָא זֹדָא, אִי שִׁמּוֹר כְּנִזְקָבָא אֲמַאי כְּתִיב וּשְׁמֵרְתֶּם (את כל) מִצְוֹתַי.

85. אֵלָא כָּלָא בְּהַאי קָרָא, וּשְׁמֵרְתֶּם: דָּא שִׁמּוֹר. וְעִשִׂיתֶם: דָּא זְכוֹר, דְּכָלָא רִזָּא זֹדָא. זְכִירָה דָּא אִיהִי עֲשִׂיהָ, דְּהָא מֵאן דְּאִדְכֵּר מִלָּה לְתַתָּא, אֲתִקִּין (עבִידוּ מִתְמֵן לַהֲוֹא רִזָּא דְלַעֲלֵילָא, וְכֵל מֵאן דְּעִבִיד מִלָּה לְתַתָּא) וְאֲתַעְבִּיד הַהוּא רִזָּא דְלַעֲלִילָא. פְּקוּדֵי אֲוִרֵי־תָא אֵלִין אֵינֻן שֵׁית מֵאָה וּתְלִיסַר פְּקוּדִין, דְּאֵינֻן כָּלְלָא דְדִכְר וְנִזְקָבָא, וְכָלָא רִזָּא זֹדָא.

86. רַעִיָא בּוֹהִיבֵנָא (דף צ"ג ע"א) (שמות כ"ה ע"א וּלְקַחְתֶּם) (וּיקְרָא כ"ב) וְלֹא תִזְוָלוּ אֶת שֵׁם קְדֹשִׁי וְנִקְדָּשְׁתִּי בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. פְּקוּדָא דָּא, לְקִדְשָׁא לִיה בְּכָל יוֹמָא, לְסַלְקָא קְדוּשָׁתִּיהָ מִתַּתָּא לַעֲיָלָא, כְּמָה דְּאִיהוּ קְדִישָׁא לַעֲיָלָא, עַד דְּסַלִּיק קְדוּשָׁתִּיהָ לְאַבְהֵן וּבְנִין. וְרִזָּא דָּא, וְנִקְדָּשְׁתִּי בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עֵיכָא וְתַתָּא. עֵיכָא בְּג' דְרָגִין. לְתַתָּא בְּג' דְרָגִין.

87. קְדוּשָׁה, הָא אֲוִקִיבֵנָא בְּכַמְהָ דְּיֻכְתִּי, אֲבָל כְּמָה דְּאִית קְדוּשָׁה לַעֲיָלָא עַל כָּלָא, הָכִי אִית קְדוּשָׁה בְּאַמְצַעִיתָא, קְדוּשָׁה לְתַתָּא. וְכָלָא בְּרִזָּא דְלְתַתָּא (ס"א בתלתא), קְדוּשָׁה דְלַעֲיָלָא לַעֲיָלָא, בְּרִזָּא זֹדָא. קְדוּשָׁה בְּאַמְצַעִיתָא וּלְתַתָּא תֵּלַת דְרָגִין דְּאֵינֻן זֹד.

88. קְדוּשָׁה, אִיהוּ סֵטֶר עֲלָאָה, דְּאֲשַׁתְּכּוּז רֵאשִׁיתָא לְכָל דְרָגִין. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ סֵטֶר טְמִירָא, וְאַקְרִי קְדִישִׁי. מִתְבָּרַן אֲתַפְּשֵׁט פְּשִׁיטוֹ, דְּנִהִיר בְּזוּד שְׂבִילָא דְקִיקָא טְמִירָא, גּוֹ אֲמַצְעִיתָא. כִּיּוֹן דְּאֲתַנְהִיר גּוֹ אֲמַצְעִיתָא, כְּדִין

שֶׁהֵם אֶחָד, זְכוֹר וְשִׁמּוֹר. זְכוֹר לְזָכֹר, וְשִׁמּוֹר לְנִקְבָּה, וְכֵלָם כָּלָל אֶחָד. אִם שִׁמּוֹר לְנִקְבָּה, לְמָה כְּתוּב וּשְׁמֵרְתֶּם (את כל) מִצְוֹתַי?

85. אֵלָא הַכֵּל בְּפִסּוּק הַזֶּה. וּשְׁמֵרְתֶּם – זֶה שִׁמּוֹר. וְעִשִׂיתֶם – זֶה זְכוֹר, שֶׁהַכֵּל סוּד אֶחָד. זְכִירָה זֹהִי עֲשִׂיהָ. שֶׁהִרִי מִי שִׁמְזִכִּיר הַדָּבָר לְמַטָּה, מִתְקִין (עוֹשִׂים מַשֵּׁם לְאוֹתוֹ סוּד שְׁלֻמְעֵלָה, וְכָל מִי שֶׁעוֹשֶׂה דָּבָר לְמַטָּה) וְנַעֲשֶׂה אוֹתוֹ הַסּוּד שְׁלֻמְעֵלָה. מִצְוֹת הַתּוֹרָה אֵלּוּ הֵן שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִצְוֹת, שֶׁהֵן כָּלָל שֶׁל זָכֹר וְנִקְבָּה, וְהַכֵּל סוּד אֶחָד.

86. וְלֹא תִחַלְלוּ אֶת שֵׁם קְדֹשִׁי וְנִקְדָּשְׁתִּי בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם לְהַעֲלוֹת קְדֻשָּׁתוֹ מִמַּטָּה לְמַעֲלָה, כְּמוֹ שֶׁהוּא קְדוֹשׁ לְמַעֲלָה, עַד שֶׁעוֹלָה קְדֻשָּׁתוֹ לְאַבּוֹת וּבְנִים. וְסוּד זֶה, וְנִקְדָּשְׁתִּי בַּתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מַעֲלָה וּמַטָּה. מַעֲלָה בְּשֹׁלֶשׁ דְּרָגוֹת, לְמַטָּה בְּשֹׁלֶשׁ דְּרָגוֹת.

87. קְדֻשָּׁה זוֹ הִרִי בְּאַרְנוּ בְּכַמְהָ מְקוֹמוֹת, אֲבָל כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ קְדֻשָּׁה לְמַעֲלָה עַל הַכֵּל, כֵּךְ יֵשׁ קְדֻשָּׁה בְּאַמְצָע, קְדֻשָּׁה לְמַטָּה. וְהַכֵּל בְּסוּד שְׁלֻמְעֵלָה (בְּשֹׁלֶשׁ), קְדֻשָּׁה שְׁלֻמְעֵלָה לְמַעֲלָה, בְּסוּד אֶחָד. קְדֻשָּׁה בְּאַמְצָע וּלְמַטָּה, שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת שֶׁהֵן אֶחָד.

88. קְדוּשָׁה הוּא צִד עֲלִיּוֹן, שְׁנִמְצָא רֵאשִׁית לְכָל הַדְּרָגוֹת. וְאַף עַל גַּב שֶׁהוּא צִד טְמִיר וְנִקְרָא קְדִישׁ, מַשֵּׁם הַתְּפִשְׁטָה הַתְּפִשְׁטוֹת, שְׁמַאיֶרָה בְּשִׁבִּיל אֶחָד דִּק וְנִסְתָּר תּוֹךְ הָאֲמָצָע. כִּיּוֹן שְׁמַאיֶרָה הָאֲמָצָעִית, אִז נִרְשָׁמַת ו' אַחַת שְׁמַאיֶרָה

בתוך הקדש הזה, ונקראת קדוש. מהאור הזה מתפשטת התפשטות למטה, הסוף של כל הדרגות. בין שמאירה בסוף, אז נרשמת באור ה' אחת, ונקראת קדשה, והרי בארנוה.

89. ומה שנקרא קדוש קדוש קדוש, שהרי קדש צריך לו, הסוד של ראשית (שהוא ראשית) הכל, הואיל ומשם נמצא, ואם כך, למה נקרא למעלה קדוש, שהרי שם לא נמצאת ו'?

90. אלא הסוד כך הוא ודאי, וישראל מקדשים למטה כמו שהמלאכים העליונים למעלה, שבתוב בהם (ישעיה ו') וקרא זה אל זה ואמר קדוש. ובין שישראל מקדשים, הם מעלים ממטה למעלה את הכבוד העליון, עד שמתעלית ו', שהיא סוד של השמים העליונים למעלה. בין שאותם השמים התעלו למעלה, מאיר בהם אותו הקדש, ואז נקרא למעלה קדוש. ואחר כך מאיר אותו אור עליון על הכסא, שהוא שמים. ואותם שמים שבים למקומם, והתישבו בו באותו האור, ואז נקרא קדוש. אחר כך יורד אותו האור, עד שנוטל הכל צדיק עליון אחד, הדרגה הנכבדה לקדש הכל למטה. בין שהוא נוטל את הכל, אז נקרא קדוש, וזהו הסוד של הכל.

91. ומי ששם רצונו בזה, עושה יפה. ומי ששם רצונו בשלש הדרגות של האבות בכלל אחד, ליחד אותם בתוך הקדשה הזו, אם אינו יכול לשם רצונו יותר, הוא עושה יפה, והכל להוריד מתוך הקדשה שלמעלה למטה. שכל אחד יקדש את עצמו בקדשה הזו ולשמר אותה, לפרש את פרישת הקדשה עליו. וסוד זה,

אתרשים זזד ו', דנהיר גו האי קדש, ואקרי קדוש. מהאי נהירו אתפשט פשיטו לתתא, סופא דכל דרגין. בין דאתנהיר בסופא, כדין אתרשים בנהירו, זזד ה', ואקרי קדושה, והא אוקימנא.

89. ומה דאקרי קדוש קדוש קדוש, דהא קדש מבעי ליה, רזא דראשיתא (ס"א דאיהו ראשיתא) דכלא, הואיל ומתמן אשתכוז, ואי הכי אמאי אקרי לעילא קדוש, דהא תמן ו' לא אשתכוז.

90. אלא רזא הכי הוא ודאי, וישראל מקדשי לתתא, כזוונא דמלאכי עלאי לעילא, דכתיב בהו, (ישעיה ו') וקרא זה אל זה ואמר קדוש. וכיון דישראל קא מקדשי, סלקי מתתא לעילא יקרא עלאה, עד דאסתלק ו' רזא דשמים עלאין לעילא. בין דאיעון שמים אסתלקו לעילא, נהיר ההוא קדש בהו, וכדין אקרי לעילא קדוש. ולבתר נהיר ההוא נהירו עלאה, על כורסייא דאיהו שמים. ואיעון שמים תייבין לדוכתייהו, ומתיישבו ביה בההוא נהירו, וכדין אקרי קדוש. לבתר נזוית ההוא נהירו, עד דנטיל כלא זזד צדיק עלאה, דרזא יקירא לקדשא כלא לתתא. בין דאיהו נטיל כלא, כדין אקרי קדוש. ודא איהו רזא דכלא.

91. ומאן דשוי רעותיה בהאי שפיר קא עביד. ומאן דשוי רעותיה, בתלת דרגין דאבהן בכללא וזדא, ליוזדא לון גו קדושתא דא, אי לא יכיל לשוואה רעותיה יתיר, שפיר קא עביד. וככלא לזוזתא מגו קדושתא דלעילא לתתא, לקדשא כל זזד גרמיה בהאי קדושה, ולנטרא ליה, למפרש פרישו דקדושתא על

וּנְקַדְשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחֵר כֶּךָ – אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם.

92. בְּאֵיזָה מְקוֹם יִקְדַּשׁ אָדָם אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַקִּדְשָׁה הַזֹּאת לְהַכְלִיל אֶת עַצְמוֹ בָּהּ? כְּשֶׁמִּגִּיעַ אָדָם לִשְׁם הַקִּדּוּשׁ ה' צְבָאוֹת, וְסוּד זֶה – אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם. זֶה מִצְוָנוּ בְּסוּד שֶׁל סִפְרֵי הַקְדְּמוֹנִים, וְאֵנוּ לֹא עוֹשִׂים כֵּן, אֲלֹא אַחֵר ה' צְבָאוֹת לְבָדוֹ. וְאַחֵר כֵּן כְּשֶׁמִּגִּיעַ אָדָם לְמִלָּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אִזּוֹ יִכְלֹל אֶת עַצְמוֹ בְּאוֹתָהּ קִדְשָׁה, לְהַתְקַדֵּשׁ לְמִטָּה בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הַכְּבוֹד שֶׁלִּמְטָה, וְסוּד זֶה – (שְׁמוֹת כט) וְנִקְדַּשׁ בְּכְבוֹדִי. וְאַחֵר כֵּן יַעֲשֶׂה בְּדֶרֶךְ פֶּרֶט, שִׁיתְקַדֵּשׁ הַכֹּל. כִּמוֹ שֶׁאֵנוּ עוֹשִׂים לְעַמְתָּם שֶׁל הַמַּלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים, שְׁאוֹמְרִים (יִחְזָקָאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ, זֶה כְּבוֹד עֲלִיּוֹן. וְאַחֵר כֵּן, (תְּהִלִּים קמו) יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם וָכּוֹן, זֶה הַכְּבוֹד שֶׁלִּמְטָה.

93. וּבִסְפָּרָא דְרַב יִיסָא סָבָא, קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה וְכוּ', דָּא אִיהִי קְדוּשָׁה לְאַתְקִדְשָׁה תּוֹרָה שֶׁבְּכָתֹב בְּכָלֹל אַחֵד. וְאַחֵר כֵּן לְעַמְתָּם בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' – אֵלּוּ נִבְיָאִים. וְאַחֵר כֵּן יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם. סוּד זֶה אֵנוּ צְרִיכִים בְּקִדְשָׁה זֹאת, שֶׁתִּמְצָא שֵׁם קִדְשָׁה וּבִרְכָּה וּמַלְכוּת שִׁימְצָא הַכֹּל בְּאַחֵד. קִדְשָׁה, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר קְדוּשָׁה. בִּרְכָּה, בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ. מַלְכוּת, יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם. וְעַל כֵּן אֵנוּ צְרִיכִים לְהַשְׁלִים אֶת הַכֹּל, וְעַל כֵּן יָכוֹן אָדָם וְיִשִּׁים אֶת רְצוֹנוֹ בְּכָל יוֹם. (ע"כ רַעִיָא מִהִימָנָא).

94. דִּבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם מִקְרְאֵי קִדְשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וָגו'. שְׁנִינֹה, הָאוֹר שֶׁהָיָה בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה מְאִיר מְסוּפָה

גְּבִיָּה. וְרָאָה דָּא, וְנִקְדְּשֵׁתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר אֲנִי יי' מִקְדְּשְׁכֶם.

92. בְּאֵן אַתֵּר יִקְדַּשׁ בַּר נֶשֶׁ גְּרַמִּיָּה גֵּו קְדוּשִׁיתָא דָּא, לְאַכְלָלָא גְּרַמִּיָּה בָּהּ. כִּד מוֹטִי בַר נֶשֶׁ, לְשִׁמָּא קְדִישָׁא יי' צְבָאוֹת. וְרָאָה דָּא אֲנִי יי' מִקְדְּשְׁכֶם. דָּא אֲשִׁכּוּזָא בְּרָאָה דְסִפְרֵי קְדָמָאִי. וְאֵן לֹא עֲבָדִין הֵכִי, אֲכָל לְבַתֵּר יי' צְבָאוֹת בְּלִזְזוּדִי. וּלְבַתֵּר כִּד מוֹטִי בַר נֶשֶׁ לְמִלָּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כִּדִּין יִכְלֹל גְּרַמִּיָּה בְּהֵהוּא קְדוּשָׁה, לְאַתְקִדְשָׁה לְתַתָּא, גֵּו הֵהוּא כְּבוֹד דְלְתַתָּא, וְרָאָה דָּא וְנִקְדַּשׁ בְּכְבוֹדִי. (שְׁמוֹת נ' ע"א, ר"ז ע"א, נִשָּׂא קמ"ג ע"ב) וּלְבַתֵּר יַעֲבִיד אוֹרִזוֹ פֶּרֶט, לְאַתְקִדְשָׁה כָּלָא. כִּמָּה דְאֵן עֲבָדִין לְעַמְתָּם דְּמַלְאכֵי עֲלָאִי, דְאִמְרֵי בְרוּךְ כְּבוֹד יי' מִמְּקוֹמוֹ, דָּא כְּבוֹד עֲלָאִי. וּלְבַתֵּר יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם וָכּוֹן. דָּא כְּבוֹד דְלְתַתָּא.

93. וּבִסְפָּרָא דְרַב יִיסָא סָבָא, קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה וְכוּ', דָּא אִיהִי קְדוּשָׁה לְאַתְקִדְשָׁה תּוֹרָה שֶׁבְּכָתֹב בְּכָלֹל וְכוּ'. וּלְבַתֵּר לְעַמְתָּם בְּרוּךְ כְּבוֹד יי', אֵלִין גְּבִיָּאִים. וּלְבַתֵּר יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם. וְרָאָה דָּא, אֵן צְרִיכִין בְּקְדוּשִׁיתָא דָּא, לְאַשְׁתַּכּוּזָא תַּמָּן קְדוּשָׁה וּבִרְכָּה וּמַלְכוּת, לְאַשְׁתַּכּוּזָא כָּלָא כּוּזָא. קְדוּשָׁה, כִּמָּה דְאַתְמַר קְדוּשָׁה. בִּרְכָּה, בְּרוּךְ כְּבוֹד יי' מִמְּקוֹמוֹ. מַלְכוּת, יִמְלוֹךְ יי' לְעוֹלָם. וְעַל דָּא כָּלָא אֵן צְרִיכִין לְאַשְׁלֵמָא, וְעַל דָּא יִכּוּן בַּר נֶשֶׁ, וְיִשְׁוִי רַעֲוִתִּיהּ בְּכָל יוֹמָא. (ע"כ רַעִיָא מִהִימָנָא)

94. (וַיִּקְרָא כ"ג) דִּבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יי' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם מִקְרְאֵי קִדְשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וָגו'.

העולם עד סוף העולם, כשהסתכל הקדוש ברוך הוא ברשעים שעתידים לעמד בעולם, גנו אותו לצדיקים לעולם הבא. זהו שבתוב (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. וכתוב (תהלים צז) אור זרע לצדיק.

95. בא ראה, ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה. הרי שנינו, יהי אור, אור שכבר היה. וכאן, אם תאמר אור שהוא יום בלבדו, חזר ואמר, ולחשך קרא לילה. אם תאמר כל אחד לבדו – חזר ואמר, ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. שאין לילה בלי יום, ואין יום בלי לילה. ולא נקרא אחד אלא בזוג אחד, והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל נקרא אחד, וזה בלי זה לא נקרא אחד.

96. בא ראה, משום שבנסת ישראל עבשו בגלות, בבית כול לא נקרא אחד. ומתי נקרא אחד? בשעה שיצאו ישראל מן הגלות, וכנסת ישראל תחזור למקומה להזדוג עם הקדוש ברוך הוא. זהו שבתוב (זכריה יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. (משום כך ויהי ערב ויהי בקר יום אחד) וזה בלי זה לא נקרא אחד.

97. בא ראה, מועדי ה' אשר תקראו אתם וגו'. לזמן את הכל למקום אחד ושימצא הכל בשלמות בסוד של אחד, ולהיות ישראל (בזוג אחד) למטה גוי אחד בארץ. נניח שהקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל שנקרא אחד – ישראל למטה שהם מזמנים כמו שלמעלה, במה יהיו נקראים אחד?

תנינן, אור דהיה בקדמיתא, היה נהיר מסייפי עלבא לסייפי עלבא, כד אסתכל קודשא בריך הוא לזיבין דזמינן למיקם בעלבא, גניז ליה לצדיקיא לעלבא דאתי, הדיא הוא דכתיב, (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. וכתוב (תהלים צז) אור זרע לצדיק.

95. תא זוזי, ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה. תא תנינן, יהי אור, אור דכבר היה. והכא, אי תימא אור דאיהו יום בלזוזדוי, הדר ואמר ולחשך קרא לילה. אי תימא כל זוד בלזוזדוי, (דף צ"ג ע"ב) הדר ואמר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. דלילה לית בלא יום, ולית יום בלא לילה, ולא אקרי אחד, אלא בזוגא זוד, וקודשא בריך הוא וכנסת ישראל אקרי אחד, ודא בלא דא לא אקרי אחד.

96. תא זוזי, בגין דכנסת ישראל השתא בגלותא, כביכול לא אקרי אחד. ואימתי אקרי אחד. בשעתא דיפקון ישראל מן גלותא, וכנסת ישראל אהדרת לאתרהא, לאזדוגא ביה בקודשא בריך הוא, הדיא הוא דכתיב, (זכריה יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. (בגין כך ויהי ערב ויהי בקר יום אחד) ודא בלא דא לא אקרי אחד.

97. תא זוזי, מועדי יי אשר תקראו וגו'. לזמן אתם וגו'. לזמן את הכל למקום אחד ושימצא כל אתר זוד, ולאשתכחא בלא בשלימו, ברוך דאזוד. ולמהוי ישראל (בזוגא חדא) לתתא גוי אחד בארץ. תנינן קודשא בריך הוא בכנסת ישראל דאקרי אחד, ישראל לתתא דאזון זמינן כזוגא דלעילא, במה יקרון אחד.

98. אֵלָּא, בִּירוּשָׁלַם ׀ דִּלְתַתָּא, יְקָרוֹן יִשְׂרָאֵל
אֲזוּד. מִנָּא כֵּן. דְּכַתִּיב, (שמואל ב ז) גֹּי אֲזוּד
בְּאַרְץ. וְדֹא, בְּאַרְץ הֵם גֹּי אֲזוּד, עֲמִיה אֶקְרוֹן
אֲזוּד, וְלֹא אֵינֹן בְּלִזְזוּדֵיהוּ. דְּהָא וּבִי כְעִמָּה
יִשְׂרָאֵל גֹּי אֲזוּד סְגִי לִיה, אֲבָל לֹא אֶקְרוֹן אֲזוּד,
אֵלָּא בְּאַרְץ, בְּזוּזָא דְּהָא אֶרֶץ כְּזוּזָא דְּלַעֲיָלָא.
וּבְגִין כֶּה, כֹּלָא קָשִׁיר דָּא בְּדָא בְּזוּזָא וְזָדָא,
זְכָאָה זְוֹלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה
מְלָאכָה אֶתְמֹר, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

99. (רבי יוסי ורבי חייא אולי בארחה וכו'. עד הושיעה ימינך
וענני. (כבר נדפס בפרשת וארא דף ל"ב ע"א וצריך להוסיף אחר
מלת קדישא) אמר ליה את חמי ואנא חמינא מפומיה דרבי שמעון
שמענא מלה ובכינא. אמר ליה מאי האי ואחר מלת דא דאתגזר
בי כדקא יאות).

100. (ויקרא כ"ג) אֵלָּה מוֹעֲדֵי יִי' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר
תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם. רַבִּי יִצְחָק פְּתוּז, (תהלים
כז) לָךְ אָמַר לִבִּי בִקְשׁוּ פָנַי אֶת פָּנֶיךָ יִי' אֲבִיקֶשׁ.
הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ זְכָרִיָּא בְּכַמֵּה אֶתֶר, אֲבָל
הָאִי קָרָא הָכִי אֶתְמֹר, לָךְ אָמַר לִבִּי, דְּוֹד מְלָכָא
אָמַר דָּא בְּגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל מְלָכָא
קֹדִישָׁא. וּבֹאֵי אָמַר. לָךְ אָמַר לִבִּי, בְּגִינָה אָמַר
לִבִּי לִבְנֵי עֲלָמָא, וְאַזְהַר לֹון לִבִּי. דְּאִיהוּ אֲזוּדִיד
בֵּיה, דְּדָא בְּגִין מְלָכָא עֲלָאָה אָמַר. בִּקְשׁוּ פָנַי,
אֶלֶין עֲטָרִי מְלָכָא, דְּאִיהוּ אֲזוּדִיד בֵּהוּ, וְאֵינֹן
בֵּיה. אֵינֹן עֲמִיָּה, וְאִיהוּ וְשִׁמְיָה, מְלָכָה וְזָדָא הוּא.
בְּגִין כֶּה אָמַר דְּוֹד אֶת פָּנֶיךָ יִי' אֲבִיקֶשׁ, כְּמִה
דְּאֶת אָמַר, (תהלים קה) דְּרִשׁוּ יִי' וְעֲזֹו בִקְשׁוּ פָנָיו
תְּמִיד.

101. תָּא זִזִּי, יָאוֹת הוּא דְּוֹד מְלָכָא לְמִימֹר
שִׁירְתָּא בְּגִין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי
עֲלָמָא, וְלְמִימֹר מְלִי דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְמְלָכָא,
בְּגִין דְּאִיהוּ אֲזוּדִיד בֵּה.

98. אֵלָּא בִירוּשָׁלַם שֶׁל מְטָה יִקְרְאוּ
יִשְׂרָאֵל אֶחָד. מִנֵּין לָנוּ? שְׁכַתוּב (שמואל-
ב ז) גֹּי אֶחָד בְּאַרְץ. וְדֹא, בְּאַרְץ הֵם גֹּי
אֶחָד, עֲמִיה הֵם נִקְרָאִים אֶחָד, וְאֵינִם
לְבָדָם. שְׁהִירִי וּמִי כְעִמָּה יִשְׂרָאֵל גֹּי אֶחָד
מִסְפִּיק לוֹ, אֲבָל לֹא נִקְרְאוּ אֶחָד אֵלָּא
בְּאַרְץ, בְּזוּזָא שֶׁל הָאָרֶץ הַזֶּה כְּמוֹ
שְׁלִמְעֵלָה. וּמִשּׁוֹם כֶּה הַכֹּל קָשׁוּר זֶה עִם
זֶה בְּזוּזָא אֶחָד. אֲשֶׁרִי חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה נְאֻמָּר, וְהִירִי
פְּרָשׁוּהָ.

99. חסר תרגום

100. אֵלָּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר
תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם. רַבִּי יִצְחָק
פְּתוּח, (תהלים כז) לָךְ אָמַר לִבִּי בִקְשׁוּ פָנַי
אֶת פָּנֶיךָ ה' אֲבִיקֶשׁ. אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאַרְזוֹ
הַחֲבֵרִים בְּכַמֵּה מְקוֹמוֹת, אֲבָל הַפְּסוּק
הַזֶּה כֶּה נְאֻמָּר, לָךְ אָמַר לִבִּי, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ
אָמַר אֶת זֶה בְּשָׁבִיל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. וּמָה אָמַר? לָךְ אָמַר לִבִּי,
בְּשָׁבִילֶךְ אָמַר לִבִּי לְבְנֵי הָעוֹלָם, וְהַזְהִיר
אוֹתָם לִבִּי, שֶׁהוּא אֲחִיזוּ בּוֹ, שְׁאֵת זֶה
בְּשָׁבִיל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן הוּא אָמַר. בִּקְשׁוּ
פָנַי, אֵלּוֹ עֲטֹרוֹת הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא אֲחִיזוּ בָּהֶן,
וְהֵם בּוֹ. הֵם שְׁמוֹ, וְהוּא וְשְׁמוֹ דְּבֵר אֶחָד
הוּא. מִשּׁוֹם כֶּה אָמַר דְּוֹד, אֶת פָּנֶיךָ ה'
אֲבִיקֶשׁ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם קה) דְּרִשׁוּ ה'
וְעֲזֹו בִקְשׁוּ פָנָיו תְּמִיד.

101. בֹּא רֵאָה, רָאוּי הוּא דְּוֹד הַמֶּלֶךְ
לֹוֹמֵר שִׁירָה בְּשָׁבִיל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר
מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְלֹוֹמֵר דְּבָרִים שֶׁל כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל לְמֶלֶךְ, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא אֲחִיזוּ בָּהּ.

102. דְּבַר אֲזֹר לָהּ אָמַר לְבִי בִקְשׁוּ פָנַי. בְּגִינָה
אָמַר לְבִי לְבִי עֲלֵמָא, בִּקְשׁוּ (ס"א אֵת פִּנְיָ יי'
אֲבָקָשׁ) פָּנַי אֲלֵיךְ וְזִמְנִיָּא וְזִמְנִיָּא דְכֻלְהוּ זְמִין לְהוֹן
לְאַתֵּר דְּאַקְרִי קֳדָשׁ, בְּגִין לְעֵטְרָא לֹוֹן, כָּל זֹוֹד
וְזֹוֹד בְּיוֹמִיָּה, כָּל זֹוֹד וְזֹוֹד בְּזִמְנִיָּה, וְיִשְׁאַבֹּן כֻּלְהוּ
מִהֵהוּא עֲמִיקָא דְעֲמִיקָתָא, דְנִזְזֻלִין וּמִבֹּעֵין
נִפְקִין מִנִּיָּה, בְּגִין כִּף כְּתִיב מִקְרָאֵי קֳדָשׁ, וְזִמְנִין
אֵינֹן לְהֵהוּא אֵתֵר דְּאַקְרִי קֳדָשׁ, לְאַתֵּעֲטָרָא
בִּיהָ, וְלֹאֲשֵׁתֵאֲבָא בִּיהָ, בְּגִין דִּיתִקְדָּשׁוֹן כֻּלְהוּן
כּוֹזְדָא, וְיִשְׁתַּכּוּז בְּהוּ זֹוֹדוֹתָא.

103. רַבִּי אָבָא אָמַר, מִקְרָאֵי קֳדָשׁ: וְזִמְנִין
דְּקֳדָשׁ. וְכֹד מִהֵהוּא וְזִמְנִין, וְזִמְנִין מִן נִזְזֻלָא דְנִזְזִיד
וְנִפְיָה. לְמִלְכָּא דְזִמְנִין בְּגִי נֶשֶׁא לְסַעֲוִדְתִּיהָ,
אֲעֵטֵר קְבִיָּהּ מִכָּל זִינֵי מִיכְלָא דְעֲלֵמָא, אֲפִתְּוֹ
לָהּ זָרְבִי זִמְרָא, שְׁפִיר בְּרִיזָא, שְׁפִיר
לְמִשְׁתִּיָּא. דְּהִכִּי אֲתִזְזִי, מֵאֵן דְּמִזְזִין לְמִיכְלָא
וְלְמִשְׁתִּיָּא זְמִין. כִּף מִקְרָאֵי קֳדָשׁ, כִּין דְּאֵינֹן
וְזִמְנִין לְסַעֲוִדְתָא דְּמִלְכָּא, וְזִמְנִין אֵינֹן לְזִמְרָא
טָב וְשְׁפִיר דְּמִנְטָרָא. (כִּמָּה דָּאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) כִּי
טוֹבִים דוּדִיךְ מִיין) וְעַל דָּא מִקְרָאֵי קֳדָשׁ כְּתִיב.

104. אֲשֶׁר תִּקְרָאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם, כְּתִיב (שְׁמוֹת
כב) וְאֲנֹשִׁי קֳדָשׁ תִּהְיוּן לִי, וְיִשְׂרָאֵל לְתֵתָא אֲקִרֹן
אֲנֹשִׁי קֳדָשׁ. כִּין דְּזִמְנִין אֵינֹן מִקְדָּשׁ דְּלַעֲיָלָא
אֲתֹן אֲנֹשִׁי קֳדָשׁ לְתֵתָא וְזִמְנָא לָהּ, כְּדִין אֲתִקְיֵנוּ
סַעֲוִדְתָא, וְזֹוֹדוּ, דְּהָא לָכוּ אֲתִזְזִי, בְּגִין דְּאֲתֹן
אֲתִקְרֹן אֲנֹשִׁי קֳדָשׁ, וְיִהוֹן כֻּלְהוּ (דף צ"ד
ע"א) וְזִמְנִין בְּכָל סְטָרִין דְּקֳדָשׁ לְעִילָא וְתֵתָא.

105. דְּבַר אֲזֹר (וִיקְרָא כ"ג) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יי'. מִהֵהוּ
מוֹעֲדֵי יי'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִיין אֵינֹן. דְּבִיָּה
אֲתִקְשְׁרוּ מִתֵּתָא לְעִילָא, וּמִעִילָא לְתֵתָא, כֻּלְהוּ

102. דְּבַר אֲחֵר לָהּ אָמַר לְבִי בִקְשׁוּ פָנַי
– בְּשִׁבְלֵךְ אָמַר לְבִי לְבִי הַעוֹלָם בִּקְשׁוּ
פָנַי, (אֵת פִּנְיָ ה' אֲבָקָשׁ) אֵלֹו זְמִנִּים וְחָגִים
שְׁכֻלָּם הַזְמִין לָהֶם לְמָקוֹם שְׁנִקְרָא קֳדָשׁ,
כְּדִי לְעֵטֵר אוֹתָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּיוֹמוֹ,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזִמְנֹו, וְיִשְׁאַבֹּו כָּלָם
מֵאוֹתוֹ עֵמֶק הָעֵמֶקִים שֶׁהִנָּחִילָם
וְהַמְעִינֹת יוֹצֵאִים מִשָּׁם. מִשּׁוֹם כִּף כְּתוּב
מִקְרָאֵי קֳדָשׁ, מְזִמְנִים הֵם לְאוֹתוֹ מָקוֹם
שְׁנִקְרָא קֳדָשׁ, לְהִתְעַטֵּר בּוֹ וְלִהְיוֹת שָׂאֵב בּוֹ,
כְּדִי שִׁיתְקַדְּשׁוּ כָּלָם בְּאֶחָד, וְתִמְצָא בָּהֶם
שְׁמִחָה.

103. רַבִּי אָבָא אָמַר, מִקְרָאֵי קֳדָשׁ –
זְמִנִּים שֶׁל קֳדָשׁ. וְכִשְׁמֹהָ הֵם מְזִמְנִים, הֵם
מְזִמְנִים מִן הַנָּחַל שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא. לְמִלְךְ
שֶׁהַזְמִין בְּנֵי אָדָם לְסַעֲוִדְתּוֹ, עֵטֵר לְפָנֶיהֶם
בְּכָל מִינֵי מַאֲכָלִים שְׁבַעֲוֹלָם, פֶּתַח לָהֶם
חֲבִית יין, יִפָּה בְּרִית וְיִפָּה לְמִשְׁתָּה. שְׁכָף
רְאוּי, מִי שְׁמִזְמִין – לְמַאֲכָל וְלְמִשְׁתָּה
הוּא מְזִמֵּן. כִּף מִקְרָאֵי קֳדָשׁ – כִּין שֶׁהֵם
מְזִמְנִים לְסַעֲוִדַת הַמֶּלֶךְ, מְזִמְנִים הֵם לִיין
טוֹב וְיִפָּה שְׁמִשְׁמֵר. (כִּמּוֹ שְׁנֶאֱמַר (שִׁיר
הַשִּׁירִים א) כִּי טוֹבִים דְּדִידִךְ מִיין) וְעַל כֵּן
כְּתוּב מִקְרָאֵי קֳדָשׁ.

104. אֲשֶׁר תִּקְרָאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם,
כְּתוּב (שְׁמוֹת כב) וְאֲנֹשִׁי קֳדָשׁ תִּהְיוּן לִי.
יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה נִקְרָאִים אֲנֹשִׁי קֳדָשׁ. כִּין
שֶׁהֵם מְזִמְנִים מִקְדָּשׁ שְׁלִמְעֵלָה, אֲתֵם
אֲנֹשִׁי קֳדָשׁ לְמַטָּה הַזְמִינוּ אוֹתָם, אִז
הִתְקִינוּ סַעֲוִדָה וְשִׁמְחוּ, שֶׁהָרִי לָכֶם רְאוּי
זֶה, מִשּׁוֹם שֶׁאַתֶּם נִקְרָאִים אֲנֹשִׁי קֳדָשׁ,
וְיִהְיוּ כָּלָם מְזִמְנִים בְּכָל הַצְּדִידִים שֶׁל קֳדָשׁ
לְמַעַלָּה וְלְמַטָּה.

105. דְּבַר אֲחֵר אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה', מִה זֶה
מוֹעֲדֵי ה'? רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הֵם מִה, שְׁבוּ
נִקְשְׁרוּ מִמַּטָּה לְמַעַלָּה וּמִמַּעַלָּה לְמַטָּה.
כָּלָם קְשׁוּרִים בּוֹ, וְכָלָם

מתעטרים (ומזמנים) (ומתאחדים) להקשר קשר אחד בקשר של המלך. מה הטעם? כמו שמלך יורש את האב והאם, ואחוז באותו קדש ומתעטר בהם. (בשביל) כך כל אותם שאחוזים במלך צריכים להזדמן לאותו מקום עליון שנקרא קדש, כדי שכלם יתאחדו כאחד (למלך). ועל פן נקרא מועדי ה', ואחר כך מקראי קדש, שהרי בהם מתעטר במלך.

106. אשר תקראו אותם במועדים, תרין זולקין אית לישראל בהו אי מסטרא דמלכא, זולקא עלאה אית לישראל ביה, דכתיב, (דברים ד) ואתם הדבקים בני אלהיכם וגו', (שם לב) כי חלק ה' עמו. ואם מצד העליון של קדש – יש לישראל חלק עליון בו, שכתוב ואנשי קדש תהיון לי, וכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה. ועל פן ראוי לכם לזמן אותם ולתקן לפהנים שמחה וסעודה ולשמח בהם.

107. ומי שמזמן לאחר (לאורח), צריך להראות לו שמחה ופנים מאירות לעטר (לשמר) את אורחו של אותו האורח. למלך שהזמין אורח יקר, אמר לבני היכלו: כל שאר הימים הייתם כל אחד בביתו, זה עושה עבודתו, וזה הולך עם סחורתו, וזה הולך בשדהו. פרט לאותו יום שלי, שכלם מתעוררים (מזמנים) לשמחתי. עכשו הזמנתי אורח עליון ויקר, איני רוצה שתשתדלו בעבודה, ולא בסחורה, ולא במדבריות, אלא בלם הזדמנו, כמו שאותו יום שלי, והתקינו עצמכם לקבל את אותו אורח בפנים מאירות, בשמחה ובתשפחת. התקינו לו סעודה נכבדה כדי שיהיה מזדמן אלי בכל הצדדים.

בית מתקשרן, ומתעטרן (ס"א ומתעדתן) (נ"א ומתאחדן) כלהו, לאתקשרא קשרא זוד בקשרא דמלכא. מאי טעמא. כמה דמלכא ירית לאבא ולאבא, ואזייד בההוא קדש, ואתעטר בהו. (בגין) כך כל אינן דאזיידן ביה במלכא, בעיין לאזדמנא בההוא אתר עלאה דאקרי קדש, בגין דיתאזדו כלהו כוודא (למלכא). ועל דא מועדי יי אקרי, ולבתר מקראי קדש, דהא בהו אתעטר במלכא.

106. אשר תקראו אותם במועדים, תרין זולקין אית לישראל בהו אי מסטרא דמלכא, זולקא עלאה אית לישראל ביה, דכתיב, (דברים ד) ואתם הדבקים בני אלהיכם וגו', (דברים לב) כי חלק ה' עמו. ואי מסטרא עלאה דקדש, זולקא עלאה אית לישראל ביה, דכתיב ואנשי קדש תהיון לי, וכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל ליי. ועל דא לכו אתוויי לזמנא להו, ולתקנא קמיייהו זודוותא וסעודתא ולמוזדי בהו.

107. ובמאן דמזמן לאזורא (ס"א לאורחא), בעי לאזוזאה ליה זיידו, ואנפין גהירין לעטרא (נ"א לנטרא) אורויה דההוא אושפיזא. למלכא דזמין אושפיזא יקרא, אמר לבני היכליה, כל שאר יומין הויתון כל זוד וזוד בביתיה, דא עביד עבידתיה, ודא אזיל בסוזורתיה, ודא אזיל בזוקליה. בר ההוא יומא דילי, דכלכון מתערין (ס"א מתעדת) בזודוותא דילי, השיתא זמינית אושפיזא עלאה ויקרא, לא בעינא דתשתדלון בעבידתא, ולא בסוזורתא, ולא במדברי, אלא כלכו אזדמנו, כגוונא דההוא יומא דילי, ואתקינו גרמייכו לקבלא לההוא אושפיזא, באנפין גהירין, בזודוותא

בְּתוֹשֵׁבֹוֹתָא. אֲתִקְיֵנוּ לִיהַ סְעוּדָתָא וְקִירָא, בְּגִין
דִּיהָא זְמִינִי דִּילִי בְּכָל סִטְרִין.

108. כֹּה אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּנִי,
כָּל שָׂאָר יוֹמִין אַתּוֹן מִשְׁתַּדְּלִי בְּעִבְדָתָא
בְּסוּזוֹרְתָא, בַּר הַהוּא יוֹמָא דִּילִי. הַשְׁתָּא
אוֹשְׁפִיזָא עֲלָאָה וְקִירָא זְמִינִית, אַתּוֹן קָבִילוּ לִיהַ,
בְּאַנְפִין גְּהִירִין, זְמִינֵנוּ לִיהַ, אֲתִקְיֵנוּ לִיהַ סְעוּדָתִי
עֲלָאִי, פְּתוּרֵי מִסְדְּרָן, כְּזוּנָא דִּיהָוָא יוֹמָא דִּילִי.
בְּגִין כֹּה תִקְרָאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם.

109. תָּא זוּזִי, בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא זוּדָן
בְּהִנֵּי מוֹעֲדָא, וּמִשְׁבּוּזִין שְׂבּוּזָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, מִסְדְּרִין פְּתוּרֵי, מִתְקַנֵּי גְרַמִּיָּהוּ בְּמֵאנֵי
יָקָר, מִלְּאָכִי עֲלָאִי אֲמִירִין, מִה טִיבָן דִּישְׂרָאֵל
בְּכַר. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אוֹשְׁפִיזָא עֲלָאָה
אֵית לֹון יוֹמָא דָּא. אֲמִירֵי וְלָאוּ דִּילְךָ הוּא, מִהֵהוּא
אַתְר דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ. אָמַר לֹון וְכִי יִשְׂרָאֵל לָאו
קֹדֶשׁ גִּינְהוּ, וְאֶקְרוֹן קֹדֶשׁ, לֹון אַתְּוֹזִי כְּזוּנָא
אוֹשְׁפִיזָא דִּילִי, זוּד מִסְטָרָא דִּילִי, דִּיהָ אֵינֹון
דְּבָקִים בִּי. וְזוּד מִסְטָרָא דְּקֹדֶשׁ, דְּכַתִּיב (יִרְמִיָּה
ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִי, הוּאִיל וְיִשְׂרָאֵל אֶקְרוֹן
קֹדֶשׁ, אוֹשְׁפִיזָא דְּלֵהוֹן הוּא וְדָאִי, בְּגִין דְּזְמִינֵנוּ
דִּיהָ אוֹשְׁפִיזָא מִקֹּדֶשׁ הוּא, דְּכַתִּיב מִקְרָאִי
קֹדֶשׁ. פְּתוּזוּ כְּלָהוּ וְאֲמִירוּ, (תְּהִלִּים קמ"ד) אֲשִׁירִי
הָעָם שִׁכְבָּה לוֹ.

110. תִּלְתָּא אֵינֹון זְמִינִין מִקֹּדֶשׁ, וְלָא יוֹתֵר. זוּג
הַמְצוּת. וְזוּג הַשְּׁבוּעוֹת. וְזוּג הַסּוּכוֹת. אָמַר לִיהַ
רַבִּי אַבָּא, וְכִי שִׁבְתָּ לָאוּ מִקֹּדֶשׁ הוּא זְמִין. אָמַר
לִיהַ לָאוּ, בְּתֵרֵי סִטְרִין, זוּד, דִּיהוּא וְדָאִי קֹדֶשׁ
אֶקְרִי, דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ל"א) וְשִׁמְרָתָם אֵת הַשְּׁבִיט
כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. וְזוּד, דְּשִׁבְתָּ לָאוּ זְמִין הוּא,

108. כֹּה אָמַר הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל: בְּנִי, כָּל שָׂאָר הַיָּמִים אַתֶּם
מִשְׁתַּדְּלִים בַּעֲבוּדָה וּבִסְחוּרָה, פֶּרֶט
לְאוֹתוֹ יוֹם שְׁלִי. עֲכָשׁוּ אוֹרַח עֲלִיּוֹן וְיָקָר
הַזְמַנְתִּי, אַתֶּם קָבִלוּ אוֹתוֹ בְּפָנִים
מְאִירוֹת, הַזְמִינוּ אוֹתוֹ, תִּקְנּוּ לוֹ סְעוּדוֹת
עֲלִיוֹנוֹת, שְׁלַחְנוֹת עֲרוּכִים, כְּמוֹ שְׁאוֹתוֹ
הַיּוֹם שְׁלִי. מִשּׁוּם כֹּה, תִּקְרָאוּ אֹתָם
בְּמוֹעֲדָם.

109. בָּא רָאָה, בְּשַׁעָה שִׁישְׂרָאֵל לְמַטָּה
שְׂמִחִים בְּמוֹעֲדִים הֵלְלוּ וּמִשְׁבָּחִים שִׁבַּח
לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, עוֹרְכִים שְׁלַחְנוֹת,
מִתְקַנִּים עֲצָמָם בְּכָלִי נִכְבָּדִים, הַמְלָאכִים
הָעֲלִיוֹנִים אוֹמְרִים: מַה טִּיבָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
בְּכַר? אָמַר הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוֹרַח
עֲלִיּוֹן יֵשׁ לָהֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. אוֹמְרִים: וְלֹא
שֶׁלָּךְ הוּא, מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ?
אָמַר לָהֶם: וְכִי יִשְׂרָאֵל אֵינֶם קֹדֶשׁ,
וְנִקְרָאִים קֹדֶשׁ? לָהֶם רָאוּי לְהַזְמִין אֵת
הָאוֹרַח שְׁלִי, אֶחָד מֵהַצַּד שְׁלִי, שֶׁהִרִי הֵם
דְּבָקִים בִּי, וְאֶחָד מֵהַצַּד שֶׁל קֹדֶשׁ,
שֶׁכְּתוּב (יִרְמִיָּה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִי.
הוּאִיל וְיִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים קֹדֶשׁ, וְדָאִי
שֶׁהוּא אוֹרַח שְׁלָהֶם, מִשּׁוּם שֶׁהַזְמַנְת
הָאוֹרַח הַזֶּה הִיא מִקֹּדֶשׁ, שֶׁכְּתוּב מִקְרָאִי
קֹדֶשׁ. פְּתוּחוּ כֻלָּם וְאֲמִירוּ: (תְּהִלִּים
קמ"ד) אֲשִׁירִי הָעָם שִׁכְבָּה לוֹ.

110. שְׁלֹשָׁה הֵם מְזֻמָּנִים מִקֹּדֶשׁ, וְלֹא
יוֹתֵר: חַג הַמַּצּוֹת, וְחַג הַשְּׁבוּעוֹת, וְחַג
הַסּוּכוֹת. אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, וְכִי שִׁבְתָּ
אֵינָה מִקֹּדֶשׁ מְזֻמָּנָה? אָמַר לוֹ, לֹא, בְּשָׁנִי
צִדְדִים, אֶחָד – שֶׁהוּא וְדָאִי נִקְרָא קֹדֶשׁ,
שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל"א) וְשִׁמְרָתָם אֵת הַשְּׁבִיט
כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. וְאֶחָד – שֶׁשִּׁבְתָּ אֵינָה
זְמִינָה, שֶׁהִרִי יִרְשָׁתוֹ הִיא וְדָאִי. יִרְשָׁה שֶׁל

קדש הוא יורש ואינו מזמן, ועל בן בלם
מזמנים בקדש, ומתקשרים בשבת
ומתעטרים בו. בזה היום השביעי
מתעטר בו, ועל בן שבת אינה מזמנת.

111. לבן שנכנס לבית אביו ואמו ואכל
ושטה בשעה שהוא רוצה. למלך שהיה
לו בן יחיד, חביב נפשו, נתן לו שושבין
לשמר אותו ולהתחבר עמו. אמר המלך,
נאה הוא להזמין את השושבינים הללו
של בני ולהראות את הכבוד והחביבות
שלי עמם. הזמין את השושבינים הללו.
הבן לא ראוי לזמן, אלא להפגס ולאכל
ולשתות בבית אביו בשעה שהוא רוצה.
זהו שכתוב (שם טו) מי כמכה באלם ה'
מי כמכה נאדר בקדש. נאדר בקדש
ודאי, כבן שהתתקן (שהתחזק) באביו
נאדר בקדש, ולא מזמן מהקדש.

112. ששת ימים תעשה מלאכה. ששת
ימים מה מעשיהם? אמר רבי יוסי, כתוב
כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת
הארץ, ולא כתוב בששת, והרי פרשה,
וכל יום ויום עושה מעשהו, ונקראים ימי
מלאכה.

113. אמר רבי יצחק, אם כך, למה
נקראו ששת ימי חל? למה חל? אמר רבי
יוסי, עכשו מתנהג העולם על ידי
השלוחים שלהם, משום כך נקראים ימי
חל.

114. רבי חייא אמר, משום שמתר
לעשות בהם עבודה, ומשום כך לא
נקראים קדש, ומי שלא נקראים קדש,
נקראים חל, ועל בן התקינו החברים

דהא ירותא דיליה הוא ודאי. ירותא דקדש
הוא ירית, ולא זמני. ועל דא כלהון זמנין
בקדש, ומתקשרין בשבת, ומתעטרין ביה.
בהאי יומא שביעאה אתעטר ביה, ועל דא
שבת לא זמין הוא.

111. לברא דעאל לביתא דאבוי ואמיה, ואכל
ושתי, בשעתא דהוא בעי. למלכא דהוה ליה
ברא יחידאי, וזביבא דנפשיה, יהב ליה
שושבינא לנטרא ליה, ולאתווצרא בהו. אמר
מלכא, יאות הוא לזמנא לאלין שושבינן דברי,
ולאזוואה יקרא וזביבואתא דילי בהו, זמין לון
להני שושבינן. ברא לא אתווצרי לזמנא, אלא
למיעל ולמיכל ולמשתי בביתא דאבוי,
בשעתא דאיהו בעי. הדא הוא דכתיב, (שמות
טו) מי כמוכה באלים יי' מי כמוך נאדר
בקדש, (דף צ"ד ע"ב) נאדר בקדש ודאי, כבר
דאתתקן (ס"א דאתתקן) באבוי, נאדר בקדש,
ולא זמין מהקדש.

112. ששת ימים תעשה מלאכה, ששת ימים
במאי עבדתיהו. אמר רבי יוסי, כתיב כי ששת
ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ, ולא כתיב
בששת. והא אוקמוה, וכל יומא ויומא עבד
עבדתיה, ואקרון יומי מלאכה.

113. אמר רבי יצחק אי הכי אמאי אקרון ששת
ימי זול, אמאי זול. אמר רבי יוסי, השעתא
אתנהיג עלמא (רמ"ח) על ידא דשלוזייהו, בגין
כך יומי זול אקרון.

114. רבי זיידא אמר, בגין דשרי למעבד בהון
עבדתא, ובגין דא לא אקרון קדש. ומאן דלאו
אקרון קדש, זול אקרון. ועל דא אתקינו

בהבדלה, בין קדש לחל. מה ההבדלה כאן? אלא קדש הוא דבר בעצמו, ומתחילות ממנו האותיות. ועל כן אלו למעשה, ואלו לשמו. ומתי נמצאת בהם שמירה? בשמזמנים מקדש.

115. אמר רבי יהודה, השמחה והשמירה של יום השבת הם על הכל, ומשום שהיום הזה מתעטר באבא ובאמא, ונוספת קדשה על קדשתו, מה שאין כן בשאר הימים, שהרי הוא קדש ומתעטר בקדש, ומוסיף קדשה על קדשתו, משום כך היום הזה הוא שמחת העליונים והתחתונים, כלם שמחים בו, ממלא ברכות בכל העולמות. כלם נתקנו (ניזונו) ממנו. ביום הזה מנוחת עליונים ותחתונים. ביום הזה מנוחת הרשעים בגיהנם.

116. למלך שעשה הלולא לבנו היחיד, עטר אותו בעטרה עליונה, מנה אותו המלך על הכל. ביום הזה שמחת הכל. שוטר אחד שהיה מפקד על דינם של בני אדם, היו בידו גברים שצריכים הריגה, וגברים שהיו צריכים להלקאה. בשביל כבוד היום הזה של שמחת המלך עוזב את דיניו, ושומר את שמחת המלך.

117. כך אותו היום, הלולת המלך עם הגבירה, שמחת האב והאם עליו, שמחת העליונים והתחתונים. בשמחת המלך כלם שמחים, ולא יצטערו בו. על זה כתוב (ישעיה נח) וקראת לשבת ענג. מה זה ענג? ענג לא נמצא אלא במקום ששורה הקדש העליון, כמו שנאמר אז תתענג על ה'. שהרי ענג הוא על ה'. והיום הזה שהוא הלולת המלך, מתעטר באותה עטרה של ענג. זהו שכתוב

זוהריא בהבדלה, בין קדש לזול. מאי הבדלה הכא. אלא קדש מלה בגרמיה הוא, ושאר מניה אתין. ועל דא אלין לעובדא, ואלין לנטרא. ואימתי אשתכחז נטירו בהו. כד מיינן מקדש.

115. אמר רבי יהודה, זדוותא ונטירותא דיומא דשבתא על כלל הוא, ובגין דהא יומא אתעטר באבא ואימא, ואתוסף קדושה על קדושתיה, מה דלא אשתכחז הכי בשאר יומי, דהא הוא קדש, ואתעטר בקדש, ואוסף קדושה על קדושתיה. בגין כך האי יומא זדוותא דעלאי ותתאי, כלל זדאן ביה. כלי ברכאן בכלהו עלמין. כלהו מניה אתקנו (נ"א אתזנו), בהאי יומא נייזא דעלאי ותתאי. בהאי יומא נייזא דזייביא דגיהנם.

116. למלכא דעבד הלולא לבריה יזידאי, אעטר ליה בעטרא עלאה, מני ליה מלכא על כלל. בהאי יומא זדוותא לכלל. זד סנטירא דאתפקד על דינא דבני נשא, הו בידיה גוברין דבעין קטולא, גוברין דבעין לאלקאה. בגין יקרא דהאי יומא זדוותא דמלכא, שביק דינו, ונטר לזדוותא דמלכא.

117. כך ההוא יומא, הלולא דמלכא במטרוניתא, זדוותא דאבא ואימא עליה, זדוותא דעלאי ותתאי. בזדוותא דמלכא, כלהו זדאן, ולא יצטערו ביה. על דא כתיב (ישעיה נח) וקראת לשבת ענג. מאי ענג. ענג לא אשתכחז אלא לעילא באתר דקדש עלאה שארי. כמה דאת אמר, (ישעיה נח) אז תתענג על יי. דהאי ענג על יי הוא. והאי יומא דהוא הלולא דמלכא, אתעטר בההוא עטרא

וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנָג, מִה שָּׁאִין נִמְצָא בֶּן
בְּשָׂאֵר הַיָּמִים.

118. בַּיּוֹם הַזֶּה שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת צְרִיכִים בְּנֵי
הַמֶּלֶךְ לִזְמַן וְלַעֲרֹךְ שְׁלַחֲנוֹת בְּשָׁבִיל
כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ. וְכִשְׁמֻזְדָּמֵן בּוֹ
חֵג אוֹ זֶמֶן, לֹא יִסְדֹּר אָדָם שְׁנֵי שְׁלַחֲנוֹת
בְּכָל סְעוּדָה, אֶחָד לַשַּׁבָּת וְאֶחָד לְאוֹרֶחַת,
מִשּׁוּם שֶׁכְּתוּב (שְׁמוּאֵל-ב ט) עַל שְׁלַחַן
הַמֶּלֶךְ תִּמְיֵד הוּא אֹכֵל, הַהֲנָאָה הִיא
בְּשִׁלְחַן הַמֶּלֶךְ לְאוֹתוֹ הָאוֹרֶחַת שֶׁבָּא אֵלָיו.
וְעַל בֶּן צָרִיד אָדָם לַעֲרֹךְ שְׁלַחַן שְׁלֵם
לַמֶּלֶךְ, וְהוּא נוֹתֵן מִמֶּנּוּ לְאוֹרֶחַת.

119. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַסְּעוּדָה
הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת, בְּשִׁנְקָרָה בְּהָ אוֹרֶחַת,
הֲאִם עוֹזְבִים אוֹתָהּ אוֹ לֹא עוֹזְבִים אוֹתָהּ?
אִם לֹא עוֹזְבִים אוֹתָהּ, נִמְצָא הָאוֹרֶחַת דְּחוּי
מִשְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ. וְאִם עוֹזְבִים אוֹתָהּ, נִמְצָא
פָּגַם בְּשִׁלְחַן הַמֶּלֶךְ.

120. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, לַמֶּלֶךְ
שִׁנְקָרָה לוֹ אוֹרֶחַת, וְלִקַּח מֵאֵכָל מִלִּפְנֵי
וְהִעֲלָהוּ לְאוֹרֶחַת. נִמְצָא, אָף עַל גֵּב
שֶׁהַמֶּלֶךְ לֹא אֹכֵל עִמּוֹ – מִמֵּאֵכָל הַמֶּלֶךְ
הוּא אוֹכֵל, וְהַמֶּלֶךְ נֵתָן לוֹ לֵאכֹל. וְכָל זֶה
מִשּׁוּם שֶׁהוּא אוֹרֶחַת הַמֶּלֶךְ. וּבִבֵּית רַב
הַמְּנוּנָא סָבָא לֹא חוֹשְׁשִׁים לְאוֹרֶחַת בְּשַׁעֲה
זוֹ, וְאַחֲרַיָּךְ עוֹרְכִים שְׁלַחַן לְאוֹרֶחַת.

121. בַּיּוֹם הַזֶּה אָסוּר דְּבוֹר, זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נח) מִמְּצָא חֶפְצֶךָ וְדָבָר
דְּבָר. וְשִׁנְיָנוּ, חֶפְצֶךָ כְּתוּב, מִשּׁוּם שֶׁבָּיִת
זֶה נִקְשֶׁרֶת בּוֹ כָּל הָאֻמּוֹנָה.

דְּעֲנָג הָדָא הוּא דְּכִתְיָב וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנָג. מִה
דְּלֹא אִשְׁתַּכּוּז הָכִי בְּשָׂאֵר יוֹמִין.

118. בְּהַאי יוֹמָא, תִּלְכַּת סְעוּדָתָאן בְּעִיִּין בְּנֵי
מַלְכָּא, לְזַמְנָא, וְלִסְדֹּרָא פְתוּרִי. בְּגִין יִקְרָא
דְּמַלְכָּא, כְּמִה דְּאוּקִימָנָא. וְכִד אֲוִדְמֵן בֵּית זִזְנָא,
אוֹ זַמְנָא, לֹא יִסְדֹּר בֶּר נֶשׁ תְּרִי פְתוּרִי בְּכָל
סְעוּדָתָא, זִיד לַשַּׁבָּת, וְזִיד לְאוּשְׁפִיזָא, בְּגִין
דְּכִתְיָב, (שְׁמוּאֵל ב ט) עַל שְׁלִחוֹן הַמֶּלֶךְ תִּמְיֵד הוּא
אוֹכֵל, סְפוּקָא הוּא בְּפִתּוּרָא דְּמַלְכָּא, לְהֵהוּא
אוּשְׁפִיזָא דְּאֵתְנָא לִיה. וְעַל דָּא בְּעֵי בֶר נֶשׁ
לְסִדְרֵי פְתוּרָא שְׁלִימָא לְמַלְכָּא, וְהוּא יִהִיב
מִינִיָּה לְאוּשְׁפִיזָא.

119. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדָתָא תְּלִיתָאָה
דְּשַׁבָּת, כִּד אֶעְרַע בֵּית אוּשְׁפִיזָא, שֶׁבֶקֶין לִיה אוֹ
לֹא שֶׁבֶקֶין לִיה, אִי לֹא שֶׁבֶקֶין לִיה, אִשְׁתַּכּוּז
אוּשְׁפִיזָא דְּזִיזִיא מִפְתּוּרָא דְּמַלְכָּא, אִי שֶׁבֶקֶין
לִיה, אִשְׁתַּכּוּז פְּגִימוֹ בְּסְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא.

120. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, לְמַלְכָּא
דְּאִיעֲרַע בֵּית אוּשְׁפִיזָא, וְנָטִיל מִיכְלָא מִקְמִיָּה,
וְסִלְקָא לְאוּשְׁפִיזָא, אִשְׁתַּכּוּז אָף עַל גֵּב דְּמַלְכָּא
לֹא אֹכֵל עִמִּיה, מִמִּיכְלָא דְּמַלְכָּא קָא אֹכִיל,
וּמַלְכָּא יִהִיב לִיה לְמִיכְלָא. וְכָל דָּא, בְּגִין דְּהוּא
אוּשְׁפִיזָא דְּמַלְכָּא. וּבְבֵי רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, לֹא
זִיזִישִׁי לְאוּשְׁפִיזָא בְּשַׁעֲתָא דָּא, וְלִבְתֵּר מִסְדְּרֵי
פְתוּרָא לְאוּשְׁפִיזָא.

121. בְּהַאי יוֹמָא מַלּוּלָא אָסִיר, הָדָא הוּא
דְּכִתְיָב, (יִשְׁעִיָּה נח) מִמְּצָא זֶפְצֶךָ וְדָבָר דְּבָר,
וְתִנֵּן זֶפְצֶךָ כְּתִיב, בְּגִין דְּהַאי יוֹמָא כָּל
מִהִימָנוּתָא אֶתְקֶשֶׁר בֵּיתָא.

122. אמר ליה רבי אלעזר, והיה עבִידָנָא דְכָא לְסִדְרָא (ס"א לסלקא) סְעוּדָתָא דְמִלְכָא לְאוֹשְׁפִיזָא, דְהָא אַרְבִּיסָר דְזוּל לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת, סִלְקָא סְעוּדָתָא דְמִלְכָא לְפִסְזוּא, אַף עַל גַּב דְכָאוּ אִיהוּ אוֹשְׁפִיזִיה.

123. אמר ליה הכי אמינא דאי הוא אוֹשְׁפִיזִיה, (כל ההוא יומא) יִכְלָא לְסִלְקָא לִיה, ואי לאו לא סִלְקָא לִיה. ואי נִימָא דִי"ד דְזוּל (דף צ"ה ע"א) לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת, אַתְרוּזִיָא סְעוּדָתָא דְמִלְכָא מִקְבִּי סְעוּדָתָא דְפִסְזוּא. שְׁאֵנִי פִסְזוּ, דְסְעוּדָתָא דְשַׁבָּת אַתְרוּזִיָא בְּכַמָּה זְוִנִין. וְזַד, בְּגִין מִצּוֹת וּמִרְוּרִים, דְבַעֵי בַר נָשׁ דִּישְׁתַּכּוּז תַּאיבָא. וְזַד, בְּגִין פִּסְזוּ וְהָא נִהְמָא לָא אֲשַׁתְּכּוּז מו' שְׁעוֹת וּלְמַעְלָה, דְסְדוּרָא דְפִתּוּרָא בְּכָא נִהְמָא, לָאו הוּא סְדוּרָא.

124. ואי תימא בְּזוּמְרָא, זוּמְרָא שְׁאֲרִי, בְּגִין דְתַאיב (ס"א דגריד ס"א דגביר) לָבָא. אֲבָל מִיּוּבִי אֲשַׁתְּדִלְנָא דְכָא בְּטִילְנָא סְעוּדָתָא דְשַׁבָּת, אֲפִילוּ אֵינּוּן יוּבִי, דְאֲשַׁתְּכּוּז בִּיה. בְּהֵא יוּבָא זִקְל דְתַפּוּזִין קְדִישִׁין אַתְבָּרָה, וּמִתְבָּרְכִין עַלְאִין וְתַתְאִין, וְהֵא יוּבָא קְשִׁירָא הוּא דְאֲרִיָּתָא.

125. אמר רבי אבא, הכי הוה עבִיד רבי שְׁמַעוֹן, בְּזוּמָא דְאִסְתַּלַּק סְעוּדָתָא דְשַׁבָּתָא, מְסִדֵּר פְּתוּרִיה וְאֲשַׁתְּדִל בְּמַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה, וְהוּא אָמַר הָא סְעוּדָתָא דְמִלְכָא דִיִּיתִי לְמִיכָל גַּבְאִי. בְּגִינִי כַּךְ, שַׁבָּת, אֲשַׁתְּכּוּז בְּכָלָא עָדִיף מִכָּל זְוִנִין וְזוּזִין, וְאֲקָרִי קָדֵשׁ וְלָא מִקְרָא קָדֵשׁ.

126. אמר רבי יהודה, כִּלְהוּ מוֹעֲדִים מִקְרָאִי קָדֵשׁ קָרִינֵן בְּהוּ. אֲבָל נִפְקִי רַאשׁ הַשָּׁנָה וְיוּבָא דְכַפּוּרָא דְכָא אֲשַׁתְּכּוּז בְּהוּ זְוִדוּתָא, דְהָא אֵינּוּן

122. אמר לו רבי אלעזר, ואיך אנו עושים שלא לערף (לסלק) סְעוּדָת המלך לאורח, שהרי ארבעה עשר שחל להיות בשבת, עולה סְעוּדָת המלך לפסח, אף על גב שאינו האורח שלו.

123. אמר לו, כך אני אומר, שאם הוא האורח שלו – (כל אותו יום) יכול להעלות אותו, ואם לא – אינו מעלה אותו. ואם נאמר שי"ד שחל להיות בשבת, נדחית סְעוּדָת המלך מלפני סְעוּדָת הפסח – שונה הפסח, שסְעוּדָת שַׁבָּת נדחית מכמה גונים: אחד בשביל מצות ומרורים, שצריך שאדם יהיה תאב. ואחד משום פסח. והרי לחם אינו נמצא משש שעות ומעלה, שעריכת השלחן בלי לחם אינה עריכה.

124. ואם תאמר ביין – ביין מתר, משום שהלב תאב (שגור. ס"א שגובר). אבל מימי השתדלתי שלא בטלתי סְעוּדָת שַׁבָּת, אֲפִילוּ אוֹתָם יָמִים שֶׁנִּמְצָא בּוֹ. בַּיּוֹם הַזֶּה שָׂדֶה הַתְּפוּחִים הַקְּדוּשִׁים מִתְבָּרָה, וּמִתְבָּרְכִים עַלְיוֹנִים וְתַתְּתוֹנִים, וְהַיּוֹם הַזֶּה הוּא הַקְּשׁוּר שֶׁל הַתּוֹרָה.

125. אמר רבי אבא, כך היה עושה רבי שְׁמַעוֹן בְּזִמְנָא בְּזִמְנָא שְׁעִלְתָּה סְעוּדָת שַׁבָּת, עוֹרֵף שְׁלַחְנוּ וּמִשְׁתַּדֵּל בְּמַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה, וְהָיָה אוֹמֵר: הֲרִי סְעוּדָת הַמֶּלֶךְ שְׁיָבָא לְאַכֹּל אֲצִלִּי. מִשּׁוּם כֵּךְ נִמְצָאת שַׁבָּת עָדִיפָה בְּכָל מִכָּל הַיָּמִים וְהַחֲגִים, וְנִקְרְאת קָדֵשׁ וְלֹא מִקְרָא קָדֵשׁ.

126. אמר רבי יהודה, כל המועדים קוראים בהם מקראי קדש. אבל יוצאים ראש השנה ויום כפור שלא נמצאת בהם שמחה, שהרי הם דין הם, אבל אלו

דִּינָא הוּוּ, אֲכַל אֱלִין תִּלְתָּא, וְמִינִין מִקֻּדְשִׁי, לְזוּדוּתָא לְכָלָא, לְאַשְׁתַּעֲשַׂע בְּהוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים יב) וְשִׁמּוֹזְתֶם לִפְנֵי יי אֱלֹהֵיכֶם, וְכְתִיב (דברים כז) וְשִׁמּוֹזְתֶם לִפְנֵי יי אֱלֹהֵיךָ. בְּהַאי יוֹמָא דְשִׁבְתָּא, אֲתַנְשִׁי כָּל צַעְרָא וְכָל רוּגְזָא וְכָל דוּזְזָקָא מִכָּל עָלְמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ יוֹמָא דְהִילּוּלָא דְמַלְכָּא, דְּנִשְׁבִּיתִין אֲתוּסְפֹן, כְּגוּנָא דְעָלְמָא דְאַתִּי.

127. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (שמות כ) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וְתַנִּינָן זְכָרְהוּ עַל הַיִּינָן, אֲמַאי עַל הַיִּינָן. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דִּינָן זוּדוּתָא דְאֹרִייתָא, וְיִינָא דְאֹרִייתָא, זוּדוּתָא הוּא דְכָלָא. וְהַאי יִינָן זוּדִי לְמַלְכָּא, וְהַאי יִינָן מַעֲטָרָא לְמַלְכָּא בְּעֵטְרוֹי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ג) צִאיִנָּה וְרִאיִנָּה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אֲמוֹ. וְתַנִּינָן בְּכָלָא בְּעִיָּא לְאִזְזָאָה בְּרִי זֶשׁ עוֹבְדָא. דְּלֹא אֲשִׁתְּכּוּז קְדוּשָׁה אֲכָלָא בִּינָן, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דוּדִיךָ מִיָּיִן, מִיָּיִן אֵינֹן טַבָּאן, נְזִכִּירָה דְדִיךָ מִיָּיִן. וְעַל דָּא קְדוּשָׁה דְשִׁבְתָּ בִּינָן, וְהַאי אִזְכָּרְהוּ, וְהַאי אֲתַמַּר.

128. (ויקרא כג) וּבְזוֹדְשִׁי הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לְזוֹדְשִׁי וְגו'. רַבִּי זוּיָא פְתוּז, (שיר השירים ה) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר קוֹל דְּדוּדִי דוֹפֵק וְגו'. אָמַרְהָ בְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, אֲנִי יִשְׁנָה בְּגִלּוּתָא דְּמִצְרַיִם, דְּהוּוּ בְּנִי בְּשִׁעְבוּדָא דְקִשְׁיוֹ. וְלִבִּי עַר, לְנִטְרָא לְהוּ דְּלֹא יִשְׁתַּיְצוֹן בְּגִלּוּתָא. קוֹל דְּדוּדִי דוֹפֵק, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאָמַר (שמות ו) וְאִזְכָּר אֶת בְּרִיתִי.

129. פְּתוּזִי לִי פְתוּזָא כְּזוּדוּדָא דְמוֹזְטָא, וְאִנָּא אֲפְתוּזִי לָךְ תְּרַעִין עָלְאִין. פְּתוּזִי לִי אִזְזוּתִי, דְּהַאי פְּתוּזָא לְאֵלָא לִי, בְּךָ הוּא, דְּלֹא יִיעֲלוֹן לְגַבְאִי

הַשְּׁלִשָּׁה מִזְמָנִים מִהִקְדָּשׁ לְשִׁמְחַת הַכֹּל, לְהַשְׁתַּעֲשַׂע בָּהֶם בְּקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ שְׁכָתוֹב (דברים יב) וְשִׁמְחָתֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם, וְכָתוֹב (שם כז) וְשִׁמְחָתֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיךָ. בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה נִשְׁכַּח כָּל הַצַּעַר וְכָל הָרָגָז וְכָל הַדַּחַק מִכָּל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא יוֹם הַלִּילּוּת הַמֶּלֶךְ, שְׁנִשְׁמוֹת מִתּוֹסְפוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הִבָּא.

127. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָה, כְּתוֹב (שמות כ) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וְשִׁנִּינוּ, זְכָרְהוּ עַל הַיִּינָן. לָמָּה עַל הַיִּינָן? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁיִּינָן הוּא שְׁמִיחַת הַתּוֹרָה, וְיִינָה שֶׁל תּוֹרָה הוּא שְׁמִיחַת הַכֹּל. וְהַיִּינָן הַזֶּה מַעֲטָר אֶת הַמֶּלֶךְ בְּעֵטְרוֹתָיו. זְהוּ שְׁכָתוֹב (שיר ג) צִאיִנָּה וְרִאיִנָּה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אֲמוֹ. וְשִׁנִּינוּ, בְּכָל צָרִיךְ לְהִרְאוֹת אָדָם מַעֲשֵׂה. שְׁלֹא נִמְצָאתָ קְדָשָׁה אֲלֵא בִּינָן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר א) כִּי טוֹבִים דְּדִיךָ מִיָּיִן, מִיָּיִן הֵם טוֹבִים, נְזִכִּירָה דְדִיךָ מִיָּיִן. וְעַל כֵּן קְדָשָׁה שֶׁל שַׁבָּת בִּינָן, וְהַאי פְּרִשׁוּתָא, וְהַאי נִתְבָּאָר.

128. וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לְחֲדָשׁ וְגו'. רַבִּי חֲזִיָּא פְתַח, (שם ה) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר קוֹל דְּדוּדִי דוֹפֵק וְגו'. אָמַרְהָ בְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, אֲנִי יִשְׁנָה – בְּגִלּוּת מִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ בְּנֵי בְּשִׁעְבוּד שֶׁל קִשְׁיִי. וְלִבִּי עַר – לְשִׁמּוֹר אוֹתָם שְׁלֹא יִכְלוּ בְּגִלּוּת. קוֹל דְּדוּדִי דוֹפֵק – זֶה הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁאָמַר (שמות ג) וְאִזְכָּר אֶת בְּרִיתִי.

129. פְּתַחִי לִי פְתַח כְּפִתְחוֹ שֶׁל מַחֲטָה, וְאֲנִי אֲפְתַח לָכֶם שְׁעָרִים עֲלִיּוֹנִים. פְּתַחִי לִי אַחֲתִי, שֶׁהָיָה הַפְּתַח לְהַכְנִים אוֹתִי הוּא

בך, שלא יכנסו אצלי בני אלא בך, את
הוא הפתח להכניס אותי (בך). אם את
לא תפתחי פתחך, הרי אני סגור, שלא
ימצאו אותי. משום בך פתחי לי. פתחי לי
ודאי. ועל בן אמר דוד, בשרצה להכניס
למלך, אמר (תהלים קיח) פתחו לי שערי
צדק אבא בם אודה יה. זה השער לה,
זהו ודאי הפתח להכניס למלך. זה השער
לה, למצא אותו ולהדבק בו, ועל בן
פתחי לי אחתי רעיתי שראשי וגו'. כדי
להודג עמך, ולהיות עמך בשלום
לעולמים.

130. בא ראה, בשעה שהקדוש ברוך
הוא היה הורג את בכורי מצרים, כל
אותם שהרג בחצות הלילה והוריד
דרגות ממעלה למטה, באותה שעה
נכנסו ישראל בקיום של האות הקדוש,
נמולו והשתתפו עם בנות ישראל,
ונאחזו בה. אז אותו הדם הראו אותו על
הפתח. ושני דמים היו – אחד של הפסח,
ואחד הדם שנמולו. והיה רשום על הפתח
רשם האמונה, אחד כאן ואחד כאן ואחד
ביניהם, והרי נאמר (שמות יב), ונתנו על
שתי המזוזות ועל המשקוף, כדי להראות
אמונה.

131. ובארבעה (ובחמשה) עשר, הרי
נאמר, שהרי אז מבטלים חמץ ושאר,
והתעלו ישראל מרשות האחרת, ונעקרו
ממנה ונאחזו במצוה, הקשר הקדוש. אחר
שנמולו נכנסו בה, עד שנפרעו והתגלה
הרשם שלהם, ואז נתן להם קשר במקום
עליון, בקשר של האמונה, במקום
שכתוב (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם
מן השמים, מן השמים דוקא, והרי
פרשוק.

בני אלא בך, אנת הוא פתוח לאעלא לי (בך),
אי אנת לא תפתחו פתוחך, הא אנא סגור. דלא
ישכחון לי. בגין בך, פתוחי לי. פתוחי לי ודאי.
ועל דא אמר דוד, כד בעא לאעלא למלכא,
אמר (תהלים קיח) פתוחי לי שערי צדק, אבא בם
אודה יה. זה השער ליי, דא הוא פתוח ודאי
לאעלא למלכא. זה השער ליי, לאשכחון ליה,
ולאתרפקא ביה, ועל דא פתוחי לי אחותי רעיתי
שראשי וגו'. בגין לאודווגא עמך, ולמהוי עמך
בשלום דעלמין.

130. תא וזוי, בשעתא דקודשא בריך הוא הוה
קטיל לבוכרי דמצראי, כל אינון דקטיל
בפלגות ליליא, ואזוית דרגין מעילא לתתא.
ביה שעתא עאלו ישראל בקיומא דאת
קדישא, אתגורו ואשתתפו בכנסת ישראל,
ואתאחזו בה. כדן ההוא דמא אזוויאו ליה על
פתוחא. ותרין דמי הוו, זוד דפסוחא, וזוד דמא
דאתגורו. והוה רשים על פתוחא, רשימא
דמהימנותא, זוד הכא וזוד הכא וזוד ביניהו,
והא אתמר, (שמות יב) ונתנו על שתי המזוזות ועל
המשקוף, בגין לאזוזאה מהימנותא.

131. ובארבעה (נ"א ובחמשה) עשר, הא אתמר,
דהא כדן מבטלין זומין ושאר, ואסתלקו
ישראל מרשותא אזורא, ואתעקרו במניה,
ואתאחזו במצוה, (דף צ"ה ע"ב) קשורא קדישא.
בתר דאתגורו, עאלו בה, עד דאתפרעו,
ואתגליא רשימא דלהון, וכדן יהב להון
קשורא, באתר עלאה, בקשורא דמהימנותא,
באתר דכתיב, (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם
מן השמים, מן השמים דייקא, והא אוקמוה.

132. תא וזוי, בארביסר (נ"א בחמיסר) בשעתא דזווגא דסיהרא אשתכוז בשלימו עם שמישא, וכתרין תתאין לא משתכוזין כל כף בעלמא, דהא בוזתותי דסיהרא, וינין בישין משתכוזין, ומתערי לאתפשטא בעלמא. ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכוז בנהירו דשמישא בשלימו, מתכנשי כללו לאתר זור, וקדושי מלכא אתערו. כדן כתיב (שמות יב) ליל שמונים הוא ליי, דהא וזוגא קדישא אשתכוז, והוא שמונים בכלא.

133. רבי אזא אמר, בגין כף תקונא דכלא (נ"א דכלה) בההוא יומא, ובלילא אשתכוז ישובא דביתא, ווי לאינון דלאו מבני ביתא זינהו, כד אתאן לאדווגא אורייתא (ס"א אריוותא) כוזא, ווי לאינון דלא אשתמודען גבייהו. בגין כף ישראל קדישין מתקנין לון ביתא, כל ההוא יומא, ועל ידיהו, עיילי מאן דעיילי, ואינון זודאן וזמרן תרווייהו זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

134. אמר רבי יוסי למה לן לאטרזא כולי האי, קרא שלים הוא, דהא בהאי ליליא, וזוגא עלאה קדישא אתער ואשתכוז, הדא הוא דכתיב, (שמות יב) הוא הלילה הזה ליי שמונים, מאי שמונים. תרי, וזוגא דסיהרא בשמישא. לכל בני ישראל לדורתם, דהא מכאן ולהלאה, אתאזודו ואתקשרו בקשורא דשמא קדישא, ונפקו מרשותא אזרא. בגיני כף בארבעה עשר, מתקני גרמיהו, ומבערי זומין מבינייהו, ועיילי ברשותא קדישא, וכדן מתעטרי זותן וכלה, בעטרוי דאימא עלאה, ובעי בר נש לאזוזאה גרמיה דאיהו בר זורין.

132. בא רבי, בארבעה (בחמשה) עשר, בשעה שזוג הלבנה נמצא בשלמות עם השמש, והכתרים התחתונים לא נמצאים כל כף בעולם, שהרי בחדוש הלבנה נמצאים מינים רעים, ומתעוררים להתפשט בעולם. ובשעה שהזוג של הלבנה נמצא באור השמש בשלמות, כלם מתבנסים למקום אחד, והקדושות של המלך מתעוררות. אז כתוב, (שם יב) ליל שמים הוא לה, שהרי הזוג הקדוש נמצא, והוא שמונים בכל.

133. רבי אחא אמר, משום כף תקון של הכל (של הכלה) הוא באותו יום, ובלילא נמצא הישוב של הבית. אוי לאותם שאינם מבני הבית, כשבאים להזדוג התורה (האריות) יחד. אוי לאותם שלא נודעים אצלם. משום כף ישראל הקדושים מתקנים להם הבית כל אותו היום, ועל ידם נכנסים מי שנכנסים, והם שמחים ומזמרים שניהם. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

134. אמר רבי יוסי, למה לנו להטריח כל זה, מקרא שלם הוא, שהרי בלילה הזה הזוג העליון הקדוש מתעורר ונמצא. זהו שכתוב הוא הלילה הזה לה' שמים. מה זה שמים? שנים, הזוג של הלבנה עם השמש. לכל בני ישראל לדורתם, שהרי מכאן והלאה נתאחדו ונקשרו בקשר של השם הקדוש ויצאו מרשות אחרת. משום כף בארבעה עשר מתקנים את עצמם, ומבערים חמץ מביניהם ונכנסים לרשות הקדושה, ואז מתעטרים חתן וכלה בעטרות האם העליונה, וצריך אדם להראות את עצמו בן חורין.

135. אמר רבי יוסי, הגי' ארבע כסי דההוא ליליא אמאי. אמר רבי אבא, הא אוקמוה זוזריא, לקביל ד' גאולות. אבל שפיר הוא בספרא דרב ייסא סבא, דקאמר הואיל וזווגא קדישא אשתכחז בהאי ליליא בכל סטריין, וזווגא הוא בארבע קשרין, דאינון ד' דרגין, ולא מתפרשי דא מן דא, כד זווגא דא אשתכחז, ואנון בזודוותא דלהון אתערנא, בגין דהא זכינא בהו, דמאן דאזיזי בדא, זכי בכלא. ועל דא אשתני ליליא דא מכל שאר ליליון, ובשנין למעבד שמיא בכלא, ולמוזדי בהאי ליליא, בגין דזודוותא הוא לעילא ותתא.

136. ועוד אמר, דארבע אלן ארבע גאולות קרינן להו. מאי טעמא. בגין דהאי דרגא בתראתא, גואל אתקרי, (בראשית מח) המלאך הגואל. ולא נקראת גואל, על ידי דרגא אחרת עליונה שעומדת עליה ומאירה לה, וזו לא מוציאה לה אור, אלא בשתי (באותן דרגות) הדרגות הללו שעליו. נמצא שארבע אלן הן ארבע גאולות.

137. רבי יהודה שאל לרבי אבא, הרי כתוב (ס"א האי דכתיב) שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם, ושמחה היא כל שבעה, למה לא נשלם הלל כל שבעת הימים כמו בסבות, שנמצא שמונה ימים הלל, בשלמות של שמחה כל יום ויום?

138. אמר לו, יפה אמרת, אבל ידוע הוא, שהרי באן לא נקשרו ישראל כל כך בכל כמו שנקשרו אחר כך. משום כך בלילה הזה, שזווג נמצא (בכל אותן דרגות עליונות) ושמחת הכל נמצאת, וישראל נקשרו באותה שמחה, עושים שלמות,

135. אמר רבי יוסי, הגי' ארבע כסי דההוא ליליא אמאי. אמר רבי אבא, הא אוקמוה זוזריא, לקביל ד' גאולות. אבל שפיר הוא בספרא דרב ייסא סבא, דקאמר הואיל וזווגא קדישא אשתכחז בהאי ליליא בכל סטריין, וזווגא הוא בארבע קשרין, דאינון ד' דרגין, ולא מתפרשי דא מן דא, כד זווגא דא אשתכחז, ואנון בזודוותא דלהון אתערנא, בגין דהא זכינא בהו, דמאן דאזיזי בדא, זכי בכלא. ועל דא אשתני ליליא דא מכל שאר ליליון, ובשנין למעבד שמיא בכלא, ולמוזדי בהאי ליליא, בגין דזודוותא הוא לעילא ותתא.

136. ועוד אמר, דארבע אלן ארבע גאולות קרינן להו. מאי טעמא. בגין דהאי דרגא בתראתא, גואל אתקרי, (בראשית מח) המלאך הגואל. ולא נקראת גואל, על ידי דרגא אחרת עליונה שעומדת עליה ומאירה לה, וזו לא מוציאה לה אור, אלא בשתי (באותן דרגות) הדרגות הללו שעליו. נמצא שארבע אלן הן ארבע גאולות.

137. רבי יהודה שאל לרבי אבא, האי דכתיב (ס"א האי דכתיב) שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם, ושמחה היא כל שבעה, למה לא נשלם הלל כל שבעת הימים כמו בסבות, שנמצא שמונה ימים הלל, בשלמות של שמחה כל יום ויום?

138. אמר ליה שפיר קאמרת, אבל ידיעא הוא, דהא הכא לא אתקשרו ישראל כל כך בכלא, כמה דאתקשרו לבתר. בגין כך בהאי ליליא, דזווגא אשתכחז (בכל אינון דרגין עלאין) וזודוותא דכלא אשתכחז, וישראל אתקשרו בההוא

וְזָדוּוֹתָא, עֲבִידָנָא שְׁלִימוֹ, וְהַלִּילָא אֲשֶׁתִּלִּים. (אבל באינן דרגין עלאין) אֲבָל לְבָתֵּר אָף עַל גַּב דְּכֻלְהוּ מִשְׁתַּכּוּזִי, עַד כַּעַן יִשְׂרָאֵל לֹא אֲתַקְּשְׁרוּ בָּהּ, וְלֹא אֲתַפְּרְעוּ לְאַתְגְּלִיָּא רִשְׁיָמָא קַדִּישָׁא, וְלֹא קִבְּלוּ אוֹרֵייתָא, וְלֹא עָאֲלוּ בְּמִתָּה דְּעָאֲלוּ לְבָתֵּר. בְּגִין כֵּךְ בְּסֻכּוֹת שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא אֲשֶׁתִּכּוּז בֵּיתָא, וְזָדוּוֹתָא דְּכֻלָּא יִתִּיר, אֲבָל הֵכָּא עַד כַּעַן לֹא זָכוּ, וְלֹא אֲשֶׁתִּכּוּז שְׁלִימוֹ בֵּיתָא כָּל כֵּךְ, אָף עַל גַּב דְּאֲשֶׁתִּכּוּזוֹ כָּל ז', לָאוּ הוּא בְּאַתְגְּלִיָּא, וְיִשְׂרָאֵל עַד לֹא אֲתַקְּשְׁרוּ בָּהּ כִּדְקָא זָוִי.

139. וְעַל דָּא זָדוּוֹתָא דְּכֻלָּא וּשְׁלִימוֹ דְּהַלִּילָא בְּהַאי לִילֵיא, בְּגִין הָהוּא זָוִלְקָא דְּאַתְקְשְׁרוּ בֵּיתָא. מֵאִי טַעְמָא. דְּכִין דְּבִהֵּהוּא לִילֵיא זָוִיָּא אֲשֶׁתִּכּוּז, כָּל קִשּׁוּרָא דְּכֻלָּא אֲשֶׁתִּכּוּז בְּסֻטְרָא דְּזָוִיָּא, וְלֹא בְּסֻטְרָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכֵד זָוִיָּא אֲשֶׁתִּכּוּז בֵּיתָא מִשְׁתַּכּוּזִי אֲפִין תִּרִין (דף צ"ו ע"א) (ס"א תלת) דְּרִגִין דְּקִימִין עֲלֶיהָ. וְכֵד אֲפִין מִשְׁתַּכּוּזִי, הָא כָּל גּוֹפָא אֲשֶׁתִּכּוּז בָּהּ, וְכִדִּין שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא, וְזָדוּוֹתָא מִכֻּלָּא, וְהַלִּילָא אֲשֶׁתִּלִּים, דְּהָא כִּדִּין אֲתַעֲטֶרֶת סִיְהָרָא בְּכֻלָּא. אֲבָל לֹא לְבָתֵּר, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אֲשֶׁתִּכּוּזִי, וְיִשְׂרָאֵל עַד לֹא זָכוּ בָּהּ, הָא לָאוּ הַלִּילָא שְׁלִימָא, כִּמּוֹ בְּזִמְנִין אֲזִירְגִין.

140. אָמַר לִיהִי רַבִּי יְהוּדָה, שְׁפִיר הוּא, וְהָכִי הוּא וְדָאִי. וְהָאִי זְמַנָּא אֲזִירָא שְׁמַעְנָא לִיהִי בְּהַאי גְּזוּנָא, וְאַנְשִׁינָא מְלִי. הַשְׁתָּא מְלָה אֲזִירָא בְּעִינָא לְמַנְדֵּרַע, הָא זָוִיָּא בְּפִסּוֹ ז', וּבְסֻכּוֹת ז', וּשְׁלִימוֹ דְּזָדוּוֹתָא בְּיוֹמָא אֲזִירָא. בְּשִׁבּוּעוֹת, אֲמַאי לֹא אֲשֶׁתִּכּוּזוֹ בֵּיתָא ז' יָמִים, וְהָא הֵכָּא אֲתַזְזוֹן יִתִּיר מִכֻּלָּא.

וְהַלִּיל נְשָׁלָם. (אבל באינן דרגות עליונות) אֲחֵר כֵּךְ, אָף עַל גַּב שְׁכֻלָּא נְמַצָּאִים, עַד כַּעַן יִשְׂרָאֵל לֹא נִקְשְׁרוּ בָּהֶם, וְלֹא נִפְרְעוּ לְגִלּוֹת אֶת הָרִשָּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא קִבְּלוּ תוֹרָה, וְלֹא נִכְנְסוּ בְּמָה שְׁנִכְנְסוּ אֲחֵר כֵּךְ. מִשּׁוּם כֵּךְ בְּסֻכּוֹת שְׁלִמּוֹת הַכֹּל נִמְצָאֵת בּוֹ וְשִׁמְחָה שֶׁל הַכֹּל יוֹתֵר, אֲבָל כָּאֵן עַד עַכְשָׁיו לֹא זָכוּ, וְלֹא נִמְצָאֵת בּוֹ שְׁלִמּוֹת כָּל כֵּךְ, אָף עַל גַּב שְׁנִמְצָאִים כָּל הַשְּׁבָעָה אֵינּוּ בְּהַתְגַּלּוּת, וְיִשְׂרָאֵל טָרָם נִקְשְׁרוּ בָּהֶם פְּרָאִי.

139. וְעַל כֵּן שְׁמַחַת הַכֹּל וּשְׁלִמּוֹת הַהִלָּל בְּלִילָה הַזֶּה, מִשּׁוּם אוֹתוֹ הַחֲלֵק שְׁנִקְשְׁרוּ בּוֹ. מַה הַטַּעַם? שְׁכִין שְׁנִמְצָא בְּאוֹתוֹ הַלִּילָה זָוִיָּא, כָּל הַקִּשּׁוּר שֶׁל הַכֹּל נִמְצָא בְּצֵד שֶׁל הַזָּוִיָּא, וְלֹא בְּצֵד שֶׁל יִשְׂרָאֵל. שְׁכָאֲשֶׁר זָוִיָּא נִמְצָא בָּהּ, נִמְצָאוֹת שְׁתֵּי (שְׁלֹשׁ) הַדְּרָגוֹת הַלְלוּ שְׁעוֹמְדוֹת עֲלֶיהָ. וּכְשֶׁאֵלֶּה נִמְצָאוֹת, הָרִי כָּל הַגּוֹף נִמְצָא בָּהֶם, וְאֵז שְׁלִמּוֹת הַכֹּל, וְשִׁמְחָה מִן הַכֹּל, וְהַלִּיל נְשָׁלָם, שְׁהָרִי אֵז מִתְעַטֶּרֶת הַלְבָנָה בְּכָל, אֲבָל לֹא אֲחֵר כֵּךְ, שְׁכָל יוֹם וְיוֹם נִמְצָאִים, וְיִשְׂרָאֵל טָרָם זָכוּ בָּהֶם, הָרִי אֵין הַהִלָּל שְׁלָם כִּמּוֹ בְּזִמְנִים אֲחֵרִים.

140. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, יָפָה הוּא, וְכֵךְ הוּא וְדָאִי, וְהָרִי פַעַם אֲחֵרֶת שְׁמַעְתִּי אוֹתוֹ בְּגִין הַזֶּה, וְשִׁכְחִיתִי אֶת הַדְּבָרִים. עַכְשָׁיו דִּבֶּר אֲחֵר אֲנִי רוֹצֵה לְדַעַת, הָרִי רָאִינוּ בְּפִסְתָּ ז' וּבְסֻכּוֹת ז', וּשְׁלִמּוֹת הַשְּׁמִחָה בְּיוֹם אֲחֵר. בְּשִׁבּוּעוֹת לְמָה נִמְצָאוּ בּוֹ ז' יָמִים, וְהָרִי כָּאֵן רָאוּיִים יוֹתֵר מִהֵלֶּכֶת?

141. פתחו ואמר, (שמואל ב ז) ומי כעמך בישראל גוי אזור בארץ. וכי מאי שנא הכא דאקרון ישראל אזור, יתיר מאתר אזורא. אלא, כיון דשבוזא דישראל, אתיין לפרשא, קרא לון אזור, דהא בכל אתר שבוזא דישראל אזור הוא. מאי טעמא. בגין דכל קשירו דעלאי ותתאי, בהאי אתר דאקרי ישראל אשתכוז. (ועוד) דאתקשר במה דלעילא, ואתקשר במה דלתתא, ואתקשר בכנסת ישראל. ועל דא אקרי כלל אזור. ובאתר דא אשתמודעא מדימונתא, וקשורא שלימא, ויזודא עלאה קדישא.

142. ועל דא, יומא דא, קשורא דמדימונתא הוא, קשורא דכלל. וכתוב (משלי ג) עץ חיים היא לבנונים בה אילנא הוא דאקרי אזור. ועל דא בגין דאינון מתקשרי באתר דא, אקרי הכי. ועץ חיים אזור הוא ודאי אקרי, בגין דכלל ביה אתקשר, ויומא (ס"א ושמא) דיליה, אזור ודאי, קשורא דכלל, ואמצעיתא דכלל.

143. הדיא הוא דכתיב, (בראשית ב) ועץ החיים בתוך הגן, בתוך ממש, במציעות, ואזיר בכל סטריין, ואתקשר ביה. ועל דא פסוז וסכות, והוא באמצעיתא. בגין דאיהו אמצעיתא דכלל, ודא הוא שבוזא דאורייתא בהאי יומא, וכל יתיר, שבוזא דמדימונתא, וקשורא דכלל. אמר רבי יהודה, בריך רזמנא דשאיכלנא, וזכינא להגי מילי.

144. אמר רבי יצחק, וזדוותא ושירתא, ובינין ישראל לשבוזא לקודשא בריך הוא, כהאי שבוזא דמשבוזי ישראל בלילא דפסוזא, דכנסת ישראל אתקדשת בקדושה דמלכא.

141. פתח ואמר, (שמואל ב ז) ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ. וכי מה שונה כאן שישראל נקראו אחד יותר ממקום אחר? אלא כיון שהשבח של ישראל בא לפרש, קרא להם אחד, שהרי בכל מקום השבח של ישראל הוא אחד. מה הטעם? משום שכל הקשר של עליונים ותחתונים נמצא במקום הזה שנקרא ישראל. שנקשר במה שלמעלה, ונקשר במה שלמטה, ונקשר בכנסת ישראל. ועל כן הכל נקרא אחד. ובמקום הזה נודעת האמונה, והקשר השלם, והיחוד העליון הקדוש.

142. ועל כן היום הזה הוא קשר האמונה, הקשר של הכל. וכתוב (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה, עץ הוא שנקרא אחד. ועל כן, משום שהם נקשרים במקום הזה, נקרא כן. ועץ חיים הוא ודאי אחד נקרא, משום שהכל נקשר בו, והיום (והשם) שלו ודאי אחד, קשר של הכל ואמצע של הכל.

143. זהו שכתוב (בראשית ב) ועץ החיים בתוך הגן, בתוך ממש, באמצע, ואזיר בכל הצדדים ונקשר בו. ועל כן פסח וסכות, והוא באמצע. משום שהוא האמצע של הכל, וזהו השבח של התורה ביום הזה, ולא יותר. שבח האמונה וקשר של הכל. אמר רבי יהודה, ברוך הרחמן ששאלתי וזכיתי לדברים הללו.

144. אמר רבי יצחק, שמחה ושירה עתידים ישראל לשבח את הקדוש ברוך הוא כמו השבח שמשבחים ישראל בליל הפסח, שכן נסת ישראל מתקדשת

בְּקִדְשָׁת הַמִּלֵּךְ. וְהוּא שְׁפָתוֹב (ישעיה ל) הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג. כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג דִּוְקָא. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

145. וּבַיּוֹם הַבְּכוּרִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה' בְּשִׁבְעַתֵּיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְגו' (במדבר כח). רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (דברי הימים א טז) אִזְּ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי ה' כִּי בָא לְשָׁפוֹט אֶת הָאָרֶץ. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם שֶׁל אוֹתָם הַמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה, שְׂוִידָעִים אֶת דְּרָכֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנֶאֱחָזִים בְּשִׁמּוֹ (פֶּל יוֹם). אוֹי לְאוֹתָם שֶׁלֹּא מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, שֶׁהֵרִי אֵין לָהֶם חֶלֶק בְּשֵׁם הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא נֶאֱחָזִים בּוֹ, לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. מִי שֶׁזֹּכֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֹכֶה בְּעוֹלָם הַבָּא. שְׂכָר שְׁנִינִי, (שיר ז) דּוֹבֵב שְׁפָתַי יִשְׁנִים, אֵף עַל גֵּב שֶׁהֵם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, שְׁפָתוֹתֵיהֶם מִרְחָשׁוֹת שֵׁם תּוֹרָה.

146. בָּא רָאָה, עַד עֲכָשׁוּ הַקְּרִיבּוֹ יִשְׂרָאֵל תְּבוּאֹת הָאָרֶץ, תְּבוּאֹת הָאָרֶץ וְדָאִי, וְהִתְעַסְקוּ בָּהּ וְנִקְשְׁרוּ בְּאוֹתוֹ קֶשֶׁר. וְאֵף עַל גֵּב שֶׁהֵדִין נִמְצָא, נִמְצָא בּוֹ דִּין בְּשָׁלוֹם (שְׁהַעוֹלָם הַתְּנַהֵג בּוֹ). וְהַקְּרִיבּוֹ שְׁעוּרִים, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן מִכָּל שְׂאֵר הַתְּבוּאָה, וּמִקְרִיבִים מִהֲרָאשׁוֹן וְלֹא מֵאוֹתוֹ שְׁמֵתֵאֲחֵר, שֶׁהֵרִי הָאֲחִיזָה הֲרָאשׁוֹנָה שִׁישְׂרָאֵל נֶאֱחָזוּ בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵיא כָּאֵן. אָמַר הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲנִי נֹתֵתִי לָכֶם מִן בְּמִדְבָּר מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא שָׁמַיִם, שְׁפָתוֹב (שמות טז) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְאוֹתָם מִקְרִיבִים לִפְנֵי שְׁעוּרִים.

הָדָא הוּא דְכֶתִיב, (ישעיה ל) הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג. כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג דִּיִּיקָא. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

145. וּבַיּוֹם (במדבר כח) הַבְּכוּרִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַי' בְּשִׁבְעוֹתֵיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (דברי הימים א טז) אִזְּ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יי כִּי בָא לְשָׁפוֹט אֶת הָאָרֶץ. וְכָאֵה זִוּלְקִיהוֹן דְּאֵינֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא יִמְמָא וְלִילִי, דִּיִּדְעִין אֲרוּזוֹי דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְאֲזוּדֵן בְּשִׁמְיָה (כל יומא). וְוִי לְאֵינֹן דְּכָל מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא, דְּהָא לִית כּוֹן זִוּלְקָא בְּשִׁמְמָא קְדִישָׁא, וְכָל אֶתְאֲזוּדֵן בֵּיתָא, לֹא בְּהָאִי עֲלֵמָא, וְכָל בְּעֲלָמָא דְּאֵתִי. מֵאֵן דְּזָכִי בְּהָאִי עֲלָמָא, זָכִי בְּעֲלָמָא דְּאֵתִי. דְּהָכִי תִּנְיֵן, (שיר השירים ז) דּוֹבֵב שְׁפָתַי יִשְׁנִים, אֵף עַל גֵּב דְּאֵינֹן בְּהָהוּא עֲלָמָא, שְׁפָוֹתֵיהּ מִרְזוּשֵׁן תִּבְּן אוֹרֵייתָא.

146. תָּא וְזוּי, עַד הַשְׁתָּא אֶקְרִיבּוֹ יִשְׂרָאֵל תְּבוּאֹת הָאָרֶץ, תְּבוּאֹת הָאָרֶץ וְדָאִי. וְאֶתְעַסְקוּ בֵּיתָא, וְאֶתְקִשְׁרוּ בְּהָהוּא קֶשֶׁרָא. וְאֵף עַל גֵּב דְּדִינָא אֶשְׁתַּכּוּ, דִּינָא בְּשֵׁלְמָא אֶשְׁתַּכּוּ בֵּיתָא. (ס"א דַּעֲלָמָא אֶתְנַהֵיג בֵּיה) וְאֶקְרִיבּוֹ שְׁעוּרִים, בְּזִין דְּאֵיִהּ קְדָמָא מִכָּל שְׂאֵר תְּבוּאָה, וּמִן קְדָמָא מִתְקַרְבָּא, וְכָל מִהֲהוּא דְּמִתְאֲזֹר, דְּהָא אֲזוּדוֹ קְדָמָא, דִּישְׂרָאֵל אֶתְאֲזוּדוֹ בֵּיתָא בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵכָא הוּא. אָמַר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא יְהִבִּית לָכֶם מִן בְּמִדְבָּרָא, מִהֲהוּא אֶתֶר דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם, דְּכֶתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְאֶתוֹן מִקְרִבִּין קָמָאִי שְׁעוּרִים.

147. וְרָא דְּמִלְכָּה, זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאֹת, זֹסֶר. אֲזַהְרֹתָא לְנִשְׁי עֲלֵמָא, דְּלֹא יִשְׁטוֹן תַּזְזוֹת בְּעֲלִיהוֹן. וְאִי לֹא, קְמוּזוּ שְׁעוּרִים זְמוּנָא לְקַרְבָּא. וּמִמְלָה זֹזָא, אֲשֶׁתְּמוּדָע מִלְכָּה אֲזוּרָא. וְכֹאֵה זִזְלִקְיָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא עִקְרָת בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא לְעֲלֵמִין. כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל תְּוֹהֶת, (במדבר ה) אֲשֶׁר תִּשְׁטֹת אִשָּׁה תִזְזוֹת אִישָׁה, בְּגִין כִּף דִּינָא דְּהָאִי אֶתְתָּא (דף צ"ו ע"ב) מֵאֶתְרָהָא קָא אֶתְיִיא. וּבִמָּן הוּא אֶתְרָהָא הֵהוּא דְּכֶתִיב בָּהּ (משלי לא) אִשָּׁה זִזִּיל מִי יִמְצָא וְרוֹזוֹק מִפְּנִינִים מִכְּרָה. (משלי יב) אִשָּׁה זִזִּיל עֲטָרַת בְּעֻלָּה.

148. וְהֵהוּא קְמוּזוּ שְׁעוּרִים, דְּאִיִּיתִית הֵהִיא אֶתְתָּא, מִזְזוֹת קְנָאֹת אֶתְקָרִי, זֹסֶר, כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל הָכִי אֶקָרִי. וְעַל דָּא, בְּפִנְזוּס כְּתִיב, (במדבר כה) תִּזְזוֹת אֲשֶׁר קָנָא לֹאֲלֵהוּי, דְּקִנְיָהּ הָכָא אֶתְאֲזוּד, דְּמָאן דְּמִשְׁקַר בְּהָאִי בְּרִית, קְנָאֵה אֶתְעֲרַת עָלֶיהָ, וְעַל דָּא קְנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ. תָּא זִזִּי, קְמוּזוּ שְׁעוּרִים, הָאִי עֹבֵר, דְּכִין דְּהָוָה מְטָא לְרִיזוּן דְּגְרוּסוֹת, מִפִּיקִין מִזִּיָּה עֲשִׂרוֹן מְנוּפָה בִּי"ג נָפֹה.

149. וְדָא שְׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמִימוֹת, לְבַתֵּר דְּסִלְקִין שְׁבַע שְׁבָתוֹת אֶלִין, אֶתָּא מִלְכָּא קְדִישָׁא לְאֲזוּרָא בָּהּ בְּכְנָסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאִוְרִיִּיתָא אֶתִּיִּיהִיבִת. וְכִדִּין אֶתְעֲטָר מִלְכָּא בִּיזוּדָא שְׁלִים, וְאֶשְׁתַּכּוּז אֲזוּד לְעִילָא וְתִתָּא. וְכִדִּי אֶתְעֲר מִלְכָּא קְדִישָׁא, וּמְטָא זְמוּנָא דְּאִוְרִיִּיתָא. כָּל אִינּוֹן אִילְגִין דְּמִבְכְּרִי אֶבִּיָּהוּ, סִלְקִין שִׁירָתָא. וּבִמָּי אִמְרִי בְּשִׁעְתָּא דְּמִלְכָּטִי לְהוֹן, פְּתוּזִי וְאִמְרִי, (תהלים קג) יִי בְּשָׁמִים הִכִּין כֶּסֶף וּמִלְכוּתוֹ

147. וְסוּד הַדָּבָר – זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאֹת, חֶסֶר. אֲזַהְרָה לְנִשְׁוֹת הָעוֹלָם שְׁלֹא יִסְטוּ תַּחַת בְּעֲלִיָּהֶן. וְאִם לֹא, אֲזַי קִמַּח שְׁעוּרִים עֲתִיד לְהִקְרֹב. וּמִהַדְּבָר הַזֶּה נִודַע דְּבָר אַחֵר. אֲשֶׁרִי חִלְקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא מִשְׁקַרְת בְּמִלְכָּה הַקְּדוּשָׁה לְעוֹלָמִים. כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל תְּמַהָה, (במדבר ה) אֲשֶׁר תִּשְׁטֹת אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה? מִשּׁוּם כִּף דִּין הָאִשָּׁה הַזֹּאת מִמְקוֹמָהּ הִיא בָּאָה. וּמִי הוּא מְקוֹמָהּ? אוֹתָהּ שֶׁכְּתוּב בָּהּ (משלי לא) אִשָּׁה חִיל מִי יִמְצָא וְרוֹחֹק מִפְּנִינִים מִכְּרָה. (שם יב) אִשָּׁה חִיל עֲטָרַת בְּעֻלָּה.

148. וְאוֹתוֹ קִמַּח שְׁעוּרִים שְׁמִבְיָאֵה אוֹתָהּ אִשָּׁה, נִקְרָא מִנְחַת קְנָאֹת, חֶסֶר. כִּף נִקְרָאֵת כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן כְּתוּב בְּפִנְחָס, תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לֹאֲלֵהוּי, שְׁקִנְיָהּ בָּאֵן נֶאֱחָזֶת. שְׁמִי שְׁמִשְׁקַר בְּבִרְיָה הַזֹּאת, מִתְעוֹרֶרֶת עָלָיו קְנָאֵה, וְלִכְּן קְנָאִים פּוֹגְעִים בּוֹ. בִּיאָהּ, קִמַּח שְׁעוּרִים, הָעֵמֶר הַזֶּה, שְׁבִינִין שְׁהָרִי מְגִיעַ לְרַחֲמִים שֶׁל גְּרוּסוֹת, מְפִיקִים מִמֶּנּוּ עֲשִׂרוֹן מְנוּפָה בְּשִׁלֵּשׁ עֶשְׂרֵה נָפֹה.

149. וְזֶה שְׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמִימוֹת. אַחֵר שְׁעוּלוֹת שְׁבַע הַשְּׁבָתוֹת הַלָּלוּ, בִּיאָהּ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ לְהַזְדוּג עִם כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל, וְנִתְּנָה הַתּוֹרָה. וְאִזִּי הִתְעַטֵּר הַמֶּלֶךְ בִּיְחִיד שְׁלֵם, וְנִמְצָא אַחֵר לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְכִשְׁמִתְעוֹרֵר הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ וּמְגִיעַ זְמַן הַתּוֹרָה, כָּל אוֹתָם הָאֵילָנוֹת שְׁמִבְכְּרִים אֶת הַפְּרוֹת שְׁלֵהֶם, מַעֲלִים שִׁירָה. וּמֵהֶם הֵם אוֹמְרִים בְּשִׁעָה שְׁלוֹקֻטִּים אוֹתָם? פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים קג) ה' בְּשָׁמַיִם הִכִּין כֶּסֶף וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. (שם לו) ה'

בַּכָּל מוֹשְׁלָה. (תהלים לו) יי' בְּהַשְׁבִּיב וְזָסְדָּה. וּכְתוּב (ישעיה נה) וְכָל עֲצֵי הַשָּׁדָה יִמְחָאוּ כָּף.

150. עוֹד פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים צח) מְזִמּוֹר שִׁירוּ לַה' שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה. שִׁיר חֲדָשׁ הוּא נִקְרָא. מִשּׁוּם כִּד בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה. שֵׁם מִנְחַת קִנְאוֹת, כָּאֵן מִנְחָה חֲדָשָׁה. חֲדָשָׁה, שְׁחָדוֹשׁ הַכֹּל (הַפְלָה) יֵשׁ כָּאֵן. קֶשֶׁר שֶׁל הַכֹּל שֶׁל מַעֲלָה וּמַטָּה, קֶשֶׁר הָאֱמוּנָה, וְלִכּוֹן יַעֲקֹב הַשְׁלֵם הַתַּעֲטָר בַּעֲטָרוֹתָיו, וְנִתְּנָה הַתּוֹרָה.

151. וּבְשִׁמְגִיעִים הַבְּבוּרִים לִכְהֵן, הִיא צְרִידָה אֲדָם לומר וּלְפָרֵשׁ דְּבָרִים עַל אוֹתוֹ הָעֵץ שְׁבָאֲרֵץ, שְׁנִשְׁלֵם כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר תַּחֲוִמִּים, בְּשִׁבְעִים עֲנָפִים, וְצְרִידָה לֹאבֵד אֶת לִבּוֹ הָאֲרָמִי, שְׁבָגְלוֹ נִפְגָּם הָעוֹלָם. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָצִיל אוֹתוֹ וְהַתַּעֲטָר בְּדִינוֹ (בְּכִינוֹ), כְּמוֹ שְׁבָאֲרֵנוּ. מִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ הָעֵץ, שְׁכָל קֶשֶׁר הָאֱמוּנָה תְּלוּי בּוֹ, וְעַל כֵּן נִקְרָא מִנְחָה חֲדָשָׁה. מָה הַטָּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהִיא שְׂמַחַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחֲתוֹנִים וְשְׂמַחַת הַלְבָנָה. וּבְכָל זְמַן שֶׁל הַלְבָנָה, הוּא קֶשֶׁר הָאֱמוּנָה וְשְׂמַחַתָּה (שֶׁל הַלְבָנָה).

152. לְמַלְךְ שֶׁהָיוּ לוֹ בָּנִים וּבֵת אַחַת, הִתְקִין סְעוּדָה לְכָל הַבָּנִים, לֹא נִמְצְאָה אוֹתָהּ הַבֵּת עַל הַשְּׁלָחַן. בְּשִׁבְאָה, אָמַרָה לְמַלְךְ: אֲדוֹנִי, אֵת כָּל אַחֵי הַזְּמַנֶּה וְנִתְּנָה לְכָל אֶחָד בָּלִים יְדוּעִים, וְלִי לֹא נִתְּנָה חֶלֶק בִּיעִיָּה. אָמַר לָהּ: חֲמִידָה בְּתִי, הַכֹּל שֶׁלָּךְ יִמְצָא עַל אֶחָד פִּי שְׁנַיִם, הָרִי בָלִים יִתְּנוּ לָךְ מִחֶלֶק. נִמְצָא לְאַחֵר בִּידֵיהֶם חֶלְקִים, עַל כֵּן אֶחָד פִּי שְׁנַיִם מִהַכֹּל. כִּד בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, מִהַכֹּל נִטְלָה חֶלְקִים, וְעַל כֵּן נִקְרָאת כָּלָה בְּלוּלָה, בְּכָלָה שְׁבָלִים מְזַמִּינִים לָהּ בָּלִים וְחֶלְקִים וְתַכְשִׁיטִים. כִּד

בַּכָּל מוֹשְׁלָה. (תהלים לו) יי' בְּהַשְׁבִּיב וְזָסְדָּה. וּכְתוּב (ישעיה נה) וְכָל עֲצֵי הַשָּׁדָה יִמְחָאוּ כָּף.

150. תָּנוּ פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים צח) מְזִמּוֹר שִׁירוּ לַי' שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה. שִׁיר חֲדָשׁ אִקְרִי. בְּגִין כִּד בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה. הֵתָם מִנְחוֹת קִנְאוֹת, הֵכָא מִנְחָה חֲדָשָׁה. חֲדָשָׁה דְּחִדּוּשָׁא דְּכָלָה (ס"א דְּכָלָה) הֵכָא. קֶשֶׁרָא דְּכָלָה דְּעִילָה וְתַתָּא, קֶשֶׁרָא דְּמַהֲיִמְנוּתָא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב שְׁלִימָא אֶתְעַטָּר בַּעֲטָרוֹי, וְאוֹרִייתָא אֶתִּיבָתָא.

151. וְכִד מְטוֹן בְּבוּרִים לְגַבִּי כְּהֵנָּה, הָיָה בְּעֵי בַר זֶשׁ לְמִימַר וּלְפָרֵשׁ מִלִּין, עַל הַהוּא אִילָנָה דְּאַרְעָא, דְּאַשְׁתָּכִילִים כְּזוּנָה דְּלְעִילָה, בְּתַרִּיסָר תְּזוּזוּמִין, בְּשִׁבְעִין עֲנָפִין, וּבְעָא לְאוּבְדָא לִיהָ לְבָן אֲרַמָּא, דְּאַתְפָּנִים עֲלָמָא בְּגִיָּה. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא שְׁזִיב לִיהָ, וְאַתְעַטָּר בְּדִינוֹ (ס"א בְּכִינוֹ) כְּמָה דְּאוּקִימְנָה. בְּגִין הַהוּא אִילָנָה, דְּכָל קֶשֶׁרָא דְּמַהֲיִמְנוּתָא, בֵּיהָ תְּלִיָּא. וְעַל דָּא מִנְחָה חֲדָשָׁה אֶתְקַרִי. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּחִדּוּתָא דְּעִלָּא וְתַתָּא הוּא, וְחִדּוּתָא דְּסִיְהָרָא. וּבְכָל זְמַנָּה חֲדָתוּתִי דְּסִיְהָרָא, קֶשֶׁרָא דְּמַהֲיִמְנוּתָא הוּא, וְחִדּוּתָא דִּילָהּ. (דְּסִיְהָרָא)

152. לְמַלְכָּא דְּהָיוּ לִיהָ בָּנִין, וּבְרִיתָא חֲדָא, אֶתְקִין סְעוּדָתָא לְכָלָהּ בָּנִין, לֹא אֶשְׁתַּכּוּזָה הָיָה בְּרִיתָא עַל פֶּתוּרָא. כִּד אֶתְאַתָּה, אִמְרַת לְמַלְכָּא, מֵאִרִי, לְכָל אוֹזִי וְמִינָת וְיִהְיֶה לְכָל חֲדָא מֵאִין יְדִיעֵן, וְלִי לֹא יִהְיֶה חֲדָא בְּיִיְהוּ. אָמַר לִיהָ, חֲמִידָה בְּרִיתִי, מִנָּה דִּילָךְ יִשְׁתַּכּוּז עַל חֲדָא תְּרִין. הָא כָּלָה יִתְּנוּן כָּךְ מוֹזוּלְקִיהוּן. אֶשְׁתַּכּוּז לְבִתָּר בִּידֵיהָ חֲדָא חֲדָא, עַל חֲדָא תְּרִין מִכָּלָה. כִּד בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, מִכָּלָה נִטְלָה חֲדָא חֲדָא, וְעַל דָּא אֶתְקַרִי כָּלָה, כָּלָלָה. כָּלָלָה דְּכָלָה מוֹזַמִּין לָהּ

היא בנסת ישראל, החדוש שלה (שמחתה) בכל, וכלם נותנים לה חלקים וכלים.

153. בא ראה, בשעה שהמלך הקדוש נמצא בעטרותיו, זו שמחתה של בנסת ישראל. ובשתורה נתנה, התעטרה בנסת ישראל בעטרות עליונות, ומשום שכל קשר האמונה נקשר בעץ הזה, נקרא יום אחד, שפתיב (זכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לה. יום אחד ודאי, שבנסת ישראל יום אחד בקשר שלמעלה.

154. הקשר שלמעלה - הראש והגלגל והמחין. קשר אחר - שתי זרועות וגוף, שאחוזים מהכח שבראש. ובארה רב המנונא, (בשני) בשלשת קשרי האבות (קשר אחר). שני עמודים (פליזות שלמטה) שנמשכו בשמן משחה (בקיום) בשתי דרגות, שני נחלים לכנס את הזרע, להוציא לדרגה אחרת, בפי האמה. העץ הזה הוא גוף האמצע, שאוחז את כל אלה, וכלם מקשרים בו, והוא בהם, ועל בן הכל אחד. וכשמזדווגת עמו הגבירה, אזי הוא אחד, והרי בארנו את הדברים.

155. בא ראה, כתוב ביום השמיני עצרת. מי העצרת? אלא באותו מקום שהכל נקשרים באחד נקרא עצרת. מה זה עצרת? (כנופיה) התכנסות. ואם תאמר, באן שנקרא עצרת מה הטעם? אלא בכל אותם ימים, ימי הסעודות של ענפי האילן היו. ועל בן שבועים פרים הם. אחר כך שמחת (הגוף) האילן ממש ושמחת התורה. ובגללו הוא יום אחד

מאנין וזולקין ותכשיטין, כך היא בנסת ישראל, וזרתותי (נ"א חדוותא) דילה בכלא, וכלא יהבין לה וזולקין ומאנין.

153. תא וזוי, בשעתא דמלכא קדישא אשתכח בעטרוי, וזדוותא דכנסת ישראל הוא. וכד אורייתא אתייהיבת, אתעטרת כנסת ישראל בעטרין עלאין, ובגין דכל קשרא דמהימנותא, אתקשר בהאי איכלא, אקרי יום אזור. דכתיב, (זכריה יד) והיה יום אזור הוא יודע ליי. יום אזור ודאי, דכנסת ישראל יום אזור, בקשורא דלעילא.

154. קשורא דלעילא, רישא וגולגלתא ומוזזי. (ויחי רכ"א) קשורא אזורא, תרין דרועין וגופא. דאזוזין, (קשורא אחרא) מוזזילא דרישא. ואוקמא רב המנונא, (ס"א בתרין) בתלת קשירין דאבהתא (קשורא אחרא). תרין קיימין (נ"א כולין דלתתא) דאתמישכו רבות, (בקיומא) בתרין דרגין, תרין גולגין, לאכנשא ורעא, לאפקא בדרגא אזורא, בפום אמה. איכלא דא, הוא גופא דאמצעיתא, דאזיד לכל הני, וכלא מתקשרין ביה, והוא בהון, ועל דא כלא זוד. וכד אדווגת ביה מטרוניתא, כדין הוא אזור, והא אוקימנא מלי.

155. תא וזוי, כתיב ביום השמיני עצרת. מאן עצרת. אלא בההוא אתר, דכלא מתקשרין כוודא, אקרי עצרת, מאי עצרת, (ס"א כנופיא כנישו) כנישו. ואי תימא הכא דאקרי עצרת, מאי טעמא. אלא בכל אינון יומין, יומי סעודתי דענפי איכלא (דף צ"ז ע"א) הוו. ועל דא, שבועים פרים אינון. לבתר, וזדוותא (דגופא) דאיכלא במיש, וזדוותא דאורייתא. ובגיןיה הוא יומא

עצרת. שמחת התורה, שמחת האילן, שהוא הגוף.

156. ועל בן אין חלק ביום הזה אלא לקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל. משום כך עצרת תהיה לכם, לכם ולא לאחר. (אחר כך שמחת האילן ממש, ובגללו הוא יום אחד, ואין חלק ביום הזה אלא לקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, ולכן כתוב עצרת תהיה לכם. אף כאן ביום הזה שמחת התורה, שמחת האילן, שהוא גוף, והכל נמצא בו) שהרי בשעה שהמלך נמצא, הכל נמצא בו. ועל בן שנינו, בעצרת על פרות האילן, והרי פרשה, משום כך נקרא אחד, אחד ודאי, כמו שאמרנו.

157. בא ראה, מה כתוב? ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', סלת תהינה חמץ תאפינה. מה שונה כאן חמץ (בכנסת ישראל)? אלא משום שהכל אחוזה בו (וכן) באילן, שהרי באילן אחוזה ענפים, באילן אחוזה עלים, קלפות, דינים רבים בכל הצדדים, הכל נמצא בו. ומשום שהאילן הזה מכפר על יצר הרע, שהוא בבית מושב האדם.

158. אמר רבי אלעזר, מהאילן הזה נזנים כל שאר האילנות למטה, והוא השתרש על נהר אחד עמק ששופע ויוצא, ואין פוסקים מימיו לעולמים. עליו כתוב (ירמיה יז) והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו, ועל בן נקראת תורה (משלי ג) עץ חיים היא וגו'. ומה זה ותמכיה מאשר? הרי פרשה, אבל ותמכיה מאשר, כמו שנאמר (בראשית ל) באשרי כי אשרוני בנות.

159. והניף את העמר וגו'. מצוה זו להקריב קרבן העמר. הקרבן הזה הוא כלו בדבקות מעלה ומטה, הגבירה ובניה

זו עצרת. זדויותא דאורייתא, זדויותא דאילנא, דהוא גופא.

156. ועל דא לית זולקא בהאי יומא, אלא לקודשא בריך הוא וכנסת ישראל. בגין כך, עצרת תהיה לכם, לכם, ולא לאחרא. (ס"א לבתר חדויותא דאלנא ממש ובגיניה הוא יומא חד ולית חולקא בהאי יומא אלא לקודשא בריך הוא וכנסת ישראל ועל דא כתיב עצרת תהיה לכם. אוף הכי בהאי יומא חדויותא דאורייתא חדויותא דאלנא דהוא גופא וכלא אשתכח ביה) דהא בשעתא דמלכא אשתכח, כלל אשתכח ביה. ועל דא תנינן, בעצרת על פירות האילן, והא אוקמוה בגין כך אזור אקרי, אזור ודאי, כמה דאמרן.

157. תא זוזי, מה כתיב, ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו', סלת תהינה חמץ תאפינה. מאי שנא הכא זומין (בכנסת ישראל), אלא בגין דכלל אזורין ביה (וכן) באילנא, דהא באילנא אזורין ענפין, באילנא אזורין עלין, קליפין, דינן סגיאן בכל סטרין, כלל אשתכח ביה. ובגין דהאי אילנא, מכפר על יצר הרע, דהוא בבי מושב ביה דבר נש.

158. אמר רבי אלעזר, מהאי אילנא אתננו כל שאר אילנן לתתא. והוא אשתרשא על זד נהרא עמיקא, דנגיד ונפיק ולא פסקין מימיו לעלמין. עליה כתיב (ירמיה יז) והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו, ועל דא אקרי אורייתא, (משלי ג) עץ חיים היא וגו'. ומאי ותמכיה מאשר. הא אוקמוה, אבל ותמכיה מאשר, כמה דאת אמר (בראשית ל) באשרי כי אשרוני בנות.

159. רעיא מהימנא (ויקרא כג) והניף את העמר וגו'. פקודא דא, (ל"ב) לקרבא קרבן העמר,

קָרַבְנָא דָּא, כָּלָא אִיהוּ בְּדִבְקוּתָא עִילָא וְתַתָּא, מִטְרוּנִיתָא וּבִנְיָא כּוּזָא אִילָן. עֲמִיר דָּא, מִקְרָבִין יִשְׂרָאֵל בְּדִכּוּתָא דְלִהוֹן, וְהָהוּא קָרַבְנָא אִיהוּ מִן שְׁעוּרִים, וְדָא אֶתְקָרְבּוּ, לְמִיַּעַל רוּזִימוּ בִין אֶתְתָא וּבַעֲלָה.

160. אֵשֶׁת זְנוּנִים, אֶתְרוּזְקַת גְּרָמָה מִבִּינִיָּהוּ, דְּלָא יָכִילַת לְמִיָּקָם עַל גְּבָהּ. אֵשֶׁת זִוִּיל קָרִיבַת גְּרָמָה לְקָרְבָּא לְגַבִּי כְּהֵנָּה רַבָּא, וְדָא טְהוּרָה הִיא, (במדבר ה) וְנִקְתָּה וְנִזְרַעָה זֶרַע, וְאוֹסִיפֶת זִוִּילָא וְרוּזִימוּ לְגַבִּי בַעֲלָה. אֵשֶׁת זְנוּנִים עֲרַקְתָּ מִן מִקְדָּשָׁא, דְּלָא לְמִקְרָב לְגַבִּיָּהּ, דְּאֶלְמָלָא בְּהָהוּא זְמַנָּה דְּאֵשֶׁת זִוִּיל אֲבִדִיקַת גְּרָמָה, אִיהִי אֶתְקָרִיבַת לְגַבָּהּ, אֶתְאֲבִידַת מִעֲלָמָא. וְעַל דָּא לָא בַּעֲיָא לְקָרְבָּא לְמִקְדָּשָׁא, וְעֲרַקְתָּ מִנִּיהּ, וְאֶשְׁתְּאָרוּ יִשְׂרָאֵל זָכָאִין, בְּלָא עֲרַבּוּבִיא אֲזוּרָא, לְגַבִּי רִזָּא דְּמִהִיבְנוּתָא.

161. רִזָּא דִּסְתֵּרָא דָּא, תִּרְתִּין אֲזוּתָן. וְכֵד אֲרוּזַת דָּא לְגַבִּי דָּא, בְּבִדִיקוֹ דִּילָהּ, עֲבַתָּה בְּטִנָּה וְנִפְלָה יִרְכָּה. דָּהָא בְּדִיקוֹ דְּאֵשֶׁת זִוִּיל, סָמָא דְּמוּתָא לְאֵשֶׁת זְנוּנִים. וְדָא אִיהוּ עֵיטָא, דִּיהִב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָנוּי, לְקָרְבָּא קָרַבְנָא דָּא בְּגִין אֵשֶׁת זִוִּיל, דִּתְעֲרוֹק אֵשֶׁת זְנוּנִים מִנָּה. וְאֶשְׁתְּאָרוּ יִשְׂרָאֵל בְּלָא עֲרַבּוּבִיא אֲזוּרָא, זָכָאִין אֵינֶן בַּעֲלָמָא דִּין, וּבַעֲלָמָא דְּאֶתִי. (ע"כ רעיא מהימנא)

162. רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי זוּיָא הָווּ אִילֵּי בְּאוּרֻזָּא, אָמַר רַבִּי זוּיָא, כְּתִיב, (ויקרא כ"ג) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמּוֹזֶזֶת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֲמִיר הַתְּנוּפָה. מֵאִי קָא מִיִּירִי. אָמַר לִיהּ, הָא אוּקְמוּהּ זִזְבְּרִיָּא. אֲבָל תָּא זִזְזִי, יִשְׂרָאֵל כֹּד הָווּ בְּמִצְרַיִם, הָווּ בְּרִשׁוּתָא אֲזוּרָא, וְהָווּ אֲזוּזִין בְּמִסְאָבוּתָא,

הוֹלִכִים בְּאַחַד. הָעֵמֶר הַזֶּה מִקְרִיבִים יִשְׂרָאֵל בְּטִהְרָתָם, וְאוֹתוֹ הַקָּרְבֵּן הוּא מִשְׁעוּרִים, וְזֶה הַקָּרִיבּוֹ, לְהַכְנִים אֶהְבָּה בֵּין אִשָּׁה וּבַעֲלָה.

160. אֵשֶׁת זְנוּנִים הִרְחִיקָה עֲצָמָה מִבִּינֵיהֶם, שְׁלֵא יָכֹלָה לַעֲמֹד עַל גְּבָהּ. אֵשֶׁת חֵיל הַקָּרִיבָה עֲצָמָה לְהִתְקָרֵב לִכְהֵן הַגָּדוֹל, וְדָאִי הִיא טְהוּרָה, (במדבר ה) וְנִקְתָּה וְנִזְרַעָה זֶרַע, וּמוֹסִיפָה כַח וְאֶהְבָּה לְבַעֲלָה. אֵשֶׁת זְנוּנִים בּוֹרַחַת מִהַמִּקְדָּשׁ, שְׁלֵא לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, שְׁאֵלְמָלָא בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁאֵשֶׁת חֵיל בּוֹדֶקֶת עֲצָמָה, הִיא מִתְקָרֶבֶת אֵלָיָהּ, הֵיתָה אוֹבֶדֶת מִן הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן לֹא רוּצָה לְהִתְקָרֵב לְמִקְדָּשׁ, וּבּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, וְנִשְׁאָרִים יִשְׂרָאֵל זָכָאִים, בְּלִי עֲרַבּוּב אַחֵר, אֶל סוּד הָאֲמוּנָה.

161. סוּד הַסֵּתֶר הַזֶּה שְׁתֵּי אַחֲיוֹת. וְכִשְׁהָרִית זֹאת זֹאת בְּבִדִיקָה שְׁלֵה, עֲבַתָּה בְּטִנָּה וְנִפְלָה יִרְכָּה. שְׁהִי בְּדִיקַת אֵשֶׁת חֵיל הוּא סֵם הַמּוֹת לְאֵשֶׁת זְנוּנִים. וְזוֹהִי הָעֵצָה שֶׁנֶּתֶן הַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָנוּי לְהִקְרִיב קָרְבֵּן זֶה בְּשִׁבִּיל אֵשֶׁת חֵיל, שֶׁתִּבְרַח מִמֶּנָּה אֵשֶׁת זְנוּנִים, וְנִשְׁאָרִים יִשְׂרָאֵל בְּלִי עֲרַבּוּבִיא אַחֵר. אֲשֶׁרֵיהֶם בַּעֲוֹלָם הַזֶּה וּבַעֲוֹלָם הַבָּא. (ע"כ רעיא מהימנא).

162. רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֲזִיָּא הָיוּ הוֹלִכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתוּב וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמּוֹזֶזֶת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֲמִיר הַתְּנוּפָה. מַה זֶה אוֹמֵר? אָמַר לוֹ, הָרִי פְרִשׁוּהָ הַחֲבֵרִים. אֲבָל בֵּא רָאָה, בְּשִׁהּוּי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הָיוּ בְּרִשׁוּת אַחֲרָת, וְהָיוּ אוֹחִזִים בְּטִמְאָה כְּאִשָּׁה הָיוּ בְּשִׁהּוּיָא

יושבת בימי טמאתה. אחר שנמולו, נכנסו בחלק הקדוש, שנקרא ברית. כיון שנאחזו בו, פסקה מהם הטמאה, באשה הזו שפוסקים ממנה דמי טמאתה. אחר שפסקו ממנה, מה כתוב? (ויקרא טו) וספרה לה שבעת ימים. אף כאן, כיון שנכנסו בחלק הקדוש, פסקה מהם טמאה, ואמר הקדוש ברוך הוא: מכאן והלאה חשבון לטהרה.

163. וספרתם לכם, לכם דייקא, כמות דאת אמר וספרה לה שבעת ימים, לה: לעצמה. אף כאן לכם – לעצמכם. ולמה? כדי להטהר במים קדושים עליונים, ואחר כך להתחבר עם המלך ולקבל תורה.

164. שם וספרה לה שבעת ימים, כאן שבע שבתות. למה שבע שבתות? כדי לזכות להטהר במים של אותו נהר ששופע ויוצא, ונקרא מים חיים. ואותו הנהר, שבע שבתות יצאו ממנו. ועל כן שבע שבתות ודאי, כדי לזכות בו, כמו שאשה טהרה בלילה לשמש עם בעלה.

165. כך כתוב, וברדת הטל על המחנה לילה. על המחנה כתוב, ולא כתוב וברדת הטל לילה, אלא על המחנה, משום שירד מאותה נקודה על אותם הימים שנקראו מחנה, ומתחברת עם המלך הקדוש. ומתי יורד הטל הזה? פשקבו ישראל להר סיני, אז ירד אותו הטל בשלמות, ונטהרו ופסקה זהמתם מהם, והתחברו עם המלך ועם בנות ישראל וקבלו תורה, והרי בארנו. ובאותו זמן, ודאי כל הנחלים הלכים אל הים, להטהר ולרחץ, והכל

כאתתא דא, כד היא יתבא ביומי דמסאבותא. בתר דאתגורו, עאלו בזולקא קדישא, דאקרי ברית. כיון (דף צ"ז ע"ב) דאתאזודו ביה, פסק מסאבותא מנייהו, כדא אתתא כד פסקו מנה דמי מסאבותא. בתר דאתפסקו מנה, מזה כתיב. (ויקרא טו) וספרה לה שבעת ימים. אף הכא, כיון דעאלו בזולקא קדישא, פסקא מסאבו מנייהו, ואמר קודשא בריך הוא, מכאן ולהלאה חושבנא לדכיותא.

163. וספרתם לכם, לכם דייקא, כמות דאת אמר וספרה לה שבעת ימים, לה: לעצמה. אף הכא לכם: לעצמכם. ולמה. בגין לאתדכאה במיין עלאין קדישין, ולבתר למייתי לאתזברא ביה במלכא, ולקבלא אורייתא.

164. התיב וספרה לה שבעת ימים, הכא שבע שבתות, אמאי שבע שבתות. בגין למזכי לאתדכאה במיין, דההוא נהר דנגיד ונפיק. ואקרי מים חיים. וההוא נהר, שבע שבתות נפקו מניה. ועל דא שבע שבתות ודאי, בגין למזכי ביה, כמות דאתתא, דכיו דילה בלילא, לאשתמשא בבעלה.

165. כך כתיב וברדת הטל על המחנה לילה. על המחנה כתיב, ולא כתיב וברדת הטל לילה. אלא על המחנה, בגין דיורד מיההוא נקודה, על אינון יומין דאתקריאו מוזה. ומתזברת במלכא קדישא, ואימתי נזות האי טלא. כד קריבו ישראל לטורא דסיני, כדין נזות ההוא טלא בשלימו, ואדכי, ואתפסקת זיהמתן מנייהו, ואתזברו ביה במלכא וכנסת ישראל, וקבילו אורייתא, והא אוקימנא. ובההוא זמנא, ודאי כל הנחלים הולכים אל

נקשרו (התקדשו) והתחברו עם המלך הקדוש.

166. בא ראה, כל אדם שאינו מונה חשבון זה, אותן שבע שבתות תמימות, לזכות לטהרה הזו, לא נקרא טהור, ואינו בכלל של טהור, ואינו כדאי להיות לו חלק בתורה. ומי שמגיע טהור ליום הזה והחשבון לא נאבד ממנו, כשמגיע ללילה הזה צריך לו לעסק בתורה, ולהתחבר עמה, ולשמר טהרה עליונה שמגיעה עליו באותו הלילה, ונטהר.

167. ולמדנו, שהתורה שצריך לו לעסק בלילה הזה – תורה שבעל פה, כדי שיטהרו (שיתדבק) באחד ממעין הנחל העמק. אחר כך ביום הזה תבא תורה שבכתב, ויתחבר (בהם) עמה, וימצאו באחד בזווג אחד למעלה, אז מכריזים עליו ואומרים: (ישעיה נט) ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך וגו'.

168. ועל כן חסידים הראשונים לא היו יושנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה ואומרים: נביא את הירשה הקדושה לנו ולבנינו בשני עולמות. ואותו הלילה מתעטרת כנסת ישראל עליהם, ובאה להזדוג עם המלך, ושניהם מתעטרים על ראשם של אותם שזוכים לזה.

169. רבי שמעון כך אמר, בשעה שמתכנסים החברים בלילה הזה אליו, נבא לתקן את תכשיטי הפלה, כדי שתמצא למחר בתכשיטיה ובתקוניה אל

הים, לאתדכאה ולאסתוואה, וככלא אתקשרו (ס"א אתקדשו) ואתווצרו ביה במלכא קדישא.

166. תא וזוי, כל בר נש דלא מני זושבנא דא, אינון שבע שבתות תמימות, למזכי לדכיותא דא. לא אקרי טהור, ולא בכללא דטהור הוא. ולא הוא כדאי למהוי ליה זולקא באורייתא, ומאן דמטי טהור להאי יומא, וזושבנא לא אתאבד מניה, כד מטי להאי לילא, לבעי ליה למלעי באורייתא, ולא תווצרא בה, ולנטרא דכיו עלאה, דמטי עליה בההוא לילא, ואתדכי.

167. ואוליפנא, (דף צ"ח ע"א) דאורייתא דבעי ליה למלעי בהאי לילא, אורייתא דבעל פה, בגין דיתדכון (ס"א דיתדבק) כווצא, מופצועא דזולא עמיקא. לבתר, בהאי יומא, ליתי תורה שבכתב, ויתווצר (ס"א בהו) בה, וישתכוזון כווצא בזווגא זוד לעילא. כדין מכריזי עליה ואברי, (ישעיה נט) ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוזי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך וגו'.

168. ועל דא, וזסיד קדמאי לא הוו זייבי בהאי לילא, והוו לעאן באורייתא, ואברי, גיטי לאוזסנא ירותא קדישא, לן, ולבין, בתרין עלבין. וההוא לילא כנסת ישראל אתעטרא עליהו, ואתיא לאווצווא ביה במלכא, ותרווייהו מתעטרי על רישיהו, דאינון דוצאן להכי.

169. רבי שמעון הכי אמר, בשעתא דמתכנשי זברייא בהאי לילא לגביה, גיטי לתקנא תכשיטי כלה, בגין דתשתכוז למזור

המלך פראוי. אשרי חלקם של החברים
פשיבבקש המלך את הגבירה, מי תקן
תכשיטה והאיר את העטרת שלה ושם
את תקוניה. ואין לה בעולם מי שידע
לתקן את תכשיטי הכלה, אלא החברים.
אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.

170. בא ראה, החברים מתקנים בלילה
הזה את התכשיטים לכלה, ומעטרים
אותה בעטרה שלה אל המלך. ומי
מתקין למלך בלילה הזה להמצא עם
הכלה, להזדווג עם הגבירה? הנדר הקדוש
העמק של כל הנדרות, האם העליונה.
זהו שפתוב (שיר ג) צאינה וראינה בנות
ציון במלך שלמה וגו'. אחר שהתקנה
את המלך ועטרה אותו, היא באה לטהר
את הגבירה ואת אותם שנמצאים עמה.

171. למלך שהיה לו בן יחיד, בא לזוג
אותו עם הגבירה העליונה. מה עשתה
אמו כל אותו הלילה? נכנסה לבית גנוזה,
הוציאה עטרה עליונה עם שבעים אבנים
יקרות סביבה ועטרה אותו. הוציאה כלי
מילת והלבישה אותו, ותקנה אותו
בתקוני מלכים.

172. אחר כך נכנסה לבית הכלה,
ראתה את עלמותיה שמתקנות את
העטרה שלה ואת לבושיה ואת
תכשיטיה לתקן אותה. אמרה להן: הרי
התקנתי בית טבילה, מקום שמים
נובעים, וכל הריחות והבשמים סביב
אותם המים לטהר את כלתי, שתבא
כלתי, הגבירה של בני, ועלמותיה,
ויטהרו באותו מקום שהתקנתי באותו
בית הטבילה של המים הנובעים שעמי.

בתכשיטה, ותקונה, לגבי מלכא כדקא
יאות. זכאה וזולקיהון דזובריא, כד יתבע
מלכא למטרוניתא, מאן תקין תכשיטה,
ואנהיר עטרה, ושוי תקונה. ולית לה
בעלמא, מאן דידע לתקנא תכשיטי כלה, אלא
זובריא, זכאה וזולקיהון בעלמא דין ובעלמא
דאתי.

170. תא וזוי, זובריא מתקני בהאי ליליא
תכשיטה לכלה, ומעטרי לה בעטרה, לגבי
מלכא. ומאן מתקין ליה למלכא, בהאי ליליא,
לאשתכונא בה בכלה, לאדוונא בה
במטרוניתא. נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין,
איבא עלאה. הך הוא דכתיב, (שיר השירים
ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'.
לבתר דאתקנת ליה למלכא, ואעטרת ליה,
אתיית לדכאה לה למטרוניתא, ולאיוון
דמשתכוזי גבה.

171. למלכא דהיה בר יחידאי, אתא לזווגא
ליה במטרוניתא עלאה, מאי עבדת אמייה כל
ההוא ליליא, עאלת לבי גניזה, אפיקת עטרה
עלאה, בשבעין (דף צ"ח ע"ב) אבני יקר סוזרנא,
ואעטרת ליה. אפיקת לבושין דמילת ואלבישת
ליה, ואתקנת ליה בתקוני דמלכין.

172. לבתר עאלת לבי כלה, וזמאת עולימיתה,
דקא מתקני עטרה, ולבושה, ותכשיטה,
לתקנא לה. אמרה לון, הא אתקנת בי טבילה,
אתר דביין גבעין, וכל ריוזין ובוסמין סוזרני
איזון ביין, לדכאה לכלתי, ליתי כלתי,
במטרוניתא דברי, ועולימיתה, ויתדכון בההוא
אתר דאתקנת בההוא בי טבילה, דביין גבעין
דעמי. לבתר תקינו לה בתכשיטה, אלבישו

אחר כך תקנו אותה בתכשיטה, הלבישו אותה את לבושיה, עטרו אותה בעטרה שלה. למחר כשיבא בני להודו עס הגבירה, יתקן היכל לבס, וימצא את מדורו עמכם באחד.

173. כך המלך הקדוש והגבירה והחברים כמו זה, והאם העליונה שמתקנת את הכל. נמצא שהמלך העליון והגבירה והחברים, מדורם באחד, ואין נפרדים לעולמים. זהו שכתוב, ה' מי יגור באהלך וגו', הולך תמים ופועל צדק. מי הוא פועל צדק? אלא אלו שמתקנים את הגבירה עם תכשיטיה, בלבושיה, ובעטרה שלה. וכל אחד נקרא פועל צדק. אמר רבי חייא, אלמלא לא זכיתי בעולם אלא לשמע את הדברים הללו – די לי. אשרי חלקם של אותם שמשתדלים בתורה ויודעים את דרכי המלך הקדוש, שרצונם בתורה, עליהם כתוב (תהלים צא) כי בי חשק ואפליטהו. וכתוב אחלצהו ואכבדהו.

174. וספרתם לכם ממחרת השבת וגו'. מצוה זו לספר ספירת העמר הרי בארנו. וסוד זה – ישראל, אף על גב שנטהרו לעשות פסח ויצאו מן הטמאה, לא היו שלמים וטהורים כראוי. ועל כן אין הלל גמור בימי הפסח, שעד עכשו לא השתלמו כראוי.

175. כמו אשה שיוצאת מטמאה, וכיון שיוצאה, משם והלאה, וספירה לה. אף כאן ישראל כשיצאו ממצרים, יצאו מטמאה, ועשו פסח לאכל בשלחן אביהם, ומשם והלאה יעשו חשבון לקרב אשה לבעלה, להתחבר עמו, ואותם חמשים ימים של טהרה להכנס לסוד

לה לבושהא, אעטרו לה בעטרהא. למוזר כד ייתי ברי לאודווגא במטרוניתא, יתקין היכלא לכלהו, וישתכזז מדוריה בכו כוזא.

173. כך מלכא קדישא ומטרוניתא, וזכרייא, כהאי גווגא. ואימא עלאה דמתקנת כלא. אשתכזז דמלכא עלאה, ומטרוניתא, וזכרייא, מדוריהון כוזא, ולא מתפרשין לעלמין. הדיא הוא דכתיב, (תהלים טו) יי' מי יגור באהלך וגו', הולך תמים ופועל צדק. מאן הוא פועל צדק. אלא, אלן אינון דמתקני למטרוניתא בתכשיטה, בלבושה, בעטרה. וכל זד, פועל צדק אקרי. אמר רבי זוייא, אלמלא לא זכינא בעלמא, אלא למשמע מלן אלן דיי. זכאה זולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא, וידעין אורזוי דמלכא קדישא, דרעותא דלהון באורייתא, עליהו כתיב (תהלים צא) כי בי זושק ואפליטהו. וכתיב אזולצהו ואכבדהו.

174. רעיא מוהימנא (ויקרא כ"ג) וספרתם לכם ממוזרת השבת וגו'. פקודא (ל"א) דא, לספור ספירת העמר, הא אוקימנא, ורזא דא, ישראל, אף על גב דאתדכו למעבד פסחא, ונפקו ממסאבו, לא הוו שלמין ודכיין כדקא זוזי. ועל דא, לאו הלל גמור ביומי דפסחא, דעד כען לא אשתלימו כדקא יאות.

175. כאתתא דנפקא ממסאבו, וכיון דנפקא, מתמן ולהלאה, וספירה לה. אוף הכא ישראל, כד נפקו ממצרים, נפקו ממסאבו, ועבדו פסח, למיכל בפתורא דאבוהון, ומתמן ולהלאה יעבדון זושבנא, למקרב אתתא לבעלה, לאתזכרא בהדיה, ואינון זומשיין יומין דדכיו,

העולם הפא, ולקבל תורה, ולקרב אשה
לבעלה.

176. ומשום שהימים הללו ימים של
עולם הזכר, לא נמסר חשבון זה אלא
לגברים לבדם. ולכן חשבון זה הוא
בעמידה, ודברי העולם התחתון בישיבה,
ולא בעמידה. וסוד זה, תפלת העמידה
ותפלה של מישב.

177. והחמשים הללו הם ארבעים
ותשע, כלל הפנים של התורה, שהרי
ביום החמשים הוא סוד תורה ממש. ואלו
הם חמשים ימים שבו שמיטה ויובל. ואם
תאמר, חמשים? הרי הם ארבעים ותשע!
אחד הוא טמיר, והעולם נסמך עליו.
ובאותו יום החמשים התגלה הטמיר
והתפסה (ונמצא) בו, כמו מלך שפא
לבית שושבינו ונמצא שם, אף כאן יום
החמשים, והרי בארנו את הסוד הזה.

178. המצוה (ל"ג) שאחר זו, לעשות חג
שבועות, שבתוב (דברים טז) ועשית חג
שבועות לה' אלהיך. שבועות – על
שנכנסו ישראל לסוד חמשים הימים,
שהם שבעה שבועות, ובקרפן העמר
התבטל יצר הרע, שבורח מאשת חיל.
וכששם לא נקרב, מתדבק ישראל עם
הקדוש ברוך הוא, ומתבטל ממעלה
וממטה.

179. ומשום כך נקרא בגון זה עצרת,
שיש בו בטול יצר הרע, ועל כן לא כתוב
בו חטאת כמו שאר הזמנים שבתוב בהם
חטאת (לה). ואז כל האורות מתבנסים
לאשת חיל, ומשום כך עצרת.

לאעלא לרזא דעלמא דאתי, ולקבלא
אורייתא, ולמקרב אתתא לבעלה.

176. ובגין דאלין יומין, יומין דעלמא דדכורא,
לא אתמסר חושבנא דא אלא לגברי
בלוזודייהו. ועל דא חושבנא דא, בעמידה
איהו, ומלין דעלמא תתאה, בישיבה, ולא
בעמידה. ורזא דא, עלותא דעמידה, ועלותא
מיושב.

177. ואלין זומשין, מ"ט אינון, כלל אנפי
אורייתא, דהא ביומא דזומשין, איהו רזא
דאורייתא במוש. ואלין אינון זומשין יומין, דביה
שמיטה ויובלא. ואי תימא, זומשין, מ"ט אינון.
וזד טמירא איהו, ועלמא אסתמיר עליה.
ובההוא יומא דזומשין, אתגליא טמירא,
ואתכסיא (נ"א ואשתכח) ביה. כמלכא דאתי
לבי שושביניה, ואשתכח תבן, אוף הכא יומא
דזומשין, והא אוקימנא רזא דא. (פקודא ל"ב לקרבא
קרבן העומר וכו' לעיל עמ' א')

178. פקודא (ל"ג) בתר דא, למעבד זוג שבועות,
דכתיב ועשית זוג שבועות ליי' אלהיך. שבועות:
על דעאלו ישראל לרזא דזומשין יומין, דאינון
שבעה שבועות, ובקרפנא דעמר, אתבטל יצר
הרע, דערקת מאשת חיל. וכד תבן לא
אתקריב, מתדבקין ישראל בקודשא בריך
הוא, ואתבטל מעילא ומתתא.

179. ובגין כך אקרי בגוונא דא עצרת, דאית
ביה בטול יצר הרע. ועל דא לא כתיב ביה
זמטאת, כשאר זמנין, דכתיב בהו זמטאת (ל"י).
וכדין כל נהורין אתכנשו לאשת חיל, ובגין כך
עצרת.

180. שְׁבוּעוֹת, וְלֹא כְּתִיב כַּמָּה אֵינֹן. אֲלֵא בְּכָל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר סֵתֶם, הַשֵּׁם גֹּרֵם שֶׁהֵם מִן שִׁבְעָה. וְכַתּוּב (שם) שִׁבְעָה שְׁבָעַת תִּסְפֹּר לָךְ, לָמָּה כְּתוּב שְׁבָעַת לְבָדוֹ? אֲלֵא כִּד צִרְיָה שְׁבוּעוֹת סֵתֶם, לְהַכְלִיל מַעֲלָה וּמִטָּה, שֶׁהָיָה בְּכָל מְקוֹם שֶׁאֵלּוּ מִתְעוֹרְרִים, אֵף אֵלֶּה מִתְעוֹרְרִים עִמָּם. טָרֵם שֶׁהָיָה שְׁלֵמָה, לֹא הָיוּ מִתְגַּלִּים. בִּיּוֹן שָׁבָא שְׁלֵמָה, עָשָׂה מִהֶם פָּרֹט, שְׁבָעַת שְׁבָעַת יָמִים וְשְׁבָעַת יָמִים. זֶהוּ פָּרֹט.

181. בְּזִמְנָא אַחֲרָא בְּכָלֵל, שְׁבוּעוֹת סֵתֶם. וְלֹא צִרְיָה לְאָדָם אַחֲרָא לַעֲשׂוֹת מִהֶם פָּרֹט, חוּץ מִשְׁלֵמָה, מִשּׁוּם שֶׁהֵם שְׁבָעַת יָמִים שְׁלֵמָה, לֹא מֵאִירִים בְּשְׁלֵמוֹת, עַד שָׁבָא שְׁלֵמָה, וְאִז עֲמָדָה הִלְבֵּנָה בְּהַשְׁלֵמָתָהּ בְּאוֹתָם שְׁבָעַת הַיָּמִים. וְכָאן חָג שְׁבוּעוֹת סֵתֶם, מִשּׁוּם שֶׁנִּכְלָלוּ תַּחְתּוֹנִים בְּעֲלִיּוֹנִים, וְלֹא הָאִירוּ כִּמּוֹ הַיּוֹם שֶׁל שְׁלֵמָה.

182. מִצְוָה (ל'ד) אַחֲרָא זֶה – לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. הָרִי בְּאֶרְנוּ, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם – שְׁתֵּי שְׂכִינּוֹת, עֲלִיּוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, וְהִתְחַבְּרוּ בְּאַחַד. לְגַבִּיהֶם, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּשִׁבְתָּ, שֶׁהוּא מְזוֹן שֶׁל אֶחָד שְׁנַיִם שֶׁל מַעֲלָה וּמִטָּה. וְעַל זֶה כְּתוּב, שְׁנֵי הָעֶמֶר לְאַחַד. לְאַחַד וְדָא, לְהַתִּיחַד בְּמִקּוֹם אֶחָד אֶל אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא אֶחָד. וּמִי הוּא? הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא יוֹרֵשׁ מַעֲלָה וּמִטָּה שְׁנֵי לַחֲמִים בְּאַחַד. וּמִשּׁוּם שֶׁשְּׁבָת הוּא סוּד שֶׁל מַעֲלָה וּמִטָּה, וְהַכֵּל הוּא שְׁבָת, (נִקְרָא) שְׁנֵי לַחֲמִים. (עַד כָּאן)

183. מִצְוָה אַחֲרָא זֶה – לְהַסְדִּיר לַחֵם וּלְבֹנָה, לְהַקְרִיב עֶמֶר. דְּכַתּוּב וַעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הַנִּיפְכָם אֶת הָעֶמֶר בִּבְשׁ תָּמִים לַעֲלֹה. וְכֵן בְּשְׁבוּעוֹת לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְכֵן בְּכָל הַיָּמִים הַשּׁוֹבִים לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן שֶׁל מוֹסָפִים. אֲלֵא וְדָא בְּכָל יוֹם

180. שְׁבוּעוֹת, וְלֹא כְּתִיב כַּמָּה אֵינֹן. אֲלֵא בְּכָל אַתֵּר דְּאֶתְמַר סֵתֶם, שְׁמָא גָרִים דְּאֵינֹן מִן שִׁבְעָה. וְכַתּוּב שִׁבְעָה שְׁבוּעוֹת תִּסְפֹּר לָךְ, אֲמַאי כְּתִיב שְׁבוּעוֹת בְּלִזְזוּדוּי. אֲלֵא הָכִי אֲצִטְרִיךְ שְׁבוּעוֹת סֵתֶם, לְאֶכְלָלָא עֵיכָא וְתַתָּא, דְּהָא בְּכָל אַתֵּר דְּאֵלִין מוֹתְעָרִי, אֵלִין אוּף הָכִי מוֹתְעָרִי עֲמִהוֹן. עַד לֹא הָיָה שְׁלֵמָה, לֹא הָיוּ אֲתַגְלִיין, בִּיּוֹן דְּאֶתָּא שְׁלֵמָה, עַבְדִּי מוֹנִיָּהוּ פָּרֹט. דְּכַתּוּב, (מַלְכִים א ח) שְׁבָעַת יָמִים וְשְׁבָעַת יָמִים, דָּא אִיהוּ פָּרֹט.

181. בְּזִמְנָא אַחֲרָא בְּכָלֵל, שְׁבוּעוֹת סֵתֶם. וְלֹא אֲצִטְרִיךְ לְכַר זֶשׁ אַחֲרָא לְמַעַבְדִּי מִנְהוֹן פָּרֹט, בְּרַ שְׁלֵמָה. בְּגִין דְּאֵינֹן שְׁבָעַת יָמִים דְּלִתְתָּא, לֹא זָהִירוּ בְּשְׁלִימוֹ, עַד דְּאֶתָּא שְׁלֵמָה, וְכַדִּין קִיָּיֵמָא סִיָּהֲרָא בְּאֶשְׁלֵמוֹתָא, בְּאֵינֹן שְׁבָעַת יוֹמִין. וְהָכָא זִזְג שְׁבוּעוֹת סֵתֶם, בְּגִין דְּאֶתְכַלְלוּ תַּתָּאִי בְּעֵלְאִי, וְלֹא אֲנִהִירוּ כִּיּוֹמָא דְּשְׁלֵמָה.

182. פְּקוּדָא (ל'ד) בְּתֵר דָּא, לְקַרְבָּא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. הָא אוֹקִימָנָא, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם: תַּרְתִּי שְׂכִינְתִּי, עֵיכָא וְתַתָּא, וְאֶתְזַבְּרִין כּוּזָא. לְגַבִּיהוֹן, תַּרִּין זְהִמִּי בְּשִׁבְתָּ, מְזוּנָא דְּזוּד תַּרִּין, דְּעֵיכָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת טז) שְׁנֵי הָעֶמֶר לְאַחַד. לְאַחַד וְדָא, לְאֶתְיִזְזָא בְּאַתֵּר זוּד. לְהֵהוּא דְּאֶקְרִי אַחַד. וּמִאֵן אִיהוּ. הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יָרִית עֵיכָא וְתַתָּא, תַּרִּין זְהִמִּי כּוּזָא. וּבְגִין דְּשִׁבְתָּ אִיהוּ רְזָא דְּעֵיכָא וְתַתָּא, וְכָלֵא אִיהוּ שְׁבָת, (אֶתְקִרִיבוּ) תַּרִּין זְהִמִּי. ע"כ

183. פְּקוּדָא בְּתֵר דָּא לְהַסְדִּיר לֶחֶם וּלְבֹנָה, לְהַקְרִיב עֶמֶר. דְּכַתּוּב וַעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הַנִּיפְכָם אֶת הָעֶמֶר בִּבְשׁ תָּמִים לַעֲלֹה. וְכֵן בְּשְׁבוּעוֹת לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְהָכִי בְּכָל יוֹמִין טָבִין, לְהַקְרִיב קֶרֶבֶן דְּמוֹסָפִין. אֲלֵא וְדָא בְּכָל יוֹמָא

של מועדים צריך לקרבה קרבנא דיליה. צריך לקרבה עליה תוספת דאית ליה, כגון תוספת כתובתא ומתנתא, דאוסף וזתן לכלה. וישבת מלכתא, דאיהי כלה, בשבתות ובכל ימים טובים, צריכה טבין, צריכה תוספת, דאינן מוספין דקרבנין, ומתנתא, דאינן מתנות כהונה.

184. ובשבעות שהוא מתן תורה, שנתנו שני לוחות התורה מהצד של עץ החיים, צריך להקריב להם שתי הלחם, שהן ה"ה. ששני ימים של שבועות הם י"ז צריך להקריב להם שתי הלחם מאותן ה"ה, שהיו לחם של התורה, שנאמר בו לכו לחמו בלחמי ה"ה, מן המוציא לחם מן הארץ.

185. וזהו מאכל אדם, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. (במדבר יט) זאת התורה אדם. (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן לה. עמר שעורים, מאכל בהמות, שהן חיות הקדש, שממם צריך להקריב, זהו שבתוב מן הבהמה. אילם – מנגחים במשנה, באלו הפשטים. מן הבהמה – פרים מנגחים במשנה, בחזק יתר. ומן הצאן – שאר העם, הקרבן שלהם תפלות, ועליהם נאמר (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם.

186. שבעלי קבלה ובגלי מדות הם מצד של עץ החיים. שאר העם מהצד של עץ טוב ורע, אסור והתר. ומשום כך מן הבהמה, מאכל שלהם עמר, לחם שעורים. וימד שש שעורים וישת עליה – תורה שבעל פה של ששה סדרי משנה. אבל אלו של עץ החיים, שהם אדם, התורה שלהם היא לחמו של הקדוש ברוך הוא. זהו שבתוב (משלי ט) לכו לחמו בלחמי, והינו שתי הלחם. שמחו

דמועד"יא צריך לקרבה קרבנא דיליה. צריך לקרבה עליה תוספת דאית ליה, כגון תוספת כתובתא ומתנתא, דאוסף וזתן לכלה. וישבת מלכתא, דאיהי כלה, בשבתות ובכל יומין טבין, צריכה תוספת, דאינן מוספין דקרבנין, ומתנתא, דאינן מתנות כהונה.

184. ובשבעות דאיהו מתן תורה, דאתייהבו תרין לווזין דאורייתא, מסטרא דאילנא דוויי, צריך לקרבה לגבייהו, שתי הלחם דאינן ה"ה דתרין יומין דשבועות אינן י"ז צריך לקרבה לגבייהו, שתי הלחם מאינן ה"ה דהא איהו נהמא דאורייתא, דאתמר ביה (משלי ט) לכו לחמו בלחמי ה"ה, מן המוציא לחם מן הארץ.

185. והאי איהו מאכל אדם, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. (במדבר יט) זאת התורה אדם. (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי. עומר שעורים, מאכל בעירן, דאינן זויות הקדש, דמנהון צריך לקרבה, ה"ה הוא דכתיב, (ויקרא א) מן הבהמה. אלים: מנגוזים במתניתין, באלין פשטין. מן הבהמה: פרים מנגוזים במתניתין, בתוקפא יתיר. ומן הצאן: שאר עמא, קרבנא דלהון צלותין, ועליהו אתמר, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם.

186. דמארי קבלה, ובמארי מדות, אינן מסטר דאילנא דוויי. שאר עמא מסטרא דאילנא דטוב ורע, אסור והתר. ובגין דא, מן הבהמה, מאכל דלהון, עמר לחם שעורים, (רות ג) וימד שש שעורים. וישת עליה, אורייתא דבעל פה, דשית סדרי משנה. אבל אלן דאילנא דוויי, דאינן אדם אורייתא דלהון, נהמא דקודשא בריך הוא. ה"ה הוא דכתיב, (משלי ט) לכו

כל התנאים והאמוראים ואמרו: מי עומד לפני סיני? (ע"כ רעיא מהימנא).

187. בחדש השביעי באחד לחדש. רבי יצחק פתח, (שם פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא קרב אותם אליו מכל האמות עובדי עבודה זרה והתרצה בהם, וממקום רחוק קרב אותם אליו. זהו שכתוב (יהושע כד) ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל בעבר הנָהָר ישבו אבותיכם מעולם. להראות שהרי ממקום רחוק התרצה בהם וקרב אותם אליו, וכתוב, ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנָהָר וגו'. בפסוקים הללו יש להסתכל, וכי כל ישראל לא היו יודעים את זה, וכל שבן יהושע?

188. אלא כל התורה נסתרת ונגלית, כמו שהשם הקדוש נסתר ונגלה, משום שכל התורה היא שם קדוש, ועל כן היא נסתרת ונגלית. אם יהושע וישראל היו יודעים, למה כתוב כה אמר ה' אלא ודאי סתר הדבר – הטוב הרב שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל, שהתרצה באבות, ועשה אותם מרפבה קדושה עליונה לכבודו, והוציא אותם מתוך נהר עליון נכבד קדוש, מאור כל המאורות, כדי שיתעטר בהם. זהו שכתוב, כה אמר ה' בעבר הנָהָר ישבו אבותיכם מעולם. הנָהָר – אותו הנָהָר שמִּפְּנֵי וְנוֹדָע.

189. מעולם – מה הוא רוצה בא? אלא להראות חכמה. מעבר הנָהָר מעולם,

לזבמו בלזבמו והיינו שתי הלזבמו. וזרזו כלהו תנאין ואמוראין, ואמרו מאן קאים קמי סיני. (ע"כ רעיא מהימנא) שייך כאן פקודא לשרוף קדשים הנדפס בדף ל"ג ע"א

187. (ויקרא כ"ג) בַּזֹּדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לְזֹדֶשׁ, רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַּזֹּדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לַיּוֹם זַחְנוּ. וְכַאֲיֵן אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לֹון לְגַבִּיהַ, מִן כָּל אוֹמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְאַתְרֵי בְּהוּ, וּמֵאַתֵּר רוֹזִיקָא קָרִיב לֹון לְגַבִּיהַ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (יהושע כד) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַנָּהָר יֹשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. לְאַזְוָאָה, דְּהָא מֵאַתֵּר רוֹזִיקָא אֲתֵרֵי בְּהוּ, וְקָרִיב לֹון לְגַבִּיהַ, וְכְּתִיב, (יהושע כד) וַאֲקֹז אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבִרְהֶם מֵעֶבֶר הַנָּהָר וְגו'. הֲנִי קָרָאִי אִית לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ, וְכִי כָל יִשְׂרָאֵל לֹא הָווּ יוֹדְעֵי דָא, וְכָל שְׁכֵן יְהוֹשֻׁעַ.

188. אלא אורייתא כולה סתים וגלית, כמה דשמיא קדישא סתים וגלית, בגין דאורייתא כולה שמיא קדישא היא, ועל דא איהי סתים וגלית. אי ישראל (דף צ"ט ע"א) ויהושע הוו ידעי, אמאי כתיב כה אמר יי'. אלא ודאי סתיבא דמלה, טיבו סג' עבד קודשא בריך בישראל, דאתרעי ביהו באבהתא, ועבד לון רתיכא קדישא עלאה ליקריה, ואפיק לון מגו נהרא עלאה וקירא קדישא, בוצינא דכל בוצינין, בגין דיתעטר ביהו. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, כֹּה אָמַר יי' בְּעֶבֶר הַנָּהָר יֹשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. הַנָּהָר: הָהוּא נָהָר דְּאַשְׁתְּמוּדָע, וְאַתִּידָע.

189. מעולם, מאי קא בעי הכא. אלא לאזוואה זכמתא. מעבר הנָהָר מעולם, אלא ההוא נָהָר

אֵלָּא אוֹתוֹ נָהָר נִקְרָא עוֹלָם, וְעַל כֵּן
בְּעֵבֶר הִנָּהָר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם,
לְהִרְאוֹת הַטּוֹב וְהָאֱמֶת שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל. וְאַקֵּחַ אֶת אֲבִיכֶם
אֶת אֲבִרְהֶם מֵעֵבֶר הִנָּהָר מֵאִי קָא מִיִּירִי. אֵלָּא
אֲבִרְהֶם לֹא אֶתְדַבֵּק בֵּית בְּהֵמָה נָהָר, כְּמוֹ
יִצְחָק דְּאֶתְדַבֵּק בֵּית בְּסִטְרִיהָ לְאֶתְתַקְפָּא.

190. בֹּא רֹאֵה, הִנָּהָר הַזֶּה, אֵף עַל גִּב
שְׂאִינוֹ דִּין, יוֹצֵאִים דִּינִים מִצְדּוֹ וּמִתְחַזְקִים
בּוֹ. וְכִשְׁיִצְחָק מִתְחַזֵּק (בְּדִינִי) בְּבָנָיו, אֲזִי
הַעֲלִינִים וְהִתְחַתּוֹנִים מִתְכַּנְּסִים לְדִין,
וְכִסָּא הַדִּין מִתְתַּקֵּן, וְהַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ יוֹשֵׁב
עַל כִּסֵּא דִין וְדָן אֶת הָעוֹלָם. אֲזִי, תִּקְעוּ
בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶד לַיּוֹם חֲגֻגוֹ. אֲשֶׁרֵיהֶם
יִשְׂרָאֵל שִׁידְעִים לְסַלֵּק כִּסֵּא הַדִּין וּלְתַקֵּן
כִּסֵּא שֶׁל רַחֲמִים, וּבִמְהָ? בְּשׁוֹפָר.

191. רַבִּי אֲבָא הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי
שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, הָרִי פְעָמִים רַבּוֹת
שְׂאֵלְתִי עַל הַשּׁוֹפָר הַזֶּה מִה זֶה אוֹמֵר, וְעַד
כָּאֵן לֹא הִתִּישְׁבֹּתִי בּוֹ. אָמַר לוֹ, הָרִי וְדַאי
זֶהוּ בְרוּר הַדְּבָר, שִׁישְׂרָאֵל צְרִיכִים בְּיוֹם
הַדִּין (הַזֶּה) שׁוֹפָר וְלֹא קֶרֶן, מִשּׁוּם שֶׁקֶרֶן
הָרִי נוֹדֵעַ בְּאִיזָה מְקוֹם הֵיא, וְלִהְדַּבֵּק בְּדִין
אֵינְנוּ רוֹצִים. אֲבָל הָרִי שְׁנִינוּ, בְּדַבְרֵים
וּבְמַעֲשִׂים צְרִיכִים לְהִרְאוֹת וּלְהַעִיר
דְּבָרִים נִסְתָּרִים.

192. בֹּא רֹאֵה, בְּשִׂאוֹתוֹ שׁוֹפָר עֲלִיּוֹן,
שָׁבוּ הָאוֹר שֶׁל הַכֹּל, מִסְתַּלֵּק וְלֹא מֵאִיר
לְבָנִים, אֲזִי מִתְעוֹרֵר הַדִּין, וְהַכְּסָאוֹת
מִתְקַנְּנִים לְבֵית הַדִּין, וְזֶה הַשּׁוֹפָר, נִקְרָא
אֵילוּ שֶׁל יִצְחָק, תִּקְפוּ שֶׁל יִצְחָק,
תְּשַׁבַּחַת הָאֲבוֹת, בְּשִׁמְתָעֵלָה אוֹתוֹ שׁוֹפָר
גָּדוֹל שְׂאִין מִינִיק אֶת הַבָּנִים, אֲזִי יִצְחָק
מִתְחַזֵּק, וּמִתְתַּקֵּן לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם.

עוֹלָם אֲקָרִי. וְעַל דָּא, בְּעֵבֶר הִנָּהָר יֵשְׁבוּ
אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, לְאוּזוּזָא טִיבוּ וְקִשְׁיֻט דְּעֵבֶר
קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. וְאַקֵּחַ אֶת אֲבִיכֶם
אֶת אֲבִרְהֶם מֵעֵבֶר הִנָּהָר מֵאִי קָא מִיִּירִי. אֵלָּא
אֲבִרְהֶם לֹא אֶתְדַבֵּק בֵּית בְּהֵמָה נָהָר, כְּמוֹ
יִצְחָק דְּאֶתְדַבֵּק בֵּית בְּסִטְרִיהָ לְאֶתְתַקְפָּא.

190. תָּא זִוְזִי, הֵיא נָהָר, אֵף עַל גִּב דְּלָאוּ אִיהוּ
דִּינָא, דִּינִין נִפְקִי מִסִּטְרִיהָ, וְאֶתְתַקְפוּ בֵּיתָהּ. וְכֹד
יִצְחָק אֶתְתַקֵּף (בְּדִינִי) בְּבָנָיו, כְּדִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין
מִתְכַּנְּפִי לְדִינָא, וְכוֹרְסִיָּא דְּדִינָא אֶתְתַקֵּן,
וּמִלְכָּא קְדִישָׁא יְתִיב עַל כּוֹרְסִיָּא דְּדִינָא, וְדָאִין
עֲלָמָא, כְּדִין, תִּקְעוּ בּוֹדֵשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶד לַיּוֹם
זִמְנֵנוּ. וְכָאִין אֵינְנוּ יִשְׂרָאֵל, דִּינְדְעִין לְסַלֵּקָא
כוֹרְסִיָּא דְּדִינָא, וְלִתְקַנָּא כּוֹרְסִיָּא דְּרוֹזְמוֹי.
וּבְמָה. בְּשׁוֹפָר.

191. רַבִּי אֲבָא הָיָה יְתִיב קַמִּיהָ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
אָמַר לֵיהּ, הָא זְמַנִּין סְגִיאִין שְׂאִילָנָא עַל הֵיא
שׁוֹפָר, מֵאִי קָא מִיִּירִי, וְעַד כָּאֵן לֹא אֶתִישְׁבֹּנָא
בֵּיתָהּ. אָמַר לֵיהּ, וְדַאי הֵיא הוּא בְּרִירָא דְּמַלְהָ,
דִּישְׂרָאֵל בְּעִיִּין בְּיוֹמָא דְּדִינָא (נ"א דא), שׁוֹפָר,
וְלֹא קֶרֶן. בְּגִין דְּקֶרֶן הֵיא אֶתִישְׁבֹּנָא בְּאֵן אֶתֵר
אִיהוּ, וְלִאֶתְדַבֵּק דִּינָא לֹא בְּעִינָא. אֲבָל הֵיא
תִּנְיָנָא, בְּמַלְכִין וּבְעוֹבְדָא, בְּעִינָא לְאוּזוּזָא
וְלִאֶתְתַעֵר מַלְכִין סְתִימִין.

192. תָּא זִוְזִי, כֹּד הֵהוּא שׁוֹפָר עֲלָאָה, דִּנְהִירוּ
דְּכֹלָא בֵּיתָהּ, אֶסְתַּלֵּק וְלֹא זִהִיר לְבָנִין, כְּדִין דִּינָא
אֶתְעֵר, וְכוֹרְסוֹן אֶתְתַקֵּנוּ לְבִי דִינָא, וְדַא שׁוֹפָר,
אֵילוּ דִּיִצְחָק אֲקָרִי, תּוֹקֶפִיָּה (דף צ"ט ע"ב) דִּיִצְחָק,
תּוֹשְׁבּוֹתִיהָ דְּאֲבָהָן, כֹּד אֶסְתַּלֵּק הֵהוּא שׁוֹפָר
גָּדוֹל, דְּלֹא יִנְקָא לְבָנִין, כְּדִין יִצְחָק אֶתְתַקֵּף,
וְאֶתְתַקֵּן לְדִינָא בְּעֲלָמָא.

193. וכד אתער האי שופר וכד בגי נשא תיבין
מזוטאיהון, בעיין לנגדא קול שופר מתתא,
והוא קלא סליק לעילא, כדין אתער שופרא
אזרא עלאה, ואתער רזומי, ואסתלק דינא.
ובעיין לאזוזאה עובדא בשופר, לאתערא
שופרא אזרא, ולאפקא בהאי שופר לתתא,
אינון קלי, לאזוזאה דכל אינון קלין דלעילא,
דכליין כלהו בההוא שופר עלאה, יתערון
לנפקא.

194. ובהגי קלין דלתתא, יהבין ישראל
זיילא (לרחמי מתתא ואתער שופר גדול) לעילא, ועל דא
בעיין לזמנא שופר ביומא דא, ולסדרא קלין,
לכוונא ביה בגין לאתערא שופר אזרא, דביה
כליין קלי לעילא. (ולסדרא קלין בשופר).

195. סדרא קדמאה, קלא נפיק, ומתעטר
לעילא, סליק רקיעין, ואתבקע בין טורי רמאי,
ומטי לגביה דאברהם, ושריא ברישית,
ואתעטר, ואתער הוא, ואתקן לכורסייא.
ובספרא דאגדתא תניין, בשעתא דההוא קלא
קדמאה סליק, אתער ואתעטר אברהם, ואתקן
לכורסייא, פקדין עליה אבא. (ס"א אבא
ואמא) אבא.

196. אדהכי, סלקא תניינא,
תקיפא (לחברא) לתברא תוקפי רגזין. ודא
סדרא תניינא, ההוא קלא תבירא בתוקפוי.
וכדין סלקא, וכל דינן דאתערון (ס"א
דאתערעון) קמיה אתברו, עד דסליק לאתריה
דיצוק. בין דיצוק אתער, וזומי לאברהם
מתקן לכורסייא לקיימא קמיה, כדין אתכפיא,
ותבר תוקפא קשיא. ובהאי, בעי מאן דתקע,
לכוונא לבא ורעותא, בגין לתברא זיילא

193. וכשמתעורר השופר הזה וכשבגי
אדם שבים מחטאיהם, צריכים להשפיע
קול שופר ממטה, ואותו קול עולה
למעלה, אזי מתעורר שופר אחר עליון,
ומעורר רחמים ומסתלק הדין. וצריכים
להראות מעשה בשופר, לעורר שופר
אחר, ולהוציא בשופר הזה למטה אותם
קולות, להראות שכל אותם קולות
שלמעלה, שכלם כלולים באותו שופר
עליון, יתעוררו לצאת.

194. ובקולות הללו שלמטה נותנים
ישראל כח (לרחמים מלמטה, ומתעורר
השופר הגדול) למעלה, ועל פני צריכים
לזמן שופר ביום הזה ולערך קולות, לבון
בו כדי לעורר שופר אחר, שבו כלולים
הקולות למעלה (ולסדר קולות בשופר).

195. סדרה ראשונה - יוצא קול
ומתעטר למעלה, עולה רקיעים, ונבקע
בין הרים רמים, ומגיע לאברהם ושריה
בראשו ומתעטר, והוא מתעורר ומתקן
את הכסא. ובספר האגדה שנינו, בשעה
שאותו קול ראשון עולה, מתעורר
ומתעטר אברהם, ומתקן את הכסא,
ופוקד עליו (אבא ואמא) אבא.

196. בינתיים עולה השני,
התקיף (לחבר) לשבר את הדינים
הקשים. וזה הסדר השני, אותו הקול
שובר בכחו. ואז עולה, וכל הדינים
שמתעוררים (שנקרים) לפניו נשברים,
עד שעולה למקומו של יצחק. בין
שמתעורר יצחק ורואה את אברהם,
מתקן את הכסא לעמד לפניו. אז נבקע,
שובר את התקף הקשה. ובוה צריך מי
שתוקע לבון הלב והרצון, כדי לשבר
הכח והתקף של הדין הקשה. והו

ותוקפא דדינא קשיא, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (תהלים
פט) אֲשֶׁר־יָדַעַתְּ תִּרְוַעָה, יוֹדְעֵי תִרְוַעָה
וְדָא.

197. סְדָרָא תְלִיתָא, קָלָא נְפִיק, וְסָלִיק, וּבְקָע
כָּל אֵינֹן רְקִיעִין, וְרוּזְמִי מוֹתֶעֱרֵן, וּמִטִּי הָהוּא
קָלָא לְרִישִׁיָּה דִיעֶקֶב (דף ק' ע"א) וַיַּעֲקֹב אֶת־עֵר,
וּזְמִי לְאַבְרָהָם מִתְתַּקֵּן בְּגִיסָא אֲזִירָא, כְּדִין
אֲזִירָן תִּירוּוִיָּהוּ בֵּיהּ בִּיצְזֹק, דָּא מֵהָאִי סְטָרָא,
וְדָא, מֵהָאִי סְטָרָא וְלֹא יִכְלִין תּוֹקֶפּוּי לְנִפְקָא
לְבַר. וְהָנִי תִלְתָּא סְדָרִין, כְּלָהוּ סְדָרָא זֹד.

198. סְדָרָא אֲזִירָא, קָלָא נְפִיק, וְסָלִיק, וְנָטִיל
לְאַבְרָהָם מֵאֶתְרִיהּ, וְנָגִיד לֵיהּ לְתַתָּא, לְאַתֵּר
דְּתוֹקֶפּוּיָהוּ דִּיצְזֹק שְׂרִיין וְקִימֵן לֵיהּ לְאַבְרָהָם
בְּגִוּיָּהוּ.

199. סְדָרָא תִנְיָנָא, נְפִיק קָלָא תְבִירָא, לֹא
תְקִיפָא פְקֻדְמָא, לֹא דְזִזְלִישׁ הָהוּא קָלָא
דְּתַקֵּעַ, אֲלֵא דְהָהוּא קָלָא לֹא אִיהוּ לְגַבִּי יִצְזֹק
בְּקֻדְמִיתָא, דְּתַמֵּן תּוֹקֶפּא תְקִיפָא שְׂרִיא, אֲלֵא
לְגַבִּי אֵינֹן בִּי דִינָא דְלִתַּתָּא, דְּאֵינֹן רְפוּיין יְתִיר,
וְכָלְהוּ זִמְנָן לְאַבְרָהָם לְגַבִּיָּהוּ, וְאַתְכַּפִּיין
קָמִיהּ.

200. אֲדִהְכִי, סְדָרָא תְלִיתָא, קָלָא נְפִיק,
וְסָלִיק, וְאַתְעֵטֵר בְּרִישִׁיָּה דִיעֶקֶב, וְנָגִיד לֵיהּ
לְתַתָּא לְהָהוּא אֶתֶר דְּאֵינֹן גְּבוּרָאן שְׂרִיין, וְקָאִים
לְקַבְלִיָּהוּ, אֲבָרָהָם מֵהָאִי סְטָרָא, וַיַּעֲקֹב מֵהָאִי
סְטָרָא, וְאֵינֹן בְּאֻמְצֵיתָא. כְּדִין אֲתַכַּפִּיין כְּלָהוּ,
וּמִשְׁתַּכּוּזִין (ס"א ומשחככי) בְּאַתְרֵיהּ. וְהָנִי כְּלָהוּ
סְדָרָא אֲזִירָא תִנְיָנָא.

201. סְדָרָא בְּתִרָא, דְּבַעֲיָא לְסַלְקָא לֹון
לְאַתְרֵיהּ, וְלִיִּשְׁבָּא (ס"א ולישרא) בִּינְיָהוּ לִיצְזֹק

שְׁכָתוֹב (תהלים פט) אֲשֶׁר־יָדַעַתְּ תִּרְוַעָה, יוֹדְעֵי תִרְוַעָה וְדָא.

197. סְדָרָה שְׁלִישִׁית – יוֹצֵא קוֹל וְעוֹלָה,
וּבּוֹקֵעַ כָּל אוֹתָם רְקִיעִים, וּמִתְעוֹרְרִים
רַחֲמִים, וּמַגִּיעַ אוֹתוֹ קוֹל לְרֹאשׁוֹ שֶׁל
יַעֲקֹב, וַיַּעֲקֹב מִתְעוֹרֵר וְרֹאֶה אֶת אֲבָרָהָם
מִתְתַּקֵּן בְּצַד הָאַחֵר. אֲזִי אוֹחֲזִים שְׁנֵיהֶם
בִּיצְחָק, זֶה מְצַד זֶה וְזֶה מְצַד זֶה, וְלֹא
יְכוּלִים הַתִּקֵּף שְׁלוֹ לְצֵאת הַחוּצָה, וּשְׁלֹשׁ
הַסְדְּרוֹת הִלְלוּ הֵן סְדָרָה אַחַת.

198. סְדָרָה אַחֶרֶת – קוֹל יוֹצֵא וְעוֹלָה,
וְנוֹטֵל אֶת אֲבָרָהָם מִמְּקוֹמוֹ, וּמִשְׁפִּיעַ
אוֹתוֹ לְמִטָּה, לְמָקוֹם שֶׁהַגְּבוּרוֹת שֶׁל
יִצְחָק שׁוֹרִים שָׁם, וּמְקִימִים אֶת אֲבָרָהָם
בְּתוֹכָם.

199. סְדָרָה שְׁנִיָּה – יוֹצֵא קוֹל שְׁבוּר, לֹא
חֻזַּק כְּמוֹ הָרֹאשׁוֹן. לֹא שֶׁחָלַשׁ אוֹתוֹ קוֹל
שֶׁתַּקֵּעַ, אֲלֵא שֶׁאוֹתוֹ קוֹל אֵינוֹ אֲצֵל יִצְחָק
כְּבָרָאשׁוּנָה, שֶׁשָּׁם שׁוֹרָה הַתִּקֵּף הַתִּקֵּף,
אֲלֵא רַק לְאוֹתָם בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה שֶׁהֵם
יֹתֵר רַפִּים, וְכֵלֶם רֹאִים אֶת אֲבָרָהָם
אֲצֵלֶם, וְנִכְנָעִים לְפָנָיו.

200. בִּינְתִים סְדָרָה שְׁלִישִׁית – יוֹצֵא קוֹל
וְעוֹלָה, וּמִתְעַטֵּר בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל יַעֲקֹב,
וּמִשְׁפִּיעַ אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאוֹתָן
הַגְּבוּרוֹת שׁוֹרֹת, וְעוֹמֵד כְּנֶגְדָן, אֲבָרָהָם
מְצַד זֶה וַיַּעֲקֹב מְצַד זֶה, וְהֵם בְּאֻמְצֵעַ, וְאִז
כֵּלֶם נִכְנָעִים
וְנִמְצְאִים (וְשׁוֹכְכִים) בְּמְקוֹמָם. וְאֵלּוּ כֵּלֶם
סְדֵר אַחֵר שְׁנִי.

201. סְדָרָה אַחֲרֹנָה – שְׁצָרִיד לְהַעֲלוֹתָם
לְמְקוֹמָם וְלִישֵׁב (וְלִישֵׁר) בִּינֵיהֶם אֶת

יצחק במקדש, משום שאת זה צריך לומר במקומו, ולא יצא בגבורותיו החוצה, אז כל הדינים נכנעים ומתעוררים רחמים.

202. על בן צריך לבנו את הלב והרצון בקולות הללו, ולחזור בתשובה לפני רבונם. אזי בשישראל מתקנים ומסדרים קולות ברצון הלב כראוי בשופר הזה, חוזר אותו שופר עליון. וכשחוזר, מעטר את יעקב, והכל נתקן. וכסא אחר עולה, ואז נמצאת שמחה בכל, והקדוש ברוך הוא מרחם על העולם. אשרי חלקם של ישראל שידעים להנהיג ולמשך את רבונם מדין לרחמים, ולתקן את כל העולמות על ידיהם.

203. בא ראה, בנגד זה נפתחים שלשה ספרים ביום זה, וכמו שרחמים מתעוררים והדינים הקשים נכנעים ונכנסים למקומם – כך הוא למטה כמו שלמעלה, הדינים הקשים נכנעים ומעברים מן העולם. ומי הם? אלו אותם רשעים גמורים, שהם דינים קשים שנכנעו והעברו מן העולם. ועל בן נכתבים ונחתמים וכו'. אמר רבי אבא, ודאי זהו ברור הדבר. ברוך הרחמן ששאלתי והרחמתי את הדברים הללו.

204. אמר רבי יהודה, כתוב זכרון תרועה, זכרון עבדינו, לכוונת לבא ורעותא, ישראל עבדינו זכרון לתתא, במה. בעובדא, בגין דיתער מלה כההוא גוונא לעילא.

205. אמר רבי אלעזר, כתוב (תהלים פא) בפקסה ליום חגנו, שמתבסח בו הלבנה. ואיך מתבסח? אלא בשעומד ענן והשמש אינו מאיר, אזי הלבנה מתבסח ולא מאירה. ועל בן מלפני ענן השמש

במלקדמין. בגין דהאי בעי ליערא ליה באתריה, ולא יפוק בתוקפוי לבר, כדין דיגין כלהו אתכפין, ורוזמין אתערו.

202. על דא בעי לכוונת לבא ורעותא בהגי קלי, ולמהדר בתיובתא קמי מאריהון. כדין כד ישראל מתקני ומסדרי קלין ברעותא דלבא כדקא יאות, בשופרא דא, אהדר ההוא שופר עלאה, וכד אהדר, מעטרא ליה ליעקב, ואתתקן כלא. וכורסיא אזורא רמיו, וכדין זידו אשתכחו בכלא, וקודשא בריך הוא מרוזם על עלבא. ופאה זולקיהון דיעראל, דידעין לנגדא ולאמשכא (דף ק' ע"ב) למאריהון, מדינא לרוזמין, ולתקנא כלהו עלמין על ידיהו.

203. תא זוזי, לקבל דא, תלתא ספרין פתיזין ביומא דא, וכמה דרוזמין מתערין, ודיגין קשיין אתכפין ועלין לדוכתייהו. כך הוא לתתא ככוונת דלעילא, דיגין קשיין אתכפין ואתעברו מעלבא. ומאן אינון. אלין אינון רשעים גמורים, דאינון דיגין קשיין דאתכפין ואתעברו מעלבא. ועל דא נכתבים ונחתמים וכו'. אמר רבי אבא, ודאי דא הוא ברירא דמלה, בריך רוזמין דשאיכלא ורוזמין בהגי מילי.

204. אמר רבי יהודה, כתוב זכרון תרועה, זכרון עבדינו, לכוונת לבא ורעותא, ישראל עבדינו זכרון לתתא, במה. בעובדא, בגין דיתער מלה כההוא גוונא לעילא.

205. אמר רבי אלעזר, כתוב (תהלים פא) בפקסה ליום חגנו, שמתבסח בו הלבנה. ואיך מתבסח? אלא בשעומד ענן והשמש אינו מאיר, אזי הלבנה מתבסח ולא מאירה. ועל דא

אינה מאירה, כל שכן הלבנה שמתכסה ואינה מאירה. ועל כן בכסה ליום חגנו, בה"א, שמתכסה הלבנה. ובמה מאירה? הכל בתשובה, ובקול שופר, שכתוב אשרי העם יודעי תרועה. אז – ה' באור פניו יהלכון.

206. בחדש השביעי באחד לחדש וגו'. מצוה זו לתקע שופר בראש השנה, שהוא יום הדין לעולם, כמו שבארנו. והרי פרשה, שכתוב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. והרי נתבאר. שזהו יום שבו מתכסה הלבנה, והעולם עומד בדין. משום שאותו המקטרג חופה ומכסה ונועל את הפתח על המלך, המקום שהדין שורה לתבוע דין על העולם.

207. ואם תאמר, איך נתנת רשות לאותו המקטרג לכסות ולתבוע דין? אלא ודאי ביד המקטרג הזה שם הקדוש ברוך הוא לתבוע דין על כל העולם, ושם לו יום ידוע לתבוע לפניו את כל דיני העולם, שהרי הקדוש ברוך הוא עשה אותו ושם אותו לפניו, שתהיה יראת הקדוש ברוך הוא עולה ושורה על הכל. וסוד זה – (קהלת ג) והאלהים עשה שיראו מלפניו. מה עשה? עשה את המקטרג הזה והתקין אותו לפניו להיות חרב שנונה על כל העולם, וכל זה כדי שייראו בלם מלפני הקדוש ברוך הוא. וזהו השופר שתובע את חטאי בני האדם, ותובע דין, ותופס בני אדם והורג אותם, ומלקה אותם, הכל כפי שיצא מן הדין.

208. כמו אותו הממנה של בית הדין שלמטה, שנתנה לו רשות להזכיר לפני

מקמי עיבא שמישא לא נהיר, כל שכן סיהרא דאתכסיא ולא נהירא. ועל דא בכסה ליום זוגנו, בה"א, דאתכסיא סיהרא. ובמה נהיר. כלא בתיובתא, ובקל שופרא, דכתיב, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה כדן יי באור פניו יהלכון.

206. רעיא מדימנא (ויקרא כ"ג) בחדש השביעי באחד לחדש וגו'. פקודא (מ"ב) דא, לתקוע שופר בראש השנה, דהוא יומא דדינא לעלמא, כמה דאוקימנא. והא אוקמוה דכתיב, תקעו בחדש שופר בכסה ליום זוגנו. והא אתמר. דהאי איהו יומא דסיהרא אתכסי ביה, וקאים עלמא בדינא. בגין, דההוא מקטרגא, זופי וכסי ואנעל פתוזא על מלכא, אתר דדינא שריא, למתבוע דינא על עלמא.

207. ואי תיבא, איך אתייהיב ליה רשו ליהוא מקטרגא לזופאה ולמתבוע דינא. אלא ודאי בידי דהאי מקטרגא, שוי קודשא בריך הוא למתבוע דינא על כל עלמא, ושוי ליה יומא ידיעא, למתבוע קמיה כל דינן דעלמא, דהא קודשא בריך הוא עבד ליה ושוי קמיה, למיהוי דזיכלו דקודשא בריך הוא סלקא, ושריא על כלא. ורוא דא, (קהלת ג) והאלהים עשה שיראו מלפניו מאי עשה. עשה להאי מקטרגא, ואתקין ליה קמיה, למיהוי סיפא שגנא על כל עלמא. וכל דא בגין דידזולון מקמי קודשא ב"ה כלא. ודא איהו סגטירא, דתבוע זוכי בני נשא, ותבוע דינא ותפיס בני נשא, וקטיל לון ואלקי לון, כלא כמה דנפיק מן דינא.

208. כגוונא דההוא ממונה בית דין דלחתא, דאתייהיב להו רשו לאדכרא קמי בי דינא,

בית הדין: פלוני עשה כך, ופלוני עבר על כך. ולתבע עליהם דין. ושנינו, נתנה רשות לאותו ממנה בית דין לנעל על בית הדין את הפתח עד שיגזרו דין על כל מה שהוא תובע, ואין רשות לבית הדין לדחות אותו, משום (ישעיה סא) כי אני ה' אוהב משפט. והוא רוצה שהעולם יעמד בדין, ולהודיע שיש דין ויש דין.

209. כמו זה שם הקדוש ברוך הוא את זה לפניו, שהוא תובע דין לפני המלך על כל בני העולם, וביום הזה נתנת לו רשות לבסות את פתח המלך, והלבנה מתכסה לפניו, עד שיגזר הדין על כל בני העולם. ואף על גב שהכל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך אלא בדין.

210. הכל כגון אחד מעלה ומטה, התקין פסא דין ביים הזה, והשוטר בא ותובע דין על כל מעשי העולם, כל אחד ואחד כפי דרכו וכפי מה שעשה, והעדים באים ומעידים על כל מעשי בני העולם. ואלו הם עיני ה', שהם משוטטים בכל העולם. וכמה הם עיני ה', שאין להם חשבון, שהולכים ומשוטטים בכל העולם, ורואים כל מעשי בני העולם.

211. אוי לאותם שאינם משגיחים ולא מסתכלים במעשיהם, שהרי לגביהם עומדים העדים של המלך הללו, ומשגיחים ורואים את כל מה שהם עושים, ואומרים, שהרי הם עולים ומעידים לפני המלך, והשוטר הזה עומד לפני המלך ותובע דין: פלוני עבר על דין, ופלוני עשה כך. והרי כאן עדים. ועד שהקדוש ברוך הוא לא שואל אותם, אין

פלוני עבר כך, ופלוני עבר על כך, ולמותבע עליהו דינא. ותנן, רשיו אתייהיב ליהוא ממונה בית דין, לאנעלא על בי דינא פתוזא, עד דיגזרון דינא על כל מזה דאיהו תבע, ולית רשיו לבית דין לדוזיין ליה. בגין כי אני ה' אוהב משפט. ואיהו בעי דעלמא יתקיים בדינא, ולמנדע דאית דין ואית דיין.

209. כהאי גוונא שוי קודשא בריך הוא קמיה להאי, דאיהו תבע דינא קמי מלכא, על כל בני עלמא. וכהאי יומא אתייהיב ליה רשיו, לכסאה פתוזא דמלכא, וסיהרא אתוזפיין לגו, עד דיתגזר דינא על כל בני עלמא. ואף על גב דכלא אתגלי קמי קודשא בריך הוא, לא בעי אלא בדינא.

210. כלא כגוונא זודא עילא אתקין ותתא, כורסין דדינא כהאי יומא, וסנטירא אתא, ותבע דינא על כל עובדי בני עלמא, כל זוד וזוד כפום ארוזוי, וכפום מזה דעבד. וסהדין אתין וסהדי על כל עובדי בני עלמא. ואלין אינן עיני יי, דאינן משטטי בכל עלמא. וכמה אינן עיני יי, דלית לון זושבנא, דקא אזלי ומשטטי בכל עלמא, וזומאן כל עובדי בני עלמא.

211. ווי לאינן דלא משגיזין ולא מסתכלין בעובדיהון, דהא לגבייהו קיימין אלין סהדי מלכא, ומשגיזין וזומאן כל מזה דאינן עבדין, וקאמרי, דהא אינן סלקי וסהדי קמי מלכא. והאי סנטירא קאים קמי מלכא, ותבע דינא, פלוני עבר דינא, פלוני עבר כך. והא הכא סהדי. ועד דקודשא בריך הוא לא שאיל לון,

לָהֶם רְשׁוֹת לְהַעֲדָה, אִזּוּ הֵם עֲדִים שֶׁל
הָעֲדוּת.

212. וְהִכַּל נִכְתָּב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּפִתְקָה.
בְּבֵית הַמֶּלֶךְ יֵשׁ הִיכָל אֶחָד. הַהִיכָל הַזֶּה
מְלֵא בָּאֵשׁ לְבָנָה, וְהָאֵשׁ הַזֹּאת מִתְגַּלְגֶּלֶת
בְּעֵגוּל, וְהַשְּׂבִיבִים לֹחֲטִים, וְזֶה לֹא פוֹסֵק
לְעוֹלָמִים. בְּתוֹךְ הַהִיכָל הַזֶּה יֵשׁ הִיכָל
אֶחָד מְלֵא אֵשׁ שְׁחוּרָה, שֶׁלֹּא פוֹסֵקֶת
לְעוֹלָמִים. שְׁנֵי סוֹפְרִים עוֹמְדִים תָּמִיד
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. בְּשַׁעַת הַדִּין מַעֲדִים כָּל
הָעֲדִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. אוֹתָם עֲדִים נִיא
סוֹפְרִים) נוֹטְלִים מֵאוֹתוֹ עֵגוּל וְשֶׁל
אֵשׁ לְבָנָה, וְכוֹתְבִים עָלָיו
בְּאוֹתָהּ הָאֵשׁ הַשְּׁחוּרָה.

213. וְאִזּוּ הַמֶּלֶךְ מַעֲבִב אֶת הַדִּין עַד זְמַן
יְדוּעַ, אוֹלֵי בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ יַחְזֹרוּ
בְּתִשׁוּבָה. אִם יַחְזֹרוּ – נִקְרָעִים הַפִּתְקִים.
וְאִם לֹא – הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב, וְכָל אוֹתָם שֶׁל
בֵּית הַזְכוּת עוֹמְדִים לִפְנֵי, הַפְּרוֹז קָם
וּמִכְרִיז: פְּלוֹנִי עָשָׂה כֶּךָ, מִי יִלְמַד עָלָיו
זְכוּת? אִם יֵשׁ מִי שֶׁיִּלְמַד עָלָיו זְכוּת – יָפָה.
וְאִם לֹא – הוּא נִמְסָר לְשׁוֹטֵר.

214. וְהִכַּל יוֹדֵעַ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָמָּה
צָרִיד אֶת כָּל זֶה? שֶׁלֹּא כִּדִּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה
פֶּתַח חוֹן פֶּה לְבָנֵי הָעוֹלָם, אֲלֵא לְהִרְאוֹת
שֶׁהִכַּל עוֹשֶׂה בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, וְנוֹחַ לִפְנֵי מִי
שֶׁנֶּצֶל מִן הַדִּין. וְאִם תֵּאמַר, מִנֵּין לָנוּ? זֶה
נִמְסָר לְחַכְמִים. וְאִפְלוּ לְמִי שֶׁאֵין יוֹדְעִים,
מִי שְׂרוּצָה לְהִסְתַּבֵּל, יִשְׁגִּיחַ בָּמָה שֶׁהוּא
בְּגִלְגָּלָה, וְיִדַּע מָה שֶׁהוּא בְּנִסְתָּר, שֶׁהִרִי
הִכַּל בְּגִין אֶחָד. כָּל מָה שֶׁמִּנֵּה הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ, הִכַּל הוּא כְּמוֹ
שֶׁלְמַעְלָה.

לֵית לֹון רְשׁוֹ לְסִהָרָא. כְּדִין אֵינֹן סִהָרִי
סִהָרֹתָא.

212. וְכִכְלָא אֶכְתִּיב קָבִי מִכְלָא בְּפִתְקָה. בְּבֵי
מִכְלָא אֵית זוּד הִיכְלָא. הִיכְלָא דָּא מִלָּא אִשָּׁא
זוּוּרָא, וְהֵאֵי אִשָּׁא מִתְגַּלְגֶּלֶת בְּפִתְקָה, וְלֵהִיט
שְׂבִיבִין וְהֵאֵי לֹא פָסִיק לְעֵלְמִין. לָזוּ הֵאֵי הִיכְלָא,
אֵית הִיכְלָא אוּוּרָא, מִלָּא אִשָּׁא אוּכְמָא, דְּלֹא
פָסִיק לְעֵלְמִין. תֵּרִין סוֹפְרִין קִימִין תֵּרִיר קָבִי
מִכְלָא. בְּשַׁעַתָּא דִּדִּינָא, סִהָרִין כָּל סִהָרִי קָבִי
מִכְלָא. אֵינֹן סִהָרִין (נ"א סוֹפְרִין) נְטָלִין מִהֵהוּא
פִּתְקָה דְּאִשָּׁא זוּוּרָא, וְכְתִבִּי עָלֶיהָ בְּהֵהוּא אִשָּׁא
אוּכְמָא.

213. וְכְדִין מִכְלָא אוּוּמִין דִּינָא, עַד זְמַנָּא יְדִיעָא,
דְּלָמָא בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ יַהֲדִירוּן בְּתִשׁוּבָה. אִי
יַהֲדִירוּן, פִּתְקִין נִקְרָעִין. וְאִי לֹאוּ, מִכְלָא יִתִּיב,
וְכָל אֵינֹן דְּבִי זְכוּתָא קִימִין קָבִי, כְּרוּזָא קָם
וְכִרִיז, פְּלוֹנִי עָבֵד כֶּךָ, מֵאֵן יוֹלִיף עָלֶיהָ זְכוּת, אִי
אֵית מֵאֵן דִּיּוֹלִיף עָלֶיהָ זְכוּת, יֵאוּת. וְאִי לֹאוּ דָּא
אֲתַמְסַר לְסַנְטִירָא.

214. וְכִכְלָא יוֹדֵעַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲמֵאִי
אֶצְטְרִיךְ לְכָל דָּא. אֲכָל בְּגִין דְּלֹא יִהְיֶה פֶּטְרָא
דְּפוּמָא לְבָנֵי עֲלָמָא. אֲכָל לְאוּוּזָא דְּכִכְלָא עֲבִיד
בְּאֶרוֹז קְשׁוּט, וְנִיזוּזָא קָבִי מֵאֵן דְּאִשְׁתַּיִב בֵּין
דִּינִיָּה. וְאִי תִיבָא מִנְכֹן. הֵאֵי, אֲתַמְסַר לְזוּפִימִי,
וְאִפְיֹלוּ לְמֵאֵן דְּלֹא יוֹדְעִי, מֵאֵן דְּבָעִי לְאִסְתַּכְלָא,
יִשְׁגֹּז בְּמָה דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא, וְיִדַּע בְּמָה דְּאִיהוּ
בְּסִתְרָא, דְּהָא כִכְלָא כְּגוּוּנָא זוּדָא, כָּל מָה
דְּפָקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֶרֶעָא, כִכְלָא אִיהוּ
כְּגוּוּנָא דְּלֵעִילָא.

215. יומא דראש השנה, איהו יומא דדינא, ומלכא יתיב בכורסיא דדינא, סגטירא קא אתי וזופי פתוזא דמלכא, ותבע דינא. ואף על גב דקודשא בריך הוא רזים ליה לדינא, כמיה דאת אמר, (ישעיה סא) כי אני יי' אוהב משפט. נצוז רזימו דבנוי, לרזימו דדינא. ובשעתא דסגטירא קם למטען מלין עליהו, פקיד למתקע בשופר, בגין לאתערא רזימו מתתא לעילא, בההוא שופר.

216. סלקא ההוא קלא, כלילא באשא ורוזא ומויא, ואתעביר מנייהו קלא וזדא, ואתער קלא אוזרא לעילא, כד ההוא קלא אתער מעילא ומתתא, כדין כל טענות דקא טעין ההוא מקטרנא מתערבבי.

217. ביומא דראש השנה, נפיק יצוק בלזודוי, וקרי לעשו, לאטעמא ליה תבשילין דכל עלמא, כל זד כפום אורזוי, דהא בההיא שעתא (בראשית כז) ותכהן עיניו מראות, דנפיק מניה מאן דאזושך אפי ברין, ואתפרש, ושכיב על ערסיה דדינא, וקרי לעשו, ואמר וצודה לי צודה ועשה לי מטעמים והביאה לי.

218. ורבקה אמרה אל יעקב בנה, רזימוא דנפשה, בנה רזימוא דאתמסר לה מיומא דאתברי עלמא. ופקידת ליה, לאתערא איהו באינון מטעמים דיליה. ויעקב אתער מתתא, מתלבש בצלותין ובעותין, והקול קול יעקב בההוא שופר דקא סליק, ואתער יעקב לגביה, ואתקריב בהדיה, ויגש לו ויאכל, ואתכליל דא בדא. כיון דאתכליל בהדיה, (בראשית קמ"ב ע"ב) ויבא לו יין, דא יין דמנטרא, יין דהוא וזידו

215. היום של ראש השנה הוא יום הדין, והמלך יושב בכסא הדין, השופר בא ומכסה את פתח המלך ותובע דין. ואף על גב שהקדוש ברוך הוא אוהב את הדין, כמו שנאמר (ישעיה סא) כי אני ה' אוהב משפט, מנצחת אהבת בניו את אהבת הדין. ובשעה שהשופר קם לטען דברים עליהם, הוא מצוה לתקע בשופר, כדי לעורר רחמים מלמטה למעלה באותו שופר.

216. אותו הקול עולה, כלול באש רוח ומים, ונעשה מהם קול אחד, ומתעורר קול אחר למעלה. בשארתו הקול מתעורר ממעלה וממטה, אזי כל הטענות שטוען אותו מקטרג מתערבבות.

217. ביום של ראש השנה יוצא יצחק לבדו, וקורא לעשו, להטעים אותו תבשילים של כל העולם, כל אחד כפי דרכו, שהרי באותה השעה (בראשית כז) ותכהן עיניו מראות, שיצא ממנו מי שהחשיך את פני הבריות, ונפרד, ושובב על מטת הדין, וקורא לעשו ואומר, וצודה לי צודה ועשה לי מטעמים, והביאה לי.

218. ורבקה אמרה אל יעקב בנה, אהוב נפשה, הבן האהוב שנמסר לה מיום שנברא העולם, ומצוה אותו שהוא יתעורר באותם מטעמים שלו. ויעקב מתעורר מלמטה, מלבש בתפלות ובבקשות, והקול קול יעקב באותו שופר שעולה, ומתעורר יעקב אליו, ונקרב עמו, ויגש לו ויאכל, ויכליל עם זה. כיון שנכלל עמו, ויבא לו יין, זה יין המשמר, היין שהוא שמחת הלב, הסוד של העולם הבא. אז – וירח את ריח

בגדיו, התפללות שעולות והבקשות. ויברכהו, נח הרגז ושמח הלב, והכל הוא רחמים.

219. בין שנכלל ביעקב, כל אותם חילות וגבורות שהיו מזמנים התפארו, ולא נמצאו שם. וישראל יוצאים מן הדין בשמחה ובברכות. ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, ביום הזה, בשמחה ובברכות עליונות, ועשו אחיו בא מצידו, טוען טענות ממעשי העולם, ויעש גם הוא מטעמים, לשונו חדה לטען טענות. מסדר עדים, ויבא לאביו ויאמר יקם אבי, יתעורר עם דיניו, ויאכל בפה מעשים רעים של כל העולם שמצאתי.

220. ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד, שהרי אינו יכול להפרד מכלל של יעקב, שהוא בשמחה. ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד, בכמה תפללות ובקשות, ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמע עשו את דברי (יצחק) אביו ויצעק צעקה גדלה וגו', שראה שהרי צידו לא היה כלום. עד לאחר שאמר לו, הנה משמני הארץ וגו', אלו החזקים וההמונים של שאר העמים, וזה קשה לו מהכל. וישטם עשו את יעקב, ללכת אחריו ולהתגרות בו תמיד.

221. ויעקב הלך באותם ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, ברח להנצל ממנו. שב בתשובה, ושם עצמו בתענית, עד שבא ראש השנה ויום הכפורים, אז יודעים ישראל שעשו בא, ועמו ארבע מאות איש, כלם מקטרגים מזמנים לקטרג להם. מיד – ויירא יעקב מאד ויָצַר לו, והרבה בתפללות ובקשות. (בראשית לב) ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יגו'. עד שנטל

דלכא, רָאָה דַּעֲלָמָא דְאֵתִי, כְּדִין וִירוֹז אֶת רִירוֹ בְּגָדָיו, צְלוּתִין דְּסִלְקִין וּבְעוּתִין. ויברכהו, נַזַּח רוּגְזָא, וְזוּדִי לָבָא, וְכָלֵא אִיהוּ רוּזְמִי.

219. בין דאיהו אתכליל ביעקב, כל אינון זויילין ותוקפין ורוגזין דהיו זמינין, אתבדרו, ולא אשתכחו תמן. וישראל נפקין מן דינא, בזוהרה ובברכאן. ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, ביומא דא, בזוהרה, ובברכאן עלאין, ועשו אחיו בא מצידו, טעין טועני מעובדי דעלמא, ויעש גם הוא מטעמים, וזריר ליענייה למטען טענות. אתקין סהדי, ויבא לאביו ויאמר יקום אבי, יתער בדיניו, ויאכל כמה עובדין בישין דכל עלמא דקא אשכחזא.

220. ויזרד יצחק זרדה גדולה עד מאד, דהא לא יכיל לאתפרשא מכלל דיעקב, דאיהו בזוהרה. ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד, בכמה צלותין ובעותין, ואוכל מכל בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמוע עשו את דברי (יצחק) אביו ויצעק צעקה וגו'. דוזמי דהא צידו לא הוה כלום. עד לבתר דאמר ליה, הנה משמני הארץ וגו'. אלן תקיפין ואוכלוסין דשאר עמין ודא קשיא ליה מכלא. וישטום עשו את יעקב, למיזל אבתריה, ולקטרגא ליה תדיר.

221. ויעקב אזיל באינון יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים, עריק לאשתזבא מניה. תב בתיובתא, שוי גרמיה בתעניתא, עד דאתי ראש השנה ויום הכפורים, כדין ידעי ישראל דעשו בא, ועמו ארבע מאות איש, כלהו מקטרגי זמינין לקטרגא לון, מיד ויירא יעקב מאד ויָצַר לו ואסגי בצלותין ובעותין. (בראשית לב) ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי

עצה ואמר, כי אמר אכפרה פניו במנחה
ההלכת לפני. ויקח מן הבא בידו מנחה
וגו', עזים מאתים ותישים עשרים רזולים
מאתים וגו'.

222. גמלים וגו', כך הוא הצד של.
גמלים הוא נחש, כמין גמל. בשעה
שפתה סמא"ל את אדם, רכב על נחש
כמין גמל. שנינו, מי שרואה גמל
בחלומו, מיתה נקנסה עליו מלמעלה
ונצול ממנה. והכל אחד.

223. ואז חזר עשו לאפטרופוס של
יעקב, ויעקב לא רצה דבשו ועקצו. יעקב
נא אדני לפני עבדו. אז – וישב ביום
ההוא עשו לדרך. מתי? בשעת נעילה,
שהרי נפרד מן העם הקדוש. והקדוש
ברוך הוא עוזב את חטאיהם ומכפר
עליהם. כיון שאותו המקטרג הולך עם
אותו דורון ונפרד מהם, רוצה הקדוש
ברוך הוא לשמח עם בניו. מה כתוב?
ויעקב נסע סבתה ויבן לו בית וגו'. על כן
קרא שם המקום סבות. כיון שיושבים
בסבות, הרי נצולו מן המקטרג, והקדוש
ברוך הוא שמח עם בניו. אשרי חלקם
בעולם הזה ובעולם הבא. (ע"כ רעיא
מהימנא).

224. בא ראה, ביום הזה מתכסה
הלבנה, ולא מאירה עד בעשור לחדש,
כשכל ישראל שבים בתשובה, והאם
העליונה שבה ומאירה לה. והיום הזה את
אור האם נוטל, ונמצאת שמחה בכל.
ועל כן כתוב, יום הכפרים הוא. יום כפור
היה צריך להיות! מה זה יום הכפרים?
אלא משום ששני מאורות מאירים
באחד. המאור העליון מאיר למאור
התחתון, וביום הזה מאיר מהאור העליון,

וגו'. עד דנטיל עיטא ואמר, כי אמר אכפרה
פניו במנחה ההולכת לפני ויקח מן הבא בידו
מנחה וגו', עזים מאתים ותישים עשרים רזולים
מאתים וגו'.

222. גמלים וגו', כך הוא סטרא דיליה. גמלים
הוא נחש, כמין גמל, בשעת הפתי סמא"ל
לאדם, ארכיב על נחש כמין גמל. תנינן, מאן
דזומי גמל בזולמיה, מיתה נקנסה עליה
מלמעלה, ואשתויב מינה. וככל זוד.

223. וכדין, אהדר עשו אפטרופוס דיעקב,
ויעקב לא בעא דובשיה ועוקציה. יעבר נא
אדוני לפני עבדו. כדין וישב ביום ההוא עשו
לדרך. אימתי. בשעת נעילה, דהא אתפרש
מעמא קדישא. וקודשא בריך הוא שביק
לזוניהון, וכפר עליהו. כיון דההוא מקטרגא
אזל בדהוא דורונא, ואתפרש מנייהו, בעי
קודשא בריך הוא למוזרי בבניו, מה כתיב,
ויעקב נסע סבתה ויבן לון בית וגו'. על כן קרא
שם המקום סובות, כיון דיתבי בסבות, הא
אשתויבו מן מקטרגא, וקודשא בריך הוא זודי
בבניו. ופאה זולקיהון בהאי עלמא ובעלמא
דאתי. (ע"כ רעיא מהימנא)

224. תא זוזי, בהאי יומא אתכסויא סיהרא, וכל
זהיר עד בעשור לחדש, דישראל תייבין כלהו
בתיובתא שלימותא, ואימא עלאה תאבת ונהרת
לה. והאי יומא זהירו דאימא נטלא, ואשתכוז
זיידו בכלא. ועל דא כתיב, יום הכפורים הוא.
יום כפור מבעי ליה, מאן יום הכפורים. אלא
בגין דתרי זהורין זהירין בוזד. בוצינא עלאה,
זהיר לבוצינא תתאה. ובהאי יומא מזהורא

ולא מאור השמש, ומשום כך כתוב
בפסוק ליום זוגנו כתיב.

225. רבי אבא שלח לרבי שמעון. אמר,
מתי הזוג של כנסת ישראל עם המלך
הקדוש? שלח לו, (בראשית כ) וגם אמנה
אחתי בת אבי היא אך לא בת אמי ותהי
לי לאשה. התרגש רבי אבא, הרים קולו,
בכה ואמר, רבי רבי מנחה הקדושה, אי
ואבוי לעולם כשתצא ממנו אוי לדור
שיהיו בעולם כשתסתלק מהם וישארו
יתומים ממך! אמר לו רבי חייא לרבי
אבא, זה ששלח לעמדתך, מה אמר?

226. אמר, ודאי שאין זוג המלך עם
הגבירה אלא בזמן שמאיר מהאב
העליון, וכשנאור ממנו, קוראים לו קדש,
שהרי מבית אבא זה נוטל, ואז מזדווגים
באחד, משום שהמלך נקרא קדש,
שכתוב (ירמיה כ) קדש ישראל לה,
שנוטל ממקום שנקרא קדש. אזי אחתי
בת אבי הוא אך לא בת אמי, שהרי
מבית אבא השם הזה, ולא מבית אמא.
ועל כן ותהי לי לאשה, להזדווג באחד,
בזמן הזה ולא בזמן אחר, בזמן שנוטלים
מבית אבא, ולא בזמן שנוטלים מבית
אמא. ויום הכפורים מוכיח, שמשמשי
המטה אסור, משום שאין נמצא זוג,
שהרי מבית אמא נוטל, ולא מבית אבא.
אמר רבי חייא, ודאי אשרי הדור שרבי
שמעון שרוי בתוכו. אשרי אותם
שעומדים לפניו כל יום.

227. אמר רבי אבא, בראש השנה
נברא אדם, ועמד בדין לפני אדונו ושב
בתשובה, וקבל אותו הקדוש ברוך הוא.
אמר לו, אדם, אתה תהיה סימן לבניך
לדורי דורות, בימים הזה יעמדו בדין. אם

עלאת נהיר. ולא מנהורא דשמישא ובגין כך
בפסוק ליום זוגנו כתיב.

225. רבי אבא שלח לרבי שמעון, אמר,
אימתי זוגא דכנסת ישראל במלכא קדישא.
שלח לו, (בראשית כ) וגם אמנה אחתי בת אבי
היא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה. אתרגיש
רבי אבא, ארים קליה, בכה ואמר, רבי רבי
בועינא קדישא, ווי, ווי לעלמא כד תפוק בעיה,
ווי לדרא דיהון בעלמא כד תסתלק מנהון
וישתארו יתמיין מנה. אמר ליה רבי זויא לרבי
אבא, האי דשלח לךבך. מאי קאמר.

226. אמר ודאי לאו זוגא דמלכא במטרוניתא,
אלא בזמנא דנהרא מאבא עלאה, וכד
אתנהרא בעיה, קרינן לה קדש דהא מבי אבא
נטלא האי. וכדין מזדווגי כוודא, בגין דמלכא
קדש אקרי, דכתיב, (ירמיה כ) קדש ישראל ליי,
דנטיל מאתר דאקרי קדש. כדין אזוזתי בת
אבי היא אך לא בת אמי, דהא מבי אבא שביא
דא, ולא מבי אימא, ועל דא ותהי לי לאשה,
לאזדווגא כוודא, בזמנא דא, ולא בזמנא
אזורא, בזמנא דנטלא מבי אבא, ולא בזמנא
דנטלא מבי אימא. ויום הכפורים אוכוז,
דתשמיש המטה אסור, בגין דזוגא לא
אשתכוז, דהא מבי אימא נטלא, ולא מבי
אבא. אמר רבי זויא, ודאי זכאה דרא דרבי
שמעון שארי בעויה, זכאין אינון דקיימיין קמיה
כל יומא.

227. /א אמר רבי אבא, בראש השנה נברא
אדם, וקאים בדינא קמי מאריה, ותב (דף ק"א
ע"א) בתיובתא, וקביל ליה קודשא בריך הוא.
אמר ליה, אדם, אנת תהא סימנא לבניך לדורי

ישובו, אני אקבל אותם, ואעמד מפסא דין, ואתישב על פסא רחמים וארחם עליהם. ודוד אמר, (תהלים קד) אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני. ועל זה כתוב, (שם קל) כי עמך הסליחה למען תורא. וכתוב, (שם לו) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. (רעיא מהימנא) רכו/ ב מצוה זו, להתענות ביום הכפורים, להכניע את הגוף ואת הנפש, בסוד של חמשה עניים של חמש דרגות של יום הכפורים. שהרי המקטרג בא להזכיר את חטאיהם, כמו שנתבאר, וכלם בתשובה שלמה לפני אביהם. הכל כמו שנאמר בכמה מקומות. (ע"כ רעיא מהימנא).

228. אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא קדש יהיה לכם. רבי חייא פתח, (שם לב) לדוד משכיל אשרי נשוי פשע בסוי חטאה. לדוד משכיל, הרי שנינו, בעשרה מיני זמר נקרא (נתקן) ספר תהלים: בנצוח, בנגון, במשכיל, במכתם, במזמור, בשיר, באשרי, בתפלה, בהודאה, בהללויה. והעליון מכלם – הללויה, והרי פרשנה.

229. באן משכיל, מקומו ידוע. מהו משכיל? מים שמחכים את אותם ששותים אותם, המקום (שמשפדלים באותו מקום) שנקרא משכיל, כמו שנאמר (משלי יז) משכיל על דבר ימצא טוב. ומשום שנקרא כך, תלויה בו סליחה, חרות החריזת. זהו שכתוב אשרי נשוי פשע בסוי חטאה.

230. מה זה בסוי חטאה? הרי פרשנה, שהוא בסוי מבני אדם אותו חטא שחטא לקדוש ברוך הוא והודה לפני הקדוש ברוך הוא. אבל (כסוי חטאה) בא ראה, כשאדם חוטא, ומתחייב פעם אחת ופעמים ושלש ולא חוזר בו, הרי חטאיו

הרי, בהאי יומא קיימין בדינא, ואי יתובון אנא אקבל לון, ואיקום מכורסיי דינא, ואתקיים על כורסיי דרוזמי, וארום עליהו. ודוד אמר, (תהלים קטז) אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני. ועל דא כתיב, (תהלים קל) כי עמך הסליחה למען תורא. וכתוב, (תהלים לו) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור.

228. (ויקרא כ"ג) אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם. רבי חייא פתח, (תהלים לב) לדוד משכיל אשרי נשוי פשע בסוי חטאה. לדוד משכיל, הא תנינן בי ייזי זמרא (נ"א אתתקן) אתקרי ספר תהלים, בנצוח, בנגון, במשכיל, במכתם, במזמור, בשיר, באשרי, בתפלה, בהודאה, בהללויה, ועלאת מכלתו הללויה, והא אוקמוה.

229. הכא משכיל, אתריה ידיע, מהו משכיל, מיא דאוזבימו לאינון דשיתו להו, ההוא אתר (ס"א דמשתדלן בההוא אתר) דאקרי משכיל, כמה דאת אמר, (משלי טז) משכיל על דבר ימצא טוב. ובגין דאקרי הכי, תליא ביה סליחה, וזירו דזירין. הךא הוא דכתיב אשרי נשוי פשע בסוי חטאה.

230. מאי בסוי חטאה. הא אוקמוה, דהוא בסוי מבני נשא, ההוא חטאה דזיב לקודשא בריך הוא, ואודי קמי קודשא בריך הוא. אבל (ס"א כסוי חטאה) תא זוזי, כד בר נש זיט, וזיב זמנא

הם בגלוי, ומפרסמים אותם למעלה, ומפרסמים אותם למטה. והפרושים הולכים לפניו ומכריזים: הסתלקו מסביב לפלוני, נזוף הוא מאדונו, נזוף הוא למעלה, נזוף הוא למטה, אוי לו שפגם את דיוקן רבוננו! אוי לו שאינו חושש על כבוד רבוננו! הקדוש ברוך הוא מגלה חטאו למעלה. זהו שכתוב, (איוב כ) יגלו שמים עונו וארץ מתקוממת לו. וכשאדם הולך בדרך רבוננו ומשתדל בעבודתו, והודמן לו חטא אחד – הכל מכסים עליו, עליונים ותחתונים, זה נקרא בסוי חטאה.

זוהר, ותרין ותלתא, ולא אהדר ביה, הא זובוי באתגליא אינון ומפרסמי לון לעילא, ומפרסמי לון לתתא. וכרוזי אזלין קמיה ומכרוזי, אסתלקו מסוזרניה דפכלניא, נזוף הוא מבאריה, נזוף הוא לעילא, נזוף הוא לתתא, ווי ליה דפגים דיוקנא דבאריה, ווי ליה דלא זוייש ליקרא דבאריה, קודשא בריך הוא גלי זוביה לעילא, הדא הוא דכתיב, (איוב כ) יגלו שמים עונו וארץ מתקוממת לו. וכד בר נש אזיל באורזא דבאריה, ואשתדל בפולוניה, ואזדמן ליה זוטאה זור, כלא מכסין עלויה, עלאין ותתאין, דא אקרי בסוי זוטאה.

231. אמר לו רבי אבא, עד עכשו לא הגעת לעקר הדבר, ויפה אמרת. וזהו שאמרו החברים – יפה. אבל אם כך, מבסה חטאה היה צריך להיות! מהו בסוי חטאה?

231. אמר ליה רבי אבא, עד כען לא מטית לעקרא דמלה. ושפיר קאמרת. והאי דקאמרו זביריא שפיר. אבל אי הכי, מכוסה זוטאה מבועי ליה, מהו בסוי זוטאה.

232. אלא שני דברי חכמה יש בו, ושניהם כך. אחד, כמו ששנינו, שמעשים טובים שאדם עושה בעולם הזה, עושים לו באותו העולם לבוש נכבד עליון להתלבש בהם. וכשאדם מתקן מעשים טובים, וגוברים עליו מעשים רעים, והקדוש ברוך הוא משגיח בו, ומעשיו הרעים רבים, והוא רשע, שנמצא חוטא לפני אדונו, ותוהה על אותן טובות שעשה בראשונה, הרי נאבד הוא מן הכל, מהעולם הזה ומהעולם הבא. מה עושה הקדוש ברוך הוא מאותן טובות שעשה החוטא הזה בראשונה?

232. אלא תרי מלי דזוכמתא אית ביה, ותרווייהו הכי. זור כמה דתנינן, דעובדין טבין דבר נש עביד בהאי עלמא, עבדין ליה בההוא עלמא לבושא יקירא עלאה, לאתלבשא בהו. וכד בר נש אתקין עובדין טבין, וגבירין עליה עובדין בישין, ואשגזו ביה קודשא בריך הוא, ועובדין בישין סגיאין, ואיהו רשע, דאשתכח זוטאה קמי באריה, ותוהא על אינון טבאן דעבד בקדמיתא, הא אתאביד הוא מכלא, מהאי עלמא, ומעלמא דאתי. מה עביד קודשא בריך הוא מאינון טבאן דעביד האי זוטאה בקדמיתא.

233. אלא הקדוש ברוך הוא, אף על גב שאותו רשע חוטא נאבד, אותן טובות וזכות לא נאבדות. יש צדיק שהולך

233. אלא קודשא בריך הוא, אף על גב דההוא רשע זוטאה אתאביד. אינון טבאן וזכין לא אתאבידו. אית צדיק דאזיל בארזוי דמלכא

בדרכי המלך העליון ומתקין לבושי ממשעו, וטרם שהשלים את לבושי הסתלק – הקדוש ברוך הוא משלים לו מאותם המעשים שעשה (שאבד) הרשע החוטא הזה, ומשלים את לבושי שיתתקן בהם באותו עולם. זהו שכתוב (שם כז) יכין וצדיק ילבש. אותו חוטא התקין, והצדיק מתכסה ממה שהוא התקין. זהו שכתוב בסוי חטאה, (הכסוי הוא מזה החטאה, מתכסה מהחטאה) ועל כן לא כתוב מכסה, אלא בסוי.

234. ואחד, שהתכסה אותו החטא של הצדיק הזה באותם שנקראים מצולות ים, שהרי מי שנופל במצולות ים, לא נמצא לעולמים, משום שהמים מכסים עליהם, (מהו המצולות ים?) כמו שנאמר (מיכה ז) ותשליך במצולות ים כל חטאתם. מי הם מצולות ים? אלא סוד נכבד הוא, והרי (בארה רבי שמעון אמר) באר אותו רבי שמעון ואמר, כל אותם שבאו מצד הקשה, ונאחזו במינים רעים, בפתרים התחתונים, כמו עזאזל ביום הכפורים, זה נקרא מצולות ים, כמו פסלת הכסף בשבוענים אותו באש. זהו שכתוב הגו סיגים מכסף.

235. כך זה, הוא מאותם מצולות ים, ונקרא מצולות ים, מצולות מאותו ים קדוש, מצולות – זהמת הכסף. ועל כן כל אותם החטאים של ישראל שזרים לתוכו (אצל), והוא מקבל אותם, ונשאבים לתוכו. מה הטעם? משום שהוא נקרא חוטא. מה זה חוטא? חסרון. ועל כן הוא חסרון של הכל, ונטל את חסרון הגוף והנפש. ביום הזה יורד מצולות הים הזה, זהמת (הכסף) הנפש, ונטל זהמת הגוף. מי הוא זהמת הגוף? זה אלו

עלמה, ואתקין לבושי מעובדיו, ועל לא אשלים לבושי, אסתלק. קודשא בריך הוא אשלים ליה, מאינן עובדין דעבד (ס"א דאבד) האי רשע זוטא, ואשלים לבושי, לאתתקנא בהו ביהוה עלמא, הדא הוא דכתיב, (איוב כז) יכין וצדיק ילבש. ההוא זוטא אתקין, וצדיק אתנופי מבמה דאיהו תקין, הדא הוא דכתיב בסוי זוטא, (כסוי הוא מדא דחטאה אתחפי מחטאה) ועל דא לא כתיב מכוסה, אלא בסוי.

234. וזוהר, דאתנופי ההוא זוטא דהאי זכאה, באינן דאקרון מצולות ים, דהא מאן דנפיל במצולות ים, לא אשתכחז לעלמין בגין דמיין זופין עליהו. (מאן מצולות ים) כמה דאת אמר, (מיכה ז) ותשליך (דף ק"א ע"ב) במצולות ים כל זוטאתם. מאן מצולות ים. אלא רזא יקירא הוא, והא (אוקמוה רבי שמעון אמר) אוקמיה רבי שמעון, ואמר, כל אינן דאתו מסטרא תקיפא, ואתאזרו בזינן בישין, בכתרין תתאין, כגון עזאזל ביום הכפורי, דא אקרי מצולות ים. כזוטא דכספא, כד בזינן ליה בזורא, הדא הוא דכתיב, (משלי כה) הגו סיגים מכסף.

235. כך האי, מאינן מצולות ים הוא, ומצולות ים אקרי, מצולות מההוא ים קדישא, מצולות, וזהמא דכספא. ועל דא, כל אינן זוטאין דישראל שריין לזויה (ס"א לגביה), והוא קביל לון, וישתאבון בזויה. מאי טעמא. בגין דאיהו זוטא אקרי. מאי זוטא. גרעונא. ועל דא הוא גרעונא דכלא, ונטל גרעונא דגופא ודנפשא. ביהאי יומא זוזית האי מצולות ים, וזהמא (דכספא) דנפשא, ונטיל וזהמא דגופא.

החטאים שנעשו על ידי יצר הרע שנקרא מזוהם מנוול.

236. אמר רבי יוסי, שנינו, ונתן אהרן על שני השעירים גזרות, אם כך, בבוד הוא של העזאזל, ראיתם עבד שזרק גזרות עם רבוננו? דרך העולם שעבד אינו נוטל אלא מה שנותן לו רבוננו. אבל משום שסמא"ל מזמן ביום הזה על מלשינות, וכדי שלא יהיה לו פתחון פה, (בגורל הזה הוא עולה בו) נותנים לו חלק בזה.

237. והגורל הזה מעצמו הוא שעולה בו. שאמר רבי יהודה אמר רבי יצחק, דבר עליון מצאנו בגורל. בגורל של יהושע כתוב בו, (במדבר כז) על פי הגורל, על פי הגורל ודאי, שהוא אמר: זה חלקו של יהודה, זה של בנימין וכו', וכן כלם. אף כאן, בין שהכחן שם ידיו, אותם הגזרות מדלגים ועולים ביד הכחן (ועולים הגזרות ביד הכחן, הם מדלגים מידיו) ושורים במקומם. זהו שכתוב, והשעיר אשר עלה עליו הגורל, עלה עליו ודאי.

238. ולא זה בלבדו, אלא בכל פעם שמזמן המלשין ונתנת לו רשות, צריכים לשים בנגדו במה שיתעסק ויעזב את ישראל. ביום הזה מזמן המלשין לרגל את הארץ. זהו שכתוב (איוב א) ויאמר ה' אל השטן מאין תבא. והרי שנינו, משוט בארץ, מה זה? אלא זהו המלשין הגדול מקטרגם של ישראל.

מאן הוא זוהמא דגופא. דא אינון זוכין דאתעבידו על ידי יצר הרע, דאקרי מזוהם מנוול.

236. אמר רבי יוסי, תנן (ויקרא טז) ונתן אהרן על שני השעירים גזרות, אי הכי יקרא הוא דעזאזל, וזמיתון עבדא דשדי עדבין במאריה, אורזוי דעלמא דעבדא לא נטל אלא מה דיהיב ליה מאריה. אבל, בגין דסמא"ל זמין האי יומא בדלטורא, ובגין דלא יהא ליה פטרא (ס"א בהאי עדבא הוא סלקא ביה) יהבין ליה זוזלקא בהאי.

237. והאי עדבא מזרביה הוא דסליק ביה, דאמר רבי יהודה אמר רבי יצחק, מלה עלאה אשכוזא בערבא. עדבא דיהושע, כתיב ביה, (במדבר כז) על פי הגורל, על פי הגורל ודאי, דאיהו אמר דא זוזלקא דיהודה, דא דבנימין וכו', וכן פלהו. אוף הכא, בין דכהנא שוי ידיו, אינון עדבין מדלגי וסלקין בידא דכהנא, (ס"א וסלקין עדבין בידא דכהנא, אינון מדלגי מן ידיו) ושארן באתריהו. הך הוא דכתיב, והשעיר אשר עלה עליו הגורל, עלה עליו ודאי.

238. ולא דא בלזודוי, אלא בכל זמנא דלטורא זמין, ואתייהיב ליה רשותא, בעינן לשוואה לקבליה במה דיתעסק, ושביק לון לישראל. בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא. הך הוא דכתיב, (איוב א) ויאמר יי' אל השטן מאין תבא. והא תנינן, משוט בארץ, מאי הוא. אלא האי הוא דלטורא רבא מקטרגא דישראל.

239. וְהָא אֲתֵּעְרוּ זִבְרִיָּא, (דודאי) בְּהֵיָא שְׁעָתָא דְּהוּוּ זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמַעַבְרָא יָמָא, וּלְאַתְפָּרְעָא בְּמַצְרָאִי, אָמַר, אֲנָא אֲעַבְרָנָא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְזִבְמִינָא דְּלֹא אֲתִזְזוּן אֱלִין לְמִיַּעַל בְּגִזְוָה, אִי אֲנִת דְּאִין דִּינָא, דִּינִיָּהּ הֵכָא כְּמַצְרָאִי, מַה שְׁנִיין אֱלִין מֵאֱלִין, אוּ יְמוּתוֹן כְּלָהּ כּוֹזָדָא, אוּ יְהִדְרוֹן כְּלָהּ לְמַצְרִים. וְלֹא אֲנִת הוּא דְּאַמְרֵת, (בראשית טו) וְעַבְדִּים וְעַנּוּ אוֹתָם ד' מֵאוֹת שָׁנָה, וְהָא לֹא סָלִיקוּ מִזִּזְזוּשְׁבִּינָא אֲכָל רַד"ו, וְלֹא יִתִּיר.

240. אָמַר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, מֵאִי אֲעַבִּיד, אֲשֶׁתִּדְלוּתָא בְּעִיָּא הֵכָא, לְאִיָּתָאָה קֶרְבָּא לְקַבְּלִיהָ, יְהִיבְנָא לִיהָ בְּמַה דִּיתַעֲסֵק, וְיִשְׁבּוּק בְּהוּ לְבָנִי, וְהָא אֲשֶׁתִּכּוּז בְּמֵאן דִּיתַעֲסֵק, מִיָּד אָמַר לִיהָ, הַשְׁמַת לְבָךְ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כְּמוֹתוֹ בְּאַרְצָא. מִיָּד פֻּלַּג לִיהָ דְּלִטְוֹרָא בְּמִלִּין, וְיַעֲזֵן הַשְׁטָן אֶת י"י וַיֹּאמֶר הַזֶּזֶנִּי יִרְא אִיּוֹב אֱלֹהִים.

241. לְרַעֲיָא דְּבַעֲי לְאַעְבְּרָא עֲאֲנִיה בּוֹזֵד זְהָרָא, אֲעַבְרָא זְאֵבָא לְקִטְרָגָא לִיהָ בְּעֲאֲנִיהָ, רַעֲיָא הָוָה זִכְרִים, אָמַר מֵאִי אֲעַבִּיד, דְּבַעֲוֹד דְּאֲנָא אֲעַבְרָא לְטִלְיָא, וְקִטְרָגָא הוּא בְּעֲאֲנִי. זֶקֶף עֵינִי, וְזִמְמָא בֵּין עֲאֲנָא, זֹדַת תִּישָׁא מֵאֱלִין תִּישָׁי בְּרָא, דְּהָוָה רַב וְתַקִּיף. אָמַר, אֲשֶׁדִּי דָא לְקַבְּלִיהָ, וּבַעֲוֹד דְּמִקְטָרְגִי דָא בְּדָא, אֲעַבְרָא לְכָל עֲאֲנָא, וְיִשְׁתַּנְּבוֹן בְּנִיָּה.

242. כֶּף קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְדֹאִי הָא תִישָׁא זֹדַת רַב וְתַקִּיף וְאֱלִים, אֲשֶׁדִּי לְקַבְּלִיהָ, וּבַעֲוֹד דְּהוּא יִשְׁתַּדַּל בִּיָּה, יַעֲבִרוֹן בְּנִי, וְלֹא יִשְׁתַּכּוּז קִטְרָגָא לְבִיָּהּ. מִיָּד, וַיֹּאמֶר י"י אֶל הַשְׁטָן הַשְׁמַת לְבָךְ. עַד דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא זִוּג

239. וְהָרִי הַחֲבָרִים, (שודאי) בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁהִי יִשְׂרָאֵל מְזִמְנִים לְעַבְרָא בִּים וּלְהַפְרַע מִן הַמַּצְרִים, אָמַר: אֲנִי עַבְרָתִי בְּאַרְצָא הַקְּדוּשָׁה, וְרִאִיתִי שְׂאֵלָה לֹא רִאוּיִים לְהִכְנֵס לְתוֹכָהּ. אִם אֲתָה דִּין דִּין – הַדִּינִים שְׁלֵהֶם כָּאֵן כְּמוֹ הַמַּצְרִים. מַה שׁוֹנִים אֵלּוּ מֵאֵלּוּ? אוּ שִׁימוּתוֹ כָּלֶם כְּאַחַד, אוּ שִׁיחֲזָרוּ כָּלֶם לְמַצְרִים. וְלֹא אֲתָה הוּא שְׂאֲמֵרָתָ, (בראשית טו) וְעַבְדִּים וְעַנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה? וְהָרִי לֹא עָלוּ מִחֲשָׁבוֹנוֹ אֲלֵא מֵאֲתִים וְעֶשֶׂר, וְלֹא יוֹתֵר.

240. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מַה אֲעֲשֶׂה? כָּאֵן צְרִיכָה הַשְׁתַּדְּלוּת, לְהִבְיָא קֶרֶב כְּנִגְדּוֹ. אֲתָן לֹא בְּמַה שִׁיתַּעֲסֵק, וְיַעֲזֹב אֶת בְּנִי, וְהָרִי נִמְצָא בְּמַה שִׁיתַּעֲסֵק. מִיָּד אָמַר לוֹ: הַשְׁמַת לְבָךְ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כְּמוֹתוֹ בְּאַרְצָא. מִיָּד חָלַק לוֹ הַמַּלְשִׁין בְּדַבְרִים, וְיַעֲזֵן הַשְׁטָן אֶת ה' וַיֹּאמֶר הַחֲנָם יִרְא אִיּוֹב אֱלֹהִים.

241. לְרוּעָה שְׂרָצָה לְהַעֲבִיר צֶאֱנוּ בְּנֵהָ אַחַד. עַבְרָא זֶאֵב לְהַתְגַּדּוֹת בְּצֶאֱנוּ. הַרוּעָה הִיא חֲכָם, אָמַר: מַה אֲעֲשֶׂה, שְׁבַעֲוֹד שְׂאֲנִי מֵעַבִּיר אֶת הַטְּלָאִים, הוּא יִתְגַּדֵּה בְּצֶאֱנוּ? הָרִים עֵינֵי וְרָאָה בֵּין הַצֶּאֱנוּ תִישׁ אַחַד מֵאוֹתָם תִּישִׁי הֶבֶר, שְׁהִיָּה גְדוֹל וְחֹזֵק. אָמַר: אֲזִרְקָא זֶה כְּנִגְדּוֹ, וּבַעֲוֹד שְׁמַתְגָּרִים זֶה בְּזֵה, אֲעַבִּיר אֶת כָּל הַצֶּאֱנוּ וְיִנְעָלוּ מִמֶּנּוּ.

242. כֶּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר: וְדֹאִי הַתִּישָׁא הָזֶה גְדוֹל אַחַד וְחֹזֵק וְאֱלִים, אֲזִרְקָא כְּנִגְדּוֹ, וּבַעֲוֹד שְׁהוּא מִתַּעֲסֵק עִמּוֹ, יַעֲבִרוּ בְּנִי, וְלֹא יִמְצָא קִטְרָגוֹר עֲלֵיהֶם. מִיָּד – וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשְׁטָן הַשְׁמַת לְבָךְ. עַד שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זִוּג אוֹתָם כְּאַחַד,

שבתוב הנו בידך. בעוד שהוא מתעסק בו, עזב את ישראל, ולא נמצא מקטרג אליהם.

243. אף כאן ביים הזה המלשין מזמן לרגל את הארץ, וצריכים לשלח בנגדו במה שיתעסק (בדגמה שלו), ובעוד שהוא מתעסק בו, עזב את ישראל. ומשל אומרים למזלזל של בית המלך: תן לו מעט יין, וישבחד לפני המלך. ואם לא, יאמר למלך דבור רע. לפעמים נוטלים את אותו דבור עליוני בית המלך, והמלך עושה בגללו דין.

244. רבי יצחק אומר, לשוטה שעומד לפני המלך, תן לו יין, ואחר כך אמר לו והראה לו כל אותן טעויות שעשית וכל אותן רעות, והוא יבא וישבח אותך, ויאמר שלא נמצא בעולם כמותך. אף כאן, הרי עומד המלשין תמיד לפני המלך, ישראל נותנים לו את הדורון הזה, ובדורון הזה פתק לכל הרעות ולכל הטעויות ולכל החטאים שעשו ישראל, והוא בא ומשבח את ישראל, ונעשה עליהם סגור, והקדוש ברוך הוא מחזיר את הכל לראש הרעים של עמו, משום שבתוב (משלי כה) כי גחלים אתה חתה על ראשו.

245. אמר רבי יוסי, אוי לו לעם של עשו בשעה ששולחים את השעיר הזה לאותו המלשין שממנה עליהם, שבגללו בא לשבח את ישראל, והקדוש ברוך הוא מחזיר את כל החטאים על ראש עמו, משום שבתוב (תהלים קא) דבר שקרים לא יכון לנגד עיני. אמר רבי יהודה, אלמלא היו יודעים אמות העולם מהשעיר הזה, לא משאירים את ישראל יום אחד בעולם.

להו כוזר, דכתיב הנו בידך. בעוד שהוא אשתדל ביה, שביק לון לישראל, ולא אשתכח קטיגורא לגבייהו.

243. אוף הכי בהאי יומא, דלטורא זמין לאלכא ארעא, ובעינא לשדרא לקבליה במה דיתעסק (כגונא דליה), ובעוד דאיהו אשתדל ביה, שביק לון לישראל. ומתלא אמרי ללכוולא דבי מלכא, הב ליה ועיר זמרא, וישבזר קמי מלכא. ואי לא יימא למלכא מלה בישא. לזמנן נטלין לה לההיא מלה, עלאי דבי מלכא, ומלכא עביר דינא בגיניה.

244. רבי (דף ק"ב ע"א) יצחק אומר, לשטיא דקאים קמי מלכא, הב ליה זמרא, ולבתר אימא ליה, ואזוי ליה, כל אינן טעון דעבדות, וכל אינן בישין, והוא ייתי וישבזר, ויימא דלא ישתכח בעלמא כותר. אוף הכא, הא קאים דלטורא תדיר קמי מלכא, ישראל יהבין ליה האי דורון, ובהאי דורון פתקא, לכל בישין, ולכל טעון, ולכל זובין דעבדו ישראל, והוא אתי ומשבזר להו לישראל, ואתעביר סגורא עליהו, וקודשא בריך הוא אהדר כלל לרישא דבישי דעמיה, בגין דכתיב, (משלי כה) כי גזזלים אתה זזתה על ראשו.

245. אמר רבי יוסי, ווי לון לעמא דעשו, בשעתא דהאי שעיר משדרי לההוא דלטורא ממנא דעליהו, דבגיניה אתי לשבזא לון לישראל, וקודשא בריך הוא אהדר כל אינן זובין לרישא דעמיה, בגין דכתיב, (תהלים קא) דבר שקרים לא יכון לנגד עיני. אמר רבי יהודה, אלמלי הוו ידעי אומות העולם מהאי

שְׁעִיר, לֹא שֶׁבֶקֶן לֹון לְיִשְׂרָאֵל, יוֹמָא זֹד
בְּעֻלְמָא.

246. בֹּא רֵאָה, כָּל אוֹתוֹ יוֹם הוּא
מִתְעַסֵּק עִם אוֹתוֹ שְׁעִיר, וּמִשּׁוּם כֵּךְ
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַפֵּר לְיִשְׂרָאֵל וּמִטְהַר
אוֹתָם מִהַבֵּל, וְלֹא נִמְצְאָת קִטְגוּרָהּ
לְפָנָיו. אַחֲרַי כֵּךְ הוּא בֹּא וּמִשְׁבַּח אֶת
יִשְׂרָאֵל, וְאִזּוּ שׂוֹאֵל אוֹתוֹ, כִּמּוֹ שְׁנֹאמֵר,
וַיֹּאמֶר ה' אֵל הַשָּׁטָן מֵאִין תְּבֹא. מִשִּׁיב
בְּתִשְׁבַּחְתֶּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהַקִּטְגוּר נֶעֱשֶׂה
סִגְגוּר וְהוֹלֵךְ לוֹ.

247. אִזּוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר
לְשִׁבְעִים הַשָּׁרִים שְׁסָבִיב הַכְּסָא: רֵאִיתֶם
אֶת הַמַּלְשִׁין הַזֶּה, אִידַּךְ עוֹמֵד עַל בְּנֵי
תְּמִיד? (מִסְכִּימִים) הָרִי שְׁעִיר אֶחָד
שְׁנִמְצָא (שְׁנִשְׁלַח) אֶצְלוֹ בִּפְתָק עִם כָּל
חֲטָאֵיהֶם וְכָל טְעִיּוֹתֵיהֶם, וְכָל מַה שְׁחָטְאוּ
וַחֲבוּ לְפָנָי, וְהוּא קָבֵל אוֹתָם. אִזּוּ כָּל־
מִסְכִּימִים שִׁיחֲזְרוּ אוֹתָם הַחֲטָאִים עַל
עֻמּוֹ.

248. רַבִּי אַבָּא אָמַר, כָּל אוֹתָם עֲוֹנוֹת
וְחֲטָאִים נִדְבָקִים בּוֹ, כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (מִיכָה
ז) וְתִשְׁלִיךְ בְּמִצְלוֹת יָם כָּל חֲטָאתָם.
וְאַחֲרַי כֵּךְ כָּל־חֲזֹרִים עַל רֵאשֵׁי עֻמּוֹ, זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב (וַיִּקְרָא טז) וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת
כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. בַּיּוֹם הַזֶּה
מִתְעַטֵּר הַכֹּהֵן בַּעֲטֹרוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְהוּא
עוֹמֵד בֵּין עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וּמְכַפֵּר עָלָיו
וְעַל בֵּיתוֹ, וְעַל הַכֹּהֲנִים, וְעַל הַמִּקְדָּשׁ,
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

249. לְמַדְנּוּ, בְּשַׁעֲה שְׁנִכְנָס עִם דָּם הַפָּר,
מִכּוֹן בְּרֹאשׁ הָאֻמּוֹנָה, וּמִזֶּה בְּאֶצְבָּעוֹ,
כִּפְתּוּב וְהִזָּה אוֹתוֹ עַל הַכִּפְּרֹת וּלְפָנֵי
הַכִּפְּרֹת. וְאִידַּךְ עוֹשֶׂה? טוֹבֵל
בְּרֹאשֵׁי (בְּדִבּוּק) הָאֶצְבָּעוֹת, וּמִזֶּה

246. תָּא זֹזִי, כָּל הַהוּא יוֹמָא מִשְׁתַּדֵּל אִיהוּ
בְּהַהוּא שְׁעִיר, וּבְגִין כֵּךְ קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא
מְכַפֵּר לָהּ לְיִשְׂרָאֵל, וְדָכִי לֹון מִכְּלָא, וְלֹא
אֲשִׁתְּכּוּז קִטְגוּרָהּ קָמִיָה. לְכַתֵּר, הוּא אֲתִי
וּמִשְׁבּוּז לָהּ לְיִשְׂרָאֵל. וּכְדִין שְׂאִיל לִיָּהּ, כְּמָה
דָּאֵת אָמַר, וַיֹּאמֶר יי אֵל הַשָּׁטָן מֵאִין תְּבֹא,
אֲתִיב בְּתוֹשְׁבּוֹתֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְקִטְגוּרָא
אֲתַעְבִּיד סִגְגוּרָא וְאִיל לִיָּהּ.

247. כְּדִין קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְשִׁבְעִין שָׁרִין
דְּסֻזְרִין כּוּרְסִיָּא, זִמְיִתוֹן הָאִי דְלִטְוֹרָא, הֵיאֵךְ
קָאִים עַל בְּנֵי תְּדִיר, (אִסְתַּכְמוּ) הָאִי שְׁעִירָא זֹדָא
דְּאֲשִׁתְּכּוּז (ס"א אִשְׁתֵּדֵר) גְּבִיָּהּ, בְּפִתְקָא דְכָל
זִזְבִּיָּהּ וְכָל טְעִיּוֹתֵיהוּ, וְכָל מַה דְּזִזְטוּ וְזִזְבוּ
קָמֵאִי, וְהוּא קָבִיל לֹון. כְּדִין אִסְתַּכְּבוּ כָּל־הוּא,
דְּיִהֲדִירוֹן אִינוֹן זִזְבִּין עַל עֲמִיָּהּ.

248. רַבִּי אַבָּא אָמַר, כָּל אִינוֹן זִזְבִּין וְזִזְטִין
מִתְּדַבְּקִין בִּיָּהּ, כְּמָה דְכְּתִיב, (מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ
בְּמִצְלוֹת יָם כָּל חֲטָאתָם. וְלְכַתֵּר, כָּל־הוּא
מִתְּהַדְּרִין בְּרִישִׁיָּהוֹן דְּעִמִּיָּהּ, הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, (וַיִּקְרָא טז) וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. בְּהָאִי יוֹמָא מִתְעַטֵּר
כְּהֵנָא בַּעֲטֹרִין עֲלָאִין, וְהוּא קָאִים בֵּין עֲלָאִי
וְתַחְתָּאִי, וּמְכַפֵּר עָלֵיהּ וְעַל בֵּיתֵיהּ, וְעַל כְּהֵנֵי, וְעַל
מִקְדָּשָׁא, וְעַל יִשְׂרָאֵל כָּל־הוּא.

249. תָּאזָא, בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵל בְּדָמָא דְפָר, מִכּוֹין
בְּרִישָׁא דְמִהִימְנוֹתָא, וְאִדִּי בְּאֶצְבָּעִיהּ, כְּמָה
דְכְּתִיב, וְהִזָּה אוֹתוֹ עַל הַכִּפְּרֹת וּלְפָנֵי הַכִּפְּרֹת
וְהִיךְ עָבִיד. בְּסִים בְּקִפְטָא (ס"א

כמצליף בטפות האצבע לצדי הטבור (השפוע) (הפפרת), מזה ומתכוון, ומתחיל למנות: אחת, אחת ואחת. אחת לבדה, ואחת שכוללת הכל. אחת השבח של הכל, האחת שהכל חוזרים כנגדה, אחת הראש של הכל. אחר כך אחת ואחת, שהם שורים באחד, ברצון ובאחה, ולא נפרדים לעולמים.

250. אחר שמגיע לואחת הזו, שהיא אם הכל, מכאן מתחיל למנות בזוג, ומונה ואומר: אחת ושנים, אחת ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע. כדי למשך ולהשפיע לאחת הזו, שהיא האם (הים) העליונה, בדרגות ידועות, לבתר (לנהר לאמא) של אמא התחתונה, ולהמשיך נהרות עמקים ממקומם לבגסט ישראל. ועל פן ביום השני שני אורות מאירים באחד, האם העליונה מאירה לאם התחתונה, ועל פן כתוב יום הכפורים, כמו שנתבאר.

251. אמר רבי יצחק, שרשרת אחת קשורה לרגלי הכהן בשעה שהיה נכנס, שאם ימות שם, יוציאוהו מבחון. ובמה יודעים? באותה זהורית נודע והפר, כשלא נהפך צבעו. באותה שעה נודע שהכהן נמצא בפנים בחטא. ואם יצא בשלום, בזהורית יודע ויפר, שיהפך צבעו ללבן, אזי שמחה היא בעליונים ובתחתונים. ואם לא, כלם נמצאו בצער, והיו כלם יודעים שלא התקבלו תפלותיהם.

בקטפא) דאצבעא, ואדי כמצליף, בטיפין דאצבעא, לסטרי קפתורא (ס"א קטעורא) (ס"א כפורתא), אדי ואתכוון, ושארי למבני אונת, אונת ואונת. אונת בלזודדהא, אונת (תיקון פ"ב ע"א, רעיא מהימנא ק"ח ע"ב) דכליל כלא, אונת עבזא דכלא, אונת דכלא אהדרן לקבלה, אונת רישא דכלא. לבתר אונת ואונת, דאינן שריין כזודא, ברעותא באזויותא, ולא מתפרשן לעלמין.

250. בטר דמטא להאי ואונת, דהיא אימא דכלא. מכאן שארי למבני בזוגא, ומני ואמר, אונת ושנים. אונת ושלש. אונת וארבע. אונת וזמש. אונת ושש. אונת ושבע. בגין לאמשיכא ולנגדהא להאי אונת, דהיא אימא (ימא) עלאה, בדרגין ידיען, לבתרא (ס"א לנהרא לאימא) דאימא תתאה. ולאמשיכא נהרין עמיקין מאתרייהו לבגסט ישראל. ועל דא, יומא דא תרין נהרין נהרין כזודא, אימא עלאה נהרא לאימא תתאה. ועל דא כתיב יום הכפורים, כמה דאתמר.

251. אמר רבי יצחק קפטר אונדא קשירא ברגלוי דכהנא, בשעתא דהיה עאל, דאי ימות היתם, יפקוהו מלבר. ובמה ידעי. בההוא זהוריתא אתיידע ואשתמודע, כד לא יהפך גווי. בההיא שעתא אשתמודע, דכהנא אשתכוז לגו בזטאה. ואי יפוק בשלם, בזהוריתא אתיידע ואשתמודע, דיהפך גווי לזוור. כדין זודותא היא בעלאי ותתאי. ואי לאו פלהו אשתכוזו בצערא, והו ידעי כלא, דלא אתקבלו עלותהון.

252. אמר רבי יהודה, כיון דהוה עאל, וטמטם עינוי דלא לאסתכלא במה דלא אצטריר, והוה שומע קל גדפי כרוביין מזמרי ומשבזי. הוה ידע כהנא, דכלא הוה בזודות, ויפוק בשלם. ועם כל דא בעלותיה הוה ידע, דמלין נפקין בזודותא, ומתקבלין ומתברכין (דף ק"ב ע"ב) כדקא יאות, וכדין זודותא היא בעלמי ותתאי.

253. רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אבוי, אמר ליה, האי יומא אמאי הוא בהאי אתר תלי, ולא בדרגא אזורא, דיאות הוא למהוי בדרגא דמלכא שארי, יתיר מכלא. אמר ליה רבי שמעון, אלעזר ברי, הכי הוא ודאי, ויאות שאלת.

254. תא זוזי, מלכא קדישא, שביק היכליה וביתיה בידא דמטרוניתא, ושביק לבזוי עמה, בגין לדברא לון, ולא לקאה לון, ולמשרי בגווייהו. דאי זכאן מטרוניתא עאלת בזודותא ביקרא לנבי מלכא. ואי לא זכאן, היא ואינון, אתהדרו בגלותא. והא אוקימנא, כמה דכתיב, (משלי יט) משדד אב יבריוז אם. וכתיב, (ישעיה נ) ובפשעיהם שלוחה אמכם.

255. ועל דא אית יומא זוד בשתא, לאשגזא בהו, ולעיינא בהו. וכד אודמן האי יומא, אימא עלאה דכל זיירו בידהא, אודמן לקבליה, לאסתכלא בהו בישראל. וישראל אודרוו בהאי יומא, בכמה פולונון, בכמה עלותין, בכמה ענויין, כלהו בזכותא. כדין אודמן להו זיירו, מאתר דכל זיירו בידהא דמטרוניתא. בני מלכא בגנא, דאתפקדן בידהא, כלהו זכאין, כלהו בלא זוטאן, בלא זובין, כדין

252. אמר רבי יהודה, כיון שהיה נכנס, וטמטם את עינוי שלא להסתכל במה שלא צריך, והיה שומע קול בנפי הכרובים מזמרים ומשבחים, היה יודע הכהן שהכל היה בשמחה, ויצא בשלום. ועם כל זה, בתפלתו היה יודע, שהמלים יוצאים בשמחה ומתקבלים ומתברכים כראוי, ואז היא שמחה בעליונים ובתחתונים.

253. רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו. אמר לו, למה במקום הזה היום הזה תלוי ולא בדרגה אחרת, שראוי הוא להיות בדרגה ששם שורה המלך יותר מהכל? אמר לו רבי שמעון, אלעזר בני, כך הוא ודאי, ויפה שאלת.

254. בא ראה, המלך הקדוש השאיר את היכלו וביתו ביד הגבירה, והשאיר את בניו עמה כדי להנהיגם ולהלקותם ולשרות בתוכם. שאם זוכים, הגבירה נכנסת בשמחה ובכבוד אל המלך. ואם לא זוכים, היא והם חוזרים לגלות. והרי בארנו, כמו שכתוב (משלי יט) משדד אב יברית אם. וכתוב (ישעיה נ) ובפשעיהם שלחה אמכם.

255. ועל כן יש יום אחד בשנה להשגיח בהם ולעין בהם. וכשמזדמן היום הזה, האם העליונה, שכל החרות בידיה, מזדמנת כנגדו להסתכל בישראל. וישראל מזדדנים ביום הזה בכמה עבודות, בכמה תפלות, בכמה ענויים, כלם בזכות. ואז מזדמנת להם חרות, מהמקום שכל החרות בידיה של הגבירה. בני המלך בגיה, שנפקדו בידיה, כלם זכאים, כלם בלי חטאים, בלי עוונות. אז מזדמנת (וכאשר מזדמן היום הזה וישראל

אֲדֹנֵי־לֵבָב (ס"א וכד אודמן האי יומא וישראל אודמנו בהאי יומא בכמה פולחנין בכמה צלותין בכמה ענויין כלהו בזכותא כדין אימא עלאה דכל חירו בידהא אודמנת לקבלא לאסתכלא בהו בישראל וחמאת בני מלכא בנהא **(נ"א ברהא)** דאתפקדן בידהא דמטרוניתא כלהו זכאין בלא חטאין בלא חובין כדין אודמנת להו חירו מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא כדין מטרוניתא עלאה) **לְגַבִּי מִלְכָּא, בְּנֵהִירו, בְּזֻדְרוּת, בְּשִׁלְמוֹ, בְּרַעוּתָא. דְּהָא רַבִּיאת בְּנִין לְמִלְכָּא עֲלָאָה כְּדָקָא יֵאוּת.**

256. **וְכַד הָאֵי יוֹמָא לָא אֲשִׁתְּכוּזוּ כְּדָקָא יֵאוּת, וְוִי לֹון, וְוִי לְשִׁלְוִזִּיהוּן, וְוִי דְּהָא מִטְרוֹנִיתָא אֲתִירוֹקֶת מִן מִלְכָּא, וְאִימָא עֲלָאָה אֲסִתְלָקֶת, וְלָא נְפִיק מִנָּה זִירו לְעִלְמִין. וְכַאֲן אֵינֶן יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיָּה הוּא אוֹלִיף לֹון אוֹרִזוּי, בְּגִין לְאֲשִׁתְּכּוּבָא מִן דִּינָא, וְיִשְׁתְּכוּזוּן וְכַאֲן קָמִיָּה. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, **(ויקרא טז)** כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. וְכִתִּיב, **(יחזקאל לו)** וְיִרְקַעְתִּי עֲלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וְגו'.**

257. **(ויקרא כ"ג)** וּבַיּוֹמִשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם לַזֹּדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו'. רַבִּי יוֹסִי שָׁאֵל לְרַבִּי אַבָּא, אָמַר לִיה, הֲגִי זִמְשָׁה עֶשֶׂר יוֹם, מַאי קָא מִיִּירִי. אָמַר לִיה, וְדַאי רָזָא יִקְרָא הוּא. תָּא זִזִּי, בֵּין לְעִילָא בֵּין לְתַתָּא, כָּל זֹד וְזוֹד, בְּאַרְזוּיָה נְטִילָא. וּבְאַרְזוּיָה יִתְבָּא, וּבְאַרְזוּיָה אֲתַעֵר וְעִבִיד מַאי דְּעִבִיד. הָאֵי עֶשׂוֹר מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֵינֶן. וְיוֹמָא עֲשִׂירָאָה, בְּעֲשִׂירָאָה קִיָּימָא. וְעַל דָּא **(שמות יב)** בְּעֶשְׂוֹר לַזֹּדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְוּזוּ לָהֶם אִישׁ שֵׁת לְבֵית וְגו'. וְהָאֵי יוֹמָא, הוּא דִּילָהּ. וְזִמְשָׁה יוֹמִין אֲזוּרִין, דְּמִלְכָּא הוּא. הַהוּא יוֹמָא דְּאֲתִי עָלָהּ. דְּהָא זִמְשָׁאָה, בֵּית יִתִּיב מִלְכָּא, בְּכוֹרְסִיָּא. וּבְכָל אֲתֵר בְּעֶשְׂוֹר, דְּמִטְרוֹנִיתָא הוּא. זִמְשָׁה

הַזֹּדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה בְּכֻמָּה עֲבוֹדוֹת, בְּכֻמָּה תְּפִלוֹת, בְּכֻמָּה עֲנוּיִים - הֲלָל בְּזִכּוֹת. אֲזַי הָאֵם הָעֲלִיזָה שְׁכָל הַחֲרוֹת בִּינְיָה מִזְדַּמְנַת כְּנַגְדוֹ לְהִסְתַּכֵּל בִּישְׂרָאֵל, וְרוֹאָה אֶת בְּנֵי הַמֶּלֶךְ בִּינְיָה (בְּנָה) שְׁנִפְקְדוּ בִּינְיָה שֶׁל הַגְּבִירָה, כָּלֵם וְכָאִים כָּלִי חֲטָאִים, כָּלִי חוֹבוֹת, וְאֲזַי מִזְדַּמְנַת לָהֶם חֲרוֹת מִמָּקוֹם שְׁכָל הַחֲרוֹת בִּינְיָה שֶׁל הַגְּבִירָה, וְאֲזַי הַגְּבִירָה הָעֲלִיזָה) לְמֶלֶךְ בָּאוֹר, בְּשִׁמְחָה, בְּשִׁלְמוֹת, בְּרַצוֹן. שְׁהִירִי גְדִלָה בְּנִים לְמֶלֶךְ הָעֲלִיזָה כְּרָאוּי.

256. וּבְשַׁבָּיִם הָאֵם אֵינֶם נִמְצָאִים כְּרָאוּי - אוֹי לָהֶם! אוֹי לְשִׁלְוִחִיהֶם! אוֹי שְׁהִירִי הַגְּבִירָה הַתְּרַחֲקָה מִן הַמֶּלֶךְ, וְהָאֵם הָעֲלִיזָה מִסְתַּלְקֶת, וְלָא יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ חֲרוֹת לְעוֹלָמִים. אֲשִׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַד אוֹתָם אֶת דְּרָכֵי כְּדִי לְהַנְצִל מִן הַדִּין, וְיִמְצָאוּ צְדִיקִים לְפָנָיו. זֶהוּ שְׁכָתוֹב **(ויקרא טז)** כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. וְכָתוֹב **(יחזקאל לו)** וְיִרְקַעְתִּי עֲלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וְגו'.

257. וּבַחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו'. רַבִּי יוֹסִי שָׁאֵל אֶת רַבִּי אַבָּא. אָמַר לוֹ, הַחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם הַלֵּל, מַה הֵם אוֹמְרִים? אָמַר לוֹ, וְדַאי זֶהוּ סוּד נִכְבָּד. בָּא רָאָה, בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדֶרֶכּוֹ נוֹסֵעַ, וּבְדֶרֶכּוֹ יוֹשֵׁב, וּבְדֶרֶכּוֹ מִתְעוֹרֵר וְעוֹשֶׂה מַה שְׁעוֹשֶׂה. הָעֶשְׂוֹר הָאֵם מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהַיּוֹם הָעֲשִׂירִי עוֹמֵד בְּעֲשִׂירִי. וְעַל כֵּן, **(שמות יב)** בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֵׁת לְבֵית וְגו'. וְהַיּוֹם הַזֶּה הוּא שְׁלָהּ. וְחֲמִשָּׁה יָמִים אַחֲרֵים הוּא שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הַיּוֹם שֶׁבָּא עָלֶיהָ. שְׁהִירִי הַחֲמִישִׁי, בּוֹ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ בְּכֶסֶּא. וּבְכָל מָקוֹם בְּעֶשְׂוֹר, הוּא שֶׁל הַגְּבִירָה. חֲמִשָּׁה עֲלִיָּהֶם, שֶׁל הַמֶּלֶךְ הוּא (אוֹתוֹ) הַיּוֹם שֶׁעָלֶיהָ מְשׁוּם שֶׁהַדְּרָגָה הַחֲמִישִׁית בָּהּ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ בְּכֶסֶּא, וּבְכָל מָקוֹם

וכו'). אותו היום שבא עליה, שהרי החמישי, בו יושב המלך בשער.

258. ובכל מקום בעשור, הוא של הגבירה. חמשה עליהם, של המלך הוא, אותו יום שבא עליה. משום כך חמשה ימים מהחדש לתורה. ואם תאמר שביעי, בזמן ששני אבות נמצאים בו, שהרי המלך בהם, ואז מתעטר בכל. ודבר אחד שביעי וחמישי.

259. בא ראה, החמישי הוא שלו ודאי, כמו שנתבאר, ואז מאיר האב לאם, ומאירים ממנה חמשים שערים להאיר לחמישי. ואם תאמר השביעי, משום שהמלך בשלמות של האבות, ועטרה יורש מהשביעי, כמו שכתוב (שיר ג) צאינה וראינה בנות ציון. ועל זה בשביעי הוא היום שמעטר המלך בעטרתו, ואז יורש המלך את האב ואת האם, שמדוגים באחד. ועל כן הכל תלוי באחד.

260. ובחמשה עשר יום. רבי יהודה פתח, (במדבר כא) וישמע הכנעני מלך ערד. שנינו, שלש מתנות עליונות הזדמנו לישראל על ידי שלשה אחים: משה, אהרן ומרים. מן – בזכות משה. ענני כבוד – בזכות אהרן. באר – בזכות מרים. וכלם אחוזה למעלה. מן בזכות משה, שכתוב (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. מן השמים (דוקא) – זה משה. רס/ ב ענני כבוד בזכות אהרן, שכתוב (במדבר יד) אשר עין בעין (אפרן) נראה אתה ה' וגו', וכתוב (ויקרא טז) וכסה ענן הקטרת. מה למעלה שבעה, אף כאן גם שבעה, שהרי בקטרת שבעה עננים נקשרים

עלייהו, דמלכא הוא (ס"א ההוא יומא דעלה בגין דדרגא חמשהא ביה יתיב מלכא בכורסיא, ובכל אתר וכו'). ההוא יומא דאתי עלה דהא זומשא ביה, יתיב מלכא בתרעא.

258. ובכל אתר בעשור דמטרוניתא הוא, זומשה עלייהו, דמלכא הוא. ההוא יומא דאתי עלה. בגין כך זומשה יומין מירוזא, לאורייתא. ואי תימא שביעאה, בזמנא דתריין אבהין משתכזוי ביה, דהא מלכא בהו, וכדין מתעטר בכלא. וזוד מלה, שביעאה וזומשא.

259. תא וזוי, זומשא דיליה הוא ודאי, כמה דאתמר, וכדין נהיר אבא לאימא, ואתנהירו מנה זומשין תרעין לאנהרא לזומשא. ואי תימא שביעאה, בגין דמלכא בשליבו דאבהין, ועטרה ירית משביעאה, כמה דכתיב, (שיר השירים ג) צאינה וראינה בנות ציון. ועל דא בשביעאה הוא יומא דמעטרא מלכא בעטרוי, וכדין ירית מלכא לאבא ואימא, דמודווגין כזודא. ועל דא כלא כזוד תליא.

260. (ויקרא כ"ג) ובזומשה עשר יום, רבי יהודה פתח, (במדבר כא) וישמע הכנעני מלך ערד. תנינן, ג' מתנן עלאין, אודמנו להו לישראל, על ידי תלתא אוזין: משה, אהרן, ומרים. מן, בזכות משה. ענני כבוד, בזכות אהרן. באר, בזכות מרים. וכלהו אוזידן לעילא. מן בזכות משה, דכתיב, (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם (דף ק"ג ע"א) מן השמים מן השמים (דייקא), דא משה. רס/ ב ענני כבוד בזכות אהרן, דכתיב, (במדבר יד) אשר עין בעין (אהרן) נראה אתה ה' וגו', וכתוב (ויקרא טז) וכסה ענן הקטרת. מה להלן, שבעה. אף כאן נמי שבעה. דהא בקטרת

שבעה ענני מתקשרין כוונא (ועוד). ואהרן רישא לכל שבעה ענני הוא והוא קשיר לשית אורנין ביה בכל יומא.

261. באר בזכות מרים, דהא היא ודאי באר אתקרי. ובספרא דאגדתא, (שמות ב) ותתעב אוזותיו מרזוזק לדעה וגו'. דא הוא באר מים זויים, וכלא קשורא ווד. מתה מרים, אסתלק באר. דכתיב, (במדבר כ) ולא היה מים לעדה. ובההיא שעתא בעאת באר אורא לאסתלקא, דהיה שכיז עמהון דישראל. כד זומאת שיתא ענני דהיו קשירין עליה, אתקשרת היא בהו.

262. מית אהרן, אסתלקו אינן ענני, ואסתלק עננא דבירא עמהון. אתא משה, אהדר להו. דהא הוא דכתיב, (תהלים סח) עליה למרום שביט שבי לקוזת מתנות באדם. לקוזת מתנות ודאי, אינן מתנות דהיו בקדמיתא באר וענני.

263. באר, דא באר דיצוק. עננים, אלן עננים דאהרן. אמר רבי יצוק, מפני מה זכה אהרן לרא, בגין דאיהו קשיר בעננים (נ"א רישא לעננים). והוא אקשיר כל יומא ויומא לכלהו כוונא, דמתברכאן כלהו על ידי.

264. תא וזוי, על כל וסד דעבד קודשא ברין הוא בישראל. קשיר עמהון ז' ענני יקירן, וקשיר להו בכנסת ישראל, דהא עננא דילה אתקשר בשיתא אורנין. ובכלהו שבעה, אכלו ישראל במדברא. מאי טעמא, בגין דכלהו קשרא דמהיבנותא ניהו ועל דא בסכות תשבו שבעת ימים. מאי קא מייירי. בגין דכתיב, (שיר השירים ב) בצלו זמרתתי וישבתי ופריו מתוק לזכאי. ובעי

באחד (ועוד). ואהרן הוא ראש לכל שבעת העננים, והוא קושר את ששת האחרים עמו בכל יום.

261. באר בזכות מרים, שהרי היא ודאי נקראת באר. ובספר האגדה, (שמות ב) ותתעב אוזותיו מרחק לדעה וגו' – זוהי באר מים חיים, והכל קשר אחד. מתה מרים – הסתלקה הבאר, שכתוב (במדבר כ) ולא היה מים לעדה. ובאותה שעה רצתה באר אחרת להסתלק, שהיתה מצויה עם ישראל. כשראתה ששה עננים שהיו קשורים עליה, נקשרה היא בהם.

262. מת אהרן, הסתלקו אותם עננים והסתלק ענן הבאר עמם. בא משה, החזיר אותם. זהו שכתוב (תהלים סח) עליה למרום שביט שבי לקוזת מתנות באדם. לקוזת מתנות ודאי, אותן מתנות שהיו בראשונה – באר ועננים.

263. באר – זו באר של יצחק. עננים – אלו העננים של אהרן. אמר רבי יצחק, מפני מה זכה אהרן לזה? משום שהוא קשור בעננים (ראש לעננים), והוא נקשר כל יום ויום לכלם באחד, שכלם מתברכים על ידו.

264. בא ראה, על כל חסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל, קשר עמם שבעה עננים נכבדים, וקשר אותם עם כנסת ישראל, שהרי הענן שלה נקשר עם ששה אחרים. ועם כל השבעה הלכו ישראל במדבר. מה הטעם? משום שכלם הם הקשר של האמונה, ועל זה בסכת תשבו שבעת ימים. מה זה אומר? משום שכתוב (שיר ב) בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי. וצריך אדם להראות את עצמו שישב תחת צל האמונה.

בַּר נָשׁ לְאַזְוָאָה גְּרָמִיָּה, דִּיתִיב תְּזוּזוֹת צָלָא
דְּמַהֲיִמְנוּתָא.

265. תָּא זְוִי, כָּל אֵינֹן שְׁנִין דְּקָאִים אַהֲרָן, הוּוּ
יִשְׂרָאֵל בְּצָלָא דְּמַהֲיִמְנוּתָא, תְּזוּזוֹת אֵלִין עֲנָנִין.
בְּתַר דְּמִית אַהֲרָן, אִסְתַּלַּק עֲנָנָא זֹה, דְּהוּא
יִמְיָנָא דְּכָלָא. וְכֹד הָאִי אִסְתַּלַּק, אִסְתַּלַּקוּ כָּל
שְׂאָר עַמִּיָּה (נ"א עֲנָנִין) וְאַתְּזוּזִיאוּ כָּלְהוּ
בְּגֵרִיעוּתָא. וְהָא אִקְמוּיָה, דְּכַתִּיב, (במדבר
כ) וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גֹעַ אַהֲרֹן. אַל תִּקְרִי
וַיִּרְאוּ, אֲלָא וַיִּירְאוּ. מִיד וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ
עֶרְדַּי יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים.
שָׁמַע דְּאִסְתַּלַּקוּ אֵינֹן עֲנָנִים, וּמִית תִּימְרָא
רַבְרָבָא דְּכָל אֵינֹן עֲנָנִים אַתְּקִשְׁרוּ בֵּיהּ.

266. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְדַּי יוֹשֵׁב
הַנֶּגֶב וְדָאִי. וְכֹד אַתּוּ אֵינֹן מְאֻלְלִין דְּשִׁדְר מִשְׁתָּה,
אָמַרו (במדבר יג) עֲמֹלֶק יוֹשֵׁב בְּאַרְץ הַנֶּגֶב, בְּגִין
לְתַבְרָא לְבִיָּהּ. דְּהָא בְּעֲמֹלֶק אַתְּבַר זְוִילִיהוּן
בְּקִדְמִיתָא.

267. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֵאִי קָא
מִיָּירִי הָכָא. בְּתַר דְּאִסְתַּלַּקוּ אֵינֹן עֲנָנִים. אֲלָא
כְּנַעֲן כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית ט) וַיֹּאמֶר אֲרֹר כְּנַעֲן
עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַזְוִי. הָכָא אֻלְפָּנָא, מֵאן
דְּאִפִּיק גְּרָמִיָּה מִצָּלָא דְּמַהֲיִמְנוּתָא, אַתְּזוּזִי לְמַהֲוִי
עֶבֶד לְעַבְדֵי עַבְדִּין, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (במדבר
כא) וַיִּלְחֹם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבּוּ מִמֶּנּוּ שִׁבְי. הוּא נָטַל
עַבְדִּין מִיִּשְׂרָאֵל לְגְרָמִיָּה.

268. וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל הָאֲזָרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ
בְּסוּכוֹת. כָּל מֵאן דְּאִיהוּ מִשְׁרָשָׁא וְגִזְעָא קְדִישָׁא
דְּיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ בְּסוּכוֹת, תְּזוּזוֹת צָלָא
דְּמַהֲיִמְנוּתָא. וּמֵאן דְּלִיתִיהּ מִגִּזְעָא וְשׁוֹרְשָׁא

265. בָּא רָאָה, כָּל אוֹתָן הַשָּׁנִים שְׁעָמַד
אַהֲרֹן, הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּצֵל הָאֲמוּנָה תַּחַת
הָעֲנָנִים הָלָלוּ. אַחֲרַ שְׁמַת אַהֲרֹן, הִסְתַּלַּק
עֲנָן אֶחָד, שֶׁהוּא הִימִין שֶׁל הַכֹּל. וּבְשׁוּבָה
הִסְתַּלַּק, הִסְתַּלַּקוּ כָּל הַשְּׂאָר
עַמּוֹ (עֲנָנִים) וַנִּרְאוּ כֻלָּם בַּחֲסָרוֹן. וְהָרִי
פְּרִשׁוּהָ, שְׁכָתוֹב (במדבר כא) וַיִּרְאוּ כָּל
הָעֵדָה כִּי גֹעַ אַהֲרֹן. אַל תִּקְרִי וַיִּרְאוּ אֲלָא
וַיִּירְאוּ. מִיד – וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְדַּי
יֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים.
שָׁמַע שֶׁהִסְתַּלַּקוּ אוֹתָם הָעֲנָנִים, וּמֵת
הַתִּיר הַגָּדוֹל שֶׁכָּל אוֹתָם הָעֲנָנִים נִקְשְׁרוּ
עִמּוֹ.

266. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְדַּי
יֹשֵׁב הַנֶּגֶב וְדָאִי. וּכְשֶׁבָּאוּ אוֹתָם מִרְגְּלִים
שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה, אָמְרוּ (שם יג) עֲמֹלֶק יוֹשֵׁב
בְּאַרְץ הַנֶּגֶב, כְּדִי לְשַׁבֵּר אֶת לֶבָם, שֶׁהָרִי
בְּעֲמֹלֶק נִשְׁבַּר כַּחַם בְּרָאשׁוֹנָה.

267. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי,
מֵה זֶה אוֹמֵר כָּאן אַחֲרֵי שֶׁהִסְתַּלַּקוּ אוֹתָם
הָעֲנָנִים? אֲלָא בְּכַנְעֵן כְּתוּב, וַיֹּאמֶר אֲרֹר
כְּנַעֲן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחֲזִי. כָּאן
לְמַדְנֵי, מִי שְׁמוּצִיא אֶת עַצְמוֹ מִצֵּל
הָאֲמוּנָה, רָאוּי לְהִיטֵר עֶבֶד לְעַבְדֵי
עֲבָדִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבּוּ
מִמֶּנּוּ שִׁבְי. הוּא נָטַל עֲבָדִים מִיִּשְׂרָאֵל
לְעַצְמוֹ.

268. וְעַל כֵּן כְּתוּב, כָּל הָאֲזָרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל
יֵשְׁבוּ בְּסֻכּוֹת. כָּל מִי שֶׁהוּא מִשְׁרָשׁ וְגִזְעָא
קְדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ בְּסֻכּוֹת, תַּחַת צֵל
הָאֲמוּנָה. וּמִי שֶׁאִינוּ מִגִּזְעָא וְשׁוֹרְשׁ קְדוֹשׁ

של ישראל, לא יושב בהם, ומוציא את עצמו מתחת צל האמונה.

269. כתוב (הושע יב) כנען בידו מאזני מרמה, זה אליעזר עבד אברהם. ובא ראה, כתוב ארור כנען, ומשום שזכה כנען זה לשמש את אברהם, כיון ששמש את אברהם, ישב תחת צל האמונה, זכה לצאת מאותה קללה שהתקלל, ולא עוד, אלא שכתוב בו ברכה, שכתוב (בראשית כד) ויאמר בא ברוך ה'. מה זה אומר? שכל מי שיושב תחת צל האמונה, יורש חרות לו ולבניו לעולמים ומתברך ברכה עליונה. ומי שמוציא את עצמו מצל האמונה, יורש גלות לו ולבניו, שכתוב וילחם בישראל וישב ממנו שבי.

270. בסכת תשבו חסר, וזה ענן אהרן שכלם קשורים בו, שכתוב כי ענן ה' עליהם יומם. וכתוב ובעמד ענן אתה הלך לפניך יומם. זהו עננו של אהרן, שנקרא יומם, שכתוב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו. ענן אהרן נוטל עמו חמשה אחרים, והם ששה. וענן אחר, שכתוב ובעמוד אש לילה, זה האור לישראל מהאור של אותם הששה.

271. בסכת תשבו שבעת ימים וגו'. מצוה (מ"ה) זו לישב בסכה. והרי בארנו, כדי להראות שישראל יושבים בסוד האמונה בלי פחד כלל, שהרי המקטרג נפרד מהם, וכל מי שהוא בסוד האמונה, יושב בסכה, כמו שבארנו, שכתוב כל האזרח בישראל ישבו בסכת. מי שהוא בסוד האמונה ומהירע והשרש של ישראל, ישבו בסכת. והסוד הזה נאמר בכמה מקומות.

קדישא דישראל, לא יתיב בהו, ויפוק גרמיה בתוזות צלא דמהימנותא.

269. כתיב (הושע יב) כנען בידו מאזני מרמה, דא אליעזר עבד אברהם. ותא וזוי, כתיב ארור כנען ובגין דזכה כנען דא, לשמש לאברהם, כיון דשמש לאברהם, יתיב תוזות צלא דמהימנותא, וזכה למיפק ביהוה לטייא דאתלטייא, ולא עוד אלא דכתיב ביה ברכה. דכתיב, (בראשית כד) ויאמר בא ברוך יי'. מאי קא מייירי. דכל מאן דיתיב תוזות צלא דמהימנותא, אוזסין זוירו ליה ולבניו לעלמין, ואתברך ברכתא עלאה, ומאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא, אוזסין גלותא ליה ולבניו, דכתיב וילחם בישראל וישב ממנו שבי.

270. (דף ק"ג ע"ב) (ויקרא כ"ג) בסכת תשבו וזסר, ודא עננא זזר, דכלהו קשירין ביה. דכתיב, כי ענן יי עליהם יומם. וכתוב, (במדבר יד) ובעמוד ענן אתה הולך לפניך יומם. דא הוא עננא דאהרן, דאקרי יומם, דכתיב, (תהלים מב) יומם יצוה יי וזסדו. עננא זזר, נטיל עמיה זומיש אוזרין, ואינון שית. ועננא אוזרא, דכתיב ובעמוד אש לילה, דא נהרא להו לישראל, מנהירו דאינון שית.

271. רעיא מדימונא (ויקרא כ"ג) בסכת תשבו שבעת ימים וגו', פקודא (מ"ה) דא, לישב בסוכה. והא אוקימונא, בגין לאתוואה דישראל יתבי ברזא דמהימנותא, בלא דזוילו כלל, דהא מקטרגא אתפרש מנייהו. וכל מאן דאיהו ברזא דמהימנותא, יתיב בסוכה. כמה דאוקימונא, דכתיב, כל האזרח בישראל ישבו בסכות. מאן דאיהו ברזא דמהימנותא, ובירעא ושרשא

דִּישְׁרָאֵל, יֵשְׁבוּ בְּסֻכּוֹת. וְרָא דָא אֲתָמַר בְּכֻמָּה דְּוֹכְתִּי.

272. פְּקוּדָא (מ"ו) בְּתֵר דָּא, לְקָרְבָּא קָרְבָּנָא בְּכָל יוֹמָא, וְקָרְבָּנָא דָּא, לְמִתְהוּי זְוֹלָקָא בְּכָלֵּא, בְּזִדְיוֹתָא דְּבָנִי. בְּגִין דְּכָלְהוּ אֲזִידִין בְּאִילָנָא. עֲנִפִין דְּלִתְתָּא דְּלִגְבִי שְׂרָשָׁא דְּאִילָנָא, כָּלֵּא אֲתַבְּרָכֵן בְּגִין אִילָנָא. אִף עַל גַּב דְּלִית בְּהוּ תוֹעֲלָתָא, כָּלֵּא אֲתַבְּרָכָאן. וְזִדְיוֹתָא דִּישְׁרָאֵל בְּאִבּוּהוֹן דְּלֵעִילָא, יְהִי זְוֹלָקָא דְּבִרְכָּאן, לְכָל אֵינֹן שְׂאָר עֲמִין, דְּאִית לֹון אֲזִידִיו, וְאֲתַאֲזִידוּ בְּהוּ בִישְׁרָאֵל.

273. וְכָל אֵלִין קָרְבָּנִין, לְמִיָּהֵב מִזְוָנָא, לְאֵינֹן מִבְּנֵן דִּישְׂאָר עֲמִין, דְּהָא מִגֵּו רִזְיָמוּ דְּקָא רִזְיָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָנִי, בְּעִי דְּכָלֵּא יְהוֹן רִזְיָמִין דְּלִהוֹן. וְרָא דָּא, (משלי טז) בְּרִצּוֹת יְיָ דְּרָכִי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלִים אֹתוֹ. אֲפִילוּ כָּל אֵינֹן מְקַטְרְגִי עֲלָאי כָּלְהוּ אֲהֲדָרֵן רִזְיָמִין לִישְׁרָאֵל וְכַד זְוִיָּלִין דְּלֵעִילָא אֲהֲדָרוּ רִזְיָמִין לִישְׁרָאֵל, כָּל אֵינֹן דְּלִתְתָּא, עַל אֲזוֹת כֻּמָּה וְכֻמָּה.

274. וְאִי תִימָא לִהוֹן הֵו מְקָרְבִי קָרְבָּנָא, לְאוּ הָכִי, אֲלָא כָּלֵּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק וּמִתְקָרַב. וְאִיהוּ פְּרִישׁ מִזְוָנָא לְכָלְהוּ אוֹכְלוּסִין דְּסִטְרִין אֲזִירָנִין, דִּיתְהֲנֹן בְּתִהוּא דְּוִרְוָנָא דְּבָנִי, וִיתְהֲדָרוּן רִזְיָמִין דְּלִהוֹן, דִּינְדָּעוֹן עֵילָא וְתִתָּא, דְּהָא לִית עֲמָא כְּעֲמָא דִּישְׁרָאֵל, דְּאֵינֹן זְוֹלָקִיָּה וְעַד בֵּיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲסִתְלַק יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתִתָּא כְּדָקָא יְאוּת. וְכָל אוֹכְלוּסִין עֲלָאִין פְּתוּזִי וְאֲבָרִי, (שמואל ב ז) וְכִי כְּעֲמָה כִּישְׁרָאֵל גִּוי אֲזוּד בְּאַרְצֵי. (תיקונין דף קנ"ב) (ע"כ רעיא מהימנא)

272. מִצְוָה (מ"ו) אַחֲרֵי זֶה, לְהִקְרִיב קֶרֶבֶן בְּכָל יוֹם, וְהִקְרָבֵן הַזֶּה לִהְיוֹת חֵלֶק בְּכָל, בְּשִׁמְחַת בְּנֵי, מִבְּיֹון שְׂבָלָם אֲחוּזִים בְּאֵילָן. הַעֲנָפִים שְׁלֹמֶטָה שְׁלֹגְבֵי שְׂרָשׁ הָאֵילָן, הַכֹּל מִתְבָּרְכִים מִשּׁוּם הָאֵילָן. אִף עַל גַּב שְׂאִין בְּהֵם תוֹעֲלָתָה, כָּלֵּם מִתְבָּרְכִים. וְשִׁמְחַת יִשְׂרָאֵל בְּאִבֵּיהֶם שְׁלֹמֶעֱלָה, נוֹתְנִים חֵלֶק שֶׁל בְּרֻכּוֹת לְכָל אוֹתָם שְׂאָר הָעַמִּים שֵׁשׁ לָהֶם אֲחִיזָה וְנִאֲחָזוּ בְּהֵם בִּישְׂרָאֵל.

273. וְכָל הַקֶּרְבָּנוֹת הַלֵּלוּ, לְתֵת מִזְוֶן לְאוֹתָם הַמִּמְנִים שֶׁל שְׂאָר הָעַמִּים, שֶׁהֲרִי מִתּוֹךְ הָאֲהָבָה שְׁאוּהֵב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵי, רוּצָה שְׂבָלָם יִהְיוּ אוֹהֲבִים שְׁלֵהֶם. וְסוּד זֶה – (משלי יז) בְּרִצּוֹת ה' דְּרָכִי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלִים אֹתוֹ. אֲפִילוּ כָּל אוֹתָם הַמְקַטְרְגִים הָעֲלִיּוֹנִים, כָּלֵם חוּזְרִים לִהְיוֹת אוֹהֲבִים אֶת יִשְׂרָאֵל, וְכִשְׁהַחֲלִלוֹת שֶׁל מַעֲלָה הוֹפְכִים לְאוֹהֲבֵי יִשְׂרָאֵל – כָּל אוֹתָם שְׁלֹמֶטָה עַל אַחַת כֻּמָּה וְכֻמָּה.

274. וְאִם תֹּאמַר, לָהֶם הֵיוּ מְקָרְבִים הַקֶּרֶבֶן? לֹא כֵן. אֲלָא הַכֹּל עוֹלָה לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִקְרַב. וְהוּא מְפָרִיד הַמִּזְוֶן לְכָל הַהִמּוֹנִים שֶׁל הַצִּדִּידִים הָאַחֲרִים שֶׁיִּהְיוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹרוֹן שֶׁל בְּנֵי, וְיִהְיוּ לְאוֹהֲבִים שְׁלֵהֶם, שֶׁיִּדְּעוּ לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה שְׂאִין עִם כָּעֵם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם חֵלֶקוֹ וְגוֹרְלוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְעַלָּה כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלָה וּמַטָּה פְּרָאוּי. וְכָל הָאוֹכְלוּסִים הָעֲלִיּוֹנִים פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: (שמואל ב ז) וְכִי כְּעֲמָה כִּישְׁרָאֵל גִּוי אֶחָד בְּאַרְצֵי. (עד כאן רעיא מהימנא).

275. רבי אלעזר פתח (ואמר), (ירמיה ב) כה אמר יי' זכרתי לך זמסד נעורייך וגו'. האי קרא על כנסת ישראל אתמר, בשעתא דהות אולא במדברא עמיהון דישראל. זכרתי לך זמסד: דא עננא דאהרן, דנטלא בזומש אזורנין, דאתקשרו עכר, וגהירו עכר. אהבת כלולותיה, דאשתכללו לך, (ס"א וכלהו אשתכללו בך) ואעטרו לך, ואתקינו לך ככלה דתעדוי תכשיטה. וכל כך למה. בגין לכתך אזורי במדבר בארץ לא זרועה.

275. רבי אלעזר פתח, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך וגו'. הפסוק הזה נאמר על כנסת ישראל בשעה שהיתה הולכת במדבר עם ישראל. זכרתי לך חסד – זהו עננו של אהרן שנוסע עם חמשה אחרים שנקשרו עליה ומאירים עליה. אהבת כלולתיך – שנתקנו לך (וכלם נתקנו בך) ועטרו אותך, והתקינו אותך כמו כלה שעונדת את תכשיטיה. וכל כך למה? בשביל לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה.

276. תא זוזי, בשעתא דבר נש יתיב במדורא דא, עלא דמהימנותא, שכינתא פרסא גרפהא עליה מלעילא, ואברהם וזומשה צדיקייא אזורנין שויין מדוריהון עמיה. אמר רבי אבא, אברהם וזומשה צדיקייא, ודוד מלכא, שויין מדוריהון עמיה. הדיא הוא דכתיב, בסכות תשבו שבעת ימים. שבעת ימים כתיב, ולא בשבעת ימים. כזוונא דא כתיב, (שמות לא) כי ששת ימים עשה יי' את השמים וגו'. ובגין בר נש למחזי בכל יומא ויומא, באנפין נהירין, באושפיזין אלן דשריין עמיה.

276. בא ראה, בשעה שאדם יושב במדור הזה, צל האמונה, השכינה פורסת את כנפיה עליו מלמעלה, ואברהם וחמשה צדיקים אחרים שמים את מדורם עמו. אמר רבי אבא, אברהם וחמשה צדיקים ודוד המלך שמים מדוריהם עמו. זהו שפתוב, בסכת תשבו שבעת ימים. שבעת ימים כתוב, ולא בשבעת ימים. כמו זה כתוב (שמות לא) כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו'. וצריך אדם לשמח בכל יום ויום בפנים מאירות באורחים הללו ששורים עמו.

277. ואמר רבי אבא, כתיב בסכות תשבו שבעת ימים, ולבתר ישבו בסכות. בקדמיתא תשבו, ולבתר ישבו. אלא, קדמאה לאושפיזי. תניינא, לבני עכמא. קדמאה לאושפיזי, כי הא דרב המנונא סבא, כד הוה עייל לסוכה הוה זודי, וקאים על פתוזא לסוכה מלגא, ואמר גזמן לאושפיזין. מסדר (נ"א נסדר) פתורא, וקאים על רגלוי, ומברך, ואומר בסכות תשבו שבעת ימים. תיבו אושפיזין עלאין, תיבו אושפיזי מדימנותא, תיבו. ארים (ס"א אסחי) ידוי, וזודי,

277. ואמר רבי אבא, כתוב בסכת תשבו שבעת ימים, ואחר כך ישבו בסכת. בראשונה תשבו, ואחר כך ישבו. אלא הראשון לאורחים, השני לבני העולם. הראשון לאורחים, כמו שרב המנונא סבא, בשהיה נכנס לסוכה היה שמת, ועומד על פתח הסוכה מבחוץ ואומר: גזמן לאורחים. מסדר (נסדר) את השלחן, ועומד על רגליו, ומברך ואומר: בסכות תשבו שבעת ימים. שבו אורחים עליונים, שבו שבו אורחי האמונה, שבו הרים (רחץ) ידיו ושמת, ואמר: אשרי

חלקנו, אשרי חלקם של ישראל, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו וגו'. והיה יושב.

278. השני – לבני העולם, שמי שיש לו חלק בעם ובארץ הקדושה, יושב בצל האמונה, לקבל את האורחים, לשמח בעולם הזה ובעולם הבא, וצריך לשמח את העניים. מה הטעם? משום שהחלק של אותם אורחים שזמן, הוא לעניים. ואותו שישב בצל הזה של האמונה, ומזמין את האורחים העליונים הללו, אורחי האמונה, ולא נותן להם חלקם, כלם קמים ממנו ואומרים: (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין וגו'. נמצא שאותו שלחן שתקן – שלו הוא, ולא של הקדוש ברוך הוא. עליו כתוב (מלאכי ב) וזריתי פרש על פניכם וגו', פרש חגיכם, ולא חגי. אוי לו לאותו אדם בשעה שאורחי האמונה הללו קמים משלחנו.

279. ואמר רבי אבא, אברהם, כל ימיו היה עומד בפרשת דרכים לזמן אורחים ולסדר להם שלחנות. עכשו שמזמנים אותו ואת כל הצדיקים ואת דוד המלך ואין נותנים להם את חלקם, אברהם עומד מהשלחן וקורא: (במדבר טז) סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה. וכלם עולים אחריו. יצחק אומר, (משלי יג) ובטן רשעים תחסר. יעקב אומר, (שם כג) פתך אכלת תקיאנה. ושאר כל הצדיקים אומרים, (ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום.

280. דוד המלך אומר, והשלים דינו, שכתוב (שמואל א כה) ויהי בעשרת

ואמר וצאה זולקתא, וצאה זולקתיהון ד'ישראל, דכתוב, (דברים לב) כי זולק יי' עמו וגו', והיה יתיב.

278. תננינא, לבני עולמא, דמאן (דף ק"ד ע"א) דאית ליה זולקא בעמא ובארעא קדישא, יתיב בצלא דמהימנותא, לקבלא אושפיזין, למזוזדי בהאי עולמא ובעולמא דאתי ובעי למזוזדי למסכני. מאי טעמא. בגין דזולקא דאינון אושפיזין דזמין דמסכני הוא. וההוא דיתבי בצלא דא דמהימנותא, וזמין אושפיזין אכלין עלאין, אושפיזי מהימנותא, ולא יהיב לון זולקתיהון, כלהו קיימי מניה, ואמרי (משלי כג) אל תלזום את לזום רע עין וגו', אשתכוז דההוא פתורא דתקין, דיליה הוא, ולא דקודשא בריך הוא, עליה כתיב (מלאכי ב) וזריתי פרש על פניכם וגו', פרש זזיכם, ולא זזי. ווי ליה ליההוא בר זש, בשעתא דאכלין אושפיזי מהימנותא קיימי מפתוריה.

279. ואמר רבי אבא, אברהם, כל יומיו היה קאים בפרשת אורזין, לזמנא אושפיזין, ולתקנא לון פתורי, השתא, דמזמנין ליה, ולכלהו צדיקייא, ולדוד מלכא, ולא יהיבין לון זולקתיהון, אברהם קאים מפתורא, וקרי, (במדבר טז) סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה. וכלהו סלקין אבתריה. יצחק אמר, (משלי יג) ובטן רשעים תחוסר. יעקב אמר, (משלי כג) פתך אכלת תקיאנה. ושאר כל צדיקייא אמרי, (ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום.

280. דוד מלכא אמר, (חסר כאן) ואשלים דינו, דכתוב, (שמואל א כה) ויהי בעשרת הימים ויגוף יי'

הימים ויגף ה' את נבל וימת. מה זה אומר? משום שדוד שאל מנבל ונעשה לו אורח, ולא רצה. וזה הזמין אותו, ולא נתן לו חלק. ובאותם עשרה ימים שדוד המלך דן את העולם, נדון עליו אותו אדם שהשלים לו רע יותר מנבל.

281. אמר רבי אלעזר, (משום כף) אין התורה מטריחה על אדם יותר, אלא כמו שהוא יכול, שכתוב (דברים טז) איש כמתנת ידו וגו'. ולא יאמר אדם אכל ואשבע ואשתה בראשונה, ומה שישאר אתן לעניים. אלא ראשית הכל הוא של האורחים. ואם שמח את האורחים והשקה אותם, הקדוש ברוך הוא שמח עמו, ואברהם קורא עליו, (ישעיה נח) אז תתענג על ה' וגו'. ויצחק קורא עליו, (שם נד) כל בלי יוצר עליך לא יצלח. אמר רבי שמעון, את זה דוד המלך אמר אותו, משום שכל בלי הזין של המלך והקרבות של המלך נפקדו ביד דוד. אבל יצחק אמר, (תהלים קב) גבור בארץ יהיה זרעו וגו', הון ועשר וגו'.

282. יעקב אמר, (ישעיה נח) אז יבקע כשזור אורף וגו'. שאר צדיקים אומרים, (שם) ונחך ה' תמיד והשביע וגו'. דוד המלך אמר, (שם נד) כל בלי יוצר עליך לא יצלח, שהרי הוא נפקד על כל בלי הזין של העולם. אשרי חלקו של האדם שזוכה לכל זה. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (שם ס) ועמד בלם צדיקים וגו'. (רעיא מהימנא) רפב/ ב מצוה (מ"ז) זו לטל לולב באותו יום עם אותם המינים שלו, והסוד הזה בארנו, ופרשנו החברים, כמו שהקדוש ברוך הוא נוטל את ישראל בימים הללו ושם בהם, אף כך ישראל נוטלים את הקדוש ברוך הוא לחלקם ושמים עמו. וזהו הסוד של

את נבל וימת. מאי קא מיירי. בגין דדוד שאל לנבל, ואתעביר ליה אושפיזא, ולא בעא. ודא זמין ליה, ולא יהב ליה זולקא, ובאיזון עשרה יומין דדוד מלכא דאין עלמא, אתדן עליה ההוא בר נש דאשלים ליה ביש יתיר מנבל.

281. אמר רבי אלעזר (בגין כף) אורייתא לא אטרוז עליה דבר נש יתיר, אלא כמה דיכול, דכתיב, (דברים טז) איש כמתנת ידו וגו'. ולא לימא איניש אכול ואשבע וארווי בקדמיתא, ומה דישתאר אתן למסכני, אלא רישא דכלא דאושפיזין הוא, ואי זודי לאושפיזין ורוי לון, קודשא בריך הוא זודי עמיה, ואברהם קרי עליה, (ישעיה נח) אז תתענג על יי' וגו'. ויצחק קארי עליה, (ישעיה נד) כל בלי יוצר עליך לא יצלח. אמר רבי שמעון, האי, דוד מלכא אמר ליה, בגין דכל זינין דמלכא, וקרבין דמלכא, בידוי דדוד אתפקדו, אבל יצחק קאמר, (תהלים קיב) גבור בארץ יהיה זרעו וגו', הון ועשר וגו'.

282. יעקב אמר, (ישעיה נח) אז יבקע כשזור אורף וגו'. שאר צדיקיא אמרי, (ישעיה נח) וגוזה יי' תמיד והשביע וגו'. דוד מלכא אמר, (ישעיה נד) כל בלי יוצר עליך לא יצלח, דהא הוא על כל זיני עלמא אתפקד. ופאה זולקיה דבר נש, דזכי לכל האי. ופאה זולקיהון דצדיקיא, בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עליהו כתיב (ישעיה ס) ועמד בלם צדיקים וגו'. (ויקרא כ"ג) ולקחזתם לכם ביום הראשון וגו', רבי שמעון פתוז, (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. כל הנקרא בשמי, דא אדם, דקודשא בריך הוא ברא ליה בשמיה (נ"א בדיוקניה), דכתיב, (בראשית

הלולב והמינים שבו, שהוא סוד הדמות של אדם, והרי נתבאר. (ע"כ רעיא מהימנא).

(א) ויברא אלהים את האדם בצלמו. וקרא ליה בשמייה, בשעתא דאפיק קשויט ודינא בעלמא, ואקרי אלהים, דכתיב, (שמות כב) אלהים לא תקלל. רפב/ ב רעיא מהימנא פקודא (מ"ז) דא ליטול לולב בההוא יומא באינן זינן דיליה והאי רזא אוקימנא ואוקמוה זכריא כמה דקודשא בריך הוא גטיל לון לישראל בהני יומין וזדי בהון. אוף הכי ישראל גטיל ליה לקודשא בריך הוא לזולקיהון וזדאן ביה. ודא הוא רזא דלולב. ובזינן דביה דאיהו רזא דיוקנא דאדם והא אתמר. (ע"כ רעיא מהימנא)

283. ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'. רבי שמעון פתח, (שם מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. כל הנקרא בשמי – זה אדם, שהקדוש ברוך הוא ברא אותו בשמו (בדמותו), שכתוב (בראשית ב) ויברא אלהים את האדם בצלמו. וקרא לו בשמו, בשעה שהוציא אמת ודין בעולם, ונקרא אלהים, שכתוב (שמות כב) אלהים לא תקלל.

283. ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'. רבי שמעון פתח, כל הנברא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. כל הנקרא בשמי, דא אדם, דקב"ה ברא ליה בשמייה, דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו. וקרא ליה בשמייה, בשעתא דאפיק קשויט ודינא בעלמא, ואקרי אלהים, דכתיב אלהים לא תקלל.

284. קרא לו בשמו, שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו, ויפה הרי בארנו, שכתוב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, בשעה שהזוג נאמר. וכך הוא בזוג של שניהם, בצלם ודמות. ואדם יצא מזכר ונקבה.

284. קרא ליה בשמייה, דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו ושפיר. הא אוקימנא, דכתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, בשעתא דזווגא אתמר. וכך הוא בזווגא דתרווייהו, בצלם ודמות. ואדם מדכר ונקבא נפק.

285. ויברא אלהים את האדם בצלמו. בספרו של שלמה המלך מצאנו, שבשעה שהזוג נמצא למטה, שולח הקדוש ברוך הוא דיוקן אחד כמו פריצוף אדם, רשום חקוק בצלם, ועומד על אותו זוג. ואלמלא נתנה רשות לעין לראות, רואה אדם על ראשו צלם אחד רשום בפריצוף של אדם, ובאותו צלם נברא

285. ויברא אלהים את האדם בצלמו, בספרא דשלמה מלכא אשכחנא, דבשעתא דזווגא (דף ק"ד ע"ב) אשתכחז לתתא, שדר קודשא בריך הוא זוד דיוקנא כפריצופא דבר נש, רשיבא זזיקא בצולמא, וקיימא על ההוא זווגא. ואלמלא אתייהיב רשוי לעינא למוזזי, זומי בר נש על רישיה זוד צולמא, רשיבא כפריצופא

הָאָדָם. וְעַד שְׁעוֹמֵד (וְטָרַם שְׁעוֹמֵד) אוֹתוֹ צֶלֶם שֶׁשָּׁלַח לוֹ רַבּוֹנוֹ עַל רֹאשׁוֹ וַיִּמָּצֵא שָׁם, לֹא נִבְרָא הָאָדָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

286. אוֹתוֹ הֵצֵלָם מִזֶּדֶמֶן בְּגִדּוֹ עַד שְׁיוּצֵא לְעוֹלָם. בְּשִׁוּצֵא, הוּא מִתְגַּדֵּל עִם אוֹתוֹ צֶלֶם, בְּאוֹתוֹ צֶלֶם הוֹלֵךְ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תַּהֲלִים לט) אֵךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וְהֵצֵלָם הֵנָּה הוּא מְלַמֵּעֵלָה.

287. בְּשַׁעֲה שְׁאוֹתֵן רוּחוֹת יוֹצֵאוֹת מִמְּקוֹמָן, כָּל רוּחַ וְרוּחַ מִתְתַּקְנֶת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ בְּתַקּוּנֵי כְבוֹד, בְּפִרְצוֹף שְׁעוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמֵאוֹתוֹ דְּיוֹקָן תַּקּוּן כְּבוֹד יוֹצֵא הֵצֵלָם הַזֶּה. זֶה שְׁלִישֵׁי לְרוּחַ, וּמִקְדִּימָה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּזֶמֶן שְׁנִמְצֵא הַזֶּה. וְאֵין לָךְ זְוִיג בְּעוֹלָם שְׁלֵא נִמְצֵא בְּתוֹכָם צֶלֶם. אֲבָל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, הֵצֵלָם הַזֶּה קְדוֹשׁ, וּמִמְּקוֹם קְדוֹשׁ הוּא נִמְצֵא בְּתוֹכָם. וְלְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת צֶלֶם מֵאוֹתָם הַמִּינִים הָרַעִים, מֵצֵד הַשְּׁמָאָה נִמְצֵא בְּתוֹכָם. וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְאָדָם לָעֶרֶב צֶלֶם שְׁלֹו בְּצֶלֶם שֶׁל עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, מִשּׁוֹם שֶׁזֶּה קְדוֹשׁ – וְזֶה טִמְאָה. בֹּא רֵאָה מֶה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת וְכו'.

דְּבַר זֶשׁ, וּבְהֵהוּא צוֹלָמָא אֶתְבָּרִי בְּרִי זֶשׁ, וְעַד דְּקִיִּימָא (ס"א וְעַד לֹא קִיִּימָא) הֵהוּא צוֹלָמָא דְשִׁדְרָר לִיה מֵאֲרִיָּה עַל רִישִׁיָּה, וַיִּשְׁתַּכּוּז תַּמּוֹן, לֹא אֶתְבָּרִי בְּרִי זֶשׁ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

286. הֵהוּא צֶלֶם אֲוֵדֶמֶן לְקַבְּלִיה, עַד דְּנִפְיָק לְעֵלְמָא. כֹּד נִפְיָק, בְּהֵהוּא צֶלֶם אֶתְרַבִּי, בְּהֵהוּא צֶלֶם אֲוִיל, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תַּהֲלִים לט) אֵךְ (שְׁמוֹת קמ"ב ע"ב, י"ג ע"ב, מ"ב) בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וְהֵאֵי צֶלֶם אִיהוּ מְלַעִילָא.

287. בְּשַׁעֲתָא דְאֵינֶן רוּחוֹת נִפְקֵן מֵאֶתְרֵיהוּ, כָּל רוּחוֹת וְרוּחוֹת אֶתְתַּקְּנֵן קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא בְּתַקּוּנֵי יָקָר, בְּפִרְצוֹפָא דְקָאִים בְּהֵאֵי עֵלְמָא. וּמֵהֵהוּא דְיוֹקָנָא תַּקּוּנָא יָקָר, נִפְיָק הֵאֵי צֶלֶם. וְדָא תְּלִיתָא לְרוּחוֹת, וְאֶקְדִּימָת בְּהֵאֵי עֵלְמָא, בְּשַׁעֲתָא דְזְוִיגָא אֶשְׁתַּכּוּז. וְלִית לָךְ זְוִיגָא בְּעֵלְמָא, דְלֹא אֶשְׁתַּכּוּז צֶלֶם בְּזְוִיָּהוּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, הֵאֵי צֶלֶם קְדִישָׁא, וּמֵאֶתְרֵי קְדִישָׁא אֶשְׁתַּכּוּז בְּזְוִיָּהוּ. וְלְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, צֶלֶם מֵאֵינֶן זֵינִין בְּיִשְׁרָאֵל. מִסְטָרָא דְמִסְאָבוּתָא אֶשְׁתַּכּוּז בְּזְוִיָּהוּ. וְעַל דָּא, לֹא לִיבְעִי לִיה לְאִינִישׁ, לְאֶתְעַרְבָא צוֹלָמָא דִּילִיה, בְּצוֹלָמָא דְעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, בְּגִין דְּהֵאֵי קְדִישָׁא, וְהֵאֵי מִסְאָבָא. תָּא זְוִי מֶה בֵּין יִשְׂרָאֵל וְלְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת וְכו'.

(עד דמלכא דזמין אושפיזין. זה המאמר כתוב בפרשת ויחי יעקב דף ר"ך עמוד א' שורה א' (ושייך כאן) ואלו החילופים מצאתי בין הכתוב בהעתק לבין הכתוב שם. שורה כ"ב במקום עלמין מצאתי צולמין. שורה כ"ה במקום יעדי דיני גריע. שם במקום ידה מצאתי דינא. שורה ל"א מי יתן ערב ודא כד נהרא סיהרא וליילא אתתקן בנהורא. שורה ל"ה עובדין מצאתי בריין. עמוד ב' שורה ה' ביה חילא. שורה ו' יצרתיו היינו וענף עץ עבות. אף עשיתיו. שורה י"ד לחירו ועל דא קרינא ליה יום הראשון דא בספרא דאגדתא ושפיר הוא. שורה כ"ד דאבא בגין כך כלא יאה ולא בסימא לפירין ולא עביד פירין. שורה כ"ה הדין צ"ל תרין. שורה כ"ו לבירא ד"א. שורה כ"ט יעקב צ"ל בירא. שורה ל"א דא בדא צ"ל דא בלא דא. שורה ל"ג צ"ל אף על גב דבהאי נחל דינא לא אשתכח

ביה. שורה ל"ה צ"ל דצדיק איבא וכנישו רברבא נפקי מנייהו. שורה ל"ז צ"ל מנייהו לא איבא ולא טעמא. שם וכלא שפיר ועל דא אתרוג בשמאלא. ובסוף המאמר מצאתי כתוב דכתיב).

288. שְׁכָתוּב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם, שְׁהָרִי הַיּוֹם הַזֶּה מִהַמֶּלֶךְ הוּא בְּלִבּוֹ, שְׁמַחְתּוּ עִם יִשְׂרָאֵל. מִשָּׁל לַמֶּלֶךְ שֶׁהַזְמִין אוֹרְחִים, וְהִשְׁתַּדְּלוּ עִמָּהֶם כָּל בְּנֵי הַיִּכְלֹו. אַחֵר כִּךְ אָמַר הַמֶּלֶךְ: עַד כָּאֵן אֲנִי וְאַתֶּם הִתְעַסְקֶנּוּ בָלֶם בְּאוֹרְחִים, וְהִקְרַבְתֶּם קִרְבָּנוֹת עַל שָׂאֵר הָעַמִּים בְּכָל יוֹם, מִכָּאֵן וְהִלָּאֵה אֲנִי וְאַתֶּם נִשְׁמַח יוֹם אֶחָד. זֶהוּ שְׁכָתוּב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם. לָכֶם, לְהִקְרִיב קִרְבָּנוֹת עֲלֵיכֶם. אָבֵל אוֹרְחֵי הָאֱמוּנָה נִמְצָאִים בַּמֶּלֶךְ תְּדִיר, וּבַיּוֹם שֶׁל שְׁמַחַת הַמֶּלֶךְ, בָּלֶם מִתְכַּנְּסִים עִמּוֹ וְנִמְצָאִים. וְעַל זֶה כָּתוּב עֲצַרְתָּ, תִּרְגְּמוּ: כְּנוּס.

289. וְהַיּוֹם הַזֶּה יַעֲקֹב הוּא רֹאשׁ לְשִׁמְחָה, וְכָל אוֹתָם אוֹרְחִים שְׁמַחִים עִמּוֹ. וְעַל כֵּן כָּתוּב (דברים לג) אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךְ. וְכָתוּב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

290. וַיִּקְחוּ אֵלָיךְ שֶׁמֶן זַיִת וְזָךְ כֶּתִית לְמֵאוֹר וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָרִי פְרִשָׁה. אָבֵל לָמָּה הִסְמִיךְ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא פְרִשָׁה זֶה לְפָרֶשֶׁת מוֹעֲדִים? אֵלָּא כָּל הַמֵּאוֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כָּלֶם מֵאוֹרוֹת לְהַדְלִיק שֶׁמֶן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן, וְהָרִי נִתְבָּאֵר. וְעַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְנִדְלָקִים הַמֵּאוֹרוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאֻרָּה, שְׁכָתוּב (משלי כז) שֶׁמֶן וְקִטְרֶת יִשְׁמַח לֵב, שְׁמַחַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים.

291. רַבִּי אֲבָא פָתַח, (תהלים לב) שְׁמַחוּ בָה' וְגִילוּ צִדִּיקִים, (שְׁמַחוּ בָה', כְּמוֹ

288. דְּכָתִיב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם, דְּהָא יוֹמָא דָּא, מִמְּלָכָא הוּא בְּלוֹזְדוּדִי, וְזוֹדוּתָא דִּילִיָּה בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. מִתַּל לְמִלְכָּא דְּזִמִּין אוּשְׁפִּיזִין, אֲשֶׁתִּדְּלוּ בְּהוּ כָּל בְּנֵי הַיִּכְלִיָּה, לְבַתֵּר אָמַר מִלְכָּא, עַל כֵּן אֲנָא וְאַתּוֹן אֲשֶׁתִּדְּלִנָּא כָּלֶהוּ בְּאוּשְׁפִּיזִין, וְקִרְבָּתוֹן קִרְבָּנִין עַל שָׂאֵר עַמִּין בְּכָל יוֹמָא, מִכָּאֵן וְלְהִלָּאֵה, אֲנָא וְאַתּוֹן גְּזוּדֵי יוֹמָא זוֹד, דְּהָא הוּא דְּכָתִיב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם. לָכֶם: לְקִרְבָּא קִרְבָּנִין עֲלֵיכֶו. אָבֵל אוּשְׁפִּיזֵי מְהִימָנוּתָא, בְּמִלְכָּא מִשְׁתַּכְּזוּי תְּדִירָא. וּבְיוֹמָא דְּזוֹדוּתָא דְּמִלְכָּא, כָּלֶהוּ מִתְכַּנְּפֵי עַמִּיָּה, וּמִשְׁתַּכְּזוּן. וְעַל דָּא כָּתִיב, עֲצַרְתָּ, תִּרְגְּמוּ: כְּנִישׁוּ.

289. וְהָאִי יוֹמָא, יַעֲקֹב הוּא רֹשֵׁא לְזוֹדוּתָא, וְכָל אִינְוִן אוּשְׁפִּיזֵי זוֹדָאן עַמִּיָּה. וְעַל דָּא כָּתִיב, (דברים לג) אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךְ. וְכָתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

290. (ויקרא כ"ד) וַיִּקְחוּ אֵלָיךְ שֶׁמֶן זַיִת וְזָךְ כֶּתִית לְמֵאוֹר וְגו', אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא אוֹקְמוּתָא. אָבֵל אֲמַאי אֲסַמִּיךְ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא פְרִשָׁה דָּא, לְפָרֶשֶׁת מוֹעֲדִים. אָלָא, כָּלֶהוּ בּוֹצִינִין עֲלָאִין, כָּלֶהוּ בּוֹצִינִין לְאֲדִלְקָא מִשְׁזוֹ רַבּוּת עֲלָאֵה, וְהָא אֲתַבֵּר. וְעַל יְדִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, מִתְבָּרְכָאן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְאֲדִלְקִיכוּ בּוֹצִינִין, כְּמָה דְּאוֹקְמוּתָא דְּכָתִיב, (משלי כז) שֶׁמֶן וְקִטְרֶת יִשְׁמַחוּ לֵב, וְזוֹדוּתָא (דף ק"ה ע"א) דְּעֲלָאִין וְתַתָּאִין.

291. רַבִּי אֲבָא פָתַח, (תהלים לב) שְׁמַחוּ בְּיְי' וְגִילוּ צִדִּיקִים, (שְׁמַחוּ בְּיְי' כְּמָה דָּאֵת אָמַר) וְכָתִיב, (תהלים

קִיחַ) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי' נְגִילָה וְנִשְׁמֹזָה בּוֹ. וְאִקְמוּהָ, דְּהָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נ"א במועדיא) בְּעֵי לְמוֹזְדִּי, וְלֹאֲנִהֲרָא אֲנָפִין, וְיִשְׁתַּכּוּז בַּר נֶשׁ בְּזוֹדוֹתָהּ, בְּגִין דְּהָהוּא זוֹדוֹתָהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, דְּכַתִּיב נְגִילָה וְנִשְׁמֹזָה בּוֹ בְּיוֹמָא. בּוֹ: בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָלֵא זוֹד מְלָה.

292. שִׁמּוּזוּ בִינִי, כִּד דִּינִין אֲתַכְפִּיין, וְרוֹזְמִי אֲתַעְרוּ, וְכִד מִתַּעְרִי רוֹזְמִי, כְּדִין וְגִילו צְדִיקִים, (כתיב) צְדִיק וְצַדִּיק מִתְּבָרְכָן כְּזוֹדָא, דְּאִקְרוּן צְדִיקִים, כְּמָה דְּאֲתַמַּר, דְּהָא אֲלִין מִתְּבָרְכָן (ס"א מברכין) לְעֻלְמִין, וְזוֹדָן לְעֻלְמִין כְּלָהוּ. וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לָב, אֲלִין בְּנֵי מַהִימְנוּתָא, לְאֲתַקְשָׁרָא בְּהוּ.

293. וּבְכָלֵא, בְּעֵי עוֹבְדָא לְתַתָּא, לְאֲתַעְרָא לְעֵילָא. תָּא זִזְמִי, מֵאֵן דְּאֲמַר דְּלֹא בְּעִיָּא עוֹבְדָא בְּכָלֵא, אוּ מִלִּין לְאִפְקָא לֵוִן וְלִמְעַבְדָּא קָלָא בְּהוּ, תִּיפּוּז רוֹזְמִיָּה. וְהָא הָכָא פְּרִשְׁתָּא דָּא אוֹכּוּז, אֲדַלְקוּת בּוֹצִינָא, וְקִטְרַת בּוֹסְמִין, (כחדא בגין) דְּכַתִּיב שֶׁמֶן וְקִטְרַת יִשְׁמִיזוּ לָב. (ובהאי) וּבְעוֹבְדָא דָּא אֲשַׁתְּכּוּז אֲדַלְקוּתָא לְעֵילָא וְזוֹדוּתָא לְתַתָּא (ס"א אדלקותא וחדוותא לעילא ותתא) וְאֲתַקְשָׁרוּתָא כְּזוֹדָא כְּדָקָא יֵאוּת. (ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מוֹבְזוּ דְלַתְתָּא, אֲתַעְר מוֹבְזוּ אֲזוּרָא. כִּהֵן דְלַתְתָּא, אֲתַעְר כִּהֵן אֲזוּרָא. בְּעוֹבְדָא דְלַתְתָּא, אֲתַעְר עוֹבְדָא לְעֵילָא.

294. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזִלִּי בְּאוּרוּזָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (ישעיה נח) וְקִרְאֵת לְשִׁבְתָּ עֲנֵג לְקָדוֹשׁ יי' מְכַבֵּד וְגו', וְכַבְּדוֹתוֹ מַעֲשִׂוֹת דְּרַכִּיף שְׁפִיר. אֲבָל מוֹבְזוּ

שְׁנֶאֱמַר) וְכַתוּב (שם קיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה' נְגִילָה וְנִשְׁמֹזָה בּוֹ. וּפְרָשׁוּהָ, שְׁהָרִי בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (במועדים) צְרִיךְ לְשַׁמֵּחַ וּלְהַאֲרִי פָנִים, וּמִצָּא אָדָם בְּשִׁמְחָה, מְשׁוּם שְׁאוּתָהּ שְׁמִיחָה הִיא שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוּב נְגִילָה וְנִשְׁמֹזָה בּוֹ – בְּיוֹם. בּוֹ – בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַכֵּל דְּבָר אֶחָד.

292. שְׁמָחוּ בְּה', בְּשִׁהֲדִינִים נִכְנָעִים וּמִתַּעוֹרְרִים רַחֲמִים, וְכֹאשֶׁר מִתַּעוֹרְרִים הַרְחֲמִים, אֲזִי וְגִילוּ צְדִיקִים, (כתוב) צְדִיק וְצַדִּיק מִתְּבָרְכִים יַחַד, שְׁנִקְרָאִים צְדִיקִים, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאֵר, שְׁהָרִי אֵלּוּ מִתְּבָרְכִים (מְבָרְכִים) לְעוֹלָמִים, וּשְׁמִיחִים לְעוֹלָמִים כָּלֵם. וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לָב – אֵלּוּ בְנֵי הָאֱמוּנָה, לְהַקְשֶׁר לָהֶם.

293. וּבְכָל צְרִיךְ מַעֲשָׂה לְמַטָּה לְעוֹרֵר לְמַעְלָה. בֵּא רֵאָה, מִי שְׁאוּמַר שְׁלֹא צְרִיךְ מַעֲשָׂה בְּכָל, אוּ דְבָרִים לְהוֹצִיא אוֹתָם וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם קוֹל, תַּפּוּחַ רוּחוֹ. וְהָרִי כָּאֵן הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת תּוֹכִית, הַדְּלָקָה הַנִּרוֹת וְקִטְרַת הַבְּשָׁמִים, (כָּאֲחָד, מְשׁוּם) שְׁכַתוּב שֶׁמֶן וְקִטְרַת יִשְׁמַח לָב. (ובזה) וּבְמַעֲשָׂה הַזֶּה נִמְצָאֵת הַדְּלָקָה לְמַעְלָה וּשְׁמִיחָה לְמַטָּה (הַדְּלָקָה וּשְׁמִיחָה לְמַעְלָה וְלְמַטָּה) וְהַתְּקַשְׁרוּת יַחַד כְּרֵאוּי. (ובכמצעה) שְׁלֵמֻטָּה מִתַּעוֹרֵר מַעֲשָׂה שְׁלֵמֻטָּה) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַמְּזַבֵּחַ שְׁלֵמֻטָּה מִתַּעוֹרֵר מוֹבְזָה אַחֵר. הַכֵּהֵן שְׁלֵמֻטָּה מִתַּעוֹרֵר כִּהֵן אַחֵר. בְּמַעֲשָׂה שְׁלֵמֻטָּה מִתַּעוֹרֵר מַעֲשָׂה שְׁלֵמֻטָּה.

294. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב (ישעיה נח) וְקִרְאֵת לְשִׁבְתָּ עֲנֵג לְקָדוֹשׁ יי' מְכַבֵּד וְגו', וְכַבְּדוֹתוֹ מַעֲשִׂוֹת דְּרַכִּיף שְׁפִיר. אֲבָל מוֹבְזוּ

דְּרִבִּיד – יָפָה. אֲבָל מִמְצוֹא חֲפָצָךְ וְדָבָר
דְּבָר מַה זֶה? וּמַה חֲסָרוֹן הוּא לְשַׁבָּת?

295. אָמַר לוֹ, וְדָאִי שְׁזָהוּ חֲסָרוֹן, שְׂאִין
לָךְ דְּבָר וְדְבָר שְׂיִיצָא מִפִּיּוּ שֶׁל אָדָם
שְׂאִין לוֹ קוֹל, וְעוֹלָה לְמַעְלָה וּמַעוֹרָר
דְּבָר אַחֵר. וּמַה הוּא? אוֹתוֹ שְׁנַקְרָא
חַל, (לְמַעְלָה) מֵאוֹתָם יָמִים שֶׁל חַל
וּכְשִׁמְתָּעוֹרָר חַל בְּיוֹם קָדוֹשׁ, וְדָאִי זֶהוּ
חֲסָרוֹן לְמַעְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנֻסָּת
יִשְׂרָאֵל שׁוֹאֲלִים עָלָיו: מִי הוּא שְׂרוּצָה
לְהַפְרִיד הַזּוּג שְׁלָנוּ? מִי הוּא שְׂרוּצָה חַל
כָּאֵן? הַעֲתִיק הַקְדוּשׁ לֹא נִרְאָה, וְלֹא
שׁוֹרָה עַל חַל.

296. מִשּׁוּם כֵּן הִרְהוֹר מִתֵּר. מַה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁהִרְהוֹר לֹא עוֹשֶׂה דְּבָר וְלֹא נַעֲשֶׂה
מִמֶּנּוּ קוֹל, וְלֹא עוֹלָה. אֲבָל אַחֵר שְׁהוּצִיא
דְּבָר מִפִּיּוּ, אוֹתוֹ דְּבָר נַעֲשֶׂה קוֹל, וּבִקְעָה
אֲוִירִים וְרַקִּיעִים, וְעוֹלָה לְמַעְלָה וּמַעוֹרָר
דְּבָר אַחֵר, וְעַל כֵּן כְּתוּב מִמְצוֹא חֲפָצָךְ
וְדָבָר דְּבָר. וּמִי שְׁמוּצִיא דְּבָר קָדוֹשׁ מִפִּיּוּ,
דְּבָר תּוֹרָה, נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ קוֹל וְעוֹלָה
לְמַעְלָה, וּמִתְעוֹרְרוֹת קִדְשׁוֹת הַמֶּלֶךְ
הַעֲלִיזוֹן וּמִתְעַשְׂרוֹת בְּרָאשׁוֹ, וְאִזּוֹ נִמְצְאוֹת
שְׁמִחָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

297. אָמַר לוֹ, וְדָאִי כֵּן הוּא, וְהִרִי שְׁמַעְנוּ
אֶת הַדְּבָר. אֲבָל מִי שְׁשָׂרוּי בְּתַעֲנִית
בְּשַׁבָּת, עוֹשֶׂה חֲסָרוֹן לְשַׁבָּת אוֹ לֹא? אִם
תֹּאמַר שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה חֲסָרוֹן, הִרִי סְעוּדָת
הָאֻמוֹנָה בְּטֵל מִמֶּנּוּ וְעָנְשׁוּ רַב, הִרִי
שְׁמִחַת הַשַּׁבָּת בְּטֵל מִמֶּנּוּ.

298. אָמַר לוֹ, דְּבָר זֶה שְׁמַעְתִּי, שְׁזָהוּ
שְׁמִשְׁגִּיחִים עָלָיו מִלְמַעְלָה מְכַל בְּנֵי
הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהֵיכָּל הוּא שְׁמִחָה
לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׁמִחַת כָּל הַשְּׁמִחוֹת,

זוֹפָצָךְ וְדָבָר דְּבָר מַה הוּא. וּבִמְאִי גְרִיעוּתָא הוּא
לְשַׁבָּת.

295. אָמַר לֵיהּ, וְדָאִי גְרִיעוּתָא הוּא, הִלִּית כֵּךְ
מִלָּה וּמִלָּה דְנִפְיָךְ מִפּוּבְּמִיָּה דְבָר נָשׁ, הִלִּית לָהּ
קָלָא, וְסַלְקָא לְעִילָא, וְאַתְעָר מִלָּה אֲזוּרָא. וּבִמְאִי
הוּא. הֵהוּא דְאֶקְרִי זוּל, (לְעִילָא) מֵאֵינֶן יוֹמִין
דְּזוּל. וְכַד אַתְעָר זוּל בְּיוֹמָא קְדִישָׁא, גְרִיעוּתָא
הוּא לְעִילָא וְדָאִי. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּכְנֻסָּת
יִשְׂרָאֵל שְׂאֲלִי עָלֶיהָ, מֵאֵן הוּא דְבָעִי לְאַפְרָשָׁא
זְווגָא דִּיכֵן. מֵאֵן הוּא דְבָעִי זוּל הָכָא. עֲתִיקָא
קְדִישָׁא לֹא אַתְּזוּזִי, וְלֹא שְׂרִיא עַל זוּל.

296. בְּגִין כֵּךְ, הִרְהוֹר מוֹתֵר. בִּמְאִי טַעְמָא. בְּגִין
דְּהִרְהוֹר לֹא עָבִיד מִדִּי וְלֹא אַתְעָבִיד מִזִּיָּה
קָלָא, וְלֹא סָלִיק. אֲבָל לְבַתֵּר דְאֶפִּיק מִלָּה
מִפּוּבְּמִיָּה, הֵהוּא מִלָּה אַתְעָבִיד קָלָא, וּבִקְעָה
אֲוִירִין וְרַקִּיעִין, וְסַלְקָא לְעִילָא, וְאַתְעָר מִלָּה
אֲזוּרָא. וְעַל דָּא מִמְצוֹא זוֹפָצָךְ וְדָבָר דְבָר כְּתִיב.
וּבִמְאֵן דְאֶפִּיק מִלָּה קְדִישָׁא מִפּוּבְּמִיָּה, מִלָּה
דְאֲוִרִיתָא, אַתְעָבִיד מִזִּיָּה קָלָא, וְסָלִיק לְעִילָא,
וְאַתְעָרוּ קְדוּשֵׁי מַלְכָּא עֲלָאָה, וּבִתְעַטְרִין
בְּרִישִׁיָּה, וְכַדִּין אֲשַׁתְּכוּ זוֹדוּתָא לְעִילָא וְתַתָּא.

297. אָמַר לֵיהּ, וְדָאִי הָכִי הוּא. וְהֵא שְׁבִמְעָנָא
מִלָּה. אֲבָל מֵאֵן דְשָׂאֲרִי בְתַעֲנִיתָא בְשַׁבָּתָא,
עָבִיד גְרִיעוּתָא לְשַׁבָּת, אוֹ לֹא. אִי תִימָא דְלֹא
עָבִיד גְרִיעוּתָא, הָא סְעוּדָתִי דְמִהִיבְנוּתָא בְּטִיל
מִזִּיָּה, וְעוֹנֵשִׁיָּה סָגִי, הָא זוֹדוּתָא דְשַׁבָּת בְּטִיל
מִזִּיָּה.

298. אָמַר לֵיהּ, מִלָּה דָּא שְׁבִמְעָנָא, דְדָא הוּא
דְאֲשַׁנְזוֹן עָלֶיהָ מִלְעִילָא, מְכַל בְּנֵי עֲלָמָא. בְּגִין
דְהֵאִי יוֹבָא, זוֹדוּתָא הוּא לְעִילָא וְתַתָּא. זוֹדוּתָא

שְׁמַחָה שֶׁכָּל הָאֻמוֹנָה נִמְצָאת בָּהּ, וְאִפְלוּ הָרָשָׁעִים שֶׁל הַגִּיהֶנֶם נָחִים בָּיָם הַזֶּה. וְהָאִישׁ הַזֶּה אֵין לוֹ שְׁמַחָה וְאֵין לוֹ מְנוּחָה, וְזֶה שׁוֹנֶה מִכָּל הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחֲתוֹנִים. כָּלֵם שׁוֹאֲלִים עָלָיו: מַה שׁוֹנֶה שְׁפָלוֹנִי הוּא בְּצַעַר?

299. וּבִשְׁעַת דַּעֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַגְלִי בְּהָאִי יוֹמָא, וְאִשְׁתַּכּוּז הָאִי בְּצַעַרָא, עָלוֹתִיה סִלְקָא וְקִיּוּמָא קָמִיָּה, כְּדִין אֲתַקְרְעוּ כָּל גְּזָרֵי דִינָן דְּאֲתַגְזְרוּ עָלֶיהָ, וְאִפְלוּ אִסְתַּכְמוּ בְּבִי דִינָא דְּמִלְכָּא עָלֶיהָ לְבִישׁ, כָּלֵא אֲתַקְרַע, בְּגִין דְּבִשְׁעַת דַּעֲתִיקָא אֲתַגְלִיָּא, כָּל זִירוּ וְכָל זִירוּ אִשְׁתַּכּוּז, בְּגִין דְּאֲתַגְלִיָּא בְּהַלּוּלָא דְּמִלְכָּא.

300. וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, קוֹרְעִים לוֹ גֶּזֶר דִּינוֹ שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה. מִי הַשְּׁבָעִים שָׁנָה? אֵלֵא, אֵף עַל גֶּב שֶׁהִסְכִּימוּ עָלָיו כָּל אוֹתָם שְׁבָעִים כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא נִרְאָה בָּהֶם, הַכֹּל נִקְרַע, מִשּׁוֹם שֶׁהַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ נוֹטֵל (מִכָּשָׁל אוֹתוֹ וּמִתְנָה) אֶת הָאָדָם, וְהַדְּבָרִים הַלָּלוּ, בְּשִׁמְתַּעוּרָרִים עָלָיו בְּחִלּוֹם בְּלִיל שַׁבָּת.

301. לְמַלְךְ שְׁעֵשָׂה הַלּוּלָא לִבְנוֹ, וְגִזְר שְׁמַחָה עַל הַכֹּל. בָּיָם הַזֶּה שֶׁל הַהַלּוּלָא כָּל הָעוֹלָם הָיוּ שְׂמֵחִים, וְאִישׁ אֶחָד הָיָה עֶצוּב, תַּפּוּס בְּקוּלָר. בָּא הַמֶּלֶךְ לְשִׁמְחָה, רָאָה אֶת כָּל הָעָם שְׂמֵחִים כְּמוֹ שֶׁהוּא גִזְר. חֲרִים עֵינָיו, רָאָה אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ הַתַּפּוּס בְּקוּלָר עֶצוּב. אָמַר, וּמָה כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם שְׂמֵחִים בְּהַלּוּלָא שֶׁל בְּנֵי, וְזֶה תַּפּוּס בְּקוּלָר? מִיָּד צִוָּה וְהוֹצִיאוֹ אוֹתוֹ וְהַתִּירוֹ אוֹתוֹ מִקּוּלָרוֹ (מִקְשָׁרָיו).

302. כִּף זֶה שְׁשָׂרוּ בְּתַעֲנִית בְּשַׁבָּת, כָּל הָעוֹלָם שְׂמֵחִים – וְהוּא עֶצוּב, וְזֶה נִתְפָּס בְּקוּלָר. בְּשַׁעֲה שֶׁהַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ מִתְגַּלֶּה

דְּכָל זִירוּן. וְזִירוּתָא, דְּכָל מוֹהִימְנוּתָא בִּיהַ אִשְׁתַּכּוּז. וְאִפְלוּ רָשָׁעִים דְּגִיהֶנֶם נִיּוּזוּן בְּהָאִי יוֹמָא. וְהָאִי בָר נָשׁ לִית לִיהַ זִירוּתָא, וְלִית לִיהַ נִיּוּזָא, וְשִׁנָּא דָּא מִכָּל עָלְאִין וְתַתְּאִין. כָּלֵהוּ שְׁאֲלוּן עָלֶיהָ, מַאי שְׁנָיָא דְּפִלְגִיָּא הוּא בְּצַעַרָא.

299. וּבִשְׁעַת דַּעֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַגְלִי בְּהָאִי יוֹמָא, וְאִשְׁתַּכּוּז הָאִי בְּצַעַרָא, עָלוֹתִיה סִלְקָא וְקִיּוּמָא קָמִיָּה, כְּדִין אֲתַקְרְעוּ כָּל גְּזָרֵי דִינָן דְּאֲתַגְזְרוּ עָלֶיהָ, וְאִפְלוּ אִסְתַּכְמוּ בְּבִי דִינָא דְּמִלְכָּא עָלֶיהָ לְבִישׁ, כָּלֵא אֲתַקְרַע, בְּגִין דְּבִשְׁעַת דַּעֲתִיקָא אֲתַגְלִיָּא, כָּל זִירוּ וְכָל זִירוּ אִשְׁתַּכּוּז, בְּגִין דְּאֲתַגְלִיָּא בְּהַלּוּלָא דְּמִלְכָּא.

300. וְעַל דָּא תַנִּינָן, קוֹרְעִין לוֹ גֶּזֶר דִּינוֹ שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה. מִאֵן שְׁבָעִין שָׁנָה. אֵלֵא אֵף עַל גֶּב דְּאִסְכְּמוּ עָלֶיהָ כָּל אִינוּן שְׁבָעִין כְּתָרֵי מִלְכָּא, דְּהוּא אֲתַנּוּזוּ בָּהּ, כָּלֵא אֲתַקְרַע. בְּגִין דַּעֲתִיקָא קְדִישָׁא נָטִיל (ס"א בְּטִיל לִיהַ וְהָנִי) לִיהַ לְכָר נָשׁ, וְהָנִי (דף ק"ה ע"ב) מִלִּי, כִּד מִתְעָרִי עָלֶיהָ בְּזִלְכָּמָא בְּלִילָא דְּשַׁבָּתָא.

301. לְמִלְכָּא דַּעֲבִיד הַלּוּלָא לְבָרִיהַ, וְגִזְר זִירוּתָא עַל כָּלֵא. בְּהָאִי יוֹמָא דְּהַלּוּלָא, כָּל עָלְמָא הָיוּ זִירָאן, וְכָר נָשׁ זִיר הָיָה עֶצִיב, תַּפּוּס בְּקוּלָרָא. אֲתָא מִלְכָּא לְזִירוּתָא, וְזִמָּא כָּל עָמָא זִירָאן כְּמוֹת דְּאִיהוּ גִזְר. זָקָף עֵינָיו, וְזִמָּא הָהוּא בָר נָשׁ תַּפּוּס בְּקוּלָרָא עֶצִיב. אָמַר, וּמָה כָּל בְּנֵי עָלְמָא זִירָאן בְּהַלּוּלָא דְּבָרִי, וְדָא תַּפּוּס בְּקוּלָרָא. מִיָּד פָּקִיד וְנִפְקִי לִיהַ, וְשִׁאֲרוּ לִיהַ מִקּוּלָרִיהַ. (ס"א מקטורי)

302. כִּף הָאִי דְּשָׂאֲרִי בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבָּתָא, כָּל עָלְמָא זִירָאן, וְאִיהוּ עֶצִיב, וְהָאִי אֲתַפּס בְּקוּלָרָא. בְּשַׁעֲתָא דַּעֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַגְלִיָּא בְּהָאִי יוֹמָא,

ביום הזה ונמצא האיש הזה תפוס בקולר – אף על גב שהספימו עליו כל אותם שבועים שנים שאמרנו, הכל נקדע, ולא שורה עליו הדין. ביום אחר יש בו רשות לקדע אותו. באותו יום, כל שבן בשבת.

303. שאין לך יום שלא נמצא בו כח, ומי ששרוי בתענית חלום באותו היום, לא עולה אותו היום עד שקדע דינו. אבל לא שבועים שנה ביום השבת. משום כך, באותו יום ממש, ולא ביום אחר, שאין רשות ליום על יום אחר. כל יום, מה שארע ביומו – עושה. שלא ארע ביומו – אינו עושה. ועל כן לא צריך לאדם להעלות אותו מיום זה ליום אחר. ומשום כך שנינו, דבר יום ביומו, ולא דבר יום ליום אחר.

304. ובא ראה, לא לחנם מתעוררים עליו בחלום, כדי לבקש עליו רחמים. או לאותו אדם שלא מתעוררים עליו ולא מודיעים לו בחלום, שזה נקרא רע. ומשום כך כתוב, (תהלים ה) לא יגרף רע. וכתוב (משלי יט) בל יפקד רע. בל יפקד, משום שהוא רע.

305. אמר רבי יוסי, כתוב (ישעיה נח) ממצוא חפצך ודבר דבר. כיון שכתוב ממצוא חפצך, מהו ודבר דבר? אלא, עד שיגזור הדבר כראוי וידבר אתו. ודאי כך הוא ברור הדבר, משמע שכתוב ודבר דבר. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב ויאמר אף עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.

ואשתכחו האי בר נש תפיס בקולרא, אף על גב דאספימו עליה כל אינון שבועין שניין דאמרן, כלא אתקדע, ולא שארי עליה דינא. ביומא אזורא אית ביה רשו למקדע ליה, בההוא יומא, כל שבן שבת.

303. דלית לך יום דלא אשתכחו ביה זיכלא, ומאן דשארי בתעניתא דזולמא בההוא יומא, לא סליק ההוא יומא עד דקדע דיניה. אבל לאו דשבועים שנה כיומא דשבת. בגין כך, בההוא יומא ממש, ולא ביומא אזורא, דלית רשו ליומא על יומא אזורא. כל יומא, מה דאירע ביומיה, עביר. דלא אירע ביומיה, לא עביר. ועל דא לא לבעי ליה לאינש לסלקא ליה מיומא דא ליומא אזורא. ובגין כך, דבר יום ביומו תנינן, ולא דבר יום ליומא אזורא.

304. ותא זוזי, לאו למננא מתערי עליה בזולמא, בגין למתבע עליה רזומי. ווי לההוא בר נש דלא מתערי עליה, ולא אודעו ליה בזולמא, דהא אקרי רע. ובגין כך, (תהלים ה) לא יגורף רע כתיב. וכתוב (משלי יט) בל יפקד רע, בל יפקד, בגין דאיהו רע.

305. אמר רבי יוסי, כתיב (ישעיה נח) ממצוא חפצך ודבר דבר, כיון דכתיב ממצוא חפצך, מהו ודבר דבר. אלא, עד דאזר מלה כדקא יאות, וימלל ליה. ודאי כך הוא ברירא דמלה, משימע דכתיב ודבר דבר. ופאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב, (ישעיה סג) ויאמר אף עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע.

306. (ויקרא כד) וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו'. וַיֵּצֵא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, נִפְקֵי מִכְּלָלָא דְּזוּלָּקָא דִּישְׂרָאֵל, דְּנִפְקֵי מִכְּלָלָא דְּכָלָא, נִפְקֵי מִכְּלָלָא דְּמַהֲיִמְנוּתָא. וַיֵּצֵאוּ בַּמּוֹזָזָה, מִכָּפֶן אוֹלִיפָנָא, כָּל מֵאן דְּאִתִּי מוֹזִיָּהֲמָא דְּזִרְעָא, לְסוּף גְּלִייתָא לִיה קָמִי כָלָא. מֵאן גָּרִים לִיה, זוֹהֲמָא דְּזוּלָּקָא בִּישָׂא דְּאִית בֵּיתָא. דְּלִית לִיה זוּלָּקָא בְּכָלָא דִּישְׂרָאֵל.

306. וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו'. וַיֵּצֵא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, יֵצֵא מִכְּלָל שֶׁל הַחֶלֶק שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁיֵּצֵא מִכְּלָל הַכֹּל, יֵצֵא מִכְּלָל הָאֱמוּנָה. וַיֵּצֵאוּ בַּמּוֹזָזָה, מִכָּפֶן אוֹלִיפָנָא, כָּל מֵאן דְּאִתִּי מוֹזִיָּהֲמָא דְּזִרְעָא, לְסוּף גְּלִייתָא לִיה קָמִי כָלָא. מֵאן גָּרִים לִיה, זוֹהֲמָא דְּזוּלָּקָא בִּישָׂא דְּאִית בֵּיתָא. דְּלִית לִיה זוּלָּקָא בְּכָלָא דִּישְׂרָאֵל.

307. רַבִּי זוֹרִיא פְּתוּז, (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתַּר דְּבַר וּכְבוֹד מַלְכִּים זִקְוֹר דְּבַר. כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתַּר דְּבַר, דְּלִית רִשּׁוֹ לְבַר זֵשׁ לְגַלְיָה מִלִּין סְתִיבִין, דְּלֵא אֲתַמְסְרוּ לְאֲתַגְלִיָּא. מִלִּין דְּזוּפָא לֹון עֲתִיק יוֹמִין, כְּמַה דְּאִתָּא אָמַר, (ישעיה כג) לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה וּלְמַכְסָּה עֲתִיק. לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה, עַד הָהוּא אֲתַר דְּאִית לִיה רִשּׁוֹ וְלֵא יִתִּיר. וְעַם כָּל דָּא, וּלְמַכְסָּה עֲתִיק, לְמַכְסָּה עֲתִיק וְדָאִי.

307. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתַּר דְּבַר וּכְבוֹד מַלְכִּים חִקֵּר דְּבַר. כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתַּר דְּבַר, שְׂאִין רְשׁוֹת לְאִישׁ לְגַלּוֹת דְּבָרִים סְתוּמִים שְׂלֵא נִמְסְרוּ לְגַלּוֹי, דְּבָרִים שְׂכָסָה אוֹתָם אוֹתָם עֲתִיק הַיָּמִים, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (ישעיה כג) לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה וּלְמַכְסָּה עֲתִיק. לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה, עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שִׁישׁ לוֹ רְשׁוֹת וְלֵא יוֹתֵר. וְעַם כָּל זֶה, וּלְמַכְסָּה עֲתִיק, לְמַכְסָּה עֲתִיק וְדָאִי.

308. דְּבַר אֲזוּר, לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה, אֵינֹן זוֹבְרִיא דִּידְעִין אֲרוּזִין וּשְׂבִילִין לְמִיָּהֶּ בְּאֲרוּז מַהֲיִמְנוּתָא כְּדָקָא יֵאוּת. כְּגוֹן דְּרָא דְּרַבִּי שְׂמַעוֹן שְׂאֲרִי בְּגוּיָה. וּלְמַכְסָּה עֲתִיק, מִדְּרִין אֲזוּרִין דְּהָא כְּלָהוֹן לֵא אֲתַזְזוֹן לֵאכּוּל וּלְשִׁבְעָה וּלְאֲתַגְלִיָּא מִלִּין בְּגוּיָה, אֲכָל לְמַכְסָּה עֲתִיק, כְּמַה דְּאִתָּא אָמַר, (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְזוֹטִיא אֶת בְּשָׂרָה.

308. דְּבַר אַחַר לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה – אוֹתָם הַחֲבָרִים שְׂוֹדְעִים דְּרָכִים וּשְׂבִילִים לְלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה כְּרָאוּי, כְּמוֹ הַדּוֹר שְׂרַבִּי שְׂמַעוֹן שְׂרָוִי בְּתוֹכּוֹ. וּלְמַכְסָּה עֲתִיק – מִדְּרוֹת אַחֲרִים, שְׂהָרִי כָּלֵם לֵא רְאוּיִים לֵאכּוּל וּלְשִׁבְעָה וּשְׂוֹתְגָלוֹ דְּבָרִים בְּתוֹכָם, אֲלֵא לְמַכְסָּה עֲתִיק, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֲטִיא אֶת בְּשָׂרָה.

309. בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שְׂמַעוֹן, הָוָה בַּר זֵשׁ אָמַר לְזוֹבְרִיָּה, פְּתוּז פִּיךָ וַיֵּאִירוּ דְּבָרִיךָ. בְּתַר דְּשְׂכִיב, הָוֹ אָמַרִי, אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ וְגו'. בְּיוֹמוֹי, לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה. בְּתַר דְּשְׂכִיב, וּלְמַכְסָּה עֲתִיק. דְּזוֹבְרִיא מִזְמַנִּי, וְלֵא קִיָּמִי בְּמִלִּין. דְּבַר אֲזוּר, לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה: בְּאֵינֹן מִלִּין דְּאֲתַגְלִיָּין.

309. בְּיָמֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן הָיָה אָדָם אוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ: פְּתַח פִּיךָ וַיֵּאִירוּ דְּבָרֶיךָ. אַחַר שְׂנַפְטֵר, הָיוּ אוֹמְרִים: אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ וְגו'. בְּיָמָיו – לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה. אַחַר שְׂנַפְטֵר – וּלְמַכְסָּה עֲתִיק. שְׂהַחֲבָרִים מְגַמְגְּמִים וְלֵא עוֹמְדִים בְּדְבָרִים. דְּבַר אַחַר לֵאכּוּל לְשִׁבְעָה – בְּאוֹתָם דְּבָרִים שְׂהַתְגַּלּוּ.

ולמכסה עתיק: באינן מילין דאתנפין. (דף ק"ו ע"א)

310. ויקב בן האשה הישראלית את השם. מה זה ויקב? רבי אבא אמר, ויקב ודאי, כמו שנאמר (מלכים א יב) ויקב חר בדלתו, נקב את מה שהיה סתום. ושם אמו שלמית בת דברי, עד כאן נסתר השם של אמו. כיון שכתוב ויקב, נקב את שם אמו.

311. אמר רבי אבא, אם לא שהמנורה הקדושה עומד בעולם, לא הרשינו לגלות, (מכאן והלאה) שהרי לא נתן דבר זה לגלוי אלא לחברים, שהם בין קוצרי השדה. (שאם לאו) תפח רוחם של אלו שבאים לגלות לאותם שלא יודעים.

312. בא ראה, כתוב וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי. הפסוק הזה הרי בארנו, אבל זה בן אשה אחרת של אביו, בעלה של שלומית היה. וכיון שבא עליה אותו המצרי, בחצות הלילה, שב לביתו וידע את הדבר, נפרד ממנה ולא בא עליה. ונשא אשה אחרת והוליד את זה, ונקרא איש הישראלי, והאחר בן הישראלית. אם הם רבו כאן יחד, מה רוצה כאן השם הקדוש? ולמה קלל את השם הקדוש?

313. אלא, איש הישראלי אמר הדבר מאמו מתוך קטטה. מיד – ויקב בן האשה הישראלית, כמו שנאמר ויקב חר בדלתו. סוד הדבר – נטל ה' של השם הקדוש וקלל, להגן על אמו. וזוהי נקיבה, שהוא נקב ופרש את השם הקדוש, ונאמר לקוצרי השדה. וסוד הדבר – (משלי ל) בן דרך אשה מנאפת וגו'. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים דבר ומכסים אותו, ועל זה נאמר (שם

ולמכסה עתיק: באינן מילין דאתנפין. (דף ק"ו ע"א)

310. ויקב בן האשה הישראלית את השם, מהו ויקב. רבי אבא אמר, ויקב ודאי, כמה דאת אמר, (מלכים ב יב) ויקב חור בדלתו, נקיב מיה דהיה סתים. ושם אמו שלומית בת דברי, עד כאן סתים שבא דאמיה, כיון דכתיב ויקב, נקיב שבא דאמיה.

311. אמר רבי אבא, אי לאו דבועינא קדישא קיימא בעלמא, לא ארשינא לנלאה, (מכאן והלאה) דהא לא אתייהיב מלה דא לנלאה אלא לזבירינא, דאינן בין מווצדי וזקלא (דאי לאו). תיפוז רוזיהון דאינן דאתין לנלאה, לאינן דלא ידעי.

312. תא וזוי, כתיב וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי, האי קרא הא אוקימנא, אבל דא בר אינתו אזורא דאבוי, בעלה דשלומית הוה. וכיון דאתא ההוא מצראה עליה, בפלגות ליליא, תב לביתא וידע מלה, אתפרש מנה ולא אתא עליה. ונטל אינתו אזורא, ואוליד להאי, ואקרי איש הישראלי, ואזורא בן הישראלית. אי אינן אינצו הכא כוזא, מאי קא בעי הכא שבא קדישא. ואמאי קלל שבא קדישא.

313. אלא, איש הישראלי אמר מלה מאמיה, מנא קטטה. מיד ויקב בן האשה הישראלית. כמה דאת אמר, ויקב חור בדלתו. רוא דמלה, נטל ה' דשבא קדישא, ולייט, לאננא על אמיה. ודא הוא נקיבא, דאיהו נקיב ופריש שבא קדישא. ולמווצדי וזקלא אתמר. ורוא דמלה, (משלי ל) בן דרך אשה מנאפת וגו', וזביריהון דצדיקייא, דידעין מלה, ומכסיין לה.

כה ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל.

ועל דא אתמר, **(משלי כה)** ריבך ריב את רעך וסוד אזור אל תגל.

314. ה' אחרונה היתה נקבה שיונקת בשני צדדים, משום כך נטלה את כלי זינו של המלך ונוקמת נקמותיה, שבתוב הוצא את המקלל. על זה כתוב, איש אמו ואביו תיראו, יראת האם הקדים לאב. אשרי ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

314. ה' בתראה, הות נוקבא דיעקא בתרין סטרין, בגין כך נטלא וינין דמלכא, ונקמות נקמהא, דכתיב הוצא את המקלל. על דא כתיב, איש אמו ואביו תיראו, דזוילו דאימא אקדים לאבא. וזכאין אינן ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

315. ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו. רבי יהודה אמר, הרי פרשוק, אבל כי יקלל אלהיו סתום. ומשום שאמר אלהיו סתם, לכך ונשא חטאו. שהרי אין יודעים מי הוא אלהיו, מי היראה שלו, אם אחד מן השמים, או אחד מן הכוכבים, או אחד ממנהיגי העולם.

315. **(ויקרא כ"ד)** ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו. רבי יהודה אמר, הא אוקמוה. אבל כי יקלל אלהיו סתים. ובגין דאמר אלהיו סתם, לכך ונשא חטאו. דהא לא ידעין מאן הוא אלהיו, מאן דזולא דיליה, אי אזור מן השמים, או זור מן ככביא, או זור מדברי עלמא.

316. אמר רבי יוסי, אם הוא צדיק גמור, לא יעורר **(דבר)** את הכח שלהם, וכיון שעורר הדבר הזה, חוששים שנוזקת בו מינות, ולא ימות **(אמר רבי יוסי, אפלו צדיק גמור לא ימות)** על זה, משום שהוא דבר סתום.

316. אמר רבי יוסי, אי צדיק גמור הוא, לא יתער **(ס"א מלה)** זויליהון, וכיון דאתער מלה דא, זויישינן מינות אדריקת ביה, ולא ימות **(ס"א אמר רבי יוסי, אפילו צדיק גמור לא ימות)** על דא, בגין דאיהו מלה סתים.

317. רבי יהודה אמר, דנים אותו לטוב בזה, שאם אמר אלהי, יכול לטעון: אלהי שהיה עד עכשו, שנמשכתי אחריו בלבני, ועכשו חזרתי בנגד האמונה העליונה. אבל אם אמר יי אלהים, או יי, ונקב אותו בשמו – לזה אין לטעון בזה, משום שזוהי אמונת הכל, וכל אות ואות של השם הקדוש הזה עולה לשם השלם **(לשבת)**.

317. רבי יהודה אמר, דאין ליה לטב בהא, דאי אמר אלהי, יכול למטען אלהי דהוה עד השעתא, דאתמושכנא אבתריה בלבאי, והשעתא אהדרנא לקבלא מהימנותא עלאה. אבל אי אמר יי אלהים, או יי, ונקיב ליה בשמא, האי לית ליה למטען בהאי, בגין דדא הוא מהימנותא דכלא, וכל את ואת **(צ"ב ע"ב)** דשמא קדישא דא, סלקא לשמא שלימא. **(ס"א לשבחא)**

318. דבר אחר ויקב בן האשה הישראלית את השם וקלל – רבי יצחק אמר, ויקב בן האשה, למה? אלא כמו

318. דבר אזור ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל. רבי יצחק אמר, ויקוב בן האשה,

שְׁבָאֲרוּהָ. אֲבָל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, בַּעֲלָהּ
שֶׁל שְׁלוֹמִית הָיָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּנוֹ
שֶׁל בַּעֲלָהּ שֶׁל שְׁלוֹמִית מֵאִשָּׁה אַחֶרֶת
הָיָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, רַבּוּ כְּאַחַד, וְאָמַר
לוֹ דְּבַר עַל אִמּוֹ, וְכִי אָבִיו הָיָה שֶׁנִּהְרַג
בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, כְּמוֹ שְׁבָאֲרוּהָ
שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת ב) הִלְהִירְגִנִּי אֶתָּה אָמַר,
שֶׁזֶה בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ הִרְגָּה אוֹתוֹ מִשָּׁה, וְעַל כֵּן
הוֹשִׁיט דְּבוּר בְּנִגְדּוֹ.

319. וְזֶהוּ שְׁכַתוֹב, וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה
הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקַּל וַיָּבִיאוּ אוֹתוֹ
אֶל מֹשֶׁה. לָמָּה? (אֶל מֹשֶׁה? מִשּׁוֹם שֶׁהִרְגָּה
אֶת אָבִיו וְכו') מִשּׁוֹם שֶׁהִגִּיעַ אֶל מֹשֶׁה עַל
שֶׁהִרְגָּה אֶת אָבִיו בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. מִשּׁוֹם כִּךְ
וַיָּבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה. כִּיֹּן שָׂרָאָה מִשָּׁה,
מִיָּד וַיִּנְיחוּהוּ בַּמִּשְׁמֶר, וְהָאֵב וְהַבֵּן נָפְלוּ
בְיַדִּי מִשָּׁה.

320. אִישׁ אִישׁ כִּי יִקַּל אֱלֹהֵיו וְנָשָׂא
חֲטָאוֹ. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תְּהִלִּים פֵּא) שִׁמְעַ
עָמִי וְאֶעֱיֶדָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי
לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זֶר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
נֹכֶר. כִּיֹּן שְׁכַתוֹב לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זֶר, מֶה
זֶה וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֶר? אֵלֹא לֹא
יִהְיֶה בָּךְ אֵל זֶר, שְׁלֹא יִכְנִיס אָדָם אֶת
הַיָּצֵר הָרַע לְתוֹכוֹ. שְׁכַל מִי שֶׁבָּא
לְהַתְּחַבֵּר עִמּוֹ, אֵל זֶר שְׂרׁוֹי בְּתוֹכוֹ, שֶׁהָרִי
פְּשַׁמְתְּחַבֵּר בּוֹ אָדָם, מִיָּד בָּא לְעֵבֶר עַל
דְּבָרֵי תוֹרָה, וּבָא לְעֵבֶר עַל אֲמוּנַת הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ, וּבָא אַחֵר בָּךְ לְהַשְׁתַּחֲוֹת
לְאֵלִילִים אַחֲרִים, וְעַל זֶה כְּתוּב לֹא יִהְיֶה
בָּךְ אֵל זֶר. כִּיֹּן שְׁלֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זֶר, לֹא
תָבֹא לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְאֵלִילִים אַחֲרִים
וְלְעֵבֶר עַל אֲמוּנַת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֶר, וְזֶהוּ
אֲמוּנָה רָעָה שֶׁל הָאָדָם.

אֲמַאי. אֲכָל כָּמֹה דְּאוֹקְמוּהָ. אֲכָל הָאִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי, בַּעֲלָהּ דְּשְׁלוֹמִית הָיָה. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, בְּרִיָּה דְּבַעֲלָהּ דְּשְׁלוֹמִית מֵאִנְתּוֹ אוֹזָרָא
הָיָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נָצוּ כְּזוֹדָא, וְאָמַר לִיה
מִלָּה מֵאִימִיָּה, וְכִי אָבִיו הָיָה דְּאֶתְקַטֵּל בְּשִׁמְא
קְדִישָׁא, כָּמֹה דְּאוֹקְמוּהָ דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת
ב) הִלְהִירְגִנִּי אֶתָּה אוֹמַר, דְּהָא בְּשִׁמְא קְדִישָׁא,
קְטִיל לִיה מִשָּׁה, וְעַל דָּא אוֹשִׁיט מִלָּה לְקַבְּלִיהָ.

319. וְדָא הוּא דְּכַתִּיב, וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה
הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיִּקַּל וַיָּבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל
מֹשֶׁה. אֲמַאי. (ס"א לַגִּבְיָה דְּמֹשֶׁה בְּגִין דְּקִטִּיל לַאֲבוּהִי
וְכו') בְּגִין דְּמִטָּא לְגִבְיָה דְּמִשָּׁה, עַל דְּקִטִּיל
לַאֲבוּהִי בְּשִׁמְא קְדִישָׁא. בְּגִין כִּךְ וַיָּבִיאוּ אוֹתוֹ
אֶל מֹשֶׁה. כִּיֹּן דְּזוֹמָא מִשָּׁה, מִיָּד וַיִּנְיחוּהוּ
בַּמִּשְׁמֶר, וְאֶבָא וּבְרָא נָפְלוּ בְיַדִּי דְּמִשָּׁה.

320. (וַיִּקְרָא כ"ד) אִישׁ אִישׁ כִּי יִקַּל אֱלֹהֵיו וְנָשָׂא
חֲטָאוֹ. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תְּהִלִּים פֵּא) שִׁמְעַ עָמִי
וְאֶעֱיֶדָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי לֹא יִהְיֶה בָּךְ
אֵל זֶר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֶר, כִּיֹּן דְּכַתִּיב לֹא
יִהְיֶה בָּךְ אֵל זֶר, מֵאִי וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
נֹכֶר. (דף ק"ו ע"ב) אֲכָל לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זֶר, דְּלֹא
יִיעוֹל בַּר נָשׁ לְיַצֵּר הָרַע בְּגוֹיָהּ, דְּכָל מֵאֵן דְּאֶתִּי
לְאֶתְּוֹבְרָא בֵּיתָה, אֵל זֶר שְׂרָיָא בְּגוֹיָהּ, דְּהָא כִּד
אֶתְּוֹבְרָא בַּר נָשׁ בֵּיתָה מִיָּד אֶתִּי לְאֶעֱבְרָא עַל
פְּתִיבָא אוֹרִיָּתָא, אֶתִּי לְאֶעֱבְרָא עַל מְהִימְנוּתָא
דְּשִׁמְא קְדִישָׁא, וְאֶתִּי לְבִתֵּר לְמִסְגָּד לְטַעֲוּוֹן
אוֹזָרָן, וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זֶר, כִּיֹּן
דְּלֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זֶר, לֹא תִתִּי לְמִסְגָּד לְטַעֲוּוֹן
אוֹזָרָן, וְלְמַעַבְרָא עַל מְהִימְנוּתָא דְּשִׁמְא קְדִישָׁא.
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֶר,
וּמְהִימְנוּתָא בִּישָׁא דְּבַר נָשׁ דָּא הוּא.

321. ועל דא, כי יקלל אלהיו, שיכול לטען שהוא קלל את אותו אל זר, יצר הרע שלפעמים שורה עליו, ואנו איננו יודעים אם דבריו אמת או לא. ועל זה, ונשא חטאו. אבל ונקב שם ה' מות יומת.

322. אמר רבי יהודה, אם כן, למה ונשא חטאו? ונסלח חטאו היה צריך להיות! (אלא) אמר לו, כמו שאמר אלהי, כמו שבארנו סתם, ולא פרש. רבי חייא אמר, כי יקלל אלהיו סתם, ולא פרש, וזה ודאי ונשא חטאו. אבל ונקב שם ה' מות יומת, שהרי כאן תלויה אמונת הכל, ואין לו רשות לטען עליו כלל.

323. אמר רבי יוסי, כן זה ודאי, שהרי השם הזה הנו אמונת העליונים והתחתונים, ועל זה עומדים כל העולמות, באות זעירה אחת תלויים אלף אלפים ורבות עולמות של תשוקות, ועל זה שנינו, האותיות הללו קשורות אלו באלו, וכמה אלף רבבות עליונים (עולמות) תלויים בכל אות ואות, ועולות ונקשרות באמונה (בגלוי), ונסתר בהם מה שלא השיגו העליונים והתחתונים, התורה תלויה בהם, העולם הזה והעולם הבא, הוא ושמו אחד. ועל פן כתוב, (תהלים לט) אמרתי אשמרה דרכי מחטא בלשוני. וכתוב, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטא את בשרך.

324. רבי חזקיה פתח, (שמות יט) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יזויה במשוך היובל. ומה טורא דסיני, דאיהו טורא כשאר טורי עקמא, בגין דאתווי עליה יקרא דמלכא קדישא, כתיב לא תגע בו

321. ועל דא כי יקלל אלהיו, שיכול למטען דהוא לייט לההוא אל זר, יצרא בישא דשריא עליה לזמנין, ואנן לא ידעינן מלוי אי קשוט או לאו. ועל דא, ונשא חטאו. אבל ונקב שם ה' מות יומת.

322. אמר רבי יהודה, אי הכי, אמאי ונשא חטאו, ונסלח חטאו מבעי ליה. (ס"א אלא) אמר ליה, כגון דאמר אלהי כמה דאוקימנא סתם, ולא פריש. רבי חייא אמר, כי יקלל אלהיו סתם, ולא פירש, והא ודאי ונשא חטאו. אבל ונקב שם ה' מות יומת, דהא הכא תליא בהיבנותא דכלא, ולית ליה רשו למטען עליה כלל.

323. אמר רבי יוסי, הכי הוא ודאי, דהא שיבא דא בהיבנותא דעלאי ותתאי. ועל דא קיימין עקמין כלהו, באת זוד ועירא, תליין אקף אקפין ורבוא רבבן עקמין דכסופין, ועל דא תנינן, אתוון אלין, קשירין אלין באלין, וכמה אקף רבבן עקאין (ס"א עלמין), תליין בכל את ואת, ואסתליקו במהיבנותא (באתגליא) וסתים בהו, מה דלא אתדבקו עקאין ותתאין, אורייתא בהו תליא, עקמא דין ועקמא דאתי, הוא ושמייה זוד. ועל דא כתיב, (תהלים לט) אמרתי אשמרה דרכי מזוטא בלשוני. וכתיב (קהלת ה) אל תתן את פיך לזוטא את בשרך.

324. רבי חזקיה פתח, (שמות יט) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יזויה במשוך היובל. ומה טורא דסיני, דאיהו טורא כשאר טורי עקמא, בגין דאתווי עליה יקרא דמלכא קדישא, כתיב לא תגע בו

יד כי סקול יסקל או ירה יירה, מאן דקריב
למלכא לא כל שכן. ומה טורא דסיני דכייל
בר נש לאושיט ביה ידא ארוז יקר בדוזילו,
כתיב לא תגע בו יד סתם, ואפילו בארוז יקר.
מאן דאושיט ידו בארוז קלנא לקייל מלכא,
לא כל שכן.

יסקל או ירה יירה – מי שקרב למלך לא
כל שכן. ומה הר סיני, שיכול אדם
להושיט בו יד דרך כבוד ביראה, כתוב
בו לא תגע בו יד סתם, ואפילו בדרך
כבוד – מי שמושיט ידו בדרך קלון כנגד
המלך לא כל שכן.

325. רבי ייסא פתוז ואמר, (שמות ג) אל תקרב
הלום של נעליה מעל רגליה כי המקום אשר
אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. ומה משה,
דמן יומא דאתיליד ויהרא קדישא עלאה לא
אעדי מניה, כתיב ביה אל תקרב הלום. אמר
ליה, משה, עד כאן לא אנת כדאי לאשתמשא
ביקרי, של נעליה. ומה משה כה, דהוה קריב
בדוזילו בקדושה כתיב ביה הכי. מאן דקריב
בארוז קלנא לגבי מלכא, על אונת כמה וכמה.

325. רבי ייסא פתח ואמר, (שם ג) אל
תקרב הלום של נעליך מעל רגליך כי
המקום אשר אתה עומד עליו אדמת
קדש הוא. ומה משה, מיום שנולד, לא
סר ממנו הזהר הקדוש העליון, כתוב בו
אל תקרב הלום. אמר לו, משה, עד כאן
אינך כדאי להשתמש בכבודי של
נעליך. ומה משה כה, שהיה מתקרב
ביראה בקדושה כתוב בו כה – מי שקרב
בארוז של קלון אל המלך על אחת כמה
וכמה.

326. רבי אבא אמר, איש איש כי יקלל אלהיו
ונשא זטא. תא זוזי, כד הווי ישראל במצרים,
הווי ידעי באינון רבבי עלמא, דמנון על שאר
עמין, וכל זוד וזוד הוה ליה דזולא בלזודוי
מנייהו. כיון דאתקשרו בקשרא דמהימנותא,
וקריב לון קודשא בריך הוא לפולחניה,
אתפרשו מנייהו וקריבו לגבי מהימנותא עלאה
קדישא. ובגין כך כתיב, איש איש כי יקלל
אלהיו, ואף על גב דפולחנא נוכראה הוא, כיון
דאנא פקידת לון מנא כדברא עלמא מאן
דלייט ומבוי לון, ונשא זטא ודאי, דהא
ברשותי קיימין ואולי ומדברין בגי עלמא. אבל
ונקב שם יי' מות יומת, לאו ונשא זטא כמה
לאלין, אלא מות יומת. מות בעלמא דין, יומת
בעלמא דאתי. לאלין ונשא זטא, בגין דמבוי

326. רבי אבא אמר, איש איש כי יקלל
אלהיו ונשא זטא. בא ראה, בשחיו
ישראל במצרים, היו מפירים את אותם
הגדולים של העולם שממנים על שאר
העמים, ולכל אחד ואחד היה לו פחד
לבדו מהם. כיון שנקשרו בקשר האמונה,
וקרב אותם הקדוש ברוך הוא לעבודתו,
נפרדו מהם וקרבו לאמונה העליונה
הקדושה. ומשום כך כתוב איש איש כי
יקלל אלהיו, ואף על גב שזוהי עבודה
זרה, כיון שאני הפקדתי להם ממנה
להנהיג את העולם, מי שמקלל ומבזה
אותם, ודאי ונשא זטא, שהרי ברשותי
עומדים והולכים ומנהיגים את בני
העולם. אבל ונקב שם ה' מות יומת, לא
ונשא זטא כמו לאלו, אלא מות יומת.
מות בעולם הזה, יומת בעולם הבא.
לאלה ונשא זטא, משום שמבזה מעשי
ידיו, מבזה את השמשים שלי שאני

הפקדתי, ואסור הוא, אבל מיתה לא התחייבה בהם.

327. רבי שמעון היה הולך בדרך, והיו עמו רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי ורבי יהודה. הגיעו לחריץ מים אחד. החליק רבי יוסי בבגדיו לתוך המים, אמר, הלואי שחריצי המים לא היו נמצאים. אמר לו רבי שמעון, אסור לך! שמש של העולם הוא, ואסור לנהג קלון בשמשו של הקדוש ברוך הוא, וכל שכן כשהם מעשים של אמת שנמצאים בהנהגות ההשגחה העליונה.

328. פתח ואמר, (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וירא אלהים את כל אשר עשה – סתם, אפלו נחשים ועקרבים ויתושים, ואפלו אותם שנראים מחבלי העולם, בכלם כתיב והנה טוב מאד, כלם שמשי העולם, מנהיגי העולם, ובני אדם אין יודעים.

329. עד שהיו הולכים, ראו נחש אחד הולך לפניהם. אמר רבי שמעון, ודאי זה הולך להרחיש לנו נס. רץ אותו נחש לפניו ונקשר באפעה אחד בקשר הדרך, הסיטו (נלחמו) זה את זה ומתו. כשהגיעו, ראו את שניהם שוכבים בדרך. אמר רבי שמעון, ברוך הרחמן שהרחיש לנו נס, שהרי כל מי שמסתכל בזה כשהוא בקיומו, או שהוא מסתכל באדם, לא ינצל בודאי. כל שכן אם יקרב אליו. קרא עליו, (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה. ובכל עושה הקדוש ברוך הוא את שליחותו, ואין לנו לנהג בזיון בכל מה שהוא עושה. ועל זה כתוב, (שם קמה) טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, וכתוב, יודוך ה' כל מעשיו.

עובדי ידוי, מבוי לשמשי דאנא פקידית, ואסיר הוא, אבל מיתה לא אתחייב בהו.

327. רבי שמעון היה איל בארזא, והיה עמיה רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי ורבי יהודה מוטו לזוד טיקלי דמיא, פוסקרא רבי יוסי בקטפוי לגו מיא, אמר (דף ק"ז ע"א) קוטרא דקוסטי דמיא וכלאי לא שכיזו. אמר ליה רבי שמעון, אסיר כה. שמשא דעלמא הוא, ואסיר לאנהגא קלנא בשמשא דקודשא בריך הוא וכל שכן דאינון עובדי קשוט, בנימוסי דקסטרא עלאה שכיזי.

328. פתוז ואמר, (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וירא אלהים את כל אשר עשה, סתם, אפילו זוזשים ועקרבים ויתושים, ואפילו אינון דאתוזוזן מוזבלי עלמא, בכלהו כתיב והנה טוב מאד כלהו שמשי עלמא, מדברי עלמא, ובני נשא לא ידעי.

329. עד דהוו אולי, זזמו זוד זוזיא מדבר קמייהו, אמר רבי שמעון, ודאי דא איל לארזשא כן גיסא, רהט ההוא זוזיא קמייהו, וקטר בזוד אפעה בקיטרא דארזא סטון (ס"א נצן) זוד בזוד ומיתו. כד מטון, זזמו לון לתרווייהו שכיבין בארזא. אמר רבי שמעון, בריך רחמנא דרוזיש כן גיסא. דהא כל מאן דאסתכל בהאי כד איהו בקיובמיה, או איהו יסתכל בבר נש, לא ישתיב ודאי, כל שכן אי יקרב בהדיה. קרא עליה, (תהלים צא) לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה. ובכלא עביר קודשא בריך הוא שליחותא דיליה, ולית כן לאנהגא קלנא בכל מה דאיהו עביר. ועל דא כתיב, (תהלים קמה) טוב

י' לכל ורזמיו על כל מעשיו, וכתוב, יודוך יי' כל מעשיך. (נדפס ויחי רכ"א)

330. רבי שמעון פתחו, (שיר השירים ב) אני וזבצלת השרון שושנת העמקים. כמה זוביבה כנסת ישראל קמי קודשא בריך הוא, הקודשא בריך הוא משפוז ליה, והיא משפוזת ליה תדיר. וכמה שבוזין ובזמרין אתקנת ליה למלכא תדיר. ופאת זולקיהון ד'ישראל, ד'אזוזין בעדבא ד'זולקא קדישא, כמה ד'כתוב, (דברים לב) כי זולק יי' עמו יעקב זזכל זזולתו.

331. אני וזבצלת השרון, דא כנסת ישראל, ד'אקרי וזבצלת, ד'קיימא בשפירו ד'נוי בגנתא ד'עדן לאתנטעא. השרון, ד'היא (נשרת נ"א שרה) ובמשפוזת ליה למלכא עלאה. ד'בר אזור אני וזבצלת השרון, ד'בעיא לאשתקאה משקיו ד'זולא עמיקא, מבועא ד'זולין. כמה ד'את אמר (ישעיה לג) ה'ה ה'ה ה'ה ה'ה (כערבה). (לאגם מים) שושנת העמקים, ד'קיימא (בראשית רכ"א ע"א) בעמיקתא ד'כלא.

332. שושנת העמקים. מאן אינון עמקים. כמה ד'את אמר (תהלים קל) מבעמקים קראתיה יי'. וזבצלת השרון, מההוא אתר ד'שקיו ד'זולין עמיקין גפיקין, ולא פסקין לעלמין. שושנת העמקים, שושנת ד'ההוא אתר ד'אקרי עמיקא ד'כלא, סתים מכל סטרין.

333. תא זזי, בקדמייתא וזבצלת ירוקא, בטריפין ירוקין לבתר שושנה, בתרין זזונין סובק זזוור. שושנת: בשית טריפין. שושנת: ד'שניאת זזונהא, ואשתניאת מזזונא לזזונא. שושנת, בקדמייתא וזבצלת, בזמנא ד'בעיא לאדוונא ביה במלכא,

330. רבי שמעון פתח, (שיר ב) אני חבצלת השרון שושנת העמקים. כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שהקדוש ברוך הוא משבח אותה, והיא משבחת אותו תמיד. וכמה שבחים וזמירות מתקנה למלך תמיד. אשרי חלקם של ישראל שאחוזים בגורל החלק הקדוש, בכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

331. אני חבצלת השרון – זו כנסת ישראל שנקראת חבצלת, שעומדת ביפי של נוי בגן עדן להנטע. השרון, שהיא (שומרת נ"א שרה) ומשבחת את המלך העליון. דבר אחר אני חבצלת השרון – שצריכה להיות משקה מהשקאת הנחל העמק, מעין הנחלים, כמו שנאמר ה'ה השרון (פערבה). [לאגם מים] שושנת העמקים, שעומד בעמק של הכל.

332. שושנת העמקים, מי הם העמקים? כמו שנאמר (תהלים קל) מבעמקים קראתיה ה'. חבצלת השרון, מאותו מקום שהשקאת הנחלים העמקים יוצאים ולא פוסקים לעולמים. שושנת העמקים, השושנה של אותו מקום שנקרא עמק הכל, נסתר מכל הצדדים.

333. בא ראה, בראשונה חבצלת ירוקא עם עלים ירוקים, אחר כך שושנה בשני גונים – אדום ולבן. שושנת – בששה עלים. שושנת – ששנתה את גוניה, ומשתנה מגון לגון. שושנת, בראשונה חבצלת. בזמן שרוצה להזדווג עם המלך, נקראת חבצלת. אחר שנדבקה עם

בֵּיתָה, לֹא טָעִים טַעֲמָא דְּמוּתָא לְעַלְמִין. וְאַתְּדַבֵּקֶת בְּאַיִלָּנָא אֲזוּרָא, הָא וְדָאִי מוּתָא הוּא לְקַבְּלָהּ. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי ה) רִגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת וְגו'. וְכַתִּיב (קהלת ז) וּבּוֹצֵא אֲנִי מֵרַב מִמוֹת אֶת הָאִשָּׁה. וְדָאִי בְּאַתֵּר דְּמוּתָא אֲתֵּדַבֵּק, וְשִׁבְקָא אֲתֵּר דְּזוּי, בְּגִין כִּף אֲתֵּגְזֹר עָלֶיהָ וְעַל כָּל עַלְמָא מוּתָא.

שְׁנִקְרָא חַיִּים, שְׁמִי שְׁאוּחֻז בּוֹ לֹא טוֹעִים טַעֲמֵי הַמּוֹת לְעוֹלָמִים, וְנִדְבַקְתָּ בַּעֲץ אֲחֵר – הֲרִי וְדָאִי מוֹת הוּא כְּנִגְדָּךְ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (משלי ה) רִגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת וְגו'. וְכָתוֹב (קהלת ז) וּבּוֹצֵא אֲנִי מֵרַב מִמוֹת אֶת הָאִשָּׁה. וְדָאִי שְׁנִדְבַק לְמָקוֹם שֶׁל מוֹת, וְעוֹב אֶת הַמָּקוֹם שֶׁל חַיִּים, מִשּׁוּם כִּף נִגְזֹר עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם מוֹת.

337. אִי הוּא זוּטָא, כָּל עַלְמָא מֵאִי זוּטָאוּ. אִי תִיבָא דְּכָל בְּרִיין אֲתוּ וְאֶכְלוּ מֵאִילָנָא דָּא, וְאַתְרֵימִי מִכֹּלָא. לָאוּ הָכִי, אֲלֵא בְּשִׁעְתָּא דְּאָדָם קָאִים עַל רִגְלוֹי, וְזָמוּ לִיהָ בְּרִיין כִּלְהוּ, וְדוֹזְלוּ מִקָּבִיחָהּ, וְהוּוּ זָטְלִין בְּתֵרִיחָהּ, כְּעַבְדִּין קָמִי מִלְכָּא. וְהוּא אָמַר לוֹן, אֲנָא וְאַתוֹן, (תהלים צה) בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעָה נִבְרָכָה לִפְנֵי יי' עוֹשֵׁנוּ, וְכִלְהוּ אֲתוּ בְּתֵרִיחָהּ. כִּיּוֹן דְּזָמוּ דְּאָדָם סָגִיד לְהָאִי אֲתֵּר, וְאַתְּדַבֵּק בֵּיתָה, כִּלְהוּ אֲתֵּמְשִׁכוּ אֲבִתְרִיחָהּ, וְגָרִים מוּתָא לִיהָ, וְלִכְלָל עַלְמָא.

337. אִם הוּא חֲטָא, מָה חֲטָאוּ כָּל הָעוֹלָם? אִם תֹּאמַר שֶׁכָּל הַבְּרִיּוֹת בָּאוּ וְאָכְלוּ מִהָעֵץ הַזֶּה וְנִלְקַח מִכָּלָם – לֹא כֵן. אֲלֵא בְּשִׁעָה שְׁאָדָם עָמַד עַל רִגְלָיו, רָאוּ אוֹתוֹ כָּל הַבְּרִיּוֹת וּפְחָדוּ מִפָּנָיו, וְהָיוּ נוֹסְעִים אַחֲרָיו כְּמוֹ עֲבָדִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְהוּא אוֹמֵר לָהֶם: אֲנִי וְאַתֶּם, (תהלים צה) בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעָה נִבְרָכָה לִפְנֵי ה' עוֹשֵׁנוּ. וְכֵלָם בָּאוּ אַחֲרָיו. כִּיּוֹן שֶׁרָאוּ שְׁאָדָם מִשְׁתַּחֲוֶה לְמָקוֹם הַזֶּה וְנִדְבַק בּוֹ, כָּלָם נִמְשָׁכוּ אַחֲרָיו, וְגָרַם מוֹת לוֹ וְלִכְלָל הָעוֹלָם.

338. כְּדִין אִשְׁתַּנִּי אָדָם לְכַמְהָ גְּזוּזִין, זְמִינִן לְטַב, זְמִינִן לְבִישׁ. זְמִינִן רוּזָא, זְמִינִן נִיזָא. זְמִינִן דִּינָא, וְזְמִינִן רוּזָמִי. זְמִינִן זוּי, זְמִינִן מוּתָא. וְלֹא קָאִים בְּקִיּוּמָא תְּדִיר בְּזוּד מִזִּיחָהּ. בְּגִין דִּהִיּוּ אֲתֵּר גְּרָמָא לִיהָ. וְעַל דָּא אֶקְרִי, לְהַטְּ הַזּוֹרֵב הַמִּתְהַפֵּכֶת, מִן סִטְרָא דָּא, לְסִטְרָא דָּא, מִן טַב לְבִישׁ, מִן רוּזָמִי לְדִינָא, מִן שְׁלוֹם לְקָרְבָּא, אֲתֵּהֲפִיכֶת הִיא לְכֹלָא. וְאֶקְרִי טוֹב וְרַע, דְּכַתִּיב וּבִמְעַן הִדְעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

338. אִזּוּ הַשְׁתַּנָּה הָאָדָם לְכַמְהָ גְּזוּזִים, לְפַעֲמִים לְטוֹב לְפַעֲמִים לְרַע. לְפַעֲמִים רָגִז, לְפַעֲמִים נָחַת. לְפַעֲמִים דִּין, וְלְפַעֲמִים רַחֲמִים. לְפַעֲמִים חַיִּים, לְפַעֲמִים מוֹת. וְלֹא עוֹמֵד בְּקִיּוּם תָּמִידִי בְּאַחַד מֵהֶם, מִשּׁוּם שְׁאוּחֻז מָקוֹם גָּרַם לוֹ. וְלִכְּן נִקְרָא לְהַטְּ הַזּוֹרֵב הַמִּתְהַפֵּכֶת, מִצֵּד זֶה לְצֵד זֶה, מִטוֹב לְרַע, מִרַחֲמִים לְדִין, מִשְׁלוֹם לְקָרֵב, הִיא מִתְהַפֵּכֶת לְכָל. וְנִקְרָא טוֹב וְרַע, שְׁכָתוֹב וּבִמְעַן הִדְעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.

339. וּבִמְלָכָא עֲלָאָה, רוּזָמָא עַל עוֹבְדֵי יְדוּי, אוֹכּוּז לִיהָ, וְאָמַר לִיהָ וּבִמְעַן הִדְעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, וְהוּא לֹא קָבִיל מַעֲיָהּ, וְאַתְּמִשֵּׁךְ בְּתֵר אֲתֵּתִיחָהּ, וְאַתְּתֵרֶךְ לְעַלְמִין. דִּהָא אֲתֵּתָא לְאַתֵּר

339. וְהַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, הַמֵּרַחֵם עַל מַעֲשֵׂי יְדוּי, הוֹכִיחַ אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ, וּבִמְעַן הִדְעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, וְהוּא לֹא קָבִיל מִמֶּנּוּ, וְנִמְשָׁךְ אַחֲרָא אֲשֶׁתוֹ וְנִתְגַּרֵּשׁ לְעוֹלָמִים. שְׁהָרִי הָאִשָּׁה עוֹלָה לְמָקוֹם הַזֶּה, וְלֹא יוֹתֵר. וְהָאִשָּׁה גֵּרְמָה מוֹת לְכָל.

דא סלקא, וְלֹא יִתִּיר. וְאַתָּתָא זָרִים מוֹתָא
לְכֻלָּא.

340. בא ראה, לעולם הבא
כתוב, (ישעיה סה) כי כימי העץ ימי עמי.
כימי העץ – אותו עץ שגודע. באותו זמן
כתוב, (שם כה) בלע המות לנצח ומחה ה'
אלהים דמעה מעל כל פנים.

340. תא וזוי, לעלמא דאתי כתיב, (ישעיה סה) כי
כימי העץ ימי עמי. כימי העץ: ההוא עץ
דאשתמודע. ביה זמנא כתיב, (ישעיה כה) בלע
המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל
פנים.

ברוך יי לעולם אמן ואמן 'מלוך יי' לעולם אמן ואמן.